

STATE COMMON ENTRANCE TEST CELL, MUMBAI

Information Brochure for Registration, Counseling
Document Verification, Preference Form Filling and
Admission Process

NEET-MDS 2024

**Procedure for Selection and Admission to Dental
Postgraduate Courses (MDS) at Maharashtra state
Government/Corporation/Unaided private/Minority Dental
Colleges**

OFFICE OF COMMISSIONER, STATE CET CELL, MAHARASHTRA STATE, MUMBAI

8th Floor, New Excelsior Building, A. K. Nayak Marg, Fort, Mumbai - 400 001 (M.S.)

Tel No.:+91-22- 22016157/59/53/34/19/28

Email ID: cetcell@mahacet.org

WEBSITE: <http://www.mahacet.org>

Admission Process for NEET- MDS-2024

Clarification

1. The Draft of this Information Brochure was prepared by the Directorate of Medical Education & Research, Mumbai.
  2. The aforesaid Draft of the Information Brochure was approved by Medical Education & Drugs Department, Government of Maharashtra vide letter No. MED.01024/C.R. 267/24/Edu-2, dated 10/07/2024.
  3. The aforesaid Approved Information Brochure was forwarded by the Directorate of Medical Education & Research, Mumbai, to the State CET Cell by letter No. DMER/NEET-MDS-2024/Information Brochure/2024, dated: 10/07/2024 and Soft Copy of the same was also forwarded to the State CET Cell by e-mail dated 10/07/2024.
  4. This State CET Cell, **without making any change whatsoever** in the aforesaid Information Brochure, which has been approved by the Medical Education & Drugs Department, Government of Maharashtra and that has been further sanctioned by the Admissions Regulating Authority, has published the same on the State CET Cell website, which is www.mahacet.org. This is to once again to clarify that the State CET Cell **has not at all made any change whatsoever** in the Information Brochure so approved and sanctioned by the aforesaid Authorities.
-

NEET-MDS 2024

Procedure for Selection and Admission to Dental Postgraduate Courses (MDS) at Maharashtra State Government / Corporation/Unaided Private and Minority Dental Colleges.

IMPORTANT INFORMATION AT A GLANCE

1	Declaration of NEET-MDS 2024 Rank	:	03/04/2024
2	Online registration, application form filling and uploading of Documents	:	Candidate should regularly visit www.mahacet.org
3	Publication of list of applicants	:	
4	Publication of Common State Merit list	:	
5	Online preferences(choices) filling process for Round 1	:	
6	Declaration of list of the selected candidates for Round 1	:	
7	Last date of joining of Round 1	:	
8	Online preferences(choices) filling process for Round 2	:	
9	Declaration of list of selected candidate for Round 2	:	
10	Last date of joining to respective colleges for Round 2	:	
11	Online registration, application form filling and uploading of Documents for Round 3	:	
12	Online preferences(choices) filling process for Round 3	:	
13	Declaration of list of selected candidate for Round 3	:	
14	Last date of Joining to respective colleges for Round 3	:	
15	Online preferences(choices) filling process for Online Stray Vacancy Round	:	
16	Declaration of list of selected candidate for Online Stray Vacancy Round(s)	:	
17	Last date of Joining to respective colleges for Online Stray Vacancy Round	:	
18	Cutoff date of admission process as per DCI guideline	:	
19	Certificates / Documents to be uploaded and produced at the time physical document verification - Online downloaded Application form for State NEET MDS 2024 - Copy of downloaded NEET-MDS 2024 Admit Card - Any Photo ID proof (Aadhar Card/Driving License, PAN Card, Passport) - NEET-MDS 2024 Mark sheet - Nationality Certificate /valid passport or School Leaving Certificate of HSC/ 12th Std. indicating the nationality of the candidate as "Indian" - BDS degree/Passing certificate. - Internship completion certificate from University or the Head of the Institution. Internship completion should not be later than 31/03/2024 - Permanent / Provisional Registration certificate of Maharashtra Medical Council or other State Dental Councils in India / DCI. - Certificate from Head of Institute showing that the Dental College/ Institute from which the candidate has passed BDS examination is recognized by Dental Council of India . - Medical Fitness Certificate. (As per Annexure - M) - Copy of Receipt of online fee payment for Rs. 3000/-. If applicable, Caste certificate, Caste validity certificate, Non Creamy Layer Certificate, EWS eligibility Certificate, For Person with Disability (PWD) Candidates – Medical Disability Certificate as per Annexure-D, All India Quota / AIIMS / Central Government Institute selection letter/letter from Dean /Principal stating that candidate was admitted for BDS course under 15% all India quota / AIIMS / Central Government Institute, NOC (for in-service candidates), Orphan Certificate form Competent Authority, Bond release certificate.		

Table of Contents

Sr. No.	Title	Page No.
1.	Introduction & Clarification	1-2
2.	Definitions	3
3.	Competent Authority	3
4.	Authority	3
5.	List of Dental Postgraduate courses	4
6.	Distribution of MDS Seats (A) Government / Corporation / Government Aided Dental Colleges, & (B) Unaided Private And Minority Dental Colleges	4
7.	Eligibility Criteria For NEET-MDS 2024 Dental Postgraduate Courses	7
8.	Online Registration, Administrative Fees, Uploading Documents & Preparation of Provisional Merit List	12
9.	Online Document Uploading Process & the List of Documents For Uploading	17
10.	Common State Merit List	19
11.	Online Preference Filling Process And Selection Process By Cap Computerised Round	19
12.	Seat Distribution Chart	33
13.	Conditions to be satisfied by candidate after selection	34
14.	Cancellation & Refund	35
15.	Conduct & Discipline	35
16.	Penalty & Social Responsibility services	36
ANNEXURES		
A	Definitions	38
B	List of Degree Postgraduate Dental Courses with Code Numbers	41
C	Constitutional Reservation	42
D	Persons With Disability (PWD) Reservation & Proforma of Certificate	45
E	List of Dental Colleges/Institutes where admission to the Dental Post-graduate courses will be done along with college code Numbers.	61
F	List of under graduate Dental Colleges	62
G	General Instructions for filling Online Application Form	64
H	Specimen Copy of Online Application Form 2024	65
I	Specimen Copy of Preference Form	68
J	Internship Completion Certificate	69
K	Proforma for Resignation of Admission to Dental PG course	70
L	Status Retention Form	71
M	Medical Fitness Certificate	72
N	Scrutiny Form	73
O	Guidelines for granting admission in NRI quota	74
P	Government Resolution for In-service quota for Reservation Postgraduate courses Dental Surgeon	75
Q	Notification: Maharashtra Unaided Private Professional Education Institution (Regulation of Admissions to the Full Time Professional Post Graduate Medical and Dental Courses) Rules, 2017 & Amendment Rules, 2018	81
R	Government Resolution for Common Counselling for admission to PG courses	100
S	Government Letter No.MED.1024/C.R.267/24/Edu-2, dated 10/07/2024 for approval to NEET MDS Information Brochure 2024	103
T	Hon'ble Supreme court order Dated 16/12/2021 in Special Leave to Appeal (C) No(s).10487/2021	104
U	Government Resolution for Eligibility Criteria for In-service Medical officers serving Under Directorate of Health Services.	108
V	Government Resolution regarding procedures followed at Postgraduate Admission Process	132
W	Government Resolution for declaring Commissioner, State CET CELL as a competent Authority for admission at Government / Corporation and Government Aided institution from State of Maharashtra	140
X	Government Resolution regarding Private Unaided Medical Institution shall not demand Bank Guarantee equivalent to fee amounting to next academic year(s) at the time of admission and Bond Service shall not be imposed after completion of Postgraduate course	144
Y	MCI Gazette Notification No. MCI-18(1)/2018-Med./100818, dated: 5 th April 2018	148
Z	G.R. No. Orphan – 2022/C.R. 122/Ka-03 dated 6 th April 2023 regarding Orphan reservation	160
AA	General Administration Department Government Resolutions no. RAD/4019/C.R. 31/16-A, dated 31 st May 2021 for EWS Category Reservation	170
BB	NMC / erstwhile MCI Gazette of India, dated 20/02/2018	181
CC	Hon'ble Supreme Court Order W.P.(C) No. 891 of 2021 regarding eligibility of OCI Candidates- relevant pages	184
EE	National Medical Commission Circular dated 24/07/2023	187
FF	Government Letter no. MED-1024/C.R. 178/24/Edu-2, dated 06/06/2024 for SEBC Category Reservation.	188

COMMISSIONERATE, STATE CET CELL MAHARASHTRA
PROCEDURE FOR ADMISSION TO DENTAL POST GRADUATE COURSES (MDS / DIPLOMA)
AT GOVERNMENT / CORPORATION/UNAIDED DENTAL COLLEGES FOR
MAHARASHTRA STATE QUOTA (50%) AND UNAIDED PRIVATE/MINORITY DENTAL
COLLEGES: NEET-MDS 2024

1. INTRODUCTION:

1.1 STATE CET ACT:

- 1.1.1 The Government of Maharashtra has passed “The Maharashtra Unaided Private Professional Education Institutions (Regulation of Admission & Fees) Act 2015”. As per the act, the State Government has published the rules in Maharashtra Government Gazette No. CET 1215/C.R.412/15/Edu-2, dated: 19/01/2017, and Amendments published by Government of Maharashtra from time to time. **(Annexure – Q).**
- 1.1.2 As per Government Resolution No. CET 3516/C.R.478/16/Edu-2 dated: 20/02/2018, the admissions to all Dental Postgraduate Degree/ Diploma Courses i.e. MDS/ Diploma, (excluding admissions done by Central Government/ Directorate General Of Health Services, New Delhi) should be as per merit of NEET-MDS through Combined Counseling/ Centralized admission process. This is inclusive of Institutional Quota/ NRI Quota **(Annexure-R).**
- 1.1.3 As per Government Resolution No. CET 3518/C.R.32/18/Edu-2, dated: 29/01/2018, admissions for various Postgraduate courses at all Government / Corporation / Government aided Dental Colleges situated in the State of Maharashtra for State Quota Seats is being carried out in accordance with the procedure laid down through this Government Resolution and on the basis of directions / decisions given by Hon’ble Court in various court orders **(Annexure – V).**
- 1.1.4 Government of Maharashtra has given approval for NEET-MDS-2024 Information Brochure as per Letter No. MED.1024/C.R.267/24/Edu-2, dated 10/07/2024 **(Annexure – S).**
- 1.1.5 Instructions in this information brochure regarding admission process are liable to change based on any order / Instruction / rules / directions by Dental Council of India (DCI) / Central Government / State Government / Hon’ble Supreme Court and Hon’ble High Court from time to time.

1.2 CLARIFICATION:

NEET-MDS is an eligibility-cum-ranking examination prescribed as the single entrance examination to various post graduate MDS and Diploma courses under Dentists Act, 1948.

NEET-MDS is a single window Entrance Examination for Dental PG MDS courses. No other Entrance Examination, either at state or institute level, in the State of Maharashtra shall be valid for entry to MDS/Diploma Courses as per the Dentists Act, 1948.

1.2.1 **SCOPE OF NEET-MDS 2024:-** NEET MDS 2024 shall be single eligibility cum entrance examination for admission to various Postgraduate Dental Courses for the academic session 2024-25, which will include the following.

- All India 50 % Quota Seats for MDS Courses.
- State Quota seats for Government/Corporation Dental Colleges situated in the State of Maharashtra.
- MDS Courses Seats at All Unaided Private and Minority Dental Colleges/Institution situated in the State of Maharashtra.

1.2.2 For admission to 2024-2025 academic session, online NEET MDS 2024 examination has been conducted by NBE Authority appointed by Government of India, New Delhi.

- The validity of result of NEET MDS 2024 shall be only for current admissions session i.e. 2024, for MDS courses and cannot be carried forward for the next session of admission for MDS courses.

1.2.3 In the state of Maharashtra, the Government of Maharashtra has established “ADMISSION REGULATING AUTHORITY AND STATE COMMON ENTRANCE TEST CELL” as per the provisions of Maharashtra Unaided Private professional educational institutes (Regulation of Admission & Fees) Act. 2015, (herein after “the act”).

1.2.4 The allocation of seats for MDS Post graduate dental courses for academic year 2024-2025 in various dental institutions / dental colleges under ambit of MDS course Regulations shall be undertaken as per procedure prescribed in Dental Council of India MDS Course Regulations 2017 published by DCI.

1.2.5 For admission to Dental Postgraduate courses at all Government/ Corporation/Government aided/Unaided Private and Minority Dental Colleges (Excluding Deemed University) in the State of Maharashtra for State Quota including Institutional Quota, State Merit list of eligible candidates will be prepared by the Competent Authority of the State of Maharashtra on the basis of NEET-MDS 2024 examination.

1.2.6 The list of Dental colleges / Institutions conducting post graduate Dental courses where admission will be carried out by State CET Cell for academic year 2024-25 is listed in (Annexure 'E'). The procedure adopted by State CET cell will be called as "Procedure for selection and admission to Dental Postgraduate Courses at the Government / Corporation/Unaided Private and Minority Dental Colleges through merit list of NEET-MDS 2024.

1.2.7 This procedure is applicable only to the seats at disposal of Competent Authority, STATE CET CELL, for Government / Corporation / Unaided Private and Minority Dental colleges in the academic year 2024-2025. **No promise is implied therein for subsequent years and no expectations should be based on this procedure for future.**

2. DEFINITIONS of important terms are given in **Annexure "A"**

3. COMPETENT AUTHORITY:

The **Commissioner, State CET Cell**, Mumbai has been designated as **Competent Authority for selection and admissions at** (i) Government / Corporation Dental colleges and (ii) Unaided Private & /Minority Dental colleges for the year 2024-2025, as per provisions of section 2(e) and section 10(4) of the Act (for Unaided Private & Minority Dental colleges) and Government Resolution No. MED-1015/CR 396/15/Edu-2, dated: 16/12/2015 (for Government / Corporation Dental Colleges) (**Annexure - W**).

These admissions will be done on the available postgraduate seats at disposal of Competent Authority in State Quota Seats of Government & Corporation Dental Colleges/Unaided Private & Minority Dental Colleges from State of Maharashtra. The Competent Authority will supervise and control the selection process by implementing these procedures..

The Competent Authority will issue necessary executive instructions for implementation of these procedures and provide relevant information to be published or communicated. The Competent Authority will declare time-table, details of the date(s) of various procedures relating to admission process, in consultation with Nodal officer.

4. AUTHORITY:

4.1 Nodal Officer: Director of Medical Education and Research, Mumbai will act as **Nodal Officer** to advice and assist this admission process.

4.2 Document verification:

Document Verification will be carried out as per instructions given by the Competent Authority in respect of Online / Offline (physical) Document verification process.

---

5. GRIEVANCE REDRESSAL AUTHORITY (IN GENERAL)

As per section 9 of the Act, any grievance regarding the admission process will be dealt by the Commissioner, State CET Cell.

6. LIST OF DENTAL POSTGRADUATE COURSES:

The list of available Dental Postgraduate Degree/Diploma courses along with code numbers are given in **Annexure-“B”**.

7. DISTRIBUTION OF PG DENTAL SEATS IN (A) GOVERNMENT / CORPORATION AND (B) UNAIDED PRIVATE AND MINORITY DENTAL COLLEGES.

(A) Government/Corporation/Government Aided Dental Colleges:

7.1 The seats available for admission to Dental postgraduate courses through NEET-MDS 2024 will be from Institutions located in Maharashtra i.e Government/Corporation Dental colleges.

7.2 The seats available for admission to Dental postgraduate courses will be distributed as 50% to All India Quota (AIQ) & remaining 50 % to the State Quota. From the State Quota, 15% of Seats in post graduate degree courses from State Government Dental Colleges will be reserved for In-service candidates in State Government services, who are permanent and have served at least for 3 years as per MEDD G.R. No. पीजीएम-१०१७/प्र.क्र. ३५/१७/शिक्षण-२, दिनांक: ०४ डिसेंबर, २०१७ व सम क्रमांक दिनांक: २९ जानेवारी २०१८ (**Annexure –“P”**) and any GR issued in this regard from time to time. The additional weightage for reserved In-service candidates will be given as per aforesaid Government Resolution. 5% of available seats in Postgraduate degree courses in Government and Government Aided Institutions will be reserved for person with disability (PWD) candidate as per Annexure – “D”. 1% of available postgraduate seats are reserved for Orphan category candidate (Annexure “Z”). There will be constitutional reservation applicable in Available State quota seats, (after excluding All India Quota) in accordance to constitutional reservation policy of State as mentioned in Annexure "C". The parallel (Horizontal) reservation will be applicable for In-service quota seats, PWD quota seats and Orphan quota seats in Government and Government Aided institutions.

7.3 All India quotas in Government /Corporation Dental colleges, 50% seats of the intake capacity for post-graduate courses will be filled by the Competent Authority appointed by the Ministry of Health and Family Welfare, Government of India, through merit list of All India NEET-MDS 2024.

-
-
- 7.4 The seat position for Maharashtra State Quota admissions under NEET-MDS 2024 of Government and Corporation dental colleges will be displayed on the website **www.mahacet.org** in due course.
- 7.5 The institute wise, course wise intake capacity of the seats will be as per Dental Council of India MDS Course Regulation 2017 and Maharashtra University Health Services (MUHS), Nashik.
- 7.6 The seats available will be filled in, on the basis of State Merit list of NEET-MDS 2024. There will be constitutional /EWS/ Person with disability (PWD) / Orphan reservation in these seats as per Government orders issued from time to time **(Annexure “C, D & Z”)**.
- 7.7 As per G.R. No. Orphan – 2022/C.R. 122/Ka-03 dated 6th April 2023 of Women and Child Development Department, One percent of available postgraduate seats are reserved for Orphan category candidate **(Annexure “Z”)**.
- 7.8 **EWS CATEGORY RESERVATION:** 10% seats of the available seats shall be reserved for candidate belonging to EWS category. **(Annexure “AA”)**.
- 7.9 **SEBC (Socially & Educationally Backward Classes) Reservation:** 10% seats of the available seats shall be reserved for candidate belonging to SEBC category. This reservation will be subject to outcome of W.P. No. 3468/2024 in Hon’ble High Court Mumbai and any other future court cases in this regard. **(Annexure “FF”)**.
- 7.10 AIQ seats will not be reverted back to the respective States after the completion of AIQ Round 2 in compliance of the Order dated 16/12/2021 in Special Leave to Appeal (C) No(s).10487/2021 before the Hon’ble Supreme Court of India **(Annexure “T”)**.
- 7.11 If the seats reserved for State In-service quota in the particular Constitutional reserve category remain unfilled on account of unavailability of candidate(s) after inter-se as per rules amongst In-service candidates, the remaining seat(s) shall be included in the respective Constitutional reserve category and these seats will be distributed to Non-in-service candidates using NEET-MDS 2024 merit list.
- 7.12 Postgraduate seats left unfilled in an academic year, shall not be carried forward to the next or subsequent academic year. The last date of joining MDS courses is as per the guidelines of NMC / erstwhile MCI Gazette of India, dated 20/02/2018 **(Annexure- BB)** & the orders of the Hon’ble Supreme Court of India in W.P. (C) 76/2005 and W.P. 314/328 of 2015,

---

---

dated 18/01/2016 (Ashish Ranjan and other V/s Union of India). The academic year will start as per the guidelines from DCI.

7.13 The validity of All India Rank based on result of NEET MDS 2024 shall be only for current admission session i.e. 2024 for MDS courses and cannot be carried forward for the next session of admission for MDS Courses.

B) Unaided Private and Minority Dental Colleges:

7.14 The postgraduate seats of Unaided Private & Minority Dental Colleges from State of Maharashtra will be filled through Online CAP only by State Competent Authority on the basis of merit of NEET-MDS 2024. **As per National Medical Commission circular No. N-P018(20)/5/2023-PGMEB-NMC/044351, dated: 24/07/2023, there will not be Institutional Level Stray Vacancy Round for Dental Post-graduate Courses. (Annexure – EE).**

7.15 The seats available for admission to Post Graduate Dental Courses shall be as stipulated by the appropriate authority and declared by Government from time to time.

7.16 In unaided Private Dental Colleges and Minority Dental Colleges, 50% seats are State CET Cell quota seats and remaining 50% seats are Institutional quota seats including NRI quota seats. All these seats shall be filled by State Competent Authority NEET-MDS 2024. In Institutional quota, maximum 15% of the seats may be filled in, from the NRI candidates.

7.17 In unaided private institutions, constitutional reservation is 25 % of total sanctioned intake as per the Maharashtra Government Notification Medical education Drugs department, No. PGM-1006/3207/CR-362/06/EDU-2, dated 8th January 2007 as mentioned in **Annexure "C"**.

7.18 **SEBC (Socially & Educationally Backward Classes) Reservation:** 10% seats of the available seats shall be reserved for candidate belonging to SEBC category. This reservation will be subject to outcome of W.P. No. 3468/2024 in Hon'ble High Court Mumbai and any other future court cases in this regard. **(Annexure "FF")**.

7.19 The institute wise availability of the seats will be as per Dental Council of India MDS Course Regulation 2017 and MUHS, Nashik.

7.20 The seats available at disposal of Competent Authority for admission to Dental postgraduate courses through NEET-MDS 2024 are inclusive of Institutional Quota from Unaided Private (including Minority) Dental

---

Colleges as decided by concerned Authorities. The subject wise and college wise seat position will be made available on the website www.mahacet.org in due course.

7.21 Postgraduate seats left unfilled in an academic year, shall not be carried forward to the next or subsequent academic year. The last date of joining MDS courses is as per the guidelines of NMC / erstwhile MCI Gazette of India, dated 20/02/2018 (**Annexure - BB**) & the orders of the Hon'ble Supreme Court of India in W.P (C) 76/2005 and W.P.314/328 of 2015 dated 18/01/2016 (Ashish Ranjan and other V/s Union of India). The academic year will start as per the guidelines from DCI.

7.22 The validity of all India rank based on result of NEET MDS 2024 shall be only for current admission session i.e. 2024 for MDS courses and cannot be carried forward for the next session of admission for MDS Courses.

8. ELIGIBILITY CRITERIA FOR NEET-MDS 2024 DENTAL POSTGRADUATE COURSES :

8.1 Candidate must be an **Indian National**. Nationality Certificate issued by District Magistrate or Additional District Magistrate or Chief Metropolitan Magistrate or valid passport or School Leaving Certificate of HSC/12th Std. indicating the nationality of the candidate as "Indian" shall constitute the proof of nationality.

Non Resident Indians (NRI) are not eligible for any other seat except NRI quota seats in Unaided Private and Private Minority Dental Colleges, subject to fulfillment of NRI status and other relevant eligibility criteria. (Annexure - O)

Non Resident Indians (NRI) are eligible only for maximum 15% NRI Quota seats in the Unaided Private/Minority Dental colleges.

However, keeping in view of the directions of the Hon'ble Supreme Court of India dated 03.02.2023 passed in W. P. (Civil) 891 of 2021 (Annexure CC), Overseas Citizen of India (OCI) candidates will be eligible for State Quota seats of Government / Corporation / Government Aided / Private unaided college and Institutional quota seats (Including NRI seats) of Private unaided colleges under Competent Authority, State CET Cell for Academic Year 2024-25 provided such candidates should have obtained the OCI status before 04/03/2021 and must have completed B.D.S. course from Dental college situated in the state of Maharashtra and such candidate will also be covered by relevant general eligibility. (Annexure - CC).

-
-
- 8.2 All candidates, who have passed final B.D.S degree course examination from the college situated in Maharashtra State and completed one year internship training by 31/03/2024 from a recognized dental college (Annexure-F) included under section 10(2) of the Dentists Act, 1948 are eligible. The Dental College should have been affiliated to the Maharashtra University of Health Sciences or Dental College affiliated to Deemed university as per University Grant Commission Act of 1956 under section 13/A, situated in Maharashtra. The candidate should have obtained provisional or permanent registration either from the Dental Council of India or Maharashtra State Dental Council (MSDC) or Other State Dental Council. Such a candidate will be eligible to fill registration for NEET-MDS 2024. **Candidates who have passed BDS examination from foreign University are not eligible for NEET-MDS 2024 admission process under Competent Authority, State CET Cell.**
- 8.3 The candidates who are domiciled in the State of Maharashtra and who have obtained admission under 15% All India Quota / Central Government Institutions for Bachelor of Dental Surgery (BDS) course in the dental colleges situated outside state of Maharashtra and who have obtained degree from University situated outside the State of Maharashtra will also be eligible for selection process of NEET-MDS 2024. Such candidates should submit (i) Certificate from the Dean of respective Dental College stating that the candidate was admitted under 15% All India Quota / Central Government Institution quota for BDS course, and (ii) Candidate's Domicile Certificate of Maharashtra State by virtue of residence..
- 8.4 The Candidate must be medically fit. **(Annexure-M)**
- 8.5 All Candidates desirous to take admission for MDS courses under state quota or Institutional quota must have appeared for NEET-MDS 2024 and declared eligible by the Competent Authority of NEET-MDS 2024, Government of India, New Delhi.
- 8.6 **To be eligible for selection:**
- 8.6.1 To be eligible for selection to Dental Postgraduate courses a candidate belonging to **General Category and EWS category** must secure minimum of marks at 50th percentile and candidate belonging to **constitutional reservation category and constitutional reservation category with Person with disability (PWD) claim** must secure minimum of marks at 40th percentile in NEET-MDS 2024. Person with disability (PWD) from general category and EWS

-
-
- category must secure minimum of marks at 45th percentile in NEET-MDS 2024.
- 8.6.2 A candidate who fails to obtain the minimum eligibility percentile /marks as prescribed in regulations shall not be admitted to any Postgraduate courses in the said academic year 2024-2025.
- 8.6.3 However, the eligibility criteria decided by Dental Council of India / Government of India if revised will be applicable from time to time.
- 8.7 The DCI/State Dental Council registration / Other State Dental Council registration is mandatory for NEET-MDS 2024 qualifying candidates. Registration certificate should be produced at the time of document verification process. A candidate without registration certificate will be held ineligible for admission.
- 8.8 **Candidates belonging to Backward Classes / EWS must have claimed so in his online registration for Maharashtra State quota, failing which such a claim will not be entertained subsequently.** Candidate belonging to above **Categories** should produce **Caste Certificate, Caste Validity Certificate and Non-Creamy Layer Certificate / EWS eligibility certificate (wherever applicable)** at the time of physical Document Verification process. Candidate who fails to produce above said certificates will be considered as **Open Category Candidate** provided he/she fulfills the eligibility criteria of NEET-MDS 2024 during subsequent round(s).
- Candidates belonging to **EWS category will be required to produce Eligibility certificate for Economically Weaker Section in prescribed format issued by Concerned Authority, Government of Maharashtra for academic year 2024-25 (Annexure - "AA")**, at the time of physical document verification process. Candidate who fails to produce above said certificates will be considered as **Open Category Candidate** provided he/she fulfills the eligibility criteria of NEET-MDS 2024.
- 8.9 Reserve category/EWS candidate must claim his category at the time of registration. A candidate belonging to a respective category but not having any physical document can also claim respective category reservation during online registration process; however he/she must produce the said certificates at the time of physical Document Verification process and at the time of joining at the allotted college so as to avail respective category claim.

8.10 **A Candidate belonging to 'Creamy Layer' amongst the categories (VJ) DT-A, NT-B, NT-C, NT-D, OBC, SBC and SEBC must note that the provision of reservation is NOT applicable to him / her. A candidate claiming benefit of reservation under these categories will be required to produce Non-Creamy Layer Certificate as specified in the Government Resolutions from time to time. The certificate in prescribed Proforma stating that it is valid up to 31/03/2025 or later, should be submitted at the time of physical document verification process.**

8.11 In view of Hon'ble Supreme Court order dated 06/09/2017 in CA 11234-48 of 2017, it is mandatory to submit Caste Validity Certificate.

8.12 The candidate has to fulfill the qualifications and eligibility criteria as notified by Central Government/Dental Council of India from time to time.

8.13 **Eligibility for In-Service Candidates:**

8.13.1 In-service candidates opting for in-service quota reservation should have appeared and obtained minimum required percentile of marks in NEET-MDS 2024. They should also fulfill the eligibility criteria as per provisions mentioned in Government Resolution MEDD G.R. No. पीजीएम-1017/प्र.क्र.35/17/शिक्षण-2, दिनांक 04 दिसंबर, 2017 व समक्रमांक दिनांक 29 जानेवारी, 2018 and as per public Health Department Government Resolution No. No. MMO-2019/C.R.165/Service-3, dated 19th March 2019 and any Government Resolution issued in this regard from time to time **(Annexure-P&U).**

8.13.2 **In-Service candidates desirous to claim In-Service quota seats shall obtain No Objection Certificate from their establishment for admission process.**

8.13.3 In service quota candidate must have appeared for NEET-MDS 2024, and declared eligible by competent authority Government of India, New Delhi.

Candidates for post-graduate Dental courses shall be selected strictly on the basis of their NEET-MDS merit. State Government services, who are permanent and have served at least for 3 years as per MEDD G.R. No. पीजीएम-१०१७/प्र.क्र.३५/१७/शिक्षण-२, दिनांक: ०४ दिसंबर, २०१७ व सम क्रमांक दिनांक: २९ जानेवारी २०१८, in determining the merit of eligible In-Service candidates under Government/Public

---

---

authority, weight-age in the marks may be given by respective Public Health Department or Medical Education & Research, Department as an incentive at the rate of upto 10% of marks obtained for each year of service in remote and/or difficult areas maximum of 30% of marks obtained in NEET-MDS 2024.

In-service candidate will also be covered by relevant general eligibility criteria's.

8.14 **Non-eligibility of Candidate:** The following candidates are not eligible for admission process through NEET-MDS 2024.

8.14.1 Candidates who have passed Final BDS examination from institute located outside Maharashtra, except candidates who are Domicile of Maharashtra and selected under 15% all India quota / Central Government Institution (Ref. Rule 8.3).

8.14.2 **NRI candidates are not eligible for seats in Government/Corporation Dental Colleges, State quota of Central Government Dental Colleges/Government aided colleges/State CET Cell quota seats (including Institutional quota) of Unaided Private and Minority Dental Colleges. However, they are eligible for NRI quota seats of Unaided Private and Minority Dental Colleges.**

8.14.3 **Foreign national candidates (Except OCI) are not eligible for any seat through this process, in the State of Maharashtra.**

8.14.4 Candidates who have not appeared for NEET-MDS 2024 conducted by Competent Authority, Government of India, New Delhi.

8.14.5 Candidates who are not completing internship on or before 31/03/2024.

8.14.6 Candidates who have not applied/not obtained Maharashtra State Dental Council/ DCI registration / Other State Dental Council registration before the date of physical document verification process.

8.14.7 Candidates who had been admitted to MDS course through State quota in previous two academic years and resigned / left /not joined which **resulted in lapse of a seat.**

8.14.8 Candidates who are previously registered and are pursuing / have completed the MDS degree course or have obtained MDS degree are not eligible for admission through NEET MDS 2024. This prohibition will apply to Post Graduate admission in Government/

Corporation run Dental College(s) only. However candidates who have completed MDS course in one broad specialty is eligible for any other broad specialty in Private Unaided Dental College(s) as per Hon'ble High Court Order Dated 02/04/2018 in W.P. No.2388 of 2018 and Government of Maharashtra Letter No. WPM-1318/C.R 122/18 /EDU-2, Dated 27/03/2018.

8.14.9 Candidates who are registered for MDS and pursuing the course.

9. There shall be no admission of students in respect of any academic session beyond **cut-off date as prescribed by DCI** for postgraduate courses under any circumstances. The University shall not register any student admitted beyond the said date.
10. The Dental Council of India may direct, that any student identified as having obtained admission after the last date for closure of admission be discharged from the course of study, or any dental qualification granted to such a student shall not be a recognized qualification for the purpose of the Dentists Act 1948. The institution which grants admission to any student after the last date specified for the same shall also be liable to face such action as may be prescribed by DCI including surrender of seats equivalent to the extent of such admission made from its sanctioned intake capacity for the succeeding academic year/years.
11. **ONLINE REGISTRATION, ADMINISTRATIVE FEES, SECURITY DEPOSIT, UPLOADING DOCUMENTS & PREPARATION OF PROVISIONAL MERIT LIST**
Admission process of NEET MDS 2024 State Quota Seats will be carried out as per Gazette Notification No. MCI-18(1)/2018-Med./100818, dated 5th April 2018
(Annexure "Y")

11.1 The Competent Authority shall issue Notice regarding schedule of online registration and submission of online Application from eligible candidates for the preparation of provisional state merit list for admission to postgraduate courses of state quota seats in State of Maharashtra. Candidate who has appeared for NEET-MDS 2024, and desirous for admission to state quota seats of Maharashtra state, should submit online application form Round 1 and / or Round 3, which will be made available on website "www.mahacet.org". The candidates will be required to submit **prescribed online application form (ANNEXURE "H" Specimen Copy of online application). The online Application Form will be common for Government / Corporation and Unaided Private / Minority Institutions and all the seats available under Competent Authority.**

In-Service candidates who wish to seek admission for the postgraduate courses shall apply online at par with other Non In-Service candidates and claim In-service quota. The candidate claiming in-service quota seat must claim in the online application form.

11.2 In-Service candidates may kindly note that online registration and submission of online application of NEET-MDS 2024 does not confirm any automatic right to secure a postgraduate seat from In-service quota. The selection and admission is subject to the fulfillment of eligibility criteria as prescribed by concerned establishment i.e. Director of Medical Education & Research and Director of Health Services, Government of Maharashtra. Competent Authority shall not be responsible if such in-service candidates, under in-service quota.

11.3 Cost of online application form of NEET-MDS 2024 is Rs. 3000/-. This application fee is not refundable, hence candidates are advised to go through the Information Brochure and ascertain the eligibility before paying fee. It is sole responsibility of candidate to ascertain online payment of fees within prescribed period, failing which online application will be rejected.

Along with Application form fee of Rs. 3000/-, each and every candidate will have to pay Refundable security deposit as shown in the following table.

Table 1: Deposit for admission through NEET MDS 2024

Type of Candidate	Candidate seeking admission at Govt. Institution (1)	Candidate seeking admission at Govt. or Private Institution (2)
Candidate without constitutional reservation	Rs. 25,000/-	Rs. 1,00,000/-
Candidate with constitutional reservation	Rs. 12,500/-	Rs. 1,00,000/-

Candidate paying deposit as per column (1) will be allowed to fill preferences of Government / Corporation Institutes only. Candidate paying deposit as per column (2) will be allowed to fill preferences of all the institutions i.e. Government / Corporation Institutes and Unaided Private / Minority institutes. Candidate should decide well in advance regarding payment of deposit. No extension will be allowed for payment of deposit after the last date of registration.

This deposit will be utilized at the end of round 3 and subsequent rounds as described below and as shown in **Table 2**.

Refundable security deposit will be refunded at the end of the admission process of NEET MDS 2024 to the same account /card of the candidate from which payment had been made. This is applicable to those candidates who have joined the allotted college or if candidate did not get any seat during the entire process of counseling.

Refundable security deposit will be forfeited where:

- a candidate has been allotted a seat in round 2 & round 3 or subsequent rounds and does not report at allotted college to complete the admission process, or
- a candidate has resigned upto round 3 or subsequent rounds after joining (Including the candidate who has filled SRF in Round 1)
- if the admission gets cancelled due to any reason e.g. in case the candidate gives wrong information at the time of registration on the basis of which a seat may be allotted and later cancelled by the admission authorities at the time of reporting or fails to produce the required documents at the time of admission.

Following conditions will be applied for this refundable security deposit.

Table 2: Scheme of Refundable Security Deposit

Round	Candidate Status	Refundable Security Deposit Status
Position at the end of round 2 allotment	Candidate Joined either during Round 1 or Round 2	Deposit will be kept as deposit for remaining rounds
	Candidate allotted a seat in Round 2, but did not join the course	Deposit will be forfeited
	Candidate not allotted a seat in Round 2	Deposit will be kept as deposit for remaining rounds
Round 3	Candidate Allotted & Joined during Round 3	Deposit will be transferred to the same account/card of the candidate from which payment had been made at the end of the entire admission process
	Candidate Allotted & not Joined during Round 3	Deposit will be forfeited
	Candidate not allotted a seat in Round 3	Deposit will be kept as deposit for remaining rounds
Online stray vacancy Round	Candidate Allotted & Joined during online Stray vacancy Round	Deposit will be transferred to the same account/card of the candidate from which payment had been made at the end of the entire admission process
	Candidate Allotted & not Joined during online Stray vacancy Round	Deposit will be forfeited
	Candidate not allotted a seat in online Stray vacancy Round	Deposit will be kept as deposit for remaining rounds (if any) or Deposit will be transferred to the same account/card of the candidate from which payment had been made at the end of the entire admission process

If deposit of a candidate is forfeited at the end of Round 2, such a candidate if wishes to participate in Round 3 and further Round(s) , he/she will have to register again for Round 3 by paying Application form fee of Rs. 3000/-, and the necessary deposit as stated in **Table 1**.

11.4 Online application Form will be made available and will be notified in due course by State CET Cell. Before filling Online Application form, candidate should download information brochure of NEET-MDS 2024 and read the same carefully. The Applicants must possess the required criteria and educational qualification as mentioned in the Information Brochure of NEET-MDS 2024.

Online application form filling process:

The details of online form submission process will be published in Notice and made available on website www.mahacet.org as mentioned below.

'Apply Online for NEET-MDS 2024' Link will be available on website www.mahacet.org. Click on the above Link.

- a) Application form link will be displayed. Click on Application form link.
- b) Instruction page will be displayed. Carefully read the Instructions for filling online form (**Annexure "G"**). After reading Instructions, applicant has to click NEXT button to go to actual Online Application form (**Annexure "H" a specimen copy of online application form**)
- c) Candidate should fill required information in application form along with active mobile number and email address. Candidate will receive OTP on registered Mobile Number & Email address for facilitating registration for NEET MDS 2024.
- d) Candidate should fill all the entries in application form.
- e) System will validate required fields before allowing him / her to submit.
- f) Before submission of Application Form, the candidate should read carefully the conditions given under "**Declaration by the Candidate.**" Candidate should agree to the below given conditions, before submitting the application form.

"Declaration by the candidate"

- I) I hereby solemnly and sincerely affirm that each and every statement made and the entire information given by me in the application form is true and correct.
- II) I have not concealed any material information, however if any information submitted herein is found fraudulent, incorrect or untrue. I understand that I am liable to criminal prosecution and I also agree to forgo my seat in Dental Postgraduate course. I also understand that my selection and admission to the course is also liable to be cancelled.

III) I have carefully read the rules & regulations of NEET-MDS 2024 brochure and I agree to abide by them. Hereby accept in entire the legality, validity and correctness of these rules. I understand by submitting this application I have accepted the correctness, validity and/or justifiability of all these and that had I not accepted the correctness and validity of these rules, I would not have submitted this application and further that it will not be open hereinafter to challenge and/or question validity and/ or correctness of any rule or part thereof.

IV) I undertake to submit all the required original certificates at the time of physical document verification process as well as at the time of admission to a course/college as per the rules, failing which I understand that my claim for selection shall not be granted.

If candidates agreed for aforesaid conditions, then only he should click the "I Agree" Button so that his application form will be accepted.

- g) During submission, the system will ask **"Password"** to the candidate.
- h) Eligible Candidate will be able to submit the form. **There is provision to make changes in the Application Form before Click on Submit Button. Candidate should verify the correctness of entries made in application form. There is no provision to make changes in the application form once Submit Button is clicked.**
- i) After submission of form candidate has to pay Non Refundable online prescribed fee Rs. 3000/- and deposit as per rule no. 11.3 through payment gateway provided for it.
- j) Candidate should take printout of Receipt of online fee payment and the deposit.
- k) **'Log In'** Link will be available on website **www.mahacet.org** to verify the application Form.
- l) Candidate should **login** with Application No. (User Name) and his/her unique password to download the printout of Application Form. Candidate has to preserve the downloaded printout of Application Form for subsequent use.
- m) Applicants need not send copy of Application Form or any document to this office.
- n) Please note that if you commit any mistake in filling the online Application Form, it cannot be corrected by this office. The office will take no responsibility of any kind for such applications.

-
-
- Candidate should preserve the:
- (i) Receipt of online fee payment.
  - (ii) Copy of downloaded Online application form
  - (iii) Downloaded copy of Information Brochure for subsequent use.
- o) **Uploading of Documents:** After successful online payment, Candidate has to upload scan copy of required documents in due course before the day of admission.

12. ONLINE DOCUMENT UPLOADING PROCESS & THE LIST OF DOCUMENTS FOR UPLOADING:

- 12.1 Online document uploading will be on the same website and on his/her user name and password.
- 12.2 Candidate has to upload all the relevant documents on this site under following head as listed below.

List of Document

- i. Online downloaded Application form NEET-MDS 2024.
- ii. Copy of downloaded NEET-MDS 2024 Admit Card.
- iii. Any Photo ID proof (Aadhar Card, Driving license, PAN Card, Pass port).
- iv. Copy of downloaded NEET-MDS 2024 Result/Mark sheet.
- v. Nationality certificate/valid passport or School Leaving Certificate of SSC/HSC indicating the nationality of the candidate as "Indian"
- vi. Domicile certificate from the State of Maharashtra.
- vii. B.D.S. Degree/Passing Certificate
- viii. Internship Completion Certificate form University/Head of Institution or Certificate indicating likely date of completion of Internship from the Head of the Institution **(Annexure-J)**
- ix. Permanent/provisional registration certificate of Maharashtra Dental Council / DCI /other State Dental Councils in India. **(If available)**
- x. Certificate from Head of the Institute showing that the Dental College/Institute from which the candidate has passed final BDS examination is recognized by Dental Council of India.
- xi. Medical Fitness Certificate **(As per Annexure - M)**
- xii. Copy of Receipt of online fee payment of Rs.3000/-

If applicable...

- i. Caste Certificate
- ii. Caste Validity Certificate.
- iii. Non-Creamy Layer Certificate {for (VJ) DT -A, NT-B, NT-C, NT-D, OBC, SBC & SEBC Candidates} issued by appropriate authority as specified in the Government Resolutions from time to time and should be valid up to 31/03/2025 or later.

-
-
- iv. EWS candidates should produce eligibility certificate in prescribed format issued by appropriate authority, for academic year 2024-25.
  - v. All India Quota / AIIMS / Central Government Institutes selection letter / letter from Dean/Principal stating that the Candidate was admitted for BDS under 15% quota / AIIMS / Central Government Institution from All India Entrance Examination. (Refer Rule No.8.3)
  - vi. For Persons with disability (PWD) Candidates - Medical Disability Certificate from certificate issuing authority.
  - vii. NOC form respective Directorate of Health Services / Directorate of Medical Education & Research (for In-service Candidates).
  - viii. Orphan Certificate from appropriate authority.
  - ix. NRI/OCI candidate have to produce required certificates.

12.3 **For Constitutional reservation category candidates: Ear-Marking -**

Reserved category candidate entitled to admission on the basis of merit in an open category seat will have the option of taking admission either against his/her respective category seat or on an open category seat. If he/she opts for the reserved category, he/she will be deemed to have been admitted as an open category candidate and not as reserved category candidate. One seat in the college where he/she was eligible for admission against open seat shall be earmarked for a candidate belonging to the respective reserved category. Such earmarked seat will be made available immediately to the successive reserved category candidate from the same category merit.

12.4 **Physical document verification process**

The Candidate will have to report at the allotted centre/college with her/his Original Documents for physical document verification. The candidate should report personally **(proxy not allowed)** to the respective allotted Centre/College, for the physical Document Verification.

Note:

- 1) Reserved Category candidates who do not have Caste Validity Certificate at the time of Physical document verification process, will be considered as Open merit candidates subject to fulfilling eligibility for open category.
- 2) (VJ)DT -A, NT-B, NT-C, NT-D, OBC, SBC and SEBC category candidates who do not have Non Creamy Layer Certificate (valid up to 31/03/2025 or later) at the time of physical document verification process will be considered as Open Merit candidates subject to fulfilling eligibility for open category.
- 3) EWS candidates who do not have EWS Eligibility Certificate, for academic year 2024-25 at the time of document verification process will be considered as open merit candidates subject to fulfilling eligibility.
- 4) Applicants belonging to SBC: The person belonging to Special Backward Class (SBC) is to be considered as OBC candidate and such candidate will be required to produce Non-Creamy Layer Certificate (valid up to 31/03/2025 or later).

-
-
- 12.5 **Cut-off date for the eligibility:** The eligibility of the candidate shall be determined and/or decided for all purposes including for applicability of all these Rules and Regulations by considering the last date of physical document verification as the cutoff date. It is made abundantly clear that if a candidate is found ineligible as on the last date of document verification process, in terms of these Rules and Regulation, and if such an ineligible candidate acquires the requisite eligibility after the aforesaid cutoff date (i.e. the last date of document verification), such subsequent acquisition of eligibility will not make an ineligible candidate eligible for any purpose whatsoever for the purpose of admission.
- 12.6 **PUBLICATION OF LIST OF APPLICANTS:** On the basis of information submitted by the candidate(s) through online application, a list of applicants for Round 1 and Round 3 will be prepared by the Competent Authority. This list will be published on the website of State CET Cell as per constitutional and/or specified reservation including In-service & Minority Status claimed by the candidate(s). However, the eligibility and final assigned category of candidate(s) will be subject to physical document verification at the time of document verification process.
- 12.7 **For In-Service candidates:** The list of applicants who are In-Service candidates will be forwarded to the respective establishment to decide the In-service quota eligibility and awarding incentive marks as per rule no 8.13 and clause 7(2) from Revised MDS course regulation 2007 of DCI. All the In-service applicants of NEET MDS 2024 should remain in contact with respective establishment for completing the formalities of Eligibility status of In-service applicants.

13. COMMON STATE MERIT LIST

- 13.1 After document verification of candidates and after receipt of the additional incentive marks with Eligibility Status of NEET-MDS 2022 eligible In-Service candidates as prescribed in MEDD G.R. No. पीजीएम-१००७/प्र.क्र.३५/१७/शिक्षण-२, दिनांक ०४ डिसेंबर, २०१७ व समक्रमक दिनांक २९ जानेवारी २०१८. The Competent Authority will prepare and publish the Common State Merit List on website of state CET Cell as per schedule.

14. ONLINE PREFERENCE FILLING PROCESS AND SELECTION PROCESS BY CAP COMPUTERISED ROUND: The details of State Quota seat matrix available for counseling and Schedule of online preference form filling process will be published in due course.

- 14.1 Admission to postgraduate courses for academic year 2024-25, will be done online by way of filling of the online "Preference Form" on

---

---

www.mahacet.org (**Annexure- I**). There will not be any offline Preference Form filling process. Eligible merit listed candidates can fill online preference / choice form for Round-1, Round-2, Round-3 and Online Stray Vacancy Round separately. Candidate will be allowed to fill preferences of Govt., Corpn., Govt. aided and / or Private Unaided / Minority Institutions depending upon the deposit amount the candidate has paid during registration. Seat allocation shall be made centrally at a later date on the basis of NEET-MDS 2024 merit in the state of Maharashtra, and preferences exercised by the candidate. The candidate can fill online preference form multiple times before clicking submit button for Round-1, Round-2, Round-3 and Online Stray Vacancy Round. Once submit button is clicked, there is no provision to change the preference(s). For allocation of seat(s) during Round-1, Round-2, Round-3 and Online Stray Vacancy Round(s), preferences filled for Round-1, Round-2, Round-3 and Online Stray Vacancy Round will be considered respectively. **These preferences will not be carried forward for subsequent round(s) except Online Stray Vacancy round preferences, which will be used for selection of subsequent Online Stray Vacancy round(s) if any.** Those candidates who are responsible for lapse of MDS seat for last two years are not permitted to apply for online preference filling process.

- 14.2 There shall be four or more Online CAP rounds of selection of candidates depending on the availability of vacant seats. The selection will be on the basis of merit and the preferences submitted by the candidate(s). The preferences of courses and colleges once entered online shall be final and irrevocable for the respective round. This final data shall be used in selection process of respective round(s).
- 14.3 **The Subject & College combination code** is a four-digit number with **S or I or N suffix**, specific for each college & Subject combination. Candidate should fill minimum one preference and maximum as desired. It is not compulsory to fill all Preferences. The first two digit of the code indicates specific college / institution and last two digit indicates particular subject and suffix **S** indicates State quota (Government / Corporation Colleges & 50% each in Private Colleges/ Minority Colleges), **I** suffix indicates 35% Institutional quota in Private Colleges/ Minority Colleges and **N** suffix indicates 15% NRI quota in Private Colleges/ Minority Colleges.

Government/Corporation/State quota seats of central Government colleges: All seats will be under State Quota and will have suffix 'S'.

In Private and Minority Dental Colleges each preference code will have S/I/N suffix for e.g.:

Code No.	Dental College	Subject Name	Quota
0101S	GDC, Mumbai	Prosthodontics	State
0204S	Nair Dental, Mumbai	Conservative dentistry	State
0405S	GDC, Nagpur	Orthodontics	State
0306S	GDC Aurangabad	Oral pathology & microbiology	State
0808S	Sinhgad Dental	Pedodontics & Preventive Dentistry	State
0808I	Sinhgad Dental	Pedodontics & Preventive Dentistry	Institutional
0808N	Sinhgad Dental	Pedodontics & Preventive Dentistry	NRI
1505S	ACPM Dental Dhule	Orthodontics	State
1505I	ACPM Dental Dhule	Orthodontics	Institutional
1505N	ACPM Dental Dhule	Orthodontics	NRI

Candidates are directed to fill the suffix carefully, as the fee structure of each quota is different.

14.4 **For preparing the preferences, the required College Codes & Subject Codes are given in Annexure-B and Annexure-E.** For some of these codes the seat(s) may not be available during Round 1. In the subsequent rounds, some seats may become available on account of increased seats. **Therefore, candidates who desire to opt for these seats can exercise the preference in the online preference form system for these seats in respective round(s) considering eventuality of availability of such seats in subsequent rounds.**

14.5 The candidate should verify the fee structure of State/ Institutional / NRI Quota Seats prescribed by Fee Regulating Authority, before filling online preferences. The **FEE STRUCTURE** of Private and Minority Dental colleges is available on website - www.mahaafra.org

14.6 The allotment of seats is based on the Preferences submitted by the candidate for the same college and same subject with the different suffix like 'S'/ 'I'/ 'N'.

14.7 It is recommended that candidates who wish to give Preference in same subject in the same college should give preferences considering fee structure in the sequence of first 'S' quota then 'I' quota and finally 'N' quota as per his/her order of Preference.

Note 1: Candidate who is NRI or ward of NRI must claim NRI Status in online application form and should give preferences with suffix 'N'.

Note 2: Candidates who are Not NRI or ward of NRI can give preferences for NRI quota seats in preference form with suffix 'N'. If seats remain vacant after allotting to NRI candidates, then it will be allotted as per

---

---

merit to any eligible candidate who has given preference(s) for NRI seats with suffix N. However, he/she will have to pay fees fixed for NRI quota.

14.8 Candidate should fill his/her most preferred subject and college code as preference no. 1 followed by his next choice as preference no. 2 and so on. While filling the subject and college codes, four digit number with specific suffix should be entered in five boxes of NEET-MDS 2024 preference form.

14.9 Candidate must be very careful while filling the online preference form. Candidate can fill minimum one preference or any desired number of preferences for Round 1, Round-2, Round-3 and Online Stray Vacancy Round of NEET-MDS 2024.

14.10 If a candidate does not fill preferences for any of the round(s), i.e. Round-1, Round-2, Round-3 and Online Stray Vacancy Round, then it is assumed that the candidate is not interested in that particular round of selection. No seat will be allocated to such candidate in that round. **Preferences of any of the previous Round(s) will not be carried forward for subsequent round(s) except the preferences filled for Online Stray Vacancy Round which may be carried forward for subsequent Online Stray Vacancy Round(s) if any.**

If a candidate does not give preference for a particular code (Government / Corporation / Private); then it means that he/she is not interested / desiring to take that MDS seat. Candidate should note that there will be no change / addition / deletion in his/her list of preferences at later date / stage for that particular round.

14.11 **Selection Process (Refer Table No. 3 – Scheme of admission for State Quota seats NEET-MDS 2024)**

14.11.1 For selection to Post-graduate Degree/Diploma course(s), candidates who have cleared NEET-MDS 2024 are eligible. All such candidates will have to register during the stipulated period as per the Notice for NEET-MDS 2024 admission process for the State Quota seats available with Commissioner State CET Cell. Candidate can register before Round 1 and Round 3. Once registered, that registration will be valid for all subsequent rounds.

14.11.2 There shall be four or more Online CAP rounds of selection of candidates depending on the availability of vacant seats during

---

---

subsequent round(s). The selection will be on the basis of merit and the preferences submitted by the candidate. Candidate will fill fresh choices for Round-1, Round-2, Round-3 and Online Stray Vacancy Round separately. The choices filled for each round will be valid for that round only. Choices filled for respective round(s) will not be carried forward for any subsequent round(s) except the preferences filled for Online Stray Vacancy Round which may be carried forward for subsequent Online Stray Vacancy Round(s) if any. While filling the online preference(s), candidates may kindly note that NEET-MDS 2024 merit list will be operated from NEET-MDS 2024 rank number one onwards in each round of selection. The online data of preferences of all candidates will be centrally processed at a later date for the selection of candidates for MDS Courses.

- 14.11.3 **The selection list will be prepared as per NEET MDS 2024 rank and on the basis of Preferences given by candidates in Preference form.** Based on preferences given, the seats will be allotted on merit and the allotment will be displayed on website of State CET Cell 'www.mahacet.org'. All the candidates to whom a seat has been allotted in Round 1 on the basis of Merit-cum-Preference will have to join the college and course so allotted, within prescribed period as per schedule by completing the requisite formalities. (i.e. submission of all original documents and a set of attested photocopies of each document as per the list given in NEET-MDS 2024 Information Brochure and payment of requisite fees in respective institution) otherwise his/her selection will stand cancelled for that round.
- 14.11.4 The list of candidates selected for MDS Courses shall be displayed at the website i.e. www.mahacet.org as per schedule. List of selected candidates will also be sent to all concerned colleges. The candidate will have to report at the allotted college with his/her original documents for physical verification and admission. The candidate should report personally (**proxy not allowed**) to the respective allotted

---

---

college, they should pay requisite fee and submit all original documents at respective allotted college.

14.11.5 **Status Retention:** In case if a candidate to whom a seat has been allotted in the first round and who has joined the college accordingly, is satisfied with the allotment, such a candidate may submit a Status-Retention Form (**Annexure-L**) in the given format on or before the prescribed date with the Dean/Principal of the College where such a seat has been allotted to such a candidate. The Dean/Principal of every Dental College in which admissions are so made in terms of these rules, may appoint an appropriate Officer to receive such Status Retention Forms. Upon receipt of such Status Retention Forms, an acknowledgement in writing shall be issued immediately to the concerned candidate(s) by the officer appointed by the Dean/Principal of the concerned college. It is mandatory for every such candidate submitting a Status Retention Form to insist for issuance of acknowledgement thereof and to preserve such acknowledgement till the present admission process is finally concluded. In absence of such an acknowledgement, the claim of submission of Status Retention Form within the prescribed time shall not be entertained. Candidate who has submitted status retention form will not be eligible for remaining subsequent round(s).

It is hereby made clear that the period provided for submission of Status Retention Form is crucial and vital. This period shall not be extended for any reason whatsoever. Submission of the Status Retention Form is an irrevocable and irreversible act for the candidate submitting such Status Retention Form. It is made clear that under no circumstances whatsoever, a candidate will be allowed to submit a Status Retention Form after the aforesaid last date. Under any circumstances whatsoever, a candidate who has submitted a Status Retention Form shall not be allowed to withdraw the same. All the candidates therefore, should take the note of this before submission of such a Status Retention Form.

Names of all the candidates who have submitted the Status Retention Form as above within the prescribed time and the seats occupied by them will be removed out of consideration for the remaining admission process for academic year 2024-25. Candidate joined during Round-1, and fills Status Retention form will be considered as Status Retention during Round-2 and “Free Exit” available for Round-1 selected candidates will not be applicable for such candidate.

It is hereby made abundantly clear that shifting on account of a better choice given by a candidate in Round-2, will be effected only and only if such a candidate is found entitled for 'change of Course' or a 'change of College'. Mere possibility of a 'change in category' on account of availability of seat in the same college and/or same course in Round-2 will not amount to "betterment" as such and therefore, no shifting will be effected in such an eventuality. Such a 'change in category' will include inter-alia change from reserved category to open category or vice-versa. The shift in such betterment shall be compulsory and mandatory for Round-2, except those who have filled Status Retention Form. Once status retention is submitted then there is no provision to withdraw or cancel the status retention.

- 14.11.6 All the institutions should inform the joining of the candidates and vacancies arising due to non-joining of the candidates and cancellations/status retention at their institutions after the last date of reporting of respective rounds, immediately to Maharashtra State CET Cell through online College feedback module.

The academic year will start as per the guidelines from DCI.

- 14.11.7 **Round-1 Process:**

If the candidate joins his/her Round-1 seat and wants to upgrade his/her allotted seat, then he/she shall NOT fill Status Retention Form and will have to fill fresh choice(s) for Round-2.

If a Candidate joins and is satisfied with the seat allotted in Round-1 and is not willing for up-gradation in Round-2,

---

---

he/she can fill Status Retention Form. Such a candidate will not be considered for any of the further round(s) during the admission process of NEET-MDS 2024. However such a candidate can resign from the allotted seat before the prescribed/stipulated date and avail free exit (available only in Round-1). Such a candidate will be eligible for Round-2.

If the candidate is selected in Round-1 of counseling and does not report at the allotted institute, this will be considered as 'free exit' (option available only in Round-1). No new registration is required. However, such a candidate may participate again in Round-2 after logging in with his/her earlier Registration details and filling fresh preference(s). His/her selection of Round-1 stands cancelled. The seat so allotted, to such a candidate who does not join, will be presumed to be a vacant seat as on the last date of joining and such a vacant seat will be allotted in Round-2 of the admission process.

14.11.8 **Round-2 Process:**

Available Seats for Round-2:

- i. Seats not allotted during Round-1.
- ii. Seats vacant due to non joining / cancellation by candidate(s) allotted in Round-1.
- iii. Seats available due to up-gradation of candidate(s), who have been allotted during Round-1 and joined the seat.

Following types of Candidates are eligible for seat allotment in Round-2:

- a) Registered candidates who did not fill choices in Round-1.
- b) Registered candidates who participated in Round-1 but did not get any seat allotted in Round 1.
- c) Registered candidates, whose seat allotted in Round 1 got cancelled during the document verification due to his/her invalid/wrong claim on reporting for admission to the selected Institute, but candidate is otherwise eligible for selection with change in the invalid/wrong claim. For such a candidate, selection during first round will not be valid and he/she will be eligible only on available seats during Round 2 with corrected claim.

-
-
- d) Candidates who have reported/joined at allotted institute during the joining period of Round-1 of allotment and did not filled Status Retention Form.
  - e) Candidate who does not join the allotted seat during Round-1.
  - f) Candidate who has joined and resigned upto the last date of joining for Round-1.

Candidate(s) will have to fill fresh choices for Round-2. Round-1 choices will be considered as null & void. If a candidate is not interested to participate in Round-2, he/she should not fill preferences for Round-2 and such a candidate who has joined during Round-1, will retain his/her Round-1 seat.

The allotment of seat for Round-2 will be as per the merit and preference(s) filled by the candidates for Round-2.

- **If a candidate joined during Round-1, is upgraded in Round-2, his/her allotted seat of Round-1 will be available in Round-2 and allotted as per merit in the same round. It is mandatory for the candidate to join the seat allotted in Round-2.**
- **If a candidate joined during Round-1 and does not get upgraded in Round-2 after filling online preference form II (no seat is allotted during Round-2), then a candidate is holding Round 1 seat. Such a candidate will not get free exit after allotment of Round-2, but he/she will be eligible for further rounds. If wish to participate in further rounds, he / she shall fill fresh preferences of Round 3.**
- **Candidate with no seat in hand at the end of Round-2, will be eligible for further Round(s).**
- **Candidate allotted a seat during Round-2, if does not join the allotted seat, such a candidate will not be eligible for subsequent round(s) and his/her deposit will be forfeited. If such a candidate wishes to apply for Round 3, he/she will have to register again by paying online registration fee and deposit as per rule no. 11.3.**

Following types of Candidates are not eligible for seat allotment in Round-2:

- Candidates who have joined Round-1 allotted seat and filled Status Retention Form.
- Candidates who have not filled fresh preferences.

If a candidate is selected during Round-2, he/she will have to join the college / seat allotted during Round 2.

- If a Candidate joins and is not satisfied with the seat allotted in Round-2 and is willing for up-gradation in Round-3, he/she **SHOULD NOT** fill the Status Retention Form. Such a candidate will have to fill fresh preferences for Round 3 but fresh registration will not be required.
- If a Candidate joins and is satisfied with the seat allotted in Round-2 and is not willing for up-gradation in Round-3, he/she can fill Status Retention Form. Such a candidate will not be considered for any of the further round(s) during the admission process of NEET-MDS 2024. However, if such a candidate resigns from the allotted seat before the prescribed/stipulated date, his/her deposit will be forfeited. If such a candidate wishes to apply for Round 3, he/she will have to register again by paying online registration fee and deposit as per rule no. 11.3.
- If a candidate does not join the selected seat during Round-2, he/she will not be eligible for further round(s) of selection and his/her deposit will be forfeited. If such a candidate wishes to apply for Round 3, he/she will have to register again by paying online registration fee and deposit as per rule no. 11.3

14.11.9 **Round 3 Process:**

Available Seats for Round 3:

- i. Seats not allotted during Round-2.
- ii. Seats vacant due to non joining / cancellation by candidate(s) allotted in Round-2.

Following types of Candidates are eligible for seat allotment in Round 3:

- a) Registered candidates who did not fill choices in Round 1 & Round 2.
- b) Registered candidates who participated in Round 1 & Round 2 but did not get any seat allotted in Round 1 & Round 2.
- c) Candidates who are joined in Round 1 & Round 2 but did not filled Status Retention Form
- d) Candidates who have registered in Round 3.

Candidate(s) will have to fill fresh preferences for Round 3. All previous preferences will be considered as null & void. Seats remained vacant on account of non availability of candidates for PWD quota, In-service

---

---

quota and Orphan quota will be allotted to eligible candidates during Round 3 process as per NEET MDS 2024 Information Brochure rules. Accordingly the Candidates are required to keep this aspect also in mind while filling up the preference(s) for Round 3.

Candidates not eligible for Round 3:

- Candidates who have joined seat up to Round 2 and filled Status Retention Form.
- Candidates who have joined seat in Round 1, Round 2 and/or allotted a seat in Round 3 of All India Quota seats.

If a candidate is selected during Round 3, he/she will have to join the college / seat allotted during that round. Candidate selected during Round 3 will not be eligible for subsequent Online Stray Vacancy round(s) of State Counseling Process.

After the allotment of seat in Round 3 the candidate will not be eligible to participate in any further rounds of State Counseling Process. Names of such candidates will be informed to MCC.

14.11.10 **Online CAP Stray Vacancy Round Process:**

After Round 3, subsequent Online Stray Vacancy Round(s) will be conducted if seat(s) remain vacant.

Available Seats for Online CAP Stray Vacancy Round:

- Seats not allotted during Round 3.
- Seats vacant due to non-joining of candidate(s) allotted in Round 3.

Eligible Candidates:

- Candidate who have registered & filled online preference form previously but not been allotted a seat till Round 3.

Candidates not eligible:

- Candidates who have joined seat in Round 1, Round 2 and/or allotted a seat in Round 3.
- Candidates who have joined seat in Round 1, Round 2 and/or allotted a seat in Round 3 of All India Quota seats.

Note –

- No new registration will be done for this Round.
- **Candidate will have to fill fresh choices for CAP Online Stray Vacancy Round. Round 3 choices will be considered as null & void.**
- Allotment of seat will be done Online by running software.

-
-
- 14.11.11 **As per National Medical Commission circular No. N-P018(20)/5/2023-PGMEB-NMC/044351, dated: 24/07/2023, there will not be Institutional Level Stray Vacancy Round for Post-graduate Courses. All the admissions of Dental Post-graduate courses will be done by Online CAP Rounds only. (Annexure – EE)**
- 14.12 **In-Service vacant seats:** If these seats become available, will be filled by State CET CELL as per rules of state quota. For filling these seats, no fresh preference(s) will be called from the candidates. These seats will be added to the seat matrix and allotted as per the preferences (choices) already exercised by the eligible candidate(s) during online preference filling system for Round 3 and subsequent Online Stray Vacancy round(s).
- 14.13 **PWD vacant seats:** If the seats reserved for the person with disabilities in a particular category remain unfilled on account of unavailability of candidates the seats shall be included in the annual sanctioned seats for the respective category and allotted as per the preferences (choices) already exercised by the eligible candidate(s) during online preference filling system for Round 3 and subsequent Online Stray Vacancy round(s).
- 14.14 **Orphan vacant seats:** If the seats reserved for Orphan in a particular category remain unfilled on account of unavailability of candidates the seats shall be included in the annual sanctioned seats for the respective category and allotted as per the preferences (choices) already exercised by the eligible candidate(s) during online preference filling system for Round 3 and subsequent Online Stray Vacancy round(s).

**Table No. 3: Scheme of admission for State Quota seats NEET MDS 2024
For Govt and Pvt Institutions – Selection for each CAP round will be online**

Sr. No	Filling of Online Application form	Round	Preference form filling	Seat Matrix	If a seat is allotted		If a seat is not allotted
					Status of joined candidates for next/future rounds	Status of not joined candidates	
1)	Application form I						
					- Declaration of list of applied candidates - Declaration of Merit list of applied candidates along with category		
	Application form fee: Rs. 3000/- and deposit as per rule no. 11.3	CAP Round 1	Filling of Online preference form I	All available seats	- Not Filled SRF*: eligible for Round 2, need to fill Online Preference form II - SRF Filled: Not eligible for Round 2 - Resigned after joining upto prescribed date: eligible for Round 2, need to fill Online preference form II	Eligible for round 2, need to fill Online preference form II	Eligible for round 2, need to fill Online preference form II
		CAP Round 2	Filling of Online preference form II	SRF seats excluded	- Not Filled SRF: Eligible for further rounds, need to fill Online Preference form III - SRF Filled: Not eligible for Round 3 - Resigned upto prescribed date of 2nd round after joining (including the candidates who have filled SRF in Round I): Deposit will be forfeited. If wish to participate in further rounds, need to do fresh registration with payment of application form fee & deposit as per rule no. 11.3. Need to fill Online Preference form III	Eligible for round 2, need to fill Online preference form II	Deposit forfeited & Not eligible for further rounds. If wish to participate in further rounds, need to do fresh registration with payment of application form fee & deposit as per rule no. 11.3. Need to fill online preference form III.
			- Mandatory to fill Online preference form II, if candidate wish to participate in Round 2. - Preferences from Online preference form I will not be carried forward.				
							- If a Seat is allotted during Round 1 & joined during Round 1, such a candidate if fills Online Preference form II and if no seat is allotted in round 2, then candidate is holding Round 1 seat; Such a candidate will be eligible for further rounds. If wish to participate in further rounds, he shall fill fresh preferences of Round 3. - Candidate joined during round 1 and not filling Online Preferences form II will be having status of round 1 at the end of round 2. Will be eligible for further rounds. If wish to participate in further rounds, he shall fill fresh preferences of Round 3.
							SRF: Status Retention Form

II)	- Filling of online application form for fresh candidates, and those who have resigned allotted seat upto prescribed date of round 2 after joining/Not reported upto Round 2 and wish to participate in further rounds - Declaration of list of applied candidates. - Declaration of combined Merit list which includes eligible Application form I and Application form II candidates	- Joined: Not eligible for any further rounds - Resigned after joining Round 3: Not eligible for any further rounds. - Lapse of seat due to Resignation after joining Round 3 seat: Liable for penalty as per Rule no. 20 and Not eligible for any further rounds. - Candidate whose name appears in the list of allotted candidates at the end of Round 3 will be communicated to MCC	SRF seats excluded	- Filing of Online preference form III for all candidates (Application form I and Application form II) - Mandatory to fill Online preference form III, if candidate wish to participate in Round 3.	Eligible for further round(s). Need to fill Online preference form IV
Online Stray Vacancy Round(s) For Government / Corpn. Institutions & Private Unaided / Minority Institutions					
CAP Online Stray Vacancy Round(s)	- Filling of Online preference form IV - Mandatory to fill Online preference form IV, if candidate wish to participate in Online Stray Vacancy Round. Preferences from Online preference form III will not be carried forward.	Seats with joined status excluded	- Joined: Not eligible for further rounds (if any) - Resigned after joining Stray Vacancy round seat: Liable for penalty as per Rule no. 20 and Not eligible for further rounds (if any)	Not eligible for further rounds (if any) Liable for penalty as per Rule no. 20 and Not eligible for further rounds (if any)	Eligible for further rounds (if any)
- No New Registration / Payment option for Online Stray Vacancy Round - Allotment of seats 'Online' by running software - Eligible candidates who are not holding any seat can only participate in Online Stray Vacancy Round(s)					

---

15. SEAT DISTRIBUTION CHART:

15.1 The seat distribution of Government/Corporation/Unaided Private and Minority dental colleges (excluding All India quota) for NEET-MDS 2024 as per information submitted by college will be made available on website www.mahacet.org which contains distribution of available seats.

15.2 The seats reserved for person with disability (PWD) candidates and In-service quota seats will be shown in the chart. The college-wise, subject-wise and category-wise distribution also will be available on website. It should be noted that eligible category candidates can avail open seat by virtue of merit. Category seats, if at all remain unclaimed by a particular category candidate, are made available to other categories & to open category candidates as per inter-se category round procedure.

Seat distribution chart is subject to change as per instructions of DCI/ Transfer of PG Teacher / affiliation from University etc.

15.3 All the Courses are affiliated to The Maharashtra University Health Sciences, Nashik..

15.4 **Person with disability (PWD):**

15.4.1 As per Medical Council of India, New Delhi amendment notification No: No. MCI-34(41)/2018-Med./170045.dated 5th February, 2019, Five (5%) seats of annual sanctioned intake capacity shall be filled up by candidates with specified benchmark disabilities contained in the schedule to the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016. The guidelines for admission of persons with Specified Disabilities published by Medical Council of India, New Delhi regarding PWD eligibility from time to time will be applicable (**Annexure – D**).

The specified disability categories as mentioned in the rights of persons with Disability Act 2016 are as follows.

1. Physical disability
2. Intellectual disability
3. Mental behavior disability
4. Disability caused due to chronic illness
5. Multiple disabilities

15.4.2 Candidate should mark as PWD on the online application form, failing which claim will not be granted. Candidate is required to submit the proof of his/her disability by way of a certificate issued by certificate issuing authority in the year 2024.

15.4.3 **Instructions to Person with Disability Candidates:** All qualified Persons With Disability PWD (PH) Category Candidates of NEET MDS 2024 are advised to get themselves examined at any one of specified Medical Board to obtain Disability PWD (PH) Certificate in advance. Candidates, who have attended any one of these Medical Boards, should submit / upload the disability certificate as per the prescribed format during online uploading of certificates for document verification process.

15.5 Constitutional reservation in all the Government/Municipal Corporation colleges and State quota seats of Central Government and Government Aided Institution and colleges / Unaided private Dental Institutions will be as per NEET-MDS 2024 Information Brochure.

16. Fees: -

a) I) The fees for Government and Municipal Corporation Dental Colleges is as below as per GR. No. AMC-1007/628/CR.148/07/Edu-02 Mantralaya Dated 1st March, 2012 (subject to revision by the Govt. / appropriate authorities): **Fees for academic year 2024-25 is as under: -**

- Tuition fees Rs. 104,000/- per year + (development Fee 3,000)
- Admission fees Rs. 1,500/-
- Gymkhana fees Rs. 500/-
- Hostel fees Rs. 4,000/- per year

II) The fees for Unaided Private and Minority dental colleges for Post graduate admissions through NEET-MDS 2024 is as decided by Fee Regulating Authority. (Subject to revision by the Fee Regulating Authority). **For fees of Private and Minority Dental Colleges, refer to www.mahafra.org.**

17. CONDITIONS TO BE SATISFIED BY CANDIDATE AFTER SELECTION:

17.1 A candidate will have to pay the prescribed fees (i.e. tuition + deposit + others) in the form of separate Demand Drafts, (One for tuition fees and another for other fees) in favor Dean/Principal of concerned institution. He/she must deposit all relevant original certificates / documents in the concerned institution.

The fees for Government and Municipal Corporation Dental Colleges, for Post graduate admission to MDS courses through NEET-MDS 2024 is as prescribed by Government from time to time.

17.2 The candidate will have to work as a Resident, under the Residency scheme, prescribed vide GR No.MED-1059/2116/CR-10/96/EDU, dated 31st Jan. 1996 and as amended from time to time. The candidate should have permanent DCI / MSDC registration.

---

18. CANCELLATION AND REFUND:

- 18.1 Candidate who has confirmed his/her admission may cancel it on or before prescribed date which will be **declared by Competent Authority, by submitting** an application to the concerned Dean/Head of the institution. **(As per Annexure-K).**
- 18.2 Refund of fees by the college after change of college, course or cancellation of admission:
- a) On or before prescribed date Rs. 1500/- (Rs. One Thousand Five Hundred only) to be deducted and rest of the fees to be refunded.**
- b) After prescribed date - No refund.**
- 18.3 **If a candidate expires** or becomes unfit to undergo PG course as per DCI Norms and decided by notified Medical Board within 3 months from the date of admission, full refund shall be made.

19. CONDUCT AND DISCIPLINE:

- 19.1 Failure of the candidate in making full and correct statements in the application form and/or suppression of any information would lead to disqualification of the candidate, even at later date. Such a candidate will be debarred from the entire selection process.
- 19.2 It is responsibility of every candidate to submit proper documents. Any attempt to submit documents which are not genuine will lead to cancellation of the admission of the candidate, forfeiture of the fees, deposits and expulsion of the candidate from the college by the Competent Authority or by his authorized official. The name of such candidate(s) shall be deleted from the State Merit List and he/she will not be eligible for further rounds of the selection process and will be debarred from the selection process. If deemed fit even criminal proceeding may be initiated by the Competent Authority against such candidates/ their parents.
- 19.3 If any candidate / authorized representative or person accompanying is found obstructing the counseling and / or admission process, or trying to influence in unlawful manner/creating nuisance, the candidate shall be liable for disqualification from the process of selection and appropriate legal action will be taken. The decision taken by the Competent Authority in this respect shall be final and binding.
- 19.4 The registration once granted is valid only if the teacher and the Dean are satisfied about regularity, diligent pursuance of studies by the student as well as good conduct.
- 19.5 All candidates selected for admission shall be subject to the disciplinary rules of the Institution, MUHS, Nashik, DCI and Government.

-
-
- 19.6 Concerned admitting University shall take the decision regarding eligibility, enrollment and registration and granting of the term of selected candidates. The selection of a candidate by the Competent Authority at a later date does not place any onus to accord approval for grant of term.
- 19.7 Canvassing directly or indirectly for the allotment of seat would disqualify the candidate for admission. Influencing the staff by unfair means, will lead to cancellation of allotted seat and such candidate will also face disqualification for admission during next academic year.
- 19.8 A candidate selected for postgraduate course will not be allowed to change subject/college/institute on mutual basis as per the DCI rules / MUHS regulations..
- 19.9 In case of dispute in the matter of allotment of seat / course / institution or any other matter pertaining to the provisional selection or cancellation of admission, the decision of the Competent Authority shall be final and binding.
- 19.10 All the terms and conditions of Unaided Private / Minority Dental Colleges will be applicable and mandatory to follow by the selected candidate.
- 19.11 Before submitting the online preference form the candidates should go through the **website** of every **unaided private / Minority Dental College**, to know about their terms and conditions for admission.
- 19.12 **Legal Jurisdiction:** All disputes pertaining to the conduct of examination and selection process shall fall within the jurisdiction of courts in Mumbai only.

20. PENALTY & SOCIAL RESPONSIBILITY SERVICE:

For Government / Corporation / State quota of central Government Colleges.

- 20.1 Candidate who has joined for postgraduate course either through All India Post Graduate quota or through NEET-MDS 2024 state quota should complete Junior residency tenure, failing which he/she will be required to pay non-refundable Rs. 10,00,000/- (Rupees Ten Lacs Only) for non-completion of Junior residency tenure. However, this is not applicable to the candidates of NEET-MDS 2024 resigning the MDS admission before prescribed date, which will be notified in due course.
- 20.2 Any candidate admitted either through All India Post Graduate quota or through NEET-MDS 2024 state quota responsible for lapse of post graduate dental seat will have to pay non-refundable additional penalty of Rs. 10,00,000/- (Rupees Ten Lacs Only). Such candidate will not be

-
-
- eligible for admission through State Quota for subsequent two academic years, i.e. NEET MDS 2025 & 2026.
- 20.3 As per Government Resolution (G.R. No. MED 1010/CR-184/10/Ed-2, dated: 28th May 2010, and any G.R issued in this regard from time to time), candidate joining seat of Government / Municipal Corporation colleges for admission to Post graduation Courses either through All India Post Graduate quota or through NEET-MDS 2024 state quota will be required to sign a bond to serve the Government of Maharashtra or local self-government or Defence services for a period of one year **(Social responsibility service)**, failing which he/she will be required to pay Rs. 50,00,000/- (Rupees Fifty Lacs only) for the default.
- 20.4 The candidates who have passed post graduate MDS / Diploma from Government / Corporation Dental colleges, have to complete social responsibility service (bond) from either of the institution i.e. Government of India or its undertaking institute (situated within Maharashtra State) / Defence services / Maharashtra State services or its undertaking / local self-government bodies and their undertaking situated in the state of Maharashtra as per MEDD G.R. No. CET 3518/C.R.32/18/Edu-2, Dated: 29/01/2018 **(Annexure - V)**.
- 20.5 As per Government Circular No. CET 3518/C.R.182/18/Edu-2, Dated: 19/05/2018 Private Unaided Dental Institution(s) shall not demand Bank Guarantee equivalent to the fee amounting to next academic year(s) at the time of admission and Bond Service shall not be imposed after completion of Postgraduate course from the admitted candidates by Private Unaided Institutions **(Annexure - X)**.
- 20.6 Any candidate resigning a seat from Unaided Private / Minority Dental College after the prescribed date will have to pay three year's fees as a penalty.
- 21.** Any issue not dealt here-in above will be dealt with, when arising, fully and finally by the Competent Authority. Any amendment made by Dental Council of India (DCI) / Central Government / State Government / Hon'ble Supreme Court and Hon'ble High Court from time to time will be implemented.

*** **

ANNEXURE “A”

DEFINITIONS

Unless the context other requires,

- (a) **“Act”** means the Maharashtra Unaided Private Professional Educational Institutions (Regulation of Admissions and Fees) Act, 2015 (Mah. Act XXVIII of 2015);
- (b) **“Competent Authority”** means the Commissioner of State CET appointed by the Government under section 10, for conducting CET through **CAP** for the admissions into Private Professional Educational Institutions;
- (c) **“Admission Reporting Institution”** means an institution where the Candidate shall report for confirmation of admission by submission of documents and payment of fees;
- (d) **“Application Form”** means the prescribed form to be filled up for online or offline by the candidate for admission to the Courses as defined in clause (f);
- (e) **“CAP Seats”** means the seats filled in through the Centralized Admission Process(CAP) carried out by the Competent Authority;
- (f) **“The Common Entrance Test”(CET)”**, for the purpose of the courses, means the “National Eligibility Cum Entrance Test (NEET-PG)” or “National Eligibility Cum Entrance Test (NEET-MDS)”, as applicable to the respective Course.
- (g) **“The Courses”** means the Postgraduate Dental Courses, as the case may be, conducted in the State as per the approval of the DCI;
- (h) **“Document Verification Centre”** means the city or town where the document verification is to be conducted;
- (i) **“Foreign Student”** means a student who is not a citizen of India;
- (j) **“Non-Resident Indian (NRI)”** means a person who is “not ordinarily resident” under sub-section (6) of section 6 of the Income Tax Act, 1961, and includes a person resident outside India under clause (w) of section 2 of the Foreign Exchange Management Act, 1999, and also includes his child or ward;
- (k) **“Overseas Citizen of India (OCI)”** means a candidate or a person registered as an Overseas Citizen of India as declared by the Central Government under section 7A of the Citizenship Act 1955, and includes Persons of Indian Origin (PIO).
- Explanation**—For the purposes of this clause, all the existing Persons of Indian Origin (PIO) card-holders registered under Notification of the Government of India, Ministry of Home Affairs No. F.No. 26011/04/98- F. I, dated 19th August 2002 and shall now be deemed to be Overseas Citizens of India, (OCI) cardholders by virtue of Notification of Government of India, Ministry of Home Affairs, No. 25024/9/2014-F.I, dated 9th January 2015.
- (l) **“Eligible Candidates”** means the candidates who are eligible for different professional courses as notified by the Government, from time to time, under sub-section (1) of section 3 of the Act;

-
-
- (m) **“Internship”** means the compulsory rotating internship to be completed as per rules or regulations of the Medical Council of India (MCI) or the Dental Council of India (DCI) and the Maharashtra Medical Council (MMC) or the Maharashtra State Dental Council (MSDC) and the concerned University;
- (n) **“Inter-se-Merit”** means the order of merit in respect of various classes, category and candidature types of the Candidates determined by following the CET merit in accordance with these rules;
- (o) **“Institutional Quota”** means the seats available for admission to eligible Candidates at Institution level as declared by the State Government or the appropriate authority, from time to time;
- (p) **“Minority Educational Institution”** means a Private Professional Educational Institution notified as such by the State Government, established and administered for and by the persons belonging to the minority community, domiciled in the State of Maharashtra, having right to do so under clause (1) of article 30 of the Constitution of India;
- (q) **“Management”** means the managing committee or the governing body, by whatever name called, of the Private Professional Educational Institution to which the affairs of such Institution are entrusted and where such affairs are entrusted to any person, by whatever name or designation called, includes such person;
- (r) **“Minority Quota”** means the seats earmarked for the Minority Community students from within the State, belonging to the Minority Community to which the institution belongs;
- (s) **“The MUHS”** means the Maharashtra University of Health Sciences established under sub-section (1) of section 3 of the Maharashtra University of Health Sciences Act, 1998 (Mah.X of 1“99);
- (t) **“National Eligibility Cum Entrance Test (NEET-PG)”** or “NEET-PG” AND “ National Eligibility Cum Entrance Test –NEET-MDS” or “NEET-MDS” means the eligibility cum ranking examination prescribed as the single central entrance examination conducted by the National Board of Examinations under section 10D of the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956) or section 10D of the Dentists Act, 1948 (16 of 1948), for the purpose of admissions respectively to MD or MS or Postgraduate Diploma and MDS or Post Graduate Diploma Professional Educational Courses;
- (u) **“Registration”** means the registration of the qualification either with the DCI or the Maharashtra Dental Council (MDC) after completing 1-year compulsory rotating internship.
- (v) **“Nodal Officer”** means the Director of the Medical Education and Research
- (w) **“Private Professional Educational Institution”** means any college, school, institute, institution or other body, by whatever name called, conducting any professional course

-
-
- or courses approved or recognized by the appropriate authority and affiliated to any university, but shall not include,
- i. any such institution established, maintained or administered by the Central Government, any State Government or any local authority;
  - ii. institution declared to be a deemed university under section 3 of the University Grants Commission Act, 1956; or
  - iii. a university to which the provisions of the University Grants Commission (Establishment and Maintenance of Private Universities) Regulations, 2003 are applicable;
- (x) **“Professional Education”** means any educational course of study declared and notified as such, from time to time by the Government which includes a course leading to the award of an Under Graduate or Post-Graduate degree, diploma, by whatever name called and recognized by the appropriate authority;
- (y) **“Regulations”** means the regulations framed by the Regulating Authorities;
- (z) **“Regulating Authority”** means the Admissions Regulating Authority under section 7 or the Fees Regulating Authority under section 11, as the case may be ;
- (aa) **“Sanctioned intake”** means the total number of seats sanctioned or approved by the appropriate authority for admitting candidates in a single academic year in each professional course of study or discipline in a Private Professional Educational Institution at the appropriate level of entry;
- (bb) **“Unaided Institution”** means Private Professional Educational Institution, which is not receiving aid or grant-in-aid from the Central Government, the State Government or the local authority;
- (cc) **“University”** shall have the same meaning as assigned to it in clause (f) of section 2 of the University Grants Commission Act, 1956.
- (dd) **“EWS”** means Economically Weaker Section include person who are not covered under the scheme of reservation for SCs, STs, and OBCs and whose family has gross annual income below Rs. 8,00,000/- as per Government resolution of General Administration Department ROD-4019/C.R 31/ 16-A Dated 12 February 2019.
- (ee) **“Orphan”** means a child— (i) who is without biological or adoptive parents or legal guardian; or (ii) whose legal guardian is not willing to take, or capable of taking care of the child; as defined in Juvenile Justice (Care and Protection of Children) act 2015.
- (ff) **“SEBC”** means Socially & Educationally Backward Classes.

ANNEXURE “B”

LIST OF DENTAL POSTGRADUATE DEGREE COURSES WITH CODE NUMBERS

Sr. No.	Name of Subject	Code Number
1	Prosthodontics	01
2	Periodontics	02
3	Oral & Maxillofacial Surgery	03
4	Conservative Dentistry	04
5	Orthodontics	05
6	Oral Pathology & Microbiology	06
7	Oral Medicine & Maxillofacial Radiology	07
8	Pedodontics & Preventive Dentistry	08
9	Public Health Dentistry	09

ANNEXURE “C”

CONSTITUTIONAL RESERVATION

- 1) The candidates recognized by the State of Maharashtra as belonging to the following Backward Classes, shall alone be eligible to claim admissions as against the seats reserved for such backward class categories. The constitutional reservation at Government/ Corporation Institutes and Private Unaided Institutes is as mentioned below.

Category		Reservation Quota	
		Reservation from available State quota at Government Institute	Reservation from sanctioned intake Private Unaided Institutions/Colleges
A	Scheduled Castes and Scheduled Caste converts to Buddhism (SC)	13.0 percent	6.5 percent
B	Scheduled Tribes (ST)	7.0 Percent	3.5 percent
C	Vimukta Jati (VJ) DT-A	3.0 percent	1.5 percent
D	Nomadic Tribes NT-B	2.5 percent	1.25 percent
E	Nomadic Tribes NT-C	3.5 percent	1.75 percent
F	Nomadic Tribes NT-D	2.0 percent	1.0 percent
G	Other Backward Classes (OBC) including SBC	19.0 percent	9.5 percent
H	SEBC	10.0 percent	10.0 percent
Total		60.0 percent	35.0 percent
I	Economically Weaker Section (EWS)	10.0 percent	-

- i. In Government institution, constitutional reservation is as per MEDD GR. No.CET3518/C.R.32/18/Edu-2 dated 29/01/2018 (Annexure - V)
  - ii. **In Private unaided institutions constitutional reservation is 25 percent of total sanctioned intake as per the Maharashtra Government Notification, Medical Education and Drugs department, No.PGM-1006/3207/CR-362/06/EDU-2, dated 08th, January 2007.**
  - iii. **SEBC (Socially & Educationally Backward Classes) Reservation:** In Government / Corporation / Private Unaided Institutions, 10% seats of the available seats shall be reserved for candidate belonging to SEBC category. This reservation will be subject to outcome of W.P. No. 3468/2024 in Hon'ble High Court Mumbai and any other future court cases in this regard. **(Annexure “FF”)**
- 2) Candidates belonging to aforesaid Backward Class categories will be required to submit the Caste Certificate and the Caste/Tribe Validity Certificate.
- 3) Caste certificate issuing authority: Caste certificate stating that the caste is recognized under a particular backward class category in Maharashtra state is

---

---

issued by Sub-Divisional Magistrate/Executive Magistrate/Metropolitan Magistrate in Maharashtra state.

4) **The Caste/Tribe validity Certificate issuing Authorities are as follows:**

- a) For Candidates belonging to Scheduled Caste, Scheduled Caste converts to Buddhism, Vimukta Jati, Nomadic Tribes1, 2 & 3, Other Backward Class and SEBC, Caste Validity Certificate is issued by **Divisional Caste Certificate Scrutiny Committee of respective Divisional Social Welfare Office** (Konkan, Pune, Nashik, Aurangabad, Amravati and Nagpur).
- b) For Candidates belonging to Scheduled Tribe the Tribe Validity Certificate is issued by Director/Deputy Director, **Tribe Certificate Scrutiny Committee of respective Region** (Konkan, Pune, Nashik, Aurangabad, Amravati and Nagpur).

5) ***The candidate should have claimed the constitutional reservation in the original application form.*** The candidate claiming constitutional reservation must submit original **caste validity certificate at the time of counseling for filling preference form, failing which the category claim will not be granted.**

6) **NON-CREAMY LAYER**

A candidate belonging to 'Creamy Layer' amongst the categories (C) to (H) must note that the provision of reservation is NOT applicable to him/her. A candidate claiming benefit of reservation under the categories (C) to (H) above will be required to produce Non-Creamy Layer Certificate as specified in the Government resolution No.CBC-10/2008/CR-697/VJNT-1, dated 24th June, 2013. The certificate should be **valid upto 31/03/2025**. The Non-Creamy Layer Certificate is issued by Sub-Divisional Officer/Deputy Collector/Collector of the district.

However, such a Non-Creamy Layer Certificate shall be produced in any case at the time of filling up of Preference Form, failing which the category claimed will not be granted.

Applicants belonging to Special Backward Class:

N.B.: As per the Maharashtra Government ACT NO. XXX of 2006 dated 1st August 2006 the candidate belonging to the Special Backward Category shall be considered from and out of their respective original / parent Reserved Category such as Other Backward Classes.

-
-
- 7) Inter-se amongst the reserved categories will be operated at the end of each admission process against the unfilled reserved categories seats as per merit and choice of the reserved categories candidates.

The seats remaining vacant from various categories will be filled in during inter-se admission process as follows:

- a) From among the candidates of their respective group from the Inter-se State Merit List of that particular group where the vacancies exist-

A – The groups are as follows -

GROUP - I
(i) Scheduled Castes and Schedule Caste converted to Buddhism (S.C.) (ii) Scheduled Tribes including those living out-side specified area (S.T.)
GROUP - II
(i) VimuktaJati (VJ)(DT-A) (ii) Nomadic Tribes (NT-B)
GROUP - III
(i) Nomadic Tribes (NT-C) (ii) Nomadic Tribes (NT-D) (iii) Other Backward Classes (OBC) including SBC

- (b) If the seats still remain vacant, then the seats will be filled, from among the candidates of all the categories mentioned above from the all categories combined merit list.

- (c) If the seats still remain vacant then the seats will be filled from among the candidates of the common merit list.

B – The seats remaining vacant of EWS and SEBC category will be filled from among the candidates of the Common merit list.

- 8) **Ear-Marking:** Reserved category candidate entitled to admission on the basis of merit in an open category seat will have the option of taking admission either against his/her respective category seat or on an open category seat. If he/she opts for the reserved category, he/she will be deemed to have been admitted as an open category candidate and not as reserved category candidate. One seat in the college where he/she was eligible for admission against open seat shall be earmarked for a candidate belonging to the respective reserved category. Such earmarked seat will be made available immediately to the successive reserved category candidate from the same category merit.

Admission under constitutional reservation seat will be governed by the Maharashtra Schedule Castes, Scheduled Tribes, Denotified Tribes (VimuktaJatis), Nomadic Tribes, Other Backward Classes and Special Backward Category Regulation of Issuance and Verification of Caste Certificate Act, 2000 (Mah. Act No. XXIII of 2001).

ANNEXURE "D"

PERSONS WITH DISABILITY (PWD) RESERVATION

Office of ADG (ME)
Ph. No.011-23062493
Fax No. 011-23061907
Email: adgme@nic.in

GOVERNMENT OF INDIA
DIRECTORATE GENERAL OF HEALTH
SERVICES
NIRMAN BHAWAN, NEW DELHI-110108

By E-mail//Urgent
Date.18.02.2019

F.No U-12021/ 05/ 2018- MEC(Part)

To,

Directors Medical Education of states/ Principals/ Deans of Medical Institutions
designated as Disability Centres

Sub: - Guidelines issued by BOG, MCI regarding admission of PwD students and format of Certificate of Disability to be issued to students- reg.

Sir,

I am directed to say that Board of Governors in Supersession of Medical Council of India has issued **Guidelines regarding admission of students with "Specified Disabilities" under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 vide Gazette Notification No. MCI-34(41)/2018-Med./170045 dated 5th February, 2019** (Notification enclosed as ANNEXURE-I). The extent of "specified disability" in a Person with Disability (PwD candidate) shall be assessed in accordance with these guidelines for the purpose of issuing Disability Certificate and at the time of admission in the college.

A List of Disability Centres which have been designated as PwD Centres to issue Disability Certificates by this Directorate is being attached as ANNEXURE-II. Further, a format of **Disability Certificate** is being enclosed herewith (as ANNEXURE-III) which has to be provided to the PwD candidates, specifying the Name of the Disability, Range of Disability and whether the PwD candidate is **Eligible/ Not Eligible** for admission to Medical Courses. A Notice regarding this has already been uploaded on the website of Medical Counselling Committee(www.mcc.nic.in) for the information/ knowledge & benefit of PwD candidates.

You are requested to do the needful to examine and issue Disability Certificates to PwD candidates, so that they can avail the benefit of 5% PwD reservation earmarked by Ministry of Social Justice & Empowerment for 21 Benchmark Disabilities given under Rights of Persons with Disability Act 2016,

This issues with the approval of competent authority.

Yours Faithfully,

(Prof. (Dr.) B. Srinivas)
Assistant Director General (ME)
Tel. 23062493, Fax-23061907
E-Mail:- adgme@nic.in

Copy to:

1. PS to JS(ME)
2. PS to DGHS
3. PS to Chairman, MCC

CERTIFICATE OF DISABILITY

(As per Gazette Notification No. MCI-34(41)/2018-Med./170045 dated 5th February, 2019 for admission to Medical Courses in All India Quota)

Certificate No. _____ Dated _____

Name of the Designated Disability Centre (as per ANNEXURE):
_____

This to certify that Dr. / Mr. / Ms. _____

Aged _____ Years Son/ Daughter of Mr. _____

R/o _____

Recent Passport
Size Photograph
of the candidate
duly attested by
the issuing
authority

NEET Roll No. _____, Rank No. _____, has the following

Disability (Name of the Specified Disability) _____

and has Permanent Physical Impairment(PPI) with the Disability Range (in percentage)

of _____ (in words) _____ (in Figures).

- Please tick on the "Specified Disability"

(Assessment may be done on the basis of Gazette of India, Extraordinary, Part-II, Section 3 Sub-section(u), Ministry of Social Justice and Empowerment)

S/No.	Disability Type	Type of Disability	Specified Disability
1.	Physical Disability	A. Locomotor Disability B. Visual Impairment C. Hearing Impairment D. Speech & Language Disability	a. Leprosy cured person, b. Cerebral Palsy, c. Dwarfism, d. Muscular Dystrophy, e. Acid attack Victims, f. others such as Amputation, Poliomyelitis a. Blindness b. Low Vision a. Deaf b. Hard of hearing a. Organic/ Neurological causes
2.	Intellectual Disability		a. Specific Learning Disabilities(Perceptual disabilities, Dyslexia, Dyscalculia, Dyspraxia & Developmental Aphasia b. Autism Spectrum Disorders
3.	Mental Behaviour		a. Mental illness
4.	Disability caused due to	a. Chronic Neurological Conditions b. Blood Disorders	i. Multiple Sclerosis ii. Parkinsonism i. Haemophilia, ii. Thalassemia, iii. Sickle Cell Disease
5.	Multiple Disabilities including Deaf Blindness		More than one of the above specified disabilities

- **Conclusion:** He/ She is **Eligible/ Not Eligible** for admission in Medical/ Dental courses as per the MCI/ DCI Guidelines subject to his being otherwise medically fit.

Sign & Name _____

(Concerned Specialist)

Sign & Name _____

(Concerned Specialist)

Sign & Name _____

(Concerned Specialist)

भारत का राजपत्र The Gazette of India

असाधारण

EXTRAORDINARY

भाग III—खण्ड 4

PART III—Section 4

प्राधिकार से प्रकाशित

PUBLISHED BY AUTHORITY

सं. 101]

नई दिल्ली, शुक्रवार, मार्च 15, 2019/माघ 24, 1940

No. 101]

NEW DELHI, FRIDAY, MARCH 15, 2019/MAGHA 24, 1940

भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद के अधिक्रमण में शासी बोर्ड

अधिसूचना

नई दिल्ली, 13 मार्च, 2019

सं.भा.आ.प.-18(1)/2018-मेड./187262.—भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् (अधिनियम, 1956(1956 का 102) की धारा 33 द्वारा प्रदत्त शक्तियों का इस्तेमाल करते हुए, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् के अधिक्रमण में शासी बोर्ड, "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" में पुनः संशोधन करने के लिए केंद्र सरकार की पूर्व स्वीकृति से एतद्वारा निम्नलिखित विनियम बनाती है, नामतः-

- (i) ये विनियम, "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा (संशोधन) विनियमावली, 2019" कहे जाएंगे।
(ii) ये सरकारी राजपत्र में उनके प्रकाशन की तारीख से प्रवृत्त होंगे।
- "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" के "स्नातकोत्तर छात्रों का चयन" शीर्षक के अंतर्गत खंड 9 (5) को निम्नलिखित रूप में प्रतिस्थापित किया जाएगा :-

परंतु यह भी कि सरकारी या सरकारी सहायता प्राप्त उच्च शैक्षिक संस्थानों में वार्षिक स्वीकृत प्रवेश क्षमता की 5% सीटें, स्नातकोत्तर चिकित्सा पाठ्यक्रमों में दाखिले के लिए 'राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा' की मेरिट सूची के आधार पर, विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 के उपबंधों के अनुसार बैचमार्क विकलांगताओं वाले अभ्यर्थियों द्वारा भरी जाएंगी। इस उद्देश्य के लिए, विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 की अनुसूची में दी गई "विनिर्दिष्ट विकलांगता" परिशिष्ट 'III' में संलग्न की गई है और विनिर्दिष्ट विकलांगता के साथ, चिकित्सा पद्धति में पाठ्यक्रम में पढ़ने वाले अभ्यर्थियों की पात्रता, परिशिष्ट 'IV' के अनुसार होगी। यदि किसी श्रेणी विशेष में, विकलांग व्यक्तियों के लिए आरक्षित सीटें, अभ्यर्थियों की अनुपलब्धता के कारण खाली रह जाती हैं तो ये सीटें, संबंधित श्रेणी के लिए वार्षिक स्वीकृत सीटों में शामिल की जानी चाहिए।

किसी शैक्षिक वर्ष के लिए स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम में दाखिले का पात्र बनने की दृष्टि से किसी अभ्यर्थी के लिए यह आवश्यक होगा कि वह उस शैक्षिक वर्ष के लिए आयोजित "स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों के लिए राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा" में 50 वें पर्सेंटाइल पर न्यूनतम अंक प्राप्त करें। तथापि, अनुसूचित जातियों, अनुसूचित जनजातियों और अन्य पिछड़ा वर्ग से संबंधित अभ्यर्थियों के संबंध में न्यूनतम अंक 40वें पर्सेंटाइल पर होंगे। विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 के अंतर्गत विनिर्दिष्ट बैचमार्क विकलांगताओं वाले अभ्यर्थियों के संबंध में न्यूनतम अंक, सामान्य श्रेणी के लिए 45वें पर्सेंटाइल पर और अ.जा./ अ.ज.जा./ अ.पि.व. के लिए 40वें पर्सेंटाइल पर होंगे।

डॉ- आर.के. वत्स, महासचिव

[विज्ञापन -III/4/असाधारण/579/18]

पाद टिप्पणी : प्रधान विनियमावली नामतः "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" दिनांक 7 अक्टूबर, 2000 को भारत के राजपत्र के भाग III, खंड 4 में प्रकाशित की गई थी और इसे भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् की दिनांक 03/03/2001, 06/10/2001, 16/03/2005, 23/03/2006, 20/10/2008, 25/03/2009, 21/07/2009, 17/11/2009, 09/12/2009, 16/04/2010, 08/12/2010, 27/12/2010 09/02/2012, 27/02/2012, 28/03/2012, 17/04/2013, 01/02/2016, 17/06/2016, 08/08/2016, 31/01/2017, 11/03/2017, 06/05/2017, 27/06/2017 31/07/2017, 20/02/2018, 05/04/2018, और 23/01/2019 की अधिसूचनाओं के अंतर्गत संशोधित किया गया था।

परिशिष्ट - III

(विनियम 9 (5) देखें)

"विनिर्दिष्ट विकलांगता" धारा 2 के खंड (घ ग) के संबंध में अनुसूची संलग्न की जाती है, जिसमें निम्नलिखित उल्लेख किया गया है :

1. शारीरिक विकलांगता

क. गतिक विकलांगता (मस्कुलोस्केल्टल या तंत्रिय प्रणाली या दोनों की वेदना के परिणामस्वरूप स्वयं और वस्तुओं को लाने ले जाने से जुड़े प्रभेदी क्रियाकलाप करने में किसी व्यक्ति की असमर्थता), जिसमें निम्नलिखित शामिल हैं:-

1 (क) "कुष्ठ रोग मुक्त व्यक्ति" से कोई ऐसा व्यक्ति अभिप्रेत है, जो कुष्ठ रोग से मुक्त हो गया है, परंतु निम्नलिखित से पीड़ित है-

- (i) हाथों और पैरों में संवेदन की कमी और आंख तथा पलक में संवेदन की कमी या आंशिकघात परंतु किसी अभिव्यक्त विरूपता के बिना;
- (ii) अभिव्यक्त विरूपता और आंशिकघात परंतु उन्हें सामान्य आर्थिक क्रियाकलाप में लगने में समर्थ बनाने के लिए उनके हाथों और पैरों में पर्याप्त गतिकता वाले व्यक्ति;
- (iii) अत्यधिक शारीरिक विरूपता और अधिक आयु जो उसे कोई लाभप्रद व्यवसाय आरंभ करने से रोकती हो, और "कुष्ठ रोग मुक्त" अभिव्यक्ति का अर्थ तदनुसार लगाया जाएगा;

ख. "प्रमस्तिष्कीय पक्षाघात" से अभिप्रेत है - आमतौर पर जन्म से पहले, के दौरान, या जन्म के शीघ्र पश्चात होने वाली, मस्तिष्क के एक या अधिक विनिर्दिष्ट क्षेत्र को पहुंची क्षति के कारण शरीर के संचलन और मांसपेशियों के समन्वय को प्रभावित करने वाली गैर-प्रभावी तंत्रिका संबंधी स्थिति का एक समूह;

ग. "बौनापन" से अभिप्रेत है- एक मेडिकल या आनुवंशिक स्थिति जिसके परिणामस्वरूप किसी वयस्क की ऊंचाई 4 फीट 10 इंच (147 सेंटीमीटर) या इससे कम हो;

- घ. "मांसपेशीय डिस्ट्राफी" से अभिप्रेत है- आनुवंशिक मांसपेशी रोग का एक ऐसा समूह जो उन मांसपेशियों को कमजोर करता है, जो मानव शरीर का संचालन करती है, और बहुत डिस्ट्राफी वाले व्यक्तियों के पास उनके जीन्स में गलत और गायब सूचना होती है जो उन्हें ऐसे प्रोटीन्स बनाने से रोकती है, जिनकी स्वस्थ मांसपेशियों के लिए आवश्यकता होती है। इसके लक्षण हैं- प्रगामी स्कैल्टन मांसपेशी की कमजोरी, मांसपेशी प्रोटीन्स में दोष और मांसपेशियों के कोशाणुओं तथा ऊतकों की मृत्यु।
- ङ. "तेजाब प्रहार पीडित" से अभिप्रेत है- तेजाब या इसी प्रकार के संक्षारक पदार्थ फेंके जाने से हिंसक प्रहार के कारण कोई विरूपित व्यक्ति।
- ख. चाक्षुष क्षति-
- (क) "नेत्रहीनता" से अभिप्रेत है- एक ऐसी स्थिति, जहां किसी व्यक्ति में सर्वोत्तम सुधार के पश्चात भी निम्नलिखित में से कोई स्थिति हो :
- (i) दृष्टि का पूर्ण अभाव; या
- (ii) सर्वोत्तम संभव सुधार के साथ बेहतर आंख में 3/6 से कम या 10/200 से कम (स्नेलन) चाक्षुष तीक्ष्णता हो; या
- (iii) दृष्टि के क्षेत्र की वह सीमा, जो 10 डिग्री से कम का कोण कक्षांतरित करती हो।
- (ख) "निम्न दृष्टि" से एक ऐसी स्थिति अभिप्रेत है, जहां किसी व्यक्ति में निम्नलिखित में से कोई स्थिति हो, नामतः
- (i) सर्वोत्तम संभव सुधारके साथ बेहतर आंख में अधिक से अधिक चाक्षुष तीक्ष्णता 6/18 या 20/60 से कम, 3/60 तक या 10/200 (स्नेलन) हो; या
- (ii) दृष्टि के क्षेत्र की वह सीमा, जो 40 डिग्री से कम 10 डिग्री तक का कोण कक्षांतरित करती हो।
- (ग) श्रवण क्षति-
- (क) "बधिर" से ऐसे व्यक्ति अभिप्रेत है, जिन्हें दोनों कानों में वाक् फ्रीक्वेंसीज में 70 डीबी श्रवण क्षति हो;
- (ख) "कम सुनने वाला" से ऐसा व्यक्ति अभिप्रेत है, जिसे दोनों कानों में वाक् फ्रीक्वेंसीज में 60 डीबी से 70 डीबी की श्रवण क्षति हो।
- (घ) "वाक् और भाषा विकलांगता" से अभिप्रेत है- आंगिक या तंत्रिका संबंधी कारणों से वाक् और भाषा के एक से अधिक संघटकों को प्रभावित करने वाली स्वरयंत्र उच्छेदन या वाचाघात जैसी स्थितियों से उत्पन्न एक स्थायी विकलांगता।
2. बौद्धिक विकलांगता एक ऐसी स्थिति है, जिसके लक्षण हैं- बौद्धिक कार्यचालन (तर्कणा, ज्ञानार्जन, समस्या समाधान) और अनुकूली व्यवहार दोनों में महत्वपूर्ण सीमा, जो दिन प्रति दिन के सामाजिक और व्यावहारिक कौशलों की एक रेंज कवर करती है, जिसमें निम्नलिखित शामिल हैं :
- (क) "विनिर्दिष्ट ज्ञानार्जन विकलांगताएं" से अभिप्रेत है ऐसी स्थितियों का एक विजातीय समूह, जिसमें भाषा, बोली जाने वाली या लिखित, प्रोसेसिंग में कोई ऐसी कमी है, जो समझने, बोलने, पढ़ने, लिखने, हिज्जे करने या गणितीय परिकलन करने में एक कठिनाई के रूप में स्वयं को अभिव्यक्त कर सकती है और इसमें बोधात्मक विकलांगताएं, डिस्लेक्सिया, डिस्ग्राफिया, डिस्कलकूलिया, डिस्प्राक्सिया और विकासात्मक वाचाघात जैसी स्थितियां शामिल हैं;
- (ख) "आत्म विमोह स्पेक्ट्रम विकृति" से अभिप्रेत है- जीवन के पहले तीन वर्षों में अलग प्रकार से प्रकट होने वाली एक तंत्रिका- विकासात्मक स्थिति जो व्यक्ति की संसूचित करने, रिश्ते समझने और अन्य के साथ जोड़ने की योग्यता को पर्याप्त रूप से प्रभावित करती है और असामान्य या अपरिवर्तनीय धार्मिक कृत्यों या व्यवहारों के साथ बार-बार संबद्ध है।

3. मानसिक व्यवहार- "मानसिक रोग" से अभिप्रेत है- विचारण, मनोदशा, अवबोधन, अभिमुखीकरण या स्मरण शक्ति, जो जीवन की सामान्य मांगे पूरी करने की योग्यता या वास्तविकता को स्वीकार करने की योग्यता, व्यवहार, निर्णय को भारी मात्रा में क्षति पहुंचाती है परंतु इसमें ऐसी मंदता शामिल नहीं है जो किसी व्यक्ति के मस्तिष्क के अवरोध या अपूर्ण विकास की एक स्थिति है, जिसका विशेष लक्षण, बुद्धि की उप-असामान्यता है।
4. निम्नलिखित के कारण विकलांगता-
- (क) चिरकालिक तंत्रिका संबंधी स्थितियां, जैसे-
- (i) "बहुल ऊतक दृढ़न" से अभिप्रेत है- एक प्रदाहक, तंत्रिका प्रणाली रोग, जिसमें मस्तिष्क और रीढ़ की हड्डी की तंत्रिका कोशिकाओं के अक्षतंतुओं के आस-पास की मेरुमज्जा आच्छादन क्षतिग्रस्त हो जाते हैं, जिसके परिणामस्वरूप डिमाइलोएशन हो जाता है और एक दूसरे के साथ संचारित करने के लिए मस्तिष्क और रीढ़ की हड्डी में तंत्रिका कोशिकाओं की क्षमता प्रभावित हो जाती है;
- (ii) "पार्किन्सन रोग" से अभिप्रेत है- मस्तिष्क के आधारीय गंगलिया के विकार और तंत्रिका संचारी डोपामाइन की किसी कमी के साथ जुड़ी, मुख्यतः मध्य आयु वाले और वृजुगों को प्रभावित करने वाली, ट्यूमर, मांसपेशी की दृढ़ता और धीमी, अस्पष्ट गति के लक्षणों वाली तंत्रिय प्रणाली का एक प्रगामी रोग।
- (ख) रक्त विकृति-
- (i) "अधिरक्तस्त्राव" से अभिप्रेत है- एक वंशानुगत रोग, जो आमतौर पर केवल पुरुषों को प्रभावित करता है परंतु महिलाओं द्वारा अपने पुरुष बच्चों में संचारित किया जाता है जिनके लक्षण हैं- रक्त की सामान्य जमाव क्षमता की क्षति या हानि, जिससे किसी अवयस्क को घातक रक्तस्त्राव हो सकता है;
- (ii) "थालासीमिया" से अभिप्रेत है- वंशानुगत विकृतियों का एक ऐसा समूह, जिसके लक्षण हैं- हिमोग्लोबिन की घटी हुई मात्रा या उसका अभाव।
- (iii) "सिकल सैल रोग" से अभिप्रेत है- चिरकालिक रक्ताल्पता, कष्टदायक परिणामों और संलग्न ऊतक तथा अंग क्षति के कारण विभिन्न जटिलताओं के लक्षण वाली एक हेमोलाइटिक विकृति; "हेमोलाइटिक" लाल रक्त की कोशिका झिल्ली के नष्टीकरण से संबंधित है, जिसके परिणामस्वरूप हेमोग्लोबिन निकलता है।
5. बधिर, नेत्रहीनता सहित बहुल विकलांगताएं (ऊपर विनिर्दिष्ट विकलांगताओं में से एक से अधिक) जिससे एक ऐसी स्थिति अभिप्रेत है, जिसमें किसी व्यक्ति को श्रवण और चाक्षुष क्षति का संयोजन हो सकता है, जिसके कारण गंभीर संसूचन, विकासात्मक और शैक्षिक समस्याएं हो सकती हैं।
6. कोई अन्य श्रेणी, जो केंद्र सरकार द्वारा अधिसूचित की जाए।

टिप्पणी: विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 की अनुसूची में किए जाने वाले किसी संशोधन के परिणामस्वरूप उपर्युक्त अनुसूची में संशोधन हो जाएगा।

परिशिष्ट - "IV"

आधुनिक चिकित्सा पद्धति में स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में दाखिले के संबंध में 'विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016' के अंतर्गत "विशिष्ट विकलांगताओं" वाले छात्रों के दाखिले से संबंधित दिशानिर्देश

टिप्पणी:

1. "विकलांगता का प्रमाणपत्र", 15 जून, 2017 को सामाजिक न्याय एवं अधिकारिता मंत्रालय, [विकलांग व्यक्ति (दिव्यांगजन) सशक्तीकरण विभाग] द्वारा भारत के राजपत्र में अधिमूचित विकलांग व्यक्तियों के अधिकार नियमावली, 2017 के अनुसार जारी किया जाएगा।
2. किसी व्यक्ति में "विशिष्ट विकलांगता" की सीमा, 5 जनवरी, 2018 को सामाजिक न्याय एवं अधिकारिता मंत्रालय, [विकलांग व्यक्ति (दिव्यांगजन)सशक्तीकरण विभाग] द्वारा भारत के राजपत्र में अधिमूचित "विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 (2016 का 49) के अंतर्गत शामिल किए गए किसी व्यक्ति में विशिष्ट विकलांगता की सीमा आंकने के उद्देश्य के लिए दिशानिर्देश" के अनुसार आंकी जाएगी।
3. विशिष्ट विकलांगता वाले व्यक्तियों के लिए आरक्षण का लाभ प्राप्त करने की दृष्टि से विकलांगता की न्यूनतम डिग्री 40%(बैंचमार्क विकलांगता) होनी चाहिए।
4. "शारीरिक रूप से विकलांग" (शा.वि.) शब्द के बजाए 'विकलांग व्यक्ति' (वि.व्य.) शब्द का इस्तेमाल किए जाएगा।

क्र.सं.	विकलांगता प्रकार	विकलांगताओं का प्रकार	विनिर्दिष्ट विकलांगता	विकलांगता की रेंज		
				मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र, विकलांग व्यक्ति कोटा के लिए पात्र नहीं	मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र, विकलांग व्यक्ति कोटा के लिए पात्र	मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र नहीं
1.	शारीरिक विकलांगता	क. विनिर्दिष्ट विकलांगताओं सहित गतिक विकलांगता (क से च)	क. कुष्ठ रोग से मुक्त व्यक्ति* ख. प्रमस्तिष्कीय पक्षाघात** ग. बीनापन घ. मांसपेशीय डिस्ट्राफी ङ. तेजाब के प्रहार से पीड़ित च. अन्य***जैसे अंगविच्छेदन, पोलियोम्येलाइटिस आदि	40% से कम विकलांगता	40-80% विकलांगता : 80% से अधिक विकलांगता वाले व्यक्तियों को भी मामला दर मामला आधार पर अनुमति दी जा सकती है और उनकी कार्यात्मक सक्षमता, सहायक उपकरणों, यदि इनका इस्तेमाल किया जा रहा है, की सहायता से, यह देखने के लिए, निर्धारित की जाएगी कि क्या इसे 80% से नीचे लाया गया	80% से अधिक विकलांगता

				है और क्या उनके पास ऐसी पर्याप्त चालक योग्यता है, जो यह पाठ्यक्रम जारी रखने और संतोषजनक ढंग से पूरा करने के लिए आवश्यक है।	
			* ऊंगलियों, हाथों में संवेदन की क्षति, अंगविच्छेद और आंखों की अंतर्ग्रस्तता पर ध्यान दिया जाना चाहिए तथा तदनुसारी अनुशंसाएं देखी जानी चाहिए। **दृष्टि, श्रवण की संज्ञानात्मक कार्य की क्षति पर ध्यान दिया जाना चाहिए और तदनुसारी अनुशंसाएं देखी जानी चाहिए। ***चिकित्सा पाठ्यक्रम के लिए पात्र माने जाने के लिए दोनों हाथों का, अक्षुण्ण संवेदनाओं, पर्याप्त शक्ति और गति के रेंज के साथ अक्षुण्ण होना आवश्यक है।		
	ख. दृष्टि क्षति (*)	क. नेत्रहीनता ख. निम्न दृष्टि	40% से कम विकलांगता	-	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता
	ग. श्रवण क्षति@	क. बहरा ख. कम सुनाई देना	40% से कम विकलांगता	-	40% के बराबर या इससे कम विकलांगता
		(*) 40% से अधिक की दृष्टि क्षति/ दृष्टि विकलांगता वाले व्यक्तियों को स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा में पढ़ने के लिए पात्र बनाया जा सकता है और इस शर्त के अधीन आरक्षण दिया जा सकता है कि दृष्टि विकलांगता को आधुनिक निम्न दृष्टि सहायक उपकरण जैसेकि टेलीस्कोप/ मैग्नीफायर इत्यादि की सहायता से 40% के बैचमार्क से कम के स्तर तक लाया जाए। @ 40% से अधिक की श्रवण विकलांगता वाले व्यक्तियों को स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा में पढ़ने के लिए पात्र बनाया जा सकता है और इस शर्त के अधीन आरक्षण दिया जा सकता है कि श्रवण विकलांगता को सहायक उपकरणों की सहायता से 40% के बैचमार्क से कम के स्तर तक लाया जाए। इसके अलावा, व्यक्ति के पास 60%से अधिक का वाक् विवेक स्कोर होना चाहिए।			
	घ. वाक् एवं भाषा विकलांगताएं\$	आर्गनिक/तंत्रिय कारण	40% से कम विकलांगता	-	40% के बराबर या इससे कम विकलांगता
		\$ वाक् बुद्धिमता प्रभावित (एसआईए) वाले व्यक्ति स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में पढ़ने के लिए पात्र होंगे, बशर्ते वाक् बुद्धिमता प्रभावित (एसआईए) स्कोर 3 (तीन) से अधिक न हो, जोकि 40% या उससे कम हो। वाचाघात वाले व्यक्ति स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में पढ़ने के लिए पात्र होंगे, बशर्ते कि वाचाघात लब्धि (एक्यू) 40% या उससे कम हो।			
2.	बौद्धिक विकलांगता	क. विशिष्ट ज्ञानार्जन विकलांगताएं (बोधोत्पन्न)	# वर्तमान में एसपीएलडी की गंभीरता आंकने के लिए कोई मात्राकरण पैमाना नहीं है, इसलिए 40% का कट ऑफ, मनमाना है और इसके लिए अधिक साक्ष्य की आवश्यकता है।		

			विकलांगताएं, डिस्लेक्सिया, डिस्कैलकुलिया, डिस्ग्राफिया और विकासात्मक एफासिया)#	40% से कम विकलांगता	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता और 80% के बराबर या इससे कम विकलांगता। परंतु चयन, रिमेडिएशन सहायता प्राप्त प्रौद्योगिकी/उपकरणों/ विशेषज्ञ पैनल द्वारा किए गए अवसंरचनात्मक परिवर्तनों की सहायता से मूल्यांकन की गई जानार्जन सक्षमता पर आधारित होगा।	80% से अधिक या गंभीर स्वरूप या पर्याप्त संज्ञानात्मक/ बौद्धिक विकलांगता
			ख. आत्म-विमोह स्पैकट्रम विकृति	विकलांगता का अभाव या मामूली विकलांगता अस्पर्जर सिंड्रोम (आईएसएए के अनुसार 40%- 60% तक की विकलांगता) जहां व्यक्ति को किसी विशेषज्ञ पैनल द्वारा स्नातकोत्तर के लिए उपयुक्त माना जाता है।	मानसिक बीमारी की मौजूदगी या सीमा स्थापित करने की उद्देश्य परक पद्धति के अभाव के कारण संस्तुत नहीं किया गया। तथापि, आरक्षण/कोटे के लाभ पर, विकलांगता आंकने की बेहतर पद्धतियां विकसित कर लिए जाने के पश्चात विचार किया जा सकता है।	60% से अधिक विकलांगता या संज्ञानात्मक/ बौद्धिक विकलांगता और/ या यदि व्यक्ति, विशेषज्ञ पैनल द्वारा स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम जारी रखने के लिए अनुपयुक्त बताया गया है।
3.	मानसिक व्यवहार		मानसिक रोग	विकलांगता का अभाव या मामूली विकलांगता: 40% से कम (आईडीईएएस के अंतर्गत)	मानसिक बीमारी की मौजूदगी या सीमा स्थापित करने की उद्देश्य परक पद्धति के अभाव के कारण संस्तुत नहीं किया गया। तथापि, आरक्षण/कोटे के लाभ पर, विकलांगता आंकने की बेहतर पद्धतियां विकसित कर लिए जाने के पश्चात विचार किया जा सकता है।	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता या यदि व्यक्ति को अपनी छूटियां करने के लिए अनुपयुक्त माना जाता है। "मेडिसिन में प्रैक्टिस करने के लिए फिटनेस" की परिभाषा के लिए मानक तैयार किए जाएं जिनका जैसे कि भारत के अलावा

						अन्य देशों के अनेक संस्थानों द्वारा इस्तेमाल किए जाते हैं।
4.	आगे उल्लेखित के कारण विकलांगता	क. चिरकालिक तंत्रिका संबंधी स्थितियां	i. बहुल ऊतक दृढ़न	40% से कम विकलांगता	40%-80% विकलांगता	80% से अधिक विकलांगता
			ii. पार्किंसोनिज्म			
		ख. रक्त विकृतियां	i. हीमोफीलिया	40% से कम विकलांगता	40%-80% विकलांगता	80% से अधिक विकलांगता
			ii. थैलिसीमिया			
iii. सिक्कल सेल रोग						
5.	मूक बधिरता सहित बहुल विकलांगताएं		उपर्युक्त में से एक से अधिक विनिर्दिष्ट विकलांगताएं		उपर्युक्त में किसी की मौजूदगी के संबंध में अलग अलग मामलों की अनुशंसाओं में निर्णय लेते समय उपर्युक्त सभी नामतः बहुल विकलांगता के एक घटक के रूप में दृष्टि, ध्वनि, वाक् और भाषा विकलांगता, बौद्धिक विकलांगता और मानसिक रोग विकलांगता पर विचार किया जाना चाहिए जब किसी व्यक्ति में एक से अधिक असमर्थकारी स्थिति मौजूद है, उत्पन्न होने वाली विकलांगता की संगणना करने के लिए, भारत सरकार द्वारा जारी की गई संबंधित राजपत्र अधिसूचना द्वारा अधिसूचित संयोजनकारी फार्मूले की अनुशंसा की जाती है:	
					$क + \left[\frac{ख(90-क)}{90} \right]$ (जहां क = विकलांगता के % का उच्च मूल्य और ख = विकलांगता के % का निम्न मूल्य जो भिन्न-भिन्न विकलांगताओं के लिए परिकलित किया गया हो। इस फार्मूले का इस्तेमाल बहुल विकलांगताओं वाले मामलों में किया जाए और व्यक्ति विशेष के मामले में मौजूद विशिष्ट विकलांगताओं के अनुसार दाखिले और/या आरक्षण के संबंध में अनुशंसा की जाए।	

BOARD OF GOVERNORS IN SUPER SESSION OF MEDICAL COUNCIL OF INDIA

NOTIFICATION

New Delhi, the 13th March, 2019

No.MCI_18(I)/2018-Med./187262.—In exercise of the powers conferred by Section 33 of the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956), the Board of Governors in Super-session of Medical Council of India with the previous sanction of the Central Government, hereby makes the following Regulations to further amend the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", namely: -

1. (i) These Regulations may be called the "Postgraduate Medical Education Regulations (Amendment), 2019.
- (ii) They shall come into force from the date of their publication in the Official Gazette.
2. In the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", under the heading of "Selection of Postgraduate Students" clause 9 (5) shall be substituted as under:-

Provided further that 5% of the annual sanctioned intake capacity in Government or Government aided higher educational institutions shall be filled up by candidates with benchmark disabilities in accordance with the provisions of the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016, based on the merit list of 'National Eligibility-cum-Entrance Test' for admission to Postgraduate Medical Courses. For this purpose, the "Specified Disability" contained in the

Schedule to the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 is annexed in Appendix 'III' and the eligibility of candidates to pursue a course in medicine with specified disability shall be in accordance with Appendix 'IV'. If the seats reserved for the persons with disabilities in a particular category remain unfilled on account of unavailability of candidates, the seats should be included in the annual sanctioned seats for the respective Category.

In order to be eligible for admission to Postgraduate Course for an academic year, it shall be necessary for a candidate to obtain minimum of marks at 50th percentile in the 'National Eligibility-Cum-Entrance Test for Postgraduate courses' held for the said academic year. However, in respect of candidates belonging to Scheduled Castes, Scheduled Tribes, and Other Backward Classes, the minimum marks shall be at 40th percentile. In respect of candidates with benchmark disabilities specified under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016, the minimum marks shall be at 45th percentile for General Category and 40th percentile for SC/ST/OBC.

DR. R.K. VATS, Secy. General

[ADVT.-III/4/Exty./579/18]

Footnote: The Principal Regulations namely, "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000" were published in Part III, Section 4 of the Gazette of India on 7th Oct., 2000 and amended vide Medical Council of India Notification dated 03/03/2001; 06/10/2001; 16/03/2005; 23/03/2006; 20/10/2008; 25/03/2009; 21/07/2009; 17/11/2009; 09/12/2009; 16/04/2010; 08/12/2010; 27/12/2010; 09/02/2012; 27/02/2012; 28/03/2012; 17/04/2013; 01/02/2016; 17/06/2016; 08/08/2016; 31/01/2017; 11/03/2017; 06/05/2017; 27/06/2017, 31/07/2017, 20.02.2018, 05.04.2018& 23.01.2019

Appendix III

(Refer Regulation 9(5))

A SCHEDULE is annexed regarding, "SPECIFIED DISABILITY" clause (zc) of section 2, that states as under,

1. Physical disability

A. Locomotor disability (a person's inability to execute distinctive activities associated with movement of self and objects resulting from affliction of musculoskeletal or nervous system or both), including—

- (a) "leprosy cured person" means a person who has been cured of leprosy but is suffering from—
  - (i) loss of sensation in hands or feet as well as loss of sensation and paresis in the eye and eye-lid but with no manifest deformity;
  - (ii) manifest deformity and paresis but having sufficient mobility in their hands and feet to enable them to engage in normal economic activity;
  - (iii) extreme physical deformity as well as advanced age which prevents him/her from undertaking any gainful occupation, and the expression "leprosy cured" shall construed accordingly;
- (b) "cerebral palsy" means a Group of non-progressive neurological condition affecting body movements and muscle coordination, caused by damage to one or more specific areas of the brain, usually occurring before, during or shortly after birth;
- (c) "dwarfism" means a medical or genetic condition resulting in an adult height of 4 feet 10 inches (147 centimeters) or less;
- (d) "muscular dystrophy" means a group of hereditary genetic muscle disease that weakens the muscles that move the human body and persons with multiple dystrophy have incorrect and missing information in their genes, which prevents them from making the proteins they need for healthy muscles. It is characterized by progressive skeletal muscle weakness, defects in muscle proteins, and the death of muscle cells and tissue; (e) "acid attack victims" means a person disfigured due to violent assaults by throwing of acid or similar corrosive substance.

B. Visual impairment—

- (a) "blindness" means a condition where a person has any of the following conditions, after best correction—
  - (i) total absence of sight; or
  - (ii) visual acuity less than 3/60 or less than 10/200 (Snellen) in the better eye with best possible correction; or
  - (iii) limitation of the field of vision subtending an angle of less than 10 degree.
- (b) "low-vision" means a condition where a person has any of the following conditions, namely:—
  - (i) visual acuity not exceeding 6/18 or less than 20/60 upto 3/60 or upto 10/200 (Snellen) in the better eye with best possible corrections; or
  - (ii) limitation of the field of vision subtending an angle of less than 40 degree up to 10 degree.

- C. Hearing impairment -
- (a) "deaf" means persons having 70 DB hearing loss in speech frequencies in both ears;
  - (b) "hard of hearing" means person having 60 DB to 70 DB hearing loss in speech frequencies in both ears;
- D. "speech and language disability" means a permanent disability arising out of conditions such as laryngectomy or aphasia affecting one or more components of speech and language due to organic or neurological causes.
2. Intellectual disability, a condition characterized by significant limitation both in intellectual functioning (reasoning, learning, problem solving) and in adaptive behavior which covers a range of every day, social and practical skills, including—
    - (a) "specific learning disabilities" means a heterogeneous group of conditions wherein there is a deficit in processing language, spoken or written, that may manifest itself as a difficulty to comprehend, speak, read, write, spell, or to do mathematical calculations and includes such conditions as perceptual disabilities, dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, dyspraxia and developmental aphasia;
    - (b) "autism spectrum disorder" means a neuro-developmental condition typically appearing in the first three years of life that significantly affects a person's ability to communicate, understand relationships and relate to others, and is frequently associated with unusual or stereotypical rituals or behaviours.
  3. Mental behaviour,— "mental illness" means a substantial disorder of thinking, mood, perception, orientation or memory that grossly impairs judgment, behaviour, capacity to recognize reality or ability to meet the ordinary demands of life, but does not include retardation which is a condition of arrested or incomplete development of mind of a person, specially characterized by subnormality of intelligence.
  4. Disability caused due to—
    - (a) chronic neurological conditions, such as—
      - (i) "multiple sclerosis" means an inflammatory, nervous system disease in which the myelin sheaths around the axons of nerve cells of the brain and spinal cord are damaged, leading to demyelination and affecting the ability of nerve cells in the brain and spinal cord to communicate with each other;
      - (ii) "parkinson's disease" means a progressive disease of the nervous system marked by tremor, muscular rigidity, and slow, imprecise movement, chiefly affecting middle-aged and elderly people associated with degeneration of the basal ganglia of the brain and a deficiency of the neurotransmitter dopamine.
    - (b) Blood disorder—
      - (i) "haemophilia" means an inheritable disease, usually affecting only male but transmitted by women to their male children, characterized by loss or impairment of the normal clotting ability of blood so that a minor wound may result in fatal bleeding;
      - (ii) "thalassemia" means a group of inherited disorders characterized by reduced or absent amounts of haemoglobin.
      - (iii) "sickle cell disease" means a hemolytic disorder characterized by chronic anemia, painful events, and various complications due to associated tissue and organ damage; "hemolytic" refers to the destruction of the cell membrane of red blood cells resulting in the release of hemoglobin.
  5. Multiple Disabilities (more than one of the above specified disabilities) including deaf blindness which means a condition in which a person may have combination of hearing and visual impairments causing severe communication, developmental, and educational problems.
  6. Any other category as may be notified by the Central Government.

Note: Any amendment to the Schedule to the RPWD Act, 2016, shall consequently stand amended in the above schedule.

Appendix "IV"

Guidelines regarding admission of students with "Specified Disabilities" under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 with respect to admission in Postgraduate Courses in Modern Medicine

Note 1. The "Certificate of Disability" shall be issued in accordance with the Rights of Persons with Disabilities Rules, 2017 notified in the Gazette of India by the Ministry of Social Justice and Empowerment [Department of Empowerment of Persons with Disabilities (*Divyangjan*)] on 15th June 2017.

2. The extent of "specified disability" in a person shall be assessed in accordance with the "Guidelines for the purpose of assessing the extent of specified disability in a person included under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016

(49 of 2016)" notified in the Gazette of India by the Ministry of Social Justice and Empowerment [Department of Empowerment of Persons with Disabilities (*Divyangjan*)] on 4th January 2018.

3. The minimum degree of disability should be 40% (Benchmark Disability) in order to be eligible for availing reservation for persons with specified disability.

4. The term 'Persons with Disabilities' (PwD) is to be used instead of the term 'Physically Handicapped' (PH).

S. No.	Disability Type	Type of Disabilities	Specified Disability	Disability Range				
				Eligible for Medical Course, Not Eligible for PwD Quota	Eligible for Medical Course, Eligible for PwD Quota	Not Eligible for Medical Course		
1.	Physical Disability	A. Locomotor Disability, including Specified Disabilities (a to f).	a. Leprosy cured person*	Less than 40% disability	40-80% disability. Persons with more than 80% disability may also be allowed on case to case basis and their functional competency will be determined with the aid of assistive devices, if it is being used, to see if it is brought below 80% and whether they possess sufficient motor ability as required to pursue and complete the course satisfactorily.	More than 80%		
			b. Cerebral Palsy**					
			c. Dwarfism					
			d. Muscular Dystrophy					
			e. Acid attack victims					
			f. Others*** such as Amputation, Poliomyelitis, etc.					
		* Attention should be paid to loss of sensations in fingers and hands, amputation, as well as involvement of eyes and corresponding recommendations be looked at. ** Attention should be paid to impairment of vision, hearing, cognitive function etc. and corresponding recommendations be looked at. *** Both hands intact, with intact sensations, sufficient strength and range of motion are essential to be considered eligible for medical course.						
		B. Visual Impairment (*)	a. Blindness	Less than 40% disability	-	Equal to or More than 40% Disability		
			b. Low vision					
		C. Hearing impairment@	a. Deaf	Less than 40% Disability	-	Equal to or more than 40% Disability		
b. Hard of hearing								
(*) Persons with Visual impairment / visual disability of more than 40% may be made eligible to pursue Postgraduate Medical Education and may be given reservation, subject to the condition that the visual disability is brought to a level of less than the benchmark of 40% with advanced low vision aids such as telescopes / magnifier etc. @ Persons with hearing disability of more than 40% may be made eligible to pursue Postgraduate Medical Education and may be given reservation, subject to the condition that the hearing disability is brought to a level of less than the benchmark of 40% with								

		the aid of assistive devices. In addition to this, the individual should have a speech discrimination score of more than 60%.		
	D. Speech & language disability\$	Organic/ neurological causes	Less than 40% Disability	- Equal to or more than 40% Disability
\$ Persons with Speech Intelligibility Affected (SIA) shall be eligible to pursue postgraduate courses, provided Speech Intelligibility Affected (SIA) score shall not exceed 3(three), which is 40% or below. Persons with Aphasia shall be eligible to pursue postgraduate courses, provided Aphasia Quotient (AQ) is 40% or below.				

S. No.	Disability Type	Type of Disabilities	Specified Disability	Disability Range		
				Eligible for Medical Course, Not Eligible for PwD Quota	Eligible for Medical Course, Eligible for PwD Quota	Not Eligible for Medical Course
2.	Intellectual disability		a. Specific learning disabilities (Perceptual disabilities, Dyslexia, Dyscalculia, Dyspraxia & Developmental aphasia)#	# Currently there is no Quantification scale available to assess the severity of SpLD, therefore the cut-off of 40% is arbitrary and more evidence is needed. Less than 40% Disability	Equal to or more than 40% disability and equal to or less than 80%. But selection will be based on the learning competency evaluated with the help of the remediation/assisted technology/aids/infrastructural changes by the Expert Panel	More than 80% or severe nature or significant cognitive/intellectual disability
			b. Autism spectrum disorders	Absence or Mild Disability, Asperger syndrome (disability of upto 60% as per ISAA) where the individual is fit for postgraduate course by an expert panel	Currently not recommended due to lack of objective method to establish presence and extent of mental illness. However, the benefit of reservation/quota may be considered in future after developing better methods of disability assessment.	More than 60% disability or presence of cognitive/intellectual disability and/or if the person is unfit for pursuing postgraduate course by an expert panel
3.	Mental behaviour		Mental illness	Absence or mild Disability: less than 40% (under IDEAS)	Currently not recommended due to lack of objective method to establish presence and extent of mental illness. However, the benefit of reservation/quota may be considered in future after developing better methods of disability assessment.	Equal to or more than 40% disability or if the person is unfit to perform his/her duties. Standards may be drafted for the definition of "fitness to practice medicine", as are used by several institutions of countries other than India.

S. No.	Disability Type	Type of Disabilities	Specified Disability	Disability Range		
				Eligible for Medical Course, Not Eligible for PwD Quota	Eligible for Medical Course, Eligible for PwD Quota	Not Eligible for Medical Course
4.	Disability caused due to	a. Chronic Neurological Conditions	i. Multiple Sclerosis	Less than 40% Disability	40-80% disability	More than 80%
			ii. Parkinsonism			
		b. Blood Disorders	i. Haemophilia	Less than 40% Disability	40-80% disability	More than 80%
			ii. Thalassemia			
iii. Sickle cell disease						
5.	Multiple disabilities including deaf blindness	More than one of the above specified disabilities	Must consider all above while deciding in individual cases recommendations with respect to presence any of the above, namely, Visual, Hearing, Speech & Language disability, Intellectual Disability, and Mental Illness as a component of Multiple Disability. Combining Formula as notified by the related Gazette Notification issued by the Govt. of India $a + \left[\frac{b(90-a)}{90} \right]$ (where a= higher value of disability % and b=lower value of disability % as calculated for different disabilities) is recommended for computing the disability arising when more than one disabling condition is present in a given individual. This formula may be used in cases with multiple disabilities, and recommendations regarding admission and/or reservation made as per the specific disabilities present in a given individual			

Uploaded by Dte. of Printing at Government of India Press, Ring Road, Mayapuri, New Delhi-110064
and Published by the Controller of Publications, Delhi-110054.

MANOJ
KUMAR VERMA

Digitally signed by
MANOJ KUMAR VERMA
Date: 2019.03.15
22:29:13 +05'30'

LIST OF CENTRES FOR DISABILITY CERTIFICATES (AS PER 21 BENCHMARK DISABILITIES GIVEN UNDER RPWD ACT-2016)

Please refer to “NEET-PG (MD/MS/DNB/MDS) COUNSELING INFORMATION BULLETIN & COUNSELING SCHEME” published on MCC website

Sr.No	Name of Disability Certification Centre	City/State	Specialities Available for which Disability Certificate can be issued as per category of Disabilities mentioned in Disability Certificate
1.	Vardhman Mahavir Medical College & Safdarjang Hospital (VMMC & SJH)	New Delhi	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate except Visual disabilities category and Intellectual Disabilities & Behavioural disabilities.
2.	All India Institute of Physical Medicine and Rehabilitation (AIIPMR)	Mumbai	For Locomotor Disability only
3.	Institute of Post Graduate Medical Education & Research (IPGMER)	Kolkata	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate
4.	Madras Medical College (MMC)	Chennai	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate
5.	Grant Government Medical College, J.J. Hospital Compound,	Mumbai, Maharashtra	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate
6.	Goa Medical College	Goa	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate except Speech Disability
7.	Government Medical College, Thiruvananthapuram	Thiruvananthapuram Kerala	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate. Ophthalmology Tests to be conducted at Regional Institute of Ophthalmology, Thiruvananthapuram under GMC Thiruvananthapuram
8.	SMS Medical College	Jaipur, Rajasthan	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate except: 1. Neurology- Genetic Testing 2. ENT- Speech & Language Disability Testing Orthopaedics/ PMR- Gonitometer Adult. Plumb Line, Hand Dynamometer, Laser
9.	Govt. Medical College and Hospital, Sector32	Chandigarh	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate
10.	Govt. Medical College, Agartala, State Disability Board	Agartala/ Tripura	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate
11.	Institute of Medical Sciences, Banaras Hindu University	Varanasi/ Uttar Pradesh	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate except Intellectual Disability.
12.	Ali Yavar Jung National Institute of Speech and Hearing Disabilities, Bandra, Mumbai	Mumbai, Maharashtra	For Hearing Disabilities only
13.	AIIMS, Nagpur	Nagpur, Maharashtra	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate
14.	Atal Bihari Vajpayee Institute of Medical Sciences & RML Hospital, New Delhi. (ABVIMS & RMLH)	New Delhi	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate except ENT For Visual Disability: Candidates who use LVAs may bring their own LVAs which can be checked.
15.	Lady Hardinge Medical College & Associated Hospitals (LHMC)	New Delhi	All Disabilities as mentioned in Disability Certificate
16.	All India Institute of Speech and Hearing (AIISH)	Mysuru	For Speech & Hearing Disabilities only

ANNEXURE "E"

List of Dental Colleges/Institutes where admission to the Dental Post-graduate courses will be done along with College Code.

Sr.No	Name of the Centre	STATUS	College Code
1.	Govt. Dental College & Hospital, Mumbai	GOVT	01
2.	Nair Hospital Dental College, Mumbai	CORP	02
3.	Govt. Dental College & Hospital, Aurangabad	GOVT	03
4.	Govt. Dental College & Hospital, Nagpur	GOVT	04
5.	Y. M. T. Dental College, Navi Mumbai	PRIVATE	05
6.	Terna Dental College & Hosptial, Navi Mumbai	PRIVATE	06
7.	Mahatma Gandhi Mission Dental College, Navi Mumbai	PRIVATE	07
8.	Sinhgad Dental College & Hosptial, Pune	PRIVATE	08
9.	Yogita Dental College, Ratnagiri	PRIVATE	09
10.	Vasantdada Patil Dental College & Hosptial, Kavalpur, Sangli	PRIVATE	10
11.	Pandit Dindayal Upadhya Dental College, Kegaon, Solapur	PRIVATE	11
12.	Tatyasaheb Kore Dental and Research Center, Kolhapur	PRIVATE	12
13.	K. B. H. Dental College & Hosptial, Panchavati, Nashik	PRIVATE	13
14.	S.M.B.T. Dental College & Hosptial, Sangamner, Ahmednagar	PRIVATE	14
15.	Annasaneb Chaudaman Patil Memorial Dental College, Dhule	PRIVATE	15
16.	Late Shri Y. C. M. Foundation's Dental College & Hosptial, Ahmednagar	PRIVATE	16
17.	CSMSS Dental College & Hosptial, Aurangabad	PRIVATE	17
18.	Saraswati Dhanwantari Dental College & Hosptial, Parbhani	PRIVATE	18
19.	Maharashtra Institute of Dental College & Hosptial, Latur	PRIVATE	19
20.	Aditya Dental College, Beed	PRIVATE	20
21.	VSPM Dental College & Research Centre, Nagpur	PRIVATE	21
22.	VYWS Dental College & Research Centre, Amravati	PRIVATE	22
23.	Swargiya Dadasaheb Kalmegh Smruti Dental College & Hospital, Nagpur	PRIVATE	23
24.	Dr.Hedgewar Smruti Rugna Seva Mandals Dental College & Hospital, Hingoli	PRIVATE	24
25.	M.A. Rangoonwala College of Dental Sciences & Research Centre, Pune	MINORITY	25
26.	D.Y. Patil Dental School, Pune	PRIVATE	26
27.	Dr.Rajesh Ramdasji Kambe Dental College, Akola	PRIVATE	27
28.	Any other Government/Corporation dental college where Post Graduate Dental course(s) is permitted.	GOVT.	28

ANNEXURE “F”
List of Under Graduate Dental Colleges
College of applicant's graduation institute

Sr. No.	Name & Full Address of the College	Govt./ Pvt.	Telephone No./Fax No.
1.	Government Dental College & Hospital, St.Georges Hospital Compound, Mumbai - 400 001.	Govt.	Tel : (022) 22620668 - 70 Fax : (022) 22620789
2.	Nair Hospital Dental College, Dr. A.L.Nair Road, Mumbai Central, Mumbai - 400 008	Corp.	Tel : (022) 23082714-17, 23083884 Fax : (022) 23080655
3.	Pd.D.Y.Patil Dental College & Hospital, D.Y.Patil Vidya Nagar, Sector 7, Nerul, Navi Mumbai.	Pvt.	Tel : (022) 27709590 / 27709591 Fax : (022) 27708150
4.	Yerla Medical Trust's Dental College, Kharghar, Navi Mumbai	Pvt.	Tel : (022) 27564427 Fax : (022) 27564427
5.	Dr. D.Y. Patil Pratishthan Dental College & Hospital, Pimpri Pune	Pvt.	Tel : (020) 27423427 / 27423422 Fax : (020) 27423427
6.	Bharti Vidyapeeth Dental College, Katraj, Dhankawadi, Pune - 411 043	Pvt.	Tel : (020) 24373226 / 24362516 Fax : (020) 24372175
7.	M.A. Rangoonwalal Dental college & Hospital, 2390-B, K.B. Hidaytullah Road, Azam Campus, Camp, Pune	Pvt.	Tel : (020) 26430959-61 Fax : (020) 26430962
8.	Shri.Vasantdada Patil Dental College& Hospital, South Shivaji Nagar, A/P- Kawalpur, Tal-Miraj, Sangli-416 416	Pvt.	Tel : (0233) 2324258 / 2364400 Fax : (0233) 2364404
9.	Pandit Dindayal Upadhyay Dental College, 19/2. Keaon. , Solapur-413 255	Pvt.	Tel : (0217) 2350200 / 2732841 Fax : (0217) 2351050
10.	Smt. Mathurabai Bhausaheb Thorat Dental College, Amrutnagar Sangamner	Pvt.	Tel : (02425) 225612 / 225434 Fax : (02425) 225434
11.	Pravara Medical Trust's Rural Dental College & Hospital, Loni, Tal. Rahata Dist. Ahmednagar - 413 736	Pvt.	Tel : (02422) 273600 / 273486 Fax : (02422) 273413
12.	Mahatma Gandhi Vidyamandir's Dental College & Hospital, Panchavati, Nashik - 422 003.	Pvt.	Tel : (0253) 2517354 / 2514873 Fax : (0253) 2621333
13.	Jawahar Medical Foundation's Annasaheb Chudaman Patil Memorial Dental College, Post Box No 145, Sakri Road, Dhule (M.S), 424 001	Pvt.	Tel: (0256) 200674 Fax : (0256) 202027
14.	Terana Public Charitable Trust' Terana Dental College & Hospital, Sector & 22, Phase II, Plot No .12, Nerul, Navi Mumbai – 400 706	Pvt.	Tel: (022) 27721839 Fax : (022) 27716314 / 27611442
15.	Mahatma Gandhi Mission Dental College, Sector - 18, Kamothe, Navi Mumbai - 410 209	Pvt.	Tel: (022) 27426604 / 27423404 Fax : (022) 277420320
16.	Government Dental College & Hospital, Medical College Premises Nagpur - 440 003	Govt.	Tel : (0712) 2743400/274496 Fax : (0712) 2743400
17.	Jamanalal Goyanka Dental College, Gorakshan Road, P.O.Box No.-5, Akola - 444 005	Pvt.	Tel : (0724) 2450803 / 2459350 Fax : (0724) 2433995
18.	Smt. Radhikabai Meghe Memorial Medical Trust's Shri Sharad Pawar,Dental College, Sawangi (Meghe), Wardha - 442 004	Pvt.	Tel : (07152) 245967/243542 240808/245968 Fax : (07152) 244254/241711
19.	VYWS Dental College & Hospital, Tapowan, Vadali Road, Camp, Amravati - 444 602	Pvt.	Tel : (0721) 2662166 / 2666490 Fax : (0721) 2660687
20.	V.S.P.M. Dental College & Research Center, Digidoh Hills, Hingna Road, Nagpur - 400 019	Pvt.	Tel : (07104) 232904 Fax : (07104) 232905
21.	Government Dental College & Hospital, Government Medical College Campus, Dhanvantari Nagar, Aurangabad - 431 002	Govt.	Tel : (0240) 2402383/2402382 Fax : (0240) 2402383
22.	Chatrapati Shahu Maharaj Shikshan Sanstha's Dental Colleg & Hospital, Kanchanwadi, Paithan Road, Aurangabad - 431 001.	Pvt.	Tel : (0240) 2376635 / 2376655 Fax : (0240) 2376635
23.	Tatyasaheb Kore Dental College & Research Centre, A/PostNew Pargaon, Taluka - Hatkanagle, Dist Kolhapur 416137	Pvt.	Tel: (0230)2477653,2477081,2477082 Fax: (0230) 2477654
24.	Sihgad Technical Education Society's Sinhgad Dental College & Hospital, S No 44/1 Vadgaon Budruk. Off. Sinhgad Road, Pune-41	Pvt.	Tel: (020) 24351307 Fax: (020) 24351308
25.	Mah. Institute of Dental Science & Research, MDSR Dental College, Vishwanath Puram, Ambejogai Road, Latur-413531	Pvt.	Tel: (02382) 227703, 228063, 227424 228063, 227063, 228939 Email :principal@mitmidr.edu.in

Sr. No.	Name & Full Address of the College	Govt./ Pvt.	Telephone No./Fax No.
26.	Aditya Dental College, Nalwandi Road, Idgah Nakha Peth, Beed-431122	Pvt.	Tel : (02442) 2204021 / 22227061 Email: drass61@gmail.com
27.	Bharati Vidyapeeth's Dental College and Hospital, Sector-7, C.B.D. Belapur, Navi Mumbai 400614	Pvt	Tel: (022) 27564654/27564655 Fax: (022) 27564655
28.	Swargiya Dadasaheb Kalmegh Smruti Pratishthan, S D K Dental, Wanadongri, Wadhamna Road, Hingna, Dist Nagpur- 440 012.	Pvt	Tel: (0712) 2452733
29.	Shri. Yashwantrao Chavan Memorial Medical & Rural Development Foundation's Dental College & Hospital, 166/1, Vadgaon Gupta, Opp. M.I.D.C, Ahmednagar 414003	Pvt.	Tel : (0241) 2779111/6450365 Fax : (0241) 277911 Email: yesh_dental@rediffmail.com
30.	Krishna Institute of Medical Sciences Deemed University , School of Dental, Malkapur, Karad (Dist.Satara) 415110	Pvt.	Tel : (02164) 241555/6/7/8 Fax : (02164) 242170/241584 Email: sdskarad@yahoo.com
31.	Saraswati-Dhanwantari Dental College & Hospital & Post Graduate Research Institute Dr. Prafulla Patil Educational & Hospital Campus, Pathri Road, National Highway 222, Parbhani - 431 401	Pvt	Tel : (02452) 240101/221746 Fax : (02452) 240101 Email: contact@sddentalch.org
32.	Bharati Vidyapeeth's Dental College and Hospital, Wanlesswadi, Sangli - 414 414	Pvt.	Tel : (0233) 2601639 , 2211323 Fax : (0233) 2211324 Email: dchsangli@bharatividyapeeth.edu
33.	Yogita Dental College & Hospital, Naringi Riverside, At Post Tal Khed, Dist Ratnagiri.	Pvt.	Tel : (02356) 261144/264534. Fax : Email: yogitadentalcollege@gmail.com
34.	Dental College Out of Maharashtra		
35.	Any other Government/Corporation Dental College/ Institution where undergraduate batch is completing internship by 31/03/2024.		
36.	Any other Private Dental College/ Institute where undergraduate batch is completing internship by 31/03/2024.		

ANNEXURE "G"

General Instructions for filling online application Form

STEPS FOR APPLICATION FORM	
Fill Application Form → Verify the correctness of entries made in Application Form → Make Payment by Online → After successful Payment Upload required Documents → Take Print out of Application form *The candidate has not uploaded required document will not be considering nighters for Document verification nor for admission process.	
1.	Click Here - Process flow for NEET MDS - 2024
2.	Applicant should have a valid Email Id.
3.	Before filling Online Application Form Download INFORMATION BROCHURE and read the same carefully. Candidates ascertain the eligibility before filling application form and paying fees.
4.	Candidate should note the password given by Him/Her and keep in safe custody. It is necessary for further login. Safe custody of the password is the responsibility of candidate.
5.	Please note that if a candidate commits any mistake in filling the online Application Form, it cannot be corrected by this office. The Office will take no responsibility of any kind for such forms.
6.	The Applicant must possess the required criteria and education qualification as mentioned in the Information Brochure.
7.	Applicant email id and mobile number will be used for OTP based registration process and further correspondence.
8.	After reading above instructions to fill Online Application Form, the Applicant has to click Next button to display Online Application Form.
9.	Candidate should Login with Application No. (User Name) and his/her Unique Password and verify the correctness of entries made in application form. There is provision to make changes in the Application Form before confirmation. There is no provision to make changes in the application form after confirmation. Candidate can pay registration fee online via Credit card / Debit Card or Internet banking. Online payment should be done till last date stated in the Notice.
10.	Candidate have to make Payment through Online Payment Gateway.
11.	After successful Payment, candidate should upload required Documents before the scheduled date. The candidate should pre-scan the documents, name it and keep ready on the desk. Instructions For the Image Upload is As follows - Size of each document must be less than 200 kb. - Width (Horizontal) of document must be GREATER THAN 400px - Height (Vertical) of document must be GREATER THAN 600px. - Document must be in .jpg or .jpeg Format only. <u>Note</u> = To resize image, Open it in Paint. Click on '<Resize>', select Pixels and specify Horizontal and Vertical values. Don't use percentage.
12.	Office will do Online Scrutiny of uploaded Documents. Candidate who has not uploaded required document will not be considered for Admission Process. Or will not be eligible for constitutional reservation.
13.	Applicant need not send copy of application form or any document to this office. However candidate may take print out application form for His/Her subsequent use / record.

ANNEXURE "H"

Specimen Copy of Online Application form NEET-MDS 2024.

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA		State Common Entrance Test Cell, Maharashtra State	
CET-CELL APPLICATION DETAILS			
Application No:	221000002		
Session Name:	NEET-PGM-2022 (ROUND 1)		
NEET-PG DETAILS			
NEET Roll No.: रोल नंबर :	1111111111	NEET Application No.: अर्ज क्र.:	22222222
		Date Of Birth: जन्मतारीख :	05-02-1990
All India NEET - PG 2022 Rank : अखिल भारतीय NEET - PG 2022 रँक :	1	NEET Marks: नीट गुण :	501
PERSONAL INFORMATION			
Full name of Candidates (As per NEET Score Card): उमेदवाराचे नाव :	LAKHAN WATHORE		
Whether your name is changed or updated after 10th or equivalent qualification or after marriage ? दहावीनंतर किंवा पात्रतेनंतर किंवा लग्नानंतर तुमचे नाव बदलले किंवा अद्ययावत केले आहे का ?	NO		
Father's Name: वडिलांचे नाव:	LAKHAN	Mother's Name: आईचे नाव :	REKHABAI
		Gender: लिंग :	MALE
Date Of Birth: जन्मतारीख :	05-02-1990	Mobile: भ्रमव्यवस्था :	9765572248
		Email-ID: ई-मेल :	LAKHANWATHORE05@GMAIL.COM
Alternate Contact No: अतिरिक्त भ्रमव्यवस्था :	1212121212	Aadhar Card No.: आधार कार्ड क्र.:	121212121213
PERMANENT ADDRESS (स्थायी पत्ता)			
Address Line 1 : पत्ता ओळ 1:	LINE 1	Address Line 2 : पत्ता ओळ 2:	LINE 2
		Address Line 3 : पत्ता ओळ 3:	LINE 3
City: शहर :	LINE	State: राज्य :	ASSAM
		District: जिल्हा :	CACHAR
Taluka: तालुका :	DALU	Pin Code: पिन कोड :	788111
PRESENT ADDRESS (वर्तमान पत्ता)			
Address Line 1 : पत्ता ओळ 1:	LINE 4	Address Line 2 : पत्ता ओळ 2:	LINE 5
		Address Line 3 : पत्ता ओळ 3:	LINE 6
City: शहर :	LINE 7	State: राज्य :	BIHAR
		District: जिल्हा :	BEGUSARAI
Taluka: तालुका :	KHAGARIA	Pin Code: पिन कोड :	848201
RESERVATION			
Does the Candidate want to Apply as NRI Candidate? उमेदवाराला अनिवासी भारतीय उमेदवार म्हणून अर्ज करायचा आहे का ?	YES		
Candidate is NRI Himself / Herself: उमेदवार स्वतः अनिवासी भारतीय आहे का ?	NO	Candidate is Ward of NRI: उमेदवार हा अनिवासी भारतीयचा वसाहती आहे का ?	YES
07-09-2022 08:15:PM		1	

Nationality of the Candidate : उमेदवाराचे राष्ट्रीयत्व :	INDIAN		
Category Of the Candidate: उमेदवाराची श्रेणी :	OPEN		
Are you a Person With Disability (PWD)? : तुम्ही दिव्यांग आहात का (अपंग व्यक्ती):	YES	Is the candidate an orphan ? उमेदवार अनाथ आहे का ?	NO
		Do you want to claim Minority Quota ? तुम्हाला अल्पसंख्याक कोटाचा दावा करायचा आहे का ?	NO

INSERVICE QUOTA

Whether applying for Inservice Quota?: इन्सर्व्हिस कोटासाठी अर्ज करत आहे का ?	YES		
A) Specify the Establishment: स्थापना निर्दिष्ट करा:	DMER	B) If Yes, then write the Date of Joining Permanent Service (DD/MM/YYYY): जर होय, तर कायम सेवेत सामील होण्याची तारीख लिहा :	07-09-2022
Posting address and details of the Permanent Service: पोस्टिंग पत्ता आणि कायम सेवेचा तपशील :	F	Have you obtained NOC from respective Establishment: तुम्ही संबंधित आस्थापनेकडून एनओसी घेतली आहे का ?	YES
Noc Issuing Date : एनओसी जारी करण्याची तारीख :	02-05-2022	Is any Departmental Enquiry is initiated/Pending: कोणतीही विभागीय चौकशी सुरु/प्रलंबित आहे का :	YES
Departmental Enquiry: विभागीय चौकशी :	FFF		

PREVIOUS COLLEGE INFORMATION

Date of passing final MBBS Degree Examination: अंतिम एमबीबीएस परीक्षा उत्तीर्ण होण्याची तारीख :	01-01-2015	Aggregate Percentage % of Marks Obtained in MBBS Degree: एमबीबीएस परीक्षेमध्ये प्राप्त गुणांची एकूण टक्केवारी :	65	Date of Internship On or Before 31/07/2022: इंटर्नशिपची तारीख 31/07/2022 रोजी किंवा त्यापूर्वी	10-01-2020
Whether the Candidate is Admitted and is Pursuing MCI Recognise Diploma Course ?: उमेदवार प्रवेशित आहे की नाही आणि एमसीआय मान्यताप्राप्त पीजी डिप्लोमा कोर्स करित आहे का ?	COMPLETED				
Subject of Diploma डिप्लोमा विषय :	D.T.C.D.				
Whether the Candidate is Admitted and is pursuing MCI Recognise PG Degree Course ?: उमेदवार प्रवेशित आहे की नाही आणि एमसीआय मान्यताप्राप्त पदवी अभ्यासक्रम घेत आहे की नाही :	COMPLETED				
Subject of Degree: पदवीचा विषय :	NUCLEAR MEDICINE				
Whether the Candidate has passed MBBS Degree from College situed in Maharashtra State/AIIMS/Central Govt. Institution ?: उमेदवाराने महाराष्ट्र राज्य / एम्स / केंद्र सरकार मध्ये स्थित महाविद्यालयातून एमबीबीएस पदवी उत्तीर्ण केली आहे की नाही.:	YES				
Select College Type:: कॉलेज प्रकार निवडा :	AIIMS OR CENTRAL GOVT INSTITUTION				
Name of the Medical College: भारताबाहेरील किंवा महाराष्ट्राबाहेरील वैद्यकीय महाविद्यालयाचे नाव :	FFF				

Name of the University: विद्यापीठाचे नाव भारताबाहेर किंवा महाराष्ट्र राज्याबाहेर :	FFF
Whether the Candidate has passed MBBS Degree under 15% All India Quota/AIIMS/Central Govt. Institute from Medical College Outside Maharashtra State ? उमेदवाराने महाराष्ट्र राज्याबाहेरील वैद्यकीय महाविद्यालयातून 15% अखिल भारतीय कोटा / एम्स / केंद्र सरकार संस्थेअंतर्गत एमबीबीएस /एमबीबीएस पदवी उत्तीर्ण केली आहे का ?	YES

DETAILS OF BOND SERVICE

Has the candidate completed Bond Service or Candidate has Paid Bond penalty in case Candidate has completed MBBS degree from Government College/Corporation College उमेदवाराने बाँड सेवा पूर्ण केली आहे किंवा उमेदवाराने प्रासकीय महाविद्यालय / महानगरपालिका महाविद्यालयातून एमबीबीएस पदवी पूर्ण केली असल्यास त्याने बाँड देऊ भरला आहे ::	NOT APPLICABLE

PREVIOUS ATTEMPT OF NEET-PG

Details of Previous NEET PG Attempted by the Candidate: मागील PG चे तपशील NEET PG उमेदवाराने प्रयत्न केला :	2018

MEDICAL COUNCIL REGISTRATION

Has Candidate Registered with MCI/MMC/Other State Medical Council: MCI/MMC/इतर राज्य वैद्यकीय परिषदेत उमेदवार नोंदणीकृत आहे :	APPLIED	Medical Council Registration No. / Receipt No वैद्यकीय परिषद नोंदणी क्रमांक / पावती क्र :	HHHHH

SECURITY DEPOSITE

Do you want to Apply For which of the following seat? : तुम्हाला खालीलपैकी कोणत्या जागेसाठी अर्ज करायचा आहे ?:	PRIVATE SEATS	Security deposit amount: सुरक्षा जमा रक्कम :	0 /-

REQUIRED DOCUMENTS

SR. NO.	DOCUMENT NAME	STATUS
1	Application Form for State NEET-PG-2022	NOT UPLOADED
2	Admit Card of NEET-PG-2022	NOT UPLOADED
3	Any Original Photo ID (Aadhaar Card/Driving Licence/Pan Card/Passport)	NOT UPLOADED
4	NEET-PG-2022 Statement of Marks	NOT UPLOADED
5	Nationality Certificate/Valid Indian Passport or H.S.C (or Equivalent) School Leaving Certificate	NOT UPLOADED
6	Internship Completion Certificate/likely to be completed on 31/07/2022	NOT UPLOADED
7	MBBS Degree/Passing Certificate	NOT UPLOADED
8	Permanent/Provisional Registration MMC/MCI/Receipt of Application	NOT UPLOADED
9	Certificate from Head of institute showing that the Medical College/Institute from which the candidate has passed MBBS examination is recognized by Medical Council of India	NOT UPLOADED
10	Medical Fitness Certificate (Annexure - M)(As per NEET PG-2022 Information Brochure)	NOT UPLOADED

ANNEXURE "I"

Specimen Copy of Online Preference Form

9/14/22, 4:24 PM

192.168.1.48/NEET-PGD/public/pdfReport

Personal Details		CET-CELL Application Details		
Name:	Karuna Narayan Morajkar	Application No:	H7YYY88	
Mobile No.:	+91 7738303070	Session Name:	NEET-PGM-2022 (ROUND 1)	
NEET-PGD Details				
NEET Roll No.:	HHR78789NN	NEET Application No.:	LLAWE7877	
		Date Of Birth:	01/01/1987	
NEET Rank:	34	NEET Marks:	67	
Preference No.	Preference Code	College Name	Subject	Quota
1	0101S	Grant Medical College	MD Medicine	STATE
2	0201S	Seth G.S. Medical College	MD Dermatology	STATE
3	0402S	Lokmanya Tilak Medical College	MD Chest & TB / Respiratory medicine	STATE
4	0401I	Topiwala National Medical College	MD Psychiatry	INSTITUTE
5	0403I	Hinduhridayasamrat Balasaheb Thackeray Medical College and Dr.R.N. Cooper Municipal General Hospital	MD Peadiatrics	INSTITUTE
6	0302S	Rajiv Gandhi Medical College and Chhatrapati Shivaji Maharaj Hospital	MS Surgery	STATE
7	0303N	B.J. Medical College	MS Orthopedics	NRI
8	0304N	Pimpri Chinchwad Municipal Corporation Postgraduate Institute	MS E.N.T./Otorhinolaryngology	NRI
9	0504I	Dr.V.M. Medical College	MS Ophthalmology	INSTITUTE
10	0502I	Govt. Medical College	MD Radiology	INSTITUTE
11	0203S	R.C.S.M. Government Medical College	MD Anesthesia	STATE
12	0204N	Shri. Bhausahab Hire Govt. Medical College	MS OBGY	NRI
13	1002N	Govt. Medical College	MD Radiotherapy	NRI
14	0602N	Indira Gandhi Govt. Medical College	MD Anatomy	NRI
15	0604N	Shri Vasantrao Naik Govt. Medical College	MD Physiology	NRI
16	0101I	Govt. Medical College	MD Pharmacology	INSTITUTE
17	0202I	Govt. Medical College	MD Microbiology	INSTITUTE
18	0303S	Govt. Medical College	MD P.S.M./Community Medicine	STATE
19	0204I	Swami Ramanand Teerth Rural Medical College	MD Forensic Medicine	INSTITUTE
20	0204S	Government Medical College	MD Pathology	INSTITUTE

ANNEXURE – “J”

Internship Completion Certificate

(Certificate to be issued by the Dean of Parent College)

This is to certify that Dr.....
was/is a Bonafide student of this college. He/She passed his/her final BDS
examination held in ..... from .....University.
He/she has done internship training from .....to.....

Or

He/she is doing internship training from ..... to
.....

Seal/Stamp of the College

Signature of Dean/Principal

Date :   /   /

Place : _____

ANNEXURE – “K”

Proforma for Resignation of admission to Dental Postgraduate Courses 2024-2025

To,
The Commissioner,
State CET CELL,
8th Floor, New Excelsior Building, A. K. NayakMarg,
Fort, Mumbai – 400 001

(Through Dean/Principal)

Sub: Resignation of Postgraduate Admission.

Respected Sir,

I, Dr. _____ AIR _____ has been admitted for _____ PG course in the subject of _____ at _____ on _____ under _____ category.

Now I wish to resign the above mentioned PG admission for following reasons:

- (1) I have secured admission to PG course through other Competent Authority (Course _____ Institute _____). OR
- (2) I wish to resign it for personal reasons.

I hereby tender my voluntary resignation. I am abide by the rules and regulations regarding fees, bond and penalty conditions, as per NEET-MDS 2024 brochure.

Thanking you
Yours faithfully,

Date :

Place :

Signature of the Candidate

Name and Address of the candidate :	For Office use only:
.....	Amount Paid Rs. ....
.....	Amount deducted Rs. ....
.....	Amount refunded Rs. ....
Pin Code :	Cheque No. & Date .....
Tel No.:	Bank Particulars .....

Note:

This blank form to be Xeroxed and to be filled in triplicate, one copy to be sent to the Competent Authority by the college, one copy to be retained by the college, one copy to be retained by the candidate.

ANNEXURE "L"

Status Retention Form

NEET-MDS 2024

Candidate's Name : _____ AIR _____ Roll.No. : _____
Institute / College _____ Course: _____

To,
The Commissioner,
State CET CELL,
8th Floor, New Excelsior Building, A. K. NayakMarg,
Fort, Mumbai – 400 001

Sir/Madam,

I, Dr. _____ wish to retain the
seat allotted to me at _____ for
_____ Course for the academic year 2024.

DECLARATION

I am fully aware that after submitting this Status Retention Form I will not be considered for any subsequent rounds of selection process for the year 2024. I also declare that I will not ask for reconsideration of my name for further selection process.

Date :

Place :

Signature of Candidate

Submitted for necessary action

Date :

Place :

Signature of Dean /Principal (with seal)

Note:

This blank form to be Xeroxed and to be filled in triplicate, one copy to be sent to the Competent Authority by the college, one copy to be retained by the college, one copy to be retained by the candidate.

ANNEXURE – “M”

✂.....

CERTIFICATE OF MEDICAL FITNESS

This is to certify that I have conducted clinical examination of Dr. .... who is desirous of admission to Dental Postgraduate Courses.

He/she has not given any personal history of any disease incapacitating him/her to undergo the professional course. Also, on clinical examination it has been found that he/she is medically fit to undergo the dental postgraduate course (NEET-MDS 2024).

- (1) Absence of any incapacitating and /or progressive systematic disease/disorder / condition,
- (2) Absence of any disability of upper limb/s,
- (3) Absence of any major visual/auditory disability,
- (4) Absence of psychosis/neurosis/mental retardation,
- (5) Ability to maintain erect posture,
- (6) Reasonable manual dexterity.

Address of the Registered Medical Practitioner	Signature
	Name
	Registration No.
	Seal of Registered Medical Practitioner
Date	

✂.....

Note:

A candidate must be medically fit to undergo the Dental Postgraduate Courses (NEET-MDS 2024) applied for. The medical fitness must be certified by a Registered Medical Practitioner in the prescribed Proforma, as given above on a **Letterhead**.

ANNEXURE – “N”
Government of Maharashtra
COMMISSIONERATE, COMMON ENTRANCE TEST CELL, MUMBAI
NEET-MDS 2024– Document Verification Process
SCRUTINY FORM

Scrutiny Center :

Candidate's Name : _____ NEET MDS RANK NO.: _____

Category : _____ NEET Roll No.: _____ NEET PERCENTILE MARKS : _____

Signature of Candidate

(Arrange the set of original certificates and one set of attested photocopies separately in the order given below for verification)

(For Office Use only)

Remarks:

Eligible : Yes / No

If NO, reason(s) _____

Any other remarks: _____

Name & Signature of Scrutiny Officer

☐	Online downloaded application form for State NEET-MDS 2024
☐	Copy of downloaded Admit Card for NEET-MDS 2024
☐	Any Photo ID proof (Aadhar Card/Driving Licence, Pan Card, Pass port)
☐	BDS Mark sheets (All Exams I, II, III & IV)
☐	Attempt Certificates of all BDS exams
☐	BDS degree / passing Certificate
☐	Permanent Registration MSDC/DCI
☐	DCI recognition certificate (for private colleges)
☐	Internship Completion Certificate
☐	Medical Fitness Certificate

If applicable

☐	Caste Certificate
☐	Caste Validity Certificate
☐	Non Creamy Layer Certificate valid upto 31/03/2025 up later (DT(VJ), NT1, NT2, NT3, OBC, SBC & SEBC)
☐	Domicile Certificate of Maharashtra (BDS outside Maharashtra) for AIPMT Candidates
☐	AIPMT selection letter for AIPMT Candidates
☐	Disability Certificate (for PWD candidates)
☐	EWS eligibility certificate for A.Y 2024-25

Signature of Scrutiny Clerk

APPLICABLE FOR RESERVED CATEGORY CANDIDATES (EAR-MARKING)

In pursuance of the "Ear-Marking Rule" of NEET-MDS 2024 Brochure, I hereby exercise my option and opt for _____ seat as and when I am entitled to admission on the basis of merit in an open category seat, as per my Preference form.

Date :   /   /2024

Signature of Candidate

ANNEXURE -"O"

Guidelines for granting admission in NRI quota, to be followed Strictly, while granting admissions to health science courses.

Ref:

- 1) Admission Regulating Authority, Government of Maharashtra Letter no. ARA/NRI/Adm/2525 Dt.18th April 2016
- 2) Minutes of meeting dated 27/09/2007, 28/06/2016 and 18/03/2016 of Pravesh Niyantaran Samiti / Admissions Regulating Authority.

Following Documents are required to be submitted for admission against NRI Quota

- 1) Certificate for the students having basic qualification fixed by respective Council/Authority for admission to respective Health Sciences courses, And
- 2) NRI certificate of the students OR of his/her mother or father OR the real brother or the real sister ordinarily residing abroad, OR
- 3) NRI Certificate of following persons having blood relation with the student who consider such student as 'ward' (palya) viz, the real brother/sister of father OR the real brother /sister of mother, OR the father /mother of father OR the father/mother of mother OR 1st degree paternal/maternal cousins ordinarily residing abroad and should have looked after the student as guardians with documentary evidence to that effect and also affidavit in support of the aforesaid facts.

To prove the NRI status of the sponsor, following documents (issued by the competent Authority wherever required) are required to be submitted:

- 1) Affidavit of claimant/sponsor disclosing his full identity i.e. Full name, Age, Residence, Occupation, Relationship with the candidate, etc duly signed by the sponsor, and
- 2) Passport, Nationality Certificate, and
- 3) Residence of NRI, Valid VISA, and
- 4) Proof of residence i.e Driving License, Telephone Bill, Property Tax Copy, IT return copy, etc and
- 5) Proof of residence showing minimum continuous 182 days of stay of claimant NRI in Abroad of Academic Year of admission prior to the admission date, and
- 6) True copy of Foreign Bank Account Passbook (with copies of main page indicating bank name & Address Claimants name and address, with entries of last preceding 6 months prior to admission.

To prove the relationship between sponsor and candidates the candidate should submit following documents (issued by Competent Authority wherever required)

- 1) Affidavit of claimant disclosing his full identity i.e Full name, Age, Occupation, Relationship with sponsor etc. duly signed by the candidates/students or his/her parents.
- 2) Affidavit of Family chart duly signed by claimant making clear the relationship, and
- 3) Leaving Certificates, Birth Certificate, Mark sheet, PAN card, Passport and Marriage Certificate. etc of all members shown on family tree/family chart.

ANNEXURE - "P"

Government Resolution for In-service quota for Reservation Postgraduate courses Dental Surgeon

राज्यातील शासकीय दंत महाविद्यालयातील
दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशाकरीता
सेवांतर्गत दंतशल्यचिकीत्सक अधिका-यांकरीता
आरक्षण देणेबाबत.....

महाराष्ट्र शासन
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : पीजीएम-१०१७/प्र.क्र.३५/१७/शिक्षण-२
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२, दिनांक:- ०४ डिसेंबर, २०१७

- वाचा:- १) शासन निर्णय, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग क्रमांक जीडीसी/२८२/४४०४/एमईडी-४, दि. ०७.०५.१९८४.
- २) शासन निर्णय सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्रमांक : मवैअ-१९१०/४६६ प्र.क्र. ४११/१०/ सेवा-३, दिनांक ०३.०५.२०११
- ३) शासन निर्णय वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग क्रमांक : पीजीएम-१०१२/ प्र.क्र.०१/१२/शिक्षण-२, दिनांक ३०.०१.२०१२
- ४) शासन निर्णय वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग क्रमांक : पीजीएम-१०१२/ प्र.क्र.०१/१२/शिक्षण-२, दिनांक ०२.०३.२०१२
- ५) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई यांचे पत्र क्र. संवैशिवसं/दंत/पदव्युत्तर/सेवांतर्गत/जागा/आरक्षण/न.क्र.१/२०१६/२-अ, दि. ०१.१२.२०१६

प्रस्तावना:- राज्यातील शासकीय दंत महाविद्यालयातील दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमास सेवांतर्गत दंतशल्यचिकीत्सक उमेदवारांच्या प्रवेशाचे नियम संदर्भ क्र.(१) मधील शासननिर्णयान्वये ठरविण्यात आले होते. सदर नियमांमध्ये बदल करण्याबाबत व दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या जागांमध्ये सेवांतर्गत दंतशल्यचिकीत्सक उमेदवारांना १५ टक्के आरक्षण देण्याबाबतचा निर्णय संदर्भ क्र.(३) अन्वये घेण्यात आला आहे. सेवांतर्गत दंतशल्यचिकीत्सकांनी भारतीय दंत परिपदेची मान्यता प्राप्त महाराष्ट्रातील कोणत्याही दंत महाविद्यालयातुन दंत पदवी अभ्यासक्रमाची अंतिम परीक्षा जास्तीत जास्त तीन प्रयत्नात उत्तीर्ण उत्तीर्ण होणे, तसेच प्रत्येक १ वर्षाच्या सेवेकरीता सामाईक पूर्व परीक्षेत प्राप्त गुणांच्या १० टक्के याप्रमाणे जास्तीत जास्त प्राप्त गुणांच्या ३० टक्के गुणांचे अधिक्य संबंधित सेवांतर्गत उमेदवारास देणे यासंदर्भात संदर्भाधीन क्रमांक (३) च्या शासननिर्णयात संदर्भ क्रमांक (४) च्या शासननिर्णयान्वये दुरुस्ती केली आहे. राज्यातील शासकीय दंत महाविद्यालयातील दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमास सेवांतर्गत

कोटयातुन प्रवेशाकरीता केवळशासकीय दंत महाविद्यालये व रुग्णालये, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये व रुग्णालय या संस्थांमध्ये विहित पात्रताधारक दंतशल्यचिकीत्सकांचाच समावेश होता. राज्यातील शासकीय दंत महाविद्यालयातील दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमास सेवांतर्गत कोटयातुन प्रवेशाकरीता आरोग्य सेवा संचालनालया अंतर्गत असलेल्या संस्थांमधील विहित अनुभवधारक दंतशल्यचिकीत्सकांना पात्र ठरविण्याबाबतचा प्रस्ताव संदर्भ क्रमांक (४) अन्वये संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई यांनी शासनास सादर केला होता. उक्त प्रस्तावानुषंगाने आरोग्य सेवा संचालनालया अंतर्गत असलेल्या रुग्णालये अथवा संस्थांमधील दंतशल्यचिकीत्सक यांना देखील राज्यातील शासकीय दंत महाविद्यालयातील दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमास सेवांतर्गत आरक्षणाकरीता पात्र ठरविण्याबाबतचा व संदर्भ क्रमांक (३) व (४) अधिक्रमित करुन सुधारीत सर्वसमावेशक शासननिर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:- राज्यातील शासकीय दंत महाविद्यालयातील दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या राज्य शासनाच्या कोटयातील एकुण जागांच्या १५ टक्के जागा सेवांतर्गत दंतशल्यचिकीत्सक उमेदवारांकरीता आरक्षित ठेवण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. सदर सेवांतर्गत दंतशल्यचिकीत्सक उमेदवारांच्या शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ या वर्षापासुन प्रवेशाचे नियम व कार्यपध्दती पुढीलप्रमाणे राहिल :-

नियम व कार्यपध्दती:-

१. सेवांतर्गत आरक्षणाकरीता उमेदवाराने दंत पदवी अभ्यासक्रम (बी.डी.एस.) भारतीय दंत परिपदेची मान्यता प्राप्त दंत महाविद्यालयातुन उत्तीर्ण होणे, तसेच सदर अभ्यासक्रमाची अंतिम परीक्षा जास्तीत जास्त तीन प्रयत्नात उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे.
२. राज्यातील शासकीय दंत महाविद्यालयातील दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाम सेवांतर्गत आरक्षणातुन प्रवेशास पात्र होण्याकरीता उमेदवाराने राज्य शासनाच्या शासकीय दंत महाविद्यालये व रुग्णालये, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये व रुग्णालये किंवा आरोग्य सेवा संचालनालयाच्या अंतर्गत असलेल्या संस्थेमध्ये अथवा रुग्णालयामध्ये दंतशल्यचिकीत्सक या पदावर सेवा केल्याचा कमीत कमी

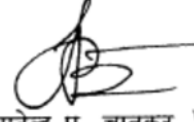

तीन वर्षांचा अनुभव असणे आवश्यक आहे. तात्पुरत्या सेवेतील कार्यरत दंतशल्यचिकीत्सक सेवांतर्गत आरक्षणाकरीता पात्र असणार नाहीत.

३. दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशाकरीता घेण्यात येणा-या सामाईक पूर्व परीक्षेच्या आधारे सेवांतर्गत उमेदवारांची गुणवत्ता यादी ही सर्वसामान्य उमेदवारांच्या गुणवत्ता यादीपेक्षा वेगळी ठरवून ती स्वतंत्ररित्या जाहीर करण्यात येईल.
४. तसेच सदर गुणवत्ता यादी तयार करित असताना दंतशल्य चिकित्सकांनी राज्यातील शासकीय दंत महाविद्यालय व रुग्णालयात किंवा शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयात अथवा आरोग्य सेवा संचालनालयांतर्गत असलेल्या संस्थेमध्ये दंतशल्यचिकीत्सक या पदावर केलेल्या प्रत्येक १ वर्षांच्या सेवेकरीता सामाईक पूर्व परीक्षेत प्राप्त गुणांच्या १० टक्के याप्रमाणे जास्तीत जास्त प्राप्त गुणांच्या ३० टक्के गुणांचे अधिक्य संबंधित सेवांतर्गत उमेदवारास देण्यात येईल.
५. आरोग्य सेवा संचालनालयांतर्गत असलेल्या संस्थेमधील अथवा रुग्णालयामधील पात्र दंतशल्यचिकीत्सकांनी सेवांतर्गत आरक्षण संवर्गातून प्रवेश घेण्यासंदर्भात संदर्भाधीन शासननिर्णय क्रमांक २ अनुसार कार्यवाही करावी.
६. सेवांतर्गत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरिता घेण्यात येणा-या सामाईक प्रवेश परीक्षेचा अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास पात्र दंत शल्यचिकित्सकाचे वय ४५ वर्षांपेक्षा जास्त नसावे.
७. सदर सेवांतर्गत कोटयाकरीता केंद्रशासनामार्फत घेण्यात येणारी एनईईटी/एमडीएस ही सामाईक प्रवेश परीक्षा देणे व पात्र होणे आवश्यक आहे.
८. सेवांतर्गत दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या कोटयामध्ये संविधानिक आरक्षण लागू राहिल व दर पाच वर्षाकरीता त्याचे रोस्टर ठरविण्यात येईल. नियमित दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशांप्रमाणे त्याचे नियम राहतील.
९. सेवांतर्गत उमेदवाराने पदव्युत्तर पदवी (एम.डी.एस.) अर्हता प्राप्त केल्यानंतर त्या उमेदवाराने त्याचा मोबदला म्हणून शासनास १० वर्षे सेवा देणे बंधनकारक राहिल. सदर बाबतीत उमेदवाराने बंधपत्रातील अटी व शर्ती न पाळल्यास रु. ५० लाख इतका दंड आकारण्यात येईल.

१०. राज्य शासन/ केंद्र शासन/मा.सर्वोच्च न्यायालय यांनी वेळोवेळी दिलेल्या आदेशानुसार सदर अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशाकरीता निश्चित करण्यात आलेली कार्यपद्धत अवलंबण्यात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(सुरेन्द्र प्र. चानकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,
मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
प्रधान सचिव,सर्वजनिक आरोग्य विभाग,मंत्रालय,मुंबई.
सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,मंत्रालय,मुंबई.
सचिव, प्रवेश नियामक प्राधिकरण समिती, २०५, गव्हर्नमेंट पॉलीटेक्नीक बिल्डींग, ४९, खेरवाडी, अलीयावर
जंग मार्ग, बांद्रा (पू.) मुंबई-५१.
सचिव, शिक्षण शुल्क नियामक प्राधिकरण, २०५, गव्हर्नमेंट पॉलीटेक्नीक बिल्डींग, ४९, खेरवाडी, अलीयावर
जंग मार्ग, बांद्रा (पू.) मुंबई-५१. मॅग्नानिन फ्लोअर, श्री.जी.हाऊस, ७५, मिंटरोड, फोर्ट, मुंबई-०१
मा.मंत्री (वै.शि.)/ मा.राज्यमंत्री (वै.शि.)यांचे विशेष कार्य अधिकारी.
मा.मंत्री (सा.आ.वि.)/मा.राज्यमंत्री (सा.आ.वि.) यांचे विशेष कार्य अधिकारी.
सर्व सह सचिव/उपसचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,मंत्रालय,मुंबई.
कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई
संचालक,आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ, ग्रंथालय, विधानभवन, मुंबई
अधिष्ठाता, सर्व शासकीय दंत महाविद्यालये.
निवडनस्ती (शिक्षण-२)

राज्यातील शासकीय दंत महाविद्यालयातील
दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशाकरीता
सेवांतर्गत दंतशल्यचिकीत्सक अधिका-यांकरीता
आरक्षण देणेबाबत.....

महाराष्ट्र शासन
वैद्यकीय शिक्षण व औषधि द्रव्ये विभाग,
शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक : पीजीएम-१०१७/प्र.क्र.३५/१७/शिक्षण-२
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक:- २९जानेवारी, २०१८

संदर्भ : शासन निर्णय, वैद्यकीय शिक्षण व औषधि द्रव्ये विभाग, समक्रमांक, दिनांक
०४.१२.२०१७

शासन शुध्दीपत्रक :- संदर्भाधीन शासन निर्णयातील 'नियम व कार्यपध्दती' या शीर्षकाखालील
नियम ३ पुढीलप्रमाणे वाचण्यात यावा.

“दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशाकरीता धंभ्यात येणा-या सामाईक पूर्व
परीक्षेच्या आधारे सेवांतर्गत उमेदवारांना अपेक्षित गुणाधिक्य देऊन त्यांचा
समावेश गुणवत्तेनुसार सर्वसामान्य उमेदवारांच्या गुणवत्ता यादीत करण्यात
येईल व सामाईक गुणवत्ता यादी जाहीर करण्यात येईल.”

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(सुरेन्द्र प्र. चानकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,
मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
प्रधान सचिव,सार्वजनिक आरोग्य विभाग,मंत्रालय,मुंबई.
सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधि द्रव्ये विभाग,मंत्रालय,मुंबई.
सचिव, प्रवेश नियामक प्रधिकरण समिती, २०५, गव्हर्नमेंट पॉलीटेक्नीक बिल्डींग, ४९, खेरवाडी,
अलीयावर जंग मार्ग, बांद्रा (पू.) मुंबई-५१.

सचिव, शिक्षण शुल्क नियामक प्राधिकरण, २०५, गव्हर्नमेंट पॉलीटेक्नीक बिल्डींग, ४९, खेरवाडी, अलीयावर जंग मार्ग, बांद्रा (पू.) मुंबई-५१. मॅजनिन फ्लोअर, श्री.जी.हाऊस, ७५, मिंटरोड, फोर्ट, मुंबई-०१

मा.मंत्री (वै.शि.)/ मा.राज्यमंत्री (वै.शि.)यांचे विशेष कार्य अधिकारी.

मा.मंत्री (सा.आ.वि.)/मा.राज्यमंत्री (सा.आ.वि.) यांचे विशेष कार्य अधिकारी.

सर्व सह सचिव/उपसचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,मंत्रालय,मुंबई.

कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक

संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई

संचालक,आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ, ग्रंथालय, विधानभवन, मुंबई

अधिष्ठाता, सर्व शासकीय दंत महाविद्यालये.

निवडनस्ती (शिक्षण-२)

ANNEXURE -"Q"

Notification: Maharashtra Unaided Private Professional Education Institution (Regulation of Admissions to the Full Time Professional Post Graduate Medical and Dental Courses) Rules, 2017 & Amendment Rules, 2018.

RNI No. MAHBIL /2000/37831

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार-ब

वर्ष ३, अंक ८(२)]

गुरुवार, जानेवारी १९, २०१७/पौष २९, शके १९३८

[पृष्ठे ९, किंमत : रुपये ९.००

असाधारण क्रमांक २०

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र अधिनियमान्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

MEDICAL EDUCATION AND DRUGS DEPARTMENT

Mantralaya, G. T. Hospital Campus, 9th Floor, Lokmanya Tilak Marg,
Mumbai 400 001, dated the 19th January 2017

NOTIFICATION

MAHARASHTRA UNAIDED PRIVATE PROFESSIONAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS (REGULATION OF ADMISSIONS AND FEES) ACT, 2015.

No. CET.1215/C.R.412/15/Edu-2.—In exercise of the powers conferred by section 23 of the Maharashtra Unaided Private Professional Educational Institutions (Regulation of Admissions and Fees) Act, 2015 (Mah. XXVIII of 2015), and supersession of the Government Notification, Medical Education and Drugs Department, No. CET.1215/C.R. 412/Edu.2, dated the 11th April 2016, the Government of Maharashtra hereby makes the following rules to regulate the admissions to the First Year of the Full Time Professional Medical Post Graduate Courses and Dental Post Graduate Courses in the Unaided Private Professional Educational Institutions in the State of Maharashtra, namely :—

1. *Short title and commencement.*—(1) These rules may be called the Maharashtra Unaided Private Professional Educational Institutions (Regulation of Admission to the Full Time Professional Post Graduate Medical and Dental Courses) Rules, 2017.

(2) They shall come into force with effect from the date they are published in the *Maharashtra Government Gazette*.

2. *Definitions.*—(1) In these rules, unless the context otherwise requires,—

(a) "Act" means the Maharashtra Unaided Private Professional Educational Institutions (Regulation of Admissions and Fees) Act, 2015 (Mah. Act XXVIII of 2015);

(b) "Admission Reporting Institution" means the institution where the Candidates shall report to confirm the admission by submitting required documents and payment of prescribed fees;

(१)

भाग चार ब-२०-१

- (c) "Application Form" means the prescribed form to be filled up, online or offline, by the candidate for admission to the Courses as defined in clause (f);
- (d) "CAP Seats" means the seats, to be filled in through the Centralized Admission Process(CAP) carried out by the Competent Authority;
- (e) "the Common Entrance Test (CET)", for the purposes of the Courses, means the "National Eligibility Cum Entrance Test (NEET-PG)" or "National Eligibility Cum Entrance Test (NEET-MDS)", as applicable to the respective Course;
- (f) "the Courses" means the Post Graduate Medical Courses or Postgraduate Dental Courses, as the case may be, conducted in the State of Maharashtra as per the approval of the MCI or the DCI;
- (g) "the DCI" means the Dental Council of India constituted under the Dentists Act, 1948 (16 of 1948);
- (h) "the DCI regulations" means the regulations of the Dental Council of India made for the purposes of the Post Graduate Dental Courses;
- (i) "Documents Verification Centre" means the city or town where the documents verification is to be conducted;
- (j) "Eligible Candidates" means the candidates who are eligible for admission to different professional Post Graduate Medical and Dental Courses as notified by the Government, from time to time, under sub-section (1) of section 3 of the Act;
- (k) "Internship" means the compulsory rotating internship to be completed as per rules or regulations of the Medical Council of India (MCI) or the Dental Council of India (DCI) and the Maharashtra Medical Council (MMC) or the Maharashtra State Dental Council (MSDC) and the concerned University, as the case may be;
- (l) "Inter-se-Merit" means the order of merit in respect of various classes, category and candidature types of the Candidates determined by following the NEET-PG or NEET-MDS merit in accordance with these rules;
- (m) "Institutional Quota" means the seats available for admission to eligible Candidates at Institution level as declared by the State Government or the appropriate authority, from time to time;
- (n) "the MCI" means the Medical Council of India constituted under the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956);
- (o) "MCI regulations" means the regulations of Medical Council of India made for the purposes of Post Graduate Medical Courses;
- (p) "Minority Quota" means the seats earmarked for the Minority Community students from within the State, belonging to the Minority Community to which the institution belongs;
- (q) "the MUHS" means the Maharashtra University of Health Sciences established under sub-section (1) of section 3 of the Maharashtra University of Health Sciences Act, 1998 (Mah.X of 1998);
- (r) "National Eligibility-Cum-Entrance Test (NEET-PG)" or "NEET-PG" AND "National Eligibility-cum-Entrance Test (NEET-MDS)" or "NEET-MDS" means the eligibility-cum-ranking examination prescribed as the single central entrance examination conducted by the National Board of Examinations under section 10D of the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956) or section 10D of the Dentists Act, 1948 (16 of 1948), for the purpose of admissions respectively to MD or MS or Post Graduate Diploma andMDS or Post Graduate Diploma Professional Educational Courses;
- (s) "Qualifying Examination" means examinations on the basis of which a candidate becomes eligible for admission or its equivalent examination thereto;

(t) "Registration" means the registration of the qualification either with the MCI or the DCI or the Maharashtra Medical Council (MMC) or the Maharashtra State Dental Council (MSDC), as the case may be, after completing 1 year compulsory rotating internship.

(2) Words and expressions used in these rules but not defined hereinabove shall have the same meanings as respectively assigned to them in the Act.

3. *Invitation of Application Form.*—The Competent Authority shall invite Online or Offline Applications in the form prescribed by it, from the NEET-PG or NEET-MDS eligible candidates for participating in Centralized Admission Process (CAP) for seeking admission to the Courses.

4. *Declaration of Medium, pattern, Syllabus, Schedule, etc.*—The Medium, pattern, Syllabus, Schedule for admission on the basis of NEET-PG or NEET-MDS shall be as per the directions or notifications issued or published, from time to time, by the MCI, the DCI or, the National Board of Examination (NBE), as the case may be.

5. *Candidature Type.*—(1) *Maharashtra State Candidature.*—

Type	Eligibility Criterion
A	All candidates, who have passed final M.B.B.S. or B.D.S examination from a recognized Medical or Dental college included in the Schedule appended to the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956) or from the Schedule appended to the Dentists Act, 1948 (16 of 1948) and situated in Maharashtra are eligible. The Medical or Dental College should have been affiliated to Non-Agricultural Universities established under Maharashtra Universities Act, 1994 (Mah. XXXV of 1994) or the Maharashtra University of Health Sciences Act, 1998 (Mah. X of 1999) or the Medical College affiliated to the Deemed university as per the University Grants Commission Act, 1956 (3 of 1956) situated in the State of Maharashtra and completed or completing one year internship training before the 31st March of the academic year for which the admission is to be given as per the NEET-PG or NEET-MDS examinations except those BDS Graduates who have been exempted by the DCI from doing or completing the required internship. The candidate who has obtained registration either from the MCI or the DCI or respective State Council shall be eligible for admission to Post Graduate Medical Courses and Post Graduate Dental Course, subject to the Merit of the NEET-PG or NEET-MDS Marks at Percentile.
B	A candidate who does not fall in Type A, but who are domiciled in the State of Maharashtra and who have obtained admission under 15% quota for the All India Pre-Medical Test Entrance Examination (AIPMT) for M.B.B.S. or B.D.S. Course in the medical or dental college situated outside Maharashtra State and who have obtained the degree from a University situated outside the State of Maharashtra and completed or completing one year internship training before the 31st March of the academic year for which the admission is to be given as per the NEET-PG or NEET-MDS examinations except those BDS Graduates who have been exempted by the DCI from doing or completing the required internship. The candidate who has obtained registration either from the MCI or the DCI or respective State Council shall be eligible for admission to Post Graduate Medical Courses and Post Graduate Dental Course, subject to the Merit of the NEET-PG or NEET-MDS Marks at percentile.

(2) *Minority Candidature.*—The Maharashtra domiciled Candidate belonging to a particular linguistic or religious minority community from within the State fulfilling eligibility criteria as per sub-rule (1) shall be eligible under this Category.

(3) *NRI Candidature.*—The candidate who fulfills the conditions as defined in clause (n) of section 2 of the Act shall be eligible under this category.

6. *Sanctioned Intake Seats for various Courses.*—The Sanctioned Intake for the First Year of the Courses shall be as per the approval given by the appropriate authority which is competent for giving approval to respective Courses and affiliation given by the respective affiliating University.

7. *Allocation of Seats.*—The percentage of allocation of seats for various types of candidates through Centralised Admission Process (CAP) based on the merit of NEET-PG or NEET-MDS for the First Year of the Courses shall be as per the MCI regulations or the DCI regulations, as specified in the SCHEDULE and in accordance with the policy of the Government for the First Year of Post Graduate Medical and Post Graduate Dental Courses.

(1) *Maharashtra State Candidature Seats.*—The Candidates having Maharashtra State Candidature as specified in sub-rules (1) and (2) of rule 5, shall be eligible for these seats.

(2) *Minority Quota Seats.*—The Candidates having Candidature mentioned in sub-rule (2) of rule 5 shall be eligible for these seats as specified in the SCHEDULE. These seats shall be filled in accordance with the provisions of sub-section (2) of section 6, of the Act.

(3) *Institutional Quota Seats.*—The Institution can admit Eligible Candidates of so much percentage of the Sanctioned Intake as mentioned in the SCHEDULE, subject to the following conditions, namely :—

(i) The Candidates having Candidature mentioned in sub-rules (1), (2) and (3) of rule 5 shall be eligible for these seats, if applicable ;

(ii) The maximum 15% seats may be filled in from the NRI Candidates at the Institution level, subject to the approval by Admissions Regulating Authority ;

(iii) If the seats reserved for the NRI quota remains vacant, those vacant seats may be filled in by the Institution, from the Eligible Maharashtra State Candidature as given in sub-rules (1) and (2) of rule 5 on the basis of *Inter-se-merit* of NEET-PG examination or NEET-MDS examination.

8. *Preparation of Merit List.*—(1) *Assignment of merit number.*—The Competent Authority shall prepare a Provisional State merit list from the eligible candidates who have applied to the Competent Authority, online or offline, in the prescribed form for admission to Post Graduate Medical Courses and Post Graduate Dental Courses on the basis of the marks at percentile in the NEET-PG examination or NEET-MDS examination. The final State merit list shall be generated only after completing procedure of required Documents verification.

(2) *Method of calculating marks at qualifying examination for deciding eligibility.*—While deciding the eligibility of the Candidates following procedure shall be adopted,—

(a) To be eligible for selection to the Courses as decided by the MCI or DCI Regulations, a candidate belonging to the General category must obtain minimum of marks at 50 Percentile and candidate belonging to Constitutional Reservation category must obtain minimum of marks at 40 Percentile at NEET-PG or NEET-MDS, as the case may be.

(3) *Assignment of Merit Number for various Courses.*—

(i) *For admission to First Year Postgraduate Medical Courses.*—The merit list for the Candidates shall be prepared on the basis of marks at percentile secured by the Candidate in the NEET-PG conducted by the National Board of Examination (NBE) for the purpose of admission to the Post Graduate Medical Courses for the given academic year :

Provided that, in case of the two or more candidates obtaining equal marks at percentile in the NEET-PG examination, their *Inter-se-merit* shall be determined according to the age, the older will get preference over younger.

(ii) *For admission to First Year Post Graduate Dental Courses.*—The merit list for the Candidates shall be prepared on the basis of marks at percentile secured by the Candidate in the NEET-MDS for the purposes of admission to the Post Graduate Dental Courses for the given academic year :

Provided that, in case of the two or more candidates obtaining equal marks at percentile in the NEET-MDS examination, their *Inter-se-merit* shall be determined according to the age, the older will get preference over younger.

(4) *Method for calculating NRI merit.*—The merit list for the NRI Candidates stated at sub-rule (3) of rule 5 shall be prepared on the basis of the marks obtained at Common Entrance Test in descending order of merit.

9. *Centralised Admission Process (CAP).*—(1) The Unaided Private Professional Educational Institution shall admit Candidates through the Centralised Admission Process (CAP) as referred in sub-section (3) of section 3 of the Act. The stages of CAP shall be as stated below,—

(a) Display or Publishing of college wise, subject wise and category wise distribution of seats on website;

(b) Display or Publishing of Time Schedule and Venue for preference form filling process on website;

(c) Display or Publishing Brochure of Preference Form filling and counseling process for admission to Courses;

(d) Verification of documents and endorsement of eligibility of the successful candidates for the admission process at the document verification centers i.e. Mumbai, Pune, Aurangabad and Nagpur followed by filling up of Preference Form by the eligible candidates;

(e) Display or Publishing of allotment of seats for Round-I of CAP by way of computerised process and joining of the candidates at respective institution as per the allotment within stipulated time;

(f) Display or Publishing of subsequent computerised round(s) if seats remain vacant after completion of CAP Round-I;

(2) Candidate shall be given a chance to retain a seat that has been allotted, by way of status retention form at the end of each CAP round. If a Candidate accepts the offered seat and they do not want to participate in any further rounds of seat allocation, such Candidates shall not be considered in subsequent rounds of admission.

10. *CAP Seats allotment stages and process of allotment.*—Allotment of seats under CAP shall be made in the following manner,—

(1) *Maharashtra State Candidature.*—The stages of computerised allotments are as follows.—

Stage-I : For all the Candidates.—

(a) All the Candidates belonging to various categories shall be considered for allotment of seats as per their *Inter-se-Merit*.

(b) The Minority category candidate shall be considered for allotment in Open Category seats by virtue of their *inter-se-merit* and in Minority Quota seats by virtue of merit in their respective minority community to which the institution belongs.

(c) Backward Class Category Candidates shall be considered for allotment in Open Category seat by virtue of their *Inter-se-Merit* or in their respective Category of reservation, if Open Category seats are not available at their merit.

(d) SBC Category Candidates shall be considered for allotment in Open Category seat by virtue of their *Inter-se-Merit* or in OBC Category of reservation, if Open Category seats are not available at their merit.

Stage-II : For respective groups of Backward Class Category Candidates.—Inter-se-Merit amongst the reserved categories shall be operated at the end of each round, if necessary against the unfilled reserved categories seats as per merit and choice of the reserved categories candidates. The seats remaining vacant from various categories shall be filled in during *Inter-se-Merit* admission process as follows,—

From among the candidates of their respective group from the *Inter-se-Merit List* of that particular group where the vacancies exist. The groups may be as follows and may be modified by the authority granting the admission as per the policy of reservation of the State Government, existing at the time of admission :—

GROUP – I

- (i) Scheduled Castes and Schedule Caste converted to Buddhism (S.C.)
- (ii) Scheduled Tribes including those living out-side specified area (S.T.)

GROUP – II

- (i) Vimukta Jati (DT) (A)
- (ii) Nomadic Tribes [NT(B)]

GROUP – III

- (i) Nomadic Tribes [NT (C)]
- (ii) Nomadic Tribes [NT (D)]
- (iii) Other Backward Classes (OBC) including SBC

Stage-III : For all Backward Class Category Candidates.—If the seat reserved for group of Backward Class Category Candidate remains vacant, such seat shall be considered for allotment to the Candidate of Inter-se-merit of all Backward Class Category candidates taken together.

Stage-IV : If the seat reserved for Backward Class Category Candidate remains vacant, such seat shall be considered for allotment to the Candidate of General Inter-se-Merit.

(2) *For Minority Candidature.—The stages of computerized allotments are as follows :—*

(a) The Minority category candidate shall be considered for allotment in Open category seats by virtue of their *inter-se-Merit* and in Minority Quota seats by virtue of merit in their respective minority community to which the institution belongs.

(b) For minority seats, *inter-se-Merit* will be operated at the end of each round if necessary, against the unfilled minority category seats as per merit.

11. *Allotment of seats by CAP Computerised and CAP personal Round.—All the CAP Rounds shall be conducted by computerised allotment.*

(a) If the seat remains vacant due to non-allotment and non-reporting for admission, or any other reason, such seat shall be considered for allotment in subsequent round.

(b) Final personal counselling round shall be conducted for the unfilled seats. The preferences filled by the candidates shall be null and void for this personal counselling round.

All those candidates shall not be eligible for this personal counselling round,—

- (i) who have not filled preference form ; or
- (ii) to whom a seat has been allotted in computerised CAP round(s) and not joined ; or
- (iii) who have filled status retention form ; or
- (iv) who have been allotted a seat through All India PG quota in Maharashtra and joined the college and not surrendered the seat before a prescribed date.

12. *General provisions.*—(a) Allotment of the subsequent computerised round(s) shall be on the basis of same preferences submitted by the candidate during preference form filling process.

(b) All the candidates who have filled a preference form and a seat has not been allotted shall be eligible for the subsequent computerised round(s).

(c) All the candidates who have filled a preference form and a seat has been allotted and joined the Course and not filled the status retention form shall be eligible for the subsequent computerised round(s).

(d) All the candidates who have filled a preference form and a seat has been allotted and joined the Course and filled the Status retention form shall not be eligible for the subsequent computerised round(s).

(e) The allotment list displayed on website shall show the allotment offered to the Candidates. No personal communication or allotment letters in this regard shall be issued to the Candidates;

(f) All the candidates to whom a seat has been allotted on the basis of Merit-cum preference shall have to compulsorily join the college and Course so allotted, within prescribed period by completing the requisite formalities of submitting all relevant original documents and paying prescribed fees in the concerned institution. In case he or she does not join the Course he or she shall not be eligible for subsequent admission process.

(g) Failure to report in person for seat acceptance shall be considered as if the candidate has rejected the offer.

(h) Allotted Seat shall be cancelled if, at any time, any of the documents or certificates is found to be invalid or fraudulent and/or the Candidate does not meet the eligibility norms.

13. *Admissions in Institutional Quota.*—The Director or Principal of the institution shall carry out the admissions for these seats in the following manner.—

(a) Admissions shall be made in a transparent manner and strictly as per the *Inter-se-Merit* of the candidate who have applied to the Institution.

(b) Information brochure or prospectus of the Institution which specifies rules of admission should be published well before the commencement of the process of admission. All the information in the brochures should also be displayed on the Institution's website.

(c) Institution shall invite applications by notifying schedule of admission and the number of seats in each Course to be filled by the institution, by advertisement in at least two leading newspapers and on the website of the institution.

(d) Aspiring Candidates fulfilling the eligibility criteria as notified by the Government and specified by the appropriate authority, from time to time, shall apply to the Principal or Director of the respective institution for admission at the Institution level.

(e) The institution may give admission to the applicants on the basis of their *Inter-se-Merit* derived from the Merit list declared by the Competent Authority for filling the seats in the Institutional Quota :

Provided that, where the appropriate authority specifies that such admissions shall be based on the basis of NEET-PG or NEET-MDS, in that case the Institutional quota, shall be filled on the basis of *Inter-se-Merit*.

(f) The institution shall prepare and display the *Inter-se-Merit* lists of the Candidates to be filled in at the institution level, in the Institutional Quota and shall publish the same on the website of the institution.

(g) The Minority or Non-Minority institution intending to surrender the Institutional Quota (in part or full) of specified Courses to the CAP shall communicate at least one week before the display of seat matrix of each CAP Round and the same shall be allotted as per the rules of CAP.

(h) All the admissions and cancellations shall be communicated to the Competent Authority within the prescribed period given by the Competent Authority, from time to time.

(i) If any CAP seat remains or becomes vacant after the CAP Rounds, then the same shall be filled in by the Candidate from the same Category for which it was earmarked during the CAP. Further if the seats remain vacant then the seats shall be filled on the basis of *Inter-se-Merit* of the applicant.

14. *Institution Level Round for vacant seats after CAP rounds.*—If the seats remain vacant after all CAP Rounds, the said seats shall be filled in by the institution through Institution Level Round with the prior approval of the Competent Authority. The institute shall invite applications from the desirous candidates who are declared eligible in the NEET-PG or NEET-MDS, as the case may be. The admission shall be granted by the institution strictly on the basis of *Inter-se-Merit* of the NEET-PG or NEET-MDS, as the case may be.

15. *Approval of Merit List and the Admitted Candidates List.*—(1) After completion of Admission process, every Unaided Private Professional Educational Institution shall submit the Admission-approval proposal to the Admissions Regulating Authority in accordance with the sub-section (5) of the section 9 of the Act.

(2) The Admission-approval proposal shall include the list of all Candidates admitted which shall have the quota, Candidature type, reservation, Qualification Marks, etc., as well as the required documents of the Candidates admitted at institution level.

16. *Refund of fees after cancellation of admission by Institutions.*—(a) Refund of fees by the college after change of college, Course or cancellation of admission :

(1) On or before such date as may be declared by the competent authority — Rs. 1500 (Rs. One Thousand Five Hundred only) to be deducted and rest of the fees which is entitled to be refunded to the candidate shall be refunded immediately.

(2) After such date as may be declared by the competent authority— No refund.

(b) If a candidate expires or becomes unfit to undergo the Courses as per MCI norms or DCI norms and decided by notified Medical Board within 3 months from the date of admission, full refund of fees so paid shall be made.

17. *Change of Course or Institution.*—After Cut-off date of admission on mutual basis as per the MCI regulations or the DCI regulations, change of Course or Institution shall not be permitted.

18. *Conduct and Discipline.*—(a) Failure of the candidate in making full and correct statements in the application form and/or suppression of any information would lead to disqualification of the candidate, even at later date. Such a candidate shall be debarred from the entire selection process.

(b) It is responsibility of every candidate to submit proper documents. Any attempt to submit documents which are not genuine shall lead to cancellation of the admission of the candidate, forfeiture of the fees, deposits and expulsion of the candidate from the college by the Competent Authority or by his authorised official. The name of such candidate/s shall be deleted from the State Merit List and he or she shall not be eligible for further rounds of the selection process and shall be debarred from the selection process.

(c) If any candidate or Authorised representative or person accompanying is found obstructing the counseling and/or admission process, or trying to influence in unlawful manner or creating nuisance, the candidate shall be liable for disqualification from the process of selection and appropriate legal action shall be taken. The decision taken by the Competent Authority in this respect shall be final and binding.

(d) The Maharashtra University of Health Sciences, Nashik shall take the decision regarding eligibility, enrolment and registration and granting of the term of selected candidates. The selection of a candidate by the Competent Authority at a later date does not place any onus to accord approval for grant of term.

(e) Canvassing directly or indirectly for the allotment of seat would disqualify the candidate for admission. Influencing the staff by unfair means, shall lead to cancellation of allotted seat and such candidate shall also face disqualification for participation in the subsequent Postgraduate Medical or Dental Admission Process.

(f) In case of dispute in the matter of allotment of seat, Course, institution or any other matter pertaining to the provisional selection or cancellation of admission, the decision of the Competent Authority shall be final and binding.

Schedule
(See rule 7)

Sr. No.	Type of Institution	Percentage of seats to be filled through the State Common Entrance Test Cell	Institutional Quota (Including NRI Quota)
(1)	(2)	(3)	(4)
(A) Postgraduate Medical Courses			
1.	Unaided Private Professional Institutions (excluding minority Institutions)	50%	50%
2.	Unaided Minority Education Institutions	50% for minority Community, However unfilled seats will be filled by Non-minority Candidates	50%
(B) Postgraduate Dental Courses			
1.	Unaided Private Professional Institutions (excluding minority Institutions)	50%	50%
2.	Unaided Minority Education Institutions	50% for minority Community, However unfilled seats will be filled by Non-minority Candidates	50%

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

ANJALI AMBHIRE,
Deputy Secretary to Government.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार-ब

वर्ष ४, अंक १५(२)]

मंगळवार, जानेवारी ३०, २०१८/माघ १०, शके १९३९

[पृष्ठे ३, किंमत : रुपये ९.००

असाधारण क्रमांक ३९

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र अधिनियमांन्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश

MEDICAL EDUCATION AND DRUGS DEPARTMENT

New Mantralaya, 9th Floor, Gokuldas Tejpal Hospital Complex,
Lokmanya Tilak Road, Mumbai 400 001, dated 30th January 2018.

NOTIFICATION

MAHARASHTRA UNAIDED PRIVATE PROFESSIONAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS (REGULATION OF ADMISSIONS AND FEES) ACT, 2015.

No.CET-3517/164(Part-1)/17/Education-2.—In exercise of the powers conferred by section 23 of the Maharashtra Unaided Private Professional Educational Institutions (Regulation of Admissions and Fees) Act, 2015 (Mah. XXVIII of 2015) the Government of Maharashtra hereby makes the following rules further to amend the Maharashtra Unaided Private Professional Educational Institutions (Regulation of Admission to the Full Time Professional Post Graduate Medical and Dental Courses) Rules, 2017, namely :—

1. *Short title.*—These rules may be called the Maharashtra Unaided Private Professional Educational Institutions (Regulation of Admission to the Full Time Professional Post Graduate Medical and Dental Courses) (Amendment) Rules, 2018.

2. In rule 5 of the Maharashtra Unaided Private Professional Educational Institutions (Regulation of Admission to the Full Time Professional Post Graduate Medical and Dental Courses) Rules, 2017 (hereinafter referred to as "the principal Rules"), for sub-rule (1), the following shall be substituted, namely :—

"(1) *Maharashtra State Candidature.*— (A) The candidates fulfilling following eligibility criteria shall be eligible for admission under this candidature.—

Eligibility Criteria.—

(i) The Candidate must be an Indian National.

(१)

भाग चार-ब-१९-१

(ii) The candidate shall be a domicile of State of Maharashtra.

(iii) The candidate must be medically fit.

(iv) All candidates, who have passed final Bachelor of Medicine and Bachelor of Surgery (M.B.B.S.) or Bachelor of Dental Surgery (B.D.S.) examination and completed or completing one year internship training by 31st March of the year in which NEET-PG or NEET-MDS is held, from a recognized Medical or Dental college included in the Schedule appended to the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956) or the Schedule appended to the Dentists Act, 1948 (16 of 1948) and situated in the State of Maharashtra are eligible. The candidates who have obtained registration either from the MCI or the DCI or respective State Council shall be eligible for admission to the Courses, subject to fulfilling the eligibility criteria of the NEET-PG or NEET-MDS Marks/percentile :

Provided that, the candidates who are domiciled in the State of Maharashtra and,—

(a) who have obtained admission under 15% All India quota for Bachelor of Medicine and Bachelor of Surgery (M.B.B.S.) or Bachelor of Dental Surgery (B.D.S.) course in the medical or dental college situated outside State of Maharashtra and who have obtained a degree from a University situated outside the State of Maharashtra; or

(b) who have obtained admission for Bachelor of Medicine and Bachelor of Surgery (M.B.B.S.) course in the Medical college of All India Institutes of Medical Sciences (AIIMS) or Central Government Institutions, shall also be eligible for admission to the courses, subject to the merit of the NEET- PG or the NEET-MDS marks / percentile, as the case may be.

(B) Persons of Indian Origin (PIO) or Overseas Citizen of India (OCI) and Non Resident Indians (NRI) shall not be eligible under this candidature.

3. For rule 11 of the principal Rules, the following shall be substituted, namely :—

“11. *Allotment of seats by CAP computerised rounds.*—

(a) All the CAP Rounds shall be conducted by computerised allotment.

(b) The selection of the candidates shall be made on the basis of online preferences given by the candidate. Seats allocation shall be made centrally at the later date on the basis of NEET Merit list, eligibility and preferences exercised by the candidate.

(c) The preference form shall be available online on the website as notified by the Competent Authority. The candidate shall submit only one duly filled online preference form. The preferences once exercised cannot be changed.

(d) There shall be two or more rounds of selection of candidates depending on the availability of vacant seats. For second or subsequent rounds no separate preference form shall be filled in by the candidate. The choices of courses and colleges once submitted online by the candidate shall be final and irrevocable. This final data shall be used in entire selection process for the admission to first year post graduate courses for the same academic year only.

(e) Using NEET PG or NEET MDS Merit list, a list of candidates eligible for admission in the State shall be prepared. This list shall be operated from number one onwards in each round of selection. The candidate getting selected in previous round shall be considered for betterment during subsequent rounds. The betterment herein means the higher preferences exercised by the candidates. The shift in such betterment shall be mandatory except for those who have filled “Status Retention Form”. Such a candidate who has filled Status Retention Form will not be considered for any subsequent rounds of selection process for the same academic year. The last date of filling Status Retention Form shall be notified along with the selection list of each Centralized Admission Process (CAP) round.

(f) Based on preferences given, the seat shall be allotted on merit and the allotment shall be displayed on the website of the Competent Authority.

(g) Earmarking of reserved category candidates.—Reserved category candidates entitled to admission on the basis of merit in an open category seat shall have the option of taking admission either against his respective category seat or on an open category seat. If he opts for the reserved category seats, then he shall be deemed to have been admitted as an open category candidate and not as a reserved category candidate. One seat in the college where he was eligible for admission against open seat shall be earmarked for a candidate belonging to the respective reserved category. Such earmarked seat shall be made available immediately to the successive reserved category candidate from the same category merit during the counselling.

(h) The cut-off date for the course shall be as specified by the MCI or DCI, from time to time.

(i) If the seat remains vacant due to non-allotment, non-reporting for admission and resigning after joining or any other reason, such a seat shall be considered for allotment in subsequent round.

(j) Final CAP round shall be Mop Up rounds, conducted for the unfilled seats. Following candidates shall not be eligible for such rounds:-

(a) candidate to whom a seat has been allotted in computerised CAP rounds and not joined; or

(b) candidate who has filled status retention form.”.

4. In rule 12 of the principal Rules, after clause (d), the following clause shall be inserted, namely :—

“(d-1) For subsequent rounds those candidates who are joined and resigned after allotment of seats or joined but not working in the institution shall not be considered eligible for further selection process.”.

5. For rule 13 of the principal Rules, the following shall be substituted, namely :—

“13. *Admissions in Institutional quota.*—The admission to the seats under institutional quota shall be made as per the directions of MCI or DCI, as the case may be, and the Central Government issued from time to time.”.

6. For rule 14 of the principal Rules, the following shall be substituted, namely :—

“14. *Institution Level Round for vacant seats after CAP Mop Up Rounds.*—If the seats remain vacant after all CAP Mop Up rounds, the said seats shall be filled in by the Institution through Institution Level Round with the prior approval of the Competent Authority. The Dean or Principal of the institution shall carry out the admissions for these vacant seats on the basis of *inter-se-merit* of the NEET PG or NEET MDS, as the case may be, as per the directions issued by the Competent Authority during that academic year.”.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

SURENDRA P. CHANKAR,
Deputy Secretary to Government.

Hon'ble High Court Order W.P No 1814 of 2018 Dated 22th February 2018 regarding quashed and set aside for the Eligibility criteria of Domicile of State of Maharashtra

903-WP-1814-18.sxw

BDPSPS

IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY
CIVIL APPELLATE JURISDICTION

WRIT PETITION NO. 1814 OF 2018

Dr. Sharvil Thatte & Others ..... Petitioners.
V/s
State of Maharashtra and Others ..... Respondents.

Mr. V.M. Thorat a/w Ms. P.V. Thorat and Mr. Anukul Seth for the Petitioners.
Mr. Drupad S. Patil for the Interveners in CAW/413/2018.
Mr. Ashutosh Kumbhakoni, Advocate General a/w Mr. Akshay Shinde and Mr. Vikas Mali, Asstt. Govt. Pleader for Respondent Nos. 1 to 4/ State.

CORAM: B. R. GAVAI &
B. P. COLABAWALLA, JJ.

DATE: 22nd FEBRUARY, 2018

P.C.:- (Per B.R. Gavai, J.)

1] Rule. Rule is made returnable forthwith. Respondents waive service. Heard by consent of parties.

2] Petitioners are challenging condition No.(ii) in the eligibility criteria prescribed in the Notification dated 30/01/2018, issued by the State Government for admission to the post-graduate courses in Unaided Private Professional Educational Institutions in the State of

1/7

903-WP-1814-18.sxw

Maharashtra and condition No.1.2 in the eligibility criteria prescribed in the Notification dated 29/01/2018 issued by the State Government for admission to the Government/Municipal Corporations and unaided medical/dental Colleges for post-graduate courses. The condition, basically under challenge, reads thus:-

“(ii) The candidate shall be a domicile of State of Maharashtra.”

3] Mr. Thorat, learned Counsel appearing on behalf of the Petitioners, submits that the condition, as imposed by the State Government, is contrary to the various Judgments of the Supreme Court, beginning from the case of *Pradeep Jain vs. Union of India & Ors.*¹, which has been consistently followed till the judgment of the Supreme Court in the case of *Vishal Goyal vs. State of Karnataka*².

4] He further submits that, not only this but a similar condition which was imposed by the State Government for the academic year 2017-18 was stayed by Division Bench of this Court by Order dated 30/04/2017 passed in Writ Petition No.5283 of 2017. He submits

¹ 1984(3) SCC 654
² 2014(11) SCC 456

903-WP-1814-18.sxw

that, the SLP filed by the State Government, challenging the same, was not pressed by the State Government. Learned Counsel therefore submits that, the impugned condition need to be quashed and set aside.

5] Mr. Kumbhakoni, learned Advocate General has vehemently opposed the prayer made by the Petitioners. He submits that, out of 1639 seats for post-graduate courses and 289 seats for diploma courses, 50% of the seats are required to be filled-in under the All India Quota. He therefore submits that, what remains is only remaining 50% quota. He further submits that, if in the said 50% quota, the students who are not originally belonging to State of Maharashtra but coming from other States, are permitted to compete with the students from State of Maharashtra, situation would lead to totally unjust treatment being given to students who are originally belonging to State of Maharashtra. Learned Advocate General further submits that, when the State of Maharashtra incurs huge expenditure on providing educational facilities to the students for the post-graduate courses, it is a reasonable expectation that the expenditure so incurred by it should be utilized for providing facilities to the

3/7

903-WP-1814-18.sxw

students in the State of Maharashtra. He, however, submits that students, who are admitted against the All India Quta for MBBS Course, complete their post-graduation in the State of Maharashtra and after completing it, stay elsewhere and therefore, huge expenditure incurred by the State on providing facilities to such students goes in waste insofar as State of Maharashtra is concerned. Learned Advocate General therefore submits that, the students who are originally from the State of Maharashtra have legitimate claim that atleast 50% of the total seats in the Government/Corporations, Government aided Colleges should be made available to the students who are originally from the State of Maharashtra.

6] Mr. Patil, learned Counsel appearing on behalf of the Intervenors, supports the submissions made by the learned Advocate General. He also submits that, the Rule which is enacted in order to safeguard the interest of the students who are MBBS graduates, seeking admission to post-graduate course and domiciled in the State Maharashtra, needs to be upheld.

7] At the first blush, arguments of learned Advocate General may

4/7

903-WP-1814-18.sww

appear to be quite attractive. However, in view of the settled legal position, as has been laid down by catena of judgments of the Supreme Court, it will not be even permissible for us to consider the submissions made by learned Advocate General. The Bench consisting of three Hon'ble Judges of the Supreme Court in the case of Pradeep Jain (cited supra), has observed in para 22 thus:-

"22.....We are therefore of the view that so far as admissions to post-graduate courses, such as MS, MD and the like are concerned, it would be eminently desirable not to provide for any reservation based on residence requirement within the State or on institutional preference. But, having regard to broader considerations of equality of opportunity and institutional continuity in education which has its own importance and value, we would direct that though residence requirement within the State shall not be a ground for reservation in admissions to post-graduate courses, a certain percentage of seats may in the present circumstances, be reserved on the basis of institutional preference in the sense that student who has passed MBBS course from a medical college or university, may be given preference for admission to the post-graduate course in the same medical college or university but such reservation on the basis of institutional preference should not in any event exceed 50 per cent of the total number of open seats available for admission to the post-graduate course....."

5/7

The said position has been consistently followed in various judgments. Reference to all those Judgments, in our view, is not necessary. Lastly in the case of *Vishal Goyal* (cited supra), the condition as imposed by the State of Karnataka while providing institutional preference, also provided that, such students seeking admission in a seat reserved for institutional preference, must also have origin in the State of Karnataka. While holding that such a condition was not permissible, the Apex Court observed thus :-

"11. Mr. Mariarputhan is right that in *Saurabh Chaudhari v. Union of India* [(2003) 11 SCC 146] this Court has held that institutional preference can be given by a State, but in the aforesaid decision of *Saurabh Chaudhari* [(2003) 11 SCC 146], it has also been held that decision of the State to give institutional preference can be invalidated by the court in the event it is shown that the decision of the State is ultra vires the right to equality under Article 14 of the Constitution. When we examine sub-clause (a) of Clause 2.1 of the two Information Bulletins, we find that the expression "A candidate of Karnataka origin" who only is eligible to appear for entrance test has been so defined as to exclude a candidate who has studied MBBS or BDS in an institution in the State of Karnataka but who does not satisfy the other requirements

903-WP-1814-18.sxw

of sub-clause (a) of Clause 2.1 of the Information Bulletin for PGET-2014. Thus, the institutional preference sought to be given by sub-clause (a) of Clause 2.1. of the Information Bulletin for PGET-2014 is clearly contrary to the judgment of this Court in Pradeep Jain case [Pradeep Jain v. Union of India, (1984) 3 SCC 654]."

8] It could thus be seen that, it is a settled position in law that, though it will be permissible to provide reservation on the ground of institutional preference, the condition which requires a candidate who has possessed post-graduate degree also to be domiciled in that State, would not be permissible.

9] In view of the above settled legal position, Petition is allowed and condition No.(ii) in the eligibility criteria prescribed in the Government Notification dated 30/01/2018 and condition No.1.2 in the eligibility criteria prescribed in the Government Notification dated 29/01/2018 is quashed and set aside.

10] Rule is made absolute in the aforesaid terms.

(B. P. COLABAWALLA, J.)

(B. R. GAVAL, J.)

7/7

ANNEXURE - "R"

Government Resolution for Common Counselling

पदव्युत्तर वैद्यकीय व दंत
अभ्यासक्रमांचे प्रवेश एकत्रित
समूहपवेशनाद्वारे करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग,
शासन निर्णय क्र. सीईटी - ३५१६/ प्र.क्र. ४७८ /१६/ शिक्षण-२,
नववा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल,
लोकमान्य टिळक मार्ग, नवीन मंत्रालय, मुंबई ४०० ००१,
दिनांक : २० फेब्रुवारी, २०१८

- संदर्भ :
१. महाराष्ट्र विनाअनुदानित खासगी व्यावसायिक शिक्षण संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) २०१५, अधिनियम
  २. वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग, शासन निर्णय क्र.एमईडी १०१५/प्र.क्र. ३९६/१५/ शिक्षण-२, दिनांक १६.१२.२०१५
  ३. वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग, शासन अधिसूचना क्र.सीईटी- १२१५ /प्र.क्र. ४१२/१५/ शिक्षण-२, दिनांक १९.०१.२०१७
  ४. वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग, शासन निर्णय क्र.सीईटी- ३५१७/प्र.क्र. १२०/१७/ शिक्षण-२, दिनांक १३.०४.२०१७
  ५. भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद, नवी दिल्ली यांची अधिसूचना क्रमांक भा.आ.प.-१८(१)/२०१७- मेड/१२८३७१, दिनांक ३१.०७.२०१७
  ६. भारतीय दंत परिषद, नवी दिल्ली यांची अधिसूचना क्रमांक डीई-८७-२०१७, दिनांक ०१.०९.२०१७

प्रस्तावना : महाराष्ट्र विनाअनुदानित खासगी व्यावसायिक शिक्षण संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम, २०१५ अन्वये राज्यातील सर्व खासगी विनाअनुदानित शिक्षण संस्थामधील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशांचे अनुषंगाने संदर्भ क्रमांक ३ वरील अधिसूचना दिनांक १९.०१.२०१७ अन्वये पदव्युत्तर वैद्यकीय व दंत अभ्यासक्रमांचे प्रवेशनियम घोषित करण्यात आले आहेत. तसेच, संदर्भ क्रमांक २ वरील दिनांक १६.१२.२०१५ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे शासकीय व महानगरपालिकेच्या महाविद्यालयातील प्रवेशप्रक्रीया सुध्दा खासगी विनाअनुदानित संस्थांसोबत एक खिडकी पध्दतीने आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेशपरिक्षा कक्ष यांचेमार्फत राबविणेबाबत आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत. संदर्भाधीन क्रमांक ४ वरील शासननिर्णय दिनांक १३.०४.२०१७ अन्वये अखिल भारतीय फोटावगळता उर्वरित जागांवरील राज्यातील वैद्यकीय पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांचे सर्व प्रवेश एकत्रित समूहपवेशनामार्फत करण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला आहे.

D:\GR\GR NEW.docx

संसदेने पारित केलेल्या कायद्याद्वारे स्थापित वैद्यकीय महाविद्यालय, केंद्रशासनाचे वैद्यकीय महाविद्यालय, आणि अभिमत विद्यापीठातील वैद्यकीय पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांचे प्रवेश तसेच, शासकीय/महापालिका वैद्यकीय महाविद्यालयातील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या All India Quota यातील ५० टक्के प्रवेशांकरिता समपुद्देशन प्रक्रीया (Common Counselling) ही महासंचालक, आरोग्य सेवा यांच्यामार्फत राबविण्यात येईल अशी भारतीय आयुर्विज्ञान परिषदेच्या संदर्भाधीन क्रमांक ५ वरील दिनांक ३१.०७.२०१७ रोजीच्या अधिसूचनेन्वये प्रसिध्द करण्यात आली आहे. तथापि, इतर सर्व वैद्यकीय महाविद्यालयातील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या सर्व प्रवेशांकरिता समपुद्देशन प्रक्रीया ही संबंधित राज्य शासनामार्फत पार पाडण्यात येईल असे उक्त अधिसूचनेत नमूद करण्यात आले आहे.

तसेच, संसदीय कायद्याद्वारे स्थापित दंत महाविद्यालय, केंद्रशासनाचे दंत महाविद्यालय आणि अभिमत विद्यापीठांतील दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांचे प्रवेश तसेच, शासकीय/महापालिका दंत महाविद्यालयातील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या All India Quota यामधील ५० टक्के प्रवेशांकरिता समपुद्देशन प्रक्रीया (Common Counselling) ही महासंचालक, आरोग्य सेवा यांच्यामार्फत राबविण्यात येईल अशी तरतूद भारतीय दंत परिषदेच्या संदर्भाधीन क्रमांक ६ वरील दिनांक ०१.०९.२०१७ रोजीच्या अधिसूचनेन्वये प्रसिध्द करण्यात आली आहे. तथापि, इतर सर्व दंत महाविद्यालयातील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या सर्व प्रवेशांकरिता समपुद्देशन प्रक्रीया संबंधित राज्य शासनामार्फत पार पाडण्यात येईल असेही उक्त अधिसूचनेत नमूद करण्यात आले आहे.

भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद आणि भारतीय दंत परिषद यांच्या अनुक्रमे दिनांक ३१.०७.२०१७ आणि दिनांक ०१.०९.२०१७ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे करण्यात आलेली तरतूद विचारात घेता, उपरोक्त दिनांक १३.०४.२०१७ रोजीचा शासननिर्णय अधिक्रमित करून, राज्यातील सर्व वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयातील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशप्रक्रीयेच्या अनुषंगाने निर्णय घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

पदव्युत्तर वैद्यकीय अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशप्रक्रीयेसंदर्भातील शासन निर्णय दिनांक १३.०४.२०१७ याद्वारे अधिक्रमित करण्यात येत असून पुढीलप्रमाणे सुधारीत आदेश निर्गमित करण्यात येत आहे.

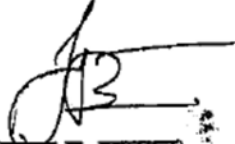
२. केंद्र शासन/महासंचालक, आरोग्य सेवा, नवी दिल्ली यांनी करावयाचे प्रवेश वगळता राज्यातील सर्व वैद्यकीय व दंत पदव्युत्तर पदवी/पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमांचे (M.D./ M.S. / PG Diploma / MDS) प्रवेश अनुक्रमे NEET-PG (National Eligibility-cum-Entrance Test-PG व NEET-MDS

D:\GR\GR NEW.docx

(National Eligibility-cum-Entrance Test-MDS) या प्रवेशपरिक्षेतील गुणवत्तेनुसार एकत्रित समुपदेशनाद्वारे / केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे (Combined Counseling/Centralized Admission Process) करण्यास शासनाची मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे. यामध्ये संस्थात्मक कोटा / NRI Quota यांचाही समावेश राहिल.

३. वरीलप्रमाणे एकत्रित समुपदेशनाद्वारे प्रवेशप्रक्रीया राबविण्याची जबाबदारी ही आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष यांची राहिल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सुनील प्र. चानकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राज्यपाल सचिवालय, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई
मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई
मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
मा.मंत्री, वैद्यकीय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
मा.विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानपरिषद, विधान भवन, मुंबई.
मा.विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानसभा, विधान भवन, मुंबई
मा.राज्यमंत्री, वैद्यकीय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
मा.सचिव, भारत सरकार, आरोग्य व कुटूंब कल्याण मंत्रालय, निर्माण भवन, नवी दिल्ली.
मा.सचिव, भारतीय दंत परिषद, ऐबान-ए-गालिब मार्ग, कोटला रोड, टॅपल लेन, नवी दिल्ली.
मा.सचिव, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद, नवी दिल्ली.
सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्वय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सचिव, प्रवेश नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सचिव, शिक्षण शुल्क नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सर्व उपसचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्वय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व प्रमुख रुग्णालये (बृहन्मुंबई महानगरपालिका)
कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.

D:\GRA\GR NEW.docx

अधिष्ठाता/प्राचार्य, सर्व शासकीय व महानगरपालिका वैद्यकीय व दंत महाविद्यालय/सर्व अनुदानित व विनाअनुदानित वैद्यकीय व दंत महाविद्यालये यांना संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई यांच्याबाबत.
निवड नस्नी (कार्यासन - शिक्षण-२).

ANNEXURE - "S"

Government Letter No. MED. 1024/C.R. 267/24/Edu-2, dated 10/07/2024 for approval to NEET MDS Information Brochure 2024

महाराष्ट्र शासन
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
गो.ते.रुग्णालय आवार, ९ वा मजला,
लोकमान्य टिळक मार्ग, नवीन मंत्रालय,
मुंबई - ४०० ००९.

क्र-एमईडी.१०२४/प्र.क्र.२६७/२४/शि-२

दि.१०/०७/२०२४

प्रति,
आयुक्त,
वैद्यकीय शिक्षण, मुंबई

विषय:- शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करिता दंत पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमांच्या (नीट-एमडीएस-२०२४) राज्यस्तरीय कोट्याच्या प्रवेश प्रक्रिया माहिती/नियमावली पुस्तिकेस मान्यता देणेबाबत.

संदर्भ:- आपले पत्र क्र.संवैशिवस/नीट-एमडीएस-२०२४/नियमावली पुस्तिका /सीईटी आयटी/२०२४, दिनांक २६/०६/२०२४.

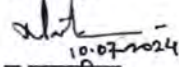
महोदय,

आपल्या संदर्भाधीन पत्राद्वारे सादर करण्यात आलेल्या दंत पदव्युत्तर पदवी (NEET MDS-२०२४) अभ्यासक्रमाच्या राज्यस्तरीय कोट्याच्या प्रवेश प्रक्रियेच्या प्रारूप माहिती पुस्तिकेस याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

२. दंत पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमाच्या प्रवेश प्रक्रियेसंदर्भात केंद्र शासन/राज्य शासन/केंद्रीय परिषद/मा.उच्च न्यायालय व मा.सर्वोच्च न्यायालय यांनी वेळोवेळी दिलेले आदेश लागू राहतील .

३. माहिती पुस्तिकेचे प्रुफ रिडींग (Proof Reading) केल्यानंतरच सादर माहिती पुस्तिका प्रसिध्द करण्याकरिता राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षाकडे पाठविण्यात यावी, ही विनंती.

आपला,

१०.०७.२०२४
(नि.ब.महाडीक)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत:- माहिती तथा आवश्यक कार्यवाहीस्तव,

१. आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, मुंबई.

२. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, मुंबई.

३. निवडनस्ती (शिक्षण-२) (माहिती पुस्तिकेच्या छायांकित प्रतीसह)

ANNEXURE -"T"

Hon'ble Supreme court order Dated 16/12/2021 in Special Leave to Appeal (C)
No(s).10487/2021

1

ITEM NO.9

COURT NO.5

SECTION XI-A

S U P R E M E C O U R T O F I N D I A R E C O R D O F P R O C E E D I N G S

Petition(s) for Special Leave to Appeal (C) No(s).10487/2021

(Arising out of impugned final judgment and order dated 15-12-2020
in WA No.1692/2020 passed by the High Court Of Kerala At Ernakulam)

NIHILA P.P.

Petitioner(s)

VERSUS

THE MEDICAL COUNSELING COMMITTEE (MCC) & ORS.

Respondent(s)

WITH

W.P.(C) No. 820/2021 (X)

(IA No. 89275/2021 - APPROPRIATE ORDERS/DIRECTIONS,

IA No. 150012/2021 - INTERVENTION/IMPLEADMENT)

Date : 16-12-2021 This petition was called on for hearing today.

CORAM :

HON'BLE MR. JUSTICE L. NAGESWARA RAO

HON'BLE MR. JUSTICE B.R. GAVAI

HON'BLE MRS. JUSTICE B.V. NAGARATHNA

For Petitioner(s)

Mr. Roy Abraham Adv
Ms. Reena Roy Adv
Mr. Aditya Koshy Adv
Mr. Himinder Lal AOR

For Respondent(s)

Mr. Aishwarya Bhatti, Id. ASG
Mr. Ashok Panigrahi, Adv.
Mr. B.K. Satija, Adv.
Mr. Adit Khorana, Adv.
Mr. Anil Hooda, Adv.
Mr. Navanjay Mahapatra, Adv.
Mr. Aman Sharma, Adv.
Mr. Gurmeet Singh Makker, AOR

Mr. Gaurav Sharma, AOR
Mr. Prateek Bhatia, Adv
Mr. Dhawal Mohan, Adv

Mr. G. Prakash, AOR
Ms. Priyanka Prakash, Adv.
Ms. Beena Prakash, Adv.
Mr. Anoop R., Adv.

Mr. P. S. Sudheer, AOR
Mr. Bharat Sood, Adv.
Mr. Rishi Maheshwari, Adv.
Ms. Anne Mathew, Adv.
Ms. Shruti Jose, Adv.

UPON hearing the counsel the Court made the following
O R D E R

An affidavit has been filed by Medical Council Committee of Directorate General of Health Services (DGHS), Ministry of Health and Family Welfare and Union of India on 03.12.2021.

It has been stated in the affidavit that DGHS is the designated authority for counselling for 50% All India Quota seats of the contributing States. The competent authority has decided to conduct 4 rounds of All India Quota counseling from the current academic year 2021-2022 for NEET - Under Graduate and Post Graduate as per the modified policy approved by this Court and Government Orders issued from time to time.

The proposed modified scheme of Online 4 rounds of counselling will be in tune with the prevailing norms of counselling (including the fees and security deposit) being followed for Central Institutes/Universities. The silent points of the scheme are as follows:

- a) There will be 04 rounds of Online counselling i.e. AIQ Round I, AIQ Round 2, AIQ Mop-up Round and AIQ Stray Vacancy Round.
- b) The seats which were earlier reverted back to

the respective States after the completion of Round 2 of AIQ will continue to be filled in the AIQ Mop-Up Round and AIQ Stray Vacancy Round to be conducted by MCC of DGHS, MoHFW in online mode.

c) The said rounds will only be conducted for the AIQ seats having All India character which are contributed by the States for 15% UG seats and 50% PG seats.

d) Fresh registration of candidates will be allowed in:

AIQ Round 1

AIQ Round 2

AIQ Mop-Up Round.

e) There will be no fresh registration for candidates in the AIQ Stray Vacancy Round.

f) There will be an option for up-gradation and free exit, only in Round 1 of the AIQ counselling.

g) There will not be an option of up-gradation to Mop-up round from round 2.

h) Candidates who have joined the allotted seat in Round 2 and further rounds of counselling will not be allowed to resign and will also be ineligible to take part in further rounds of any type of counselling.

i) Candidates who have not joined the allotted seat in Round 2 will be eligible for further rounds of counselling subject to forfeiture of security

deposit and fresh registration in only mop-up round.
j) The provisions with regard to security deposit, option of free exit and eligibility for participation will be as per the Gazette Notification No.MCI-34(41)/2018-Med./109835 dated 18/05/2018.”.

This Court has been informed that the modified schemes shall be implemented for the current year 2021-2022 for admissions to NEET UG and PG.

In view of the aforesaid statement made on behalf of MCC, Directorate of Health Services, nothing remains to be adjudicated in the Special Leave Petition and Writ Petition which are disposed of accordingly. Pending application(s), if any, shall stand disposed of.

(B.Parvathi)
Court Master

(Anand Prakash)
Court Master

ANNEXURE -"U"

Government Resolution for Eligibility Criteria In-service Medical officers service Under Directorate of Health Services.

महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा गट- अ
सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांसाठी (In Service
Medical Officers) पदव्युत्तर पदवी/ पदविका
अभ्यासक्रम प्रवेश सुधारित निवड नियमावली. . .

महाराष्ट्र शासन

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: मवैअ-२०२३/प्र.क्र.३०१/सेवा ३

१० वा मजला, संकुल इमारत,

जी.टी. रुग्णालय आवार, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ००१.

दिनांक : १९ जुलै, २०२३.

वाचा :

१. वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, शासन निर्णय क्र.एकईडी-१००९/प्र.क्र.२१०/०९/शिक्षण-२, दि.२०.०५.२०१०.
२. वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, शासन निर्णय क्र.एकईडी-१०१०/प्र.क्र.१८४/१०/शिक्षण-२, दि.२८.०५.२०१०.
३. सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र.मवैअ-१०१०/३९०/प्र.क्र.३६६/सेवा-३, दि.१९.०६.२०१०.
४. सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. मवैअ-१९१०/४६६/प्र.क्र.४११/१०/सेवा-३, दि.०३.०५.२०११.
५. सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र.मवैअ-२०१५/प्र.क्र.८५/सेवा-३, दि.१७.०७.२०१५.
६. सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र.मवैअ-१३१६/प्र.क्र.२५०/सेवा-३, दि.०२.०७.२०१६.
७. सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन परिपत्रक क्र.मवैअ-१३१६/प्र.क्र.२५०(भाग-२)/सेवा-३, दि.२८.११.२०१६.
८. सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र.मवैअ-२०१७/ प्र.क्र.८५/सेवा-३, दि.२४.११.२०१७.
९. मेडीकल कौन्सिल ऑफ इंडियाची दि.२०.१०.२००८ ची अधिसूचना.
- १०.केंद्र शासनाची दि.०५ एप्रिल २०१८ रोजीची अधिसूचना.
- ११.डॉ. प्रकाश डोके यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीचा अहवाल.
- १२.सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. मवैअ-२०१९/प्र.क्र.१६५/सेवा-३, दि.१९.०३.२०१९
(सांकेतांक क्र.२०१९०३१३१०४७१२३४१७)
- १३.सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. मवैअ-२०१९/प्र.क्र.१६५/सेवा-३, दि.१९.०३.२०१९
(सांकेतांक क्र.२०१९०३१३१०४७३५१३१७)
- १४.सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्र. मवैअ-२०१९/प्र.क्र.१६५(भाग-अ)/सेवा-३, दि.२६.०३.२०२०.

१५. वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग शासन निर्णय क्र. एमईडी-१०२०/प्र.क्र.९०/२०/ शिक्षण-२, दि.२६.०९.२०२२.
१६. सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन पुरकपत्र क्र. मवैअ-२०१९/प्र.क्र.१६५(अ)/ सेवा-३, दि.११.१०.२०२२.

प्रस्तावना:-

सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमास प्रवेश मिळण्याच्या अनुषंगाने त्यांचा गुणानुक्रम ठरविण्यासाठी त्यांना तसे गुणांकन/ गुणाधिक्य देण्यासाठी सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत असलेल्या राज्यातील सर्व आरोग्य संस्थांचे अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural) प्रकारात वर्गीकरण करण्यासाठी दि.२४.११.२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये डॉ. प्रकाश डोके, सेवानि. संचालक, आरोग्य सेवा यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीचा उद्देश भारतीय वैद्यक परीषद (MCI) पोस्ट ग्रॅज्युएट मेडीकल एज्युकेशन रेग्युलेशन, २००० च्या अनुच्छेद ९(१)(बी) प्रमाणे राज्यातील दुर्गम व ग्रामीण क्षेत्रातील संस्थांचे निश्चितीकरण करणे हा होता.

सदर समितीने आरोग्य संस्थांचे वर्गीकरण करताना आदिवासी, नक्षलग्रस्त, डोंगराळ, ग्रामीण व मुख्यालयातील उपलब्ध सोयीसुविधा या बाबी विचारात घेऊन संस्थांना गुण देऊन त्यानुसार सदर संस्थांमध्ये सेवा देणाऱ्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना प्रतिवर्षी अनुज्ञेय गुणाधिक्याची (Incentive Marks) टक्केवारी निश्चित केली. याअनुषंगाने सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत असलेल्या २१६२ आरोग्य संस्थांचे अतिदुर्गम/ दुर्गम व ग्रामीण प्रकारात या विभागाच्या दि.१९.०३.२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये वर्गीकरण करण्यात आले. तसेच सदर शासन निर्णयामध्ये नमूद संस्थामध्ये सेवा देणाऱ्या वैद्यकीय अधिकारी यांचेकरीता वाचा क्र.१२ येथे नमूद शासन निर्णयान्वये पदव्युत्तर पदवी/ पदविका अभ्यासक्रमास प्रवेश देण्याकरीता सुधारित निवड नियमावली निश्चित करण्यात आली.

भारतीय आयुर्विज्ञान परीषद (MCI)/ राष्ट्रीय आयुर्विज्ञान आयोग (NMC) यांचे Postgraduate Medical Regulations, २००० मधील कलम ९ नुसार सध्या वैद्यकीय पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमांच्या ५० टक्के जागा सेवांतर्गत उमेदवारांकरीता राखीव ठेवण्यात येत होत्या. तथापि, वैद्यकीय पदव्युत्तर पृष्ठ १३ पैकी २

पदवी अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशाकरीता सेवांतर्गत उमेदवारांना आरक्षण लागू करण्याबाबत उक्त विनियमनामध्ये कोणतीही तरतुद नव्हती. तथापि, तामिळनाडू मेडीकल ऑफिसर्स असोसिएशन विरुद्ध युनियन ऑफ इंडीया व इतर यासंदर्भात रिट याचिका (सिव्हील) क्र.१९६/२०१८ मध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाने पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशाकरीता सेवांतर्गत उमेदवारांना आरक्षण लागू करण्याकरीता Postgraduate Medical Regulations, २००० नुसार मनाई करण्यात आलेली नाही, असे स्पष्ट केले आहे. याअनुषंगाने वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाच्या दि.२६.०९.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सन २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षापासून राज्यातील शासकीय/ महापालिका वैद्यकीय महाविद्यालयामधील पदव्युत्तर पदवी / पदविका अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशाकरीता सेवांतर्गत उमेदवारांसाठी काही अटींच्या अधिन राहून राज्य कोट्यातील २० टक्के जागा राखीव ठेवण्यात आलेल्या आहेत.

महाराष्ट्र राज्य राजपत्रित वैद्यकीय अधिकारी “गट-अ” संघटना (मॅगमो) तसेच अन्य वैद्यकीय अधिकारी गट-अ यांनी अघोषित संस्थांमध्ये सेवा देत असलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनाही पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमाकरीता राज्य कोट्यातून उपलब्ध होणाऱ्या जागांवर प्रवेश देण्यात यावा, अशी मागणी केली आहे. याअनुषंगाने वाचा क्र.१२ येथील दि.१९.०३.२०१९ येथील शासन निर्णयात आवश्यक त्या सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय :-

वाचा क्र.१२ व १४ येथील शासन निर्णय व शुध्दीपत्रक या शासन निर्णयान्वये अधिक्रमित करण्यात येत आहे.

२. राज्याच्या दुर्गम/ अतिदुर्गम, आदिवासी व नक्षलग्रस्त भागांमध्ये वैद्यकीय अधिकारी उपलब्ध व्हावेत याकरीता त्या भागात कार्यरत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना प्रोत्साहन देण्याच्या हेतूने भारतीय वैद्यक परिषदेच्या दि.१७.११.२००९ च्या अधिसूचनेच्या अनुषंगाने शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाने दि.२०.०५.२०१० चा शासन निर्णय निर्गमित केला आहे. या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार तसेच केंद्र शासनाच्या दिनांक ०५.४.२०१८ च्या अधिसूचनेनुसार सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना त्यांच्या

अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural), (यामध्ये आदिवासी, नक्षलग्रस्त भाग समाविष्ट आहे) भागात केलेल्या ०३ वर्षांच्या नियमित सेवेकरीता ३० टक्क्यांच्या मर्यादेत गुणाधिक्य देण्यात येईल. शासनाने नियुक्त केलेल्या डॉ. डोके समितीने शिफारस केल्याप्रमाणे शासन निर्णय दि.१९.०३.२०१९ अन्वये अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural) (यामध्ये आदिवासी व नक्षलग्रस्त समाविष्ट आहे) भागातील आरोग्य संस्थांची यादी घोषित केलेली असून त्यात वेळोवेळी केलेल्या सुधारणांनुसार गुणाधिक्य अनुज्ञेय राहिल. तथापि, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाच्या वाचा क्र.१५ येथील दि.२६.०९.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये पदव्युत्तर पदवी / पदविका अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशाकरीता सेवांतर्गत उमेदवारांकरीता राज्य कोट्यातील २० टक्के जागा राखीव ठेवण्यात आल्या आहेत. या कोट्यातून प्रवेश घेणाऱ्या सेवांतर्गत उमेदवारांना घोषित संस्थांमधील किमान ०३ वर्षे सेवा दिल्यास त्या प्रमाणात गुण अनुज्ञेय राहतील. तथापि, सदर आरक्षणाच्या कोट्याव्यतिरिक्त सर्वसाधारण प्रवर्गातून प्रवेशासाठी इच्छुक सेवांतर्गत उमेदवारांना नीट परीक्षेतील गुणांव्यतिरिक्त वेगळे गुणाधिक्य मिळणार नाही.

३. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई हे सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांसाठी एकत्रितरीत्या प्रवेश प्रक्रिया राबवतील. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासंदर्भात घेण्यात येणाऱ्या प्रवेश परीक्षेसाठी सक्षम प्राधिकारी म्हणून आयुक्त, State CET Cell, मुंबई हे परीक्षा घेणे, परिक्षेचा निकाल जाहीर करणे, सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांसाठी राखीव पदव्युत्तर पदविका/ सर्वसाधारण गुणानुक्रमानुसार पदवी/ पदविका अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासाठी उपलब्ध जागांचा महाविद्यालय निहाय तपशिल घोषित करतील.

४. पदव्युत्तर प्रशिक्षणासाठी सेवांतर्गत प्रतिनियुक्ती मिळण्यासाठी खालीप्रमाणे निकष राहतील.

४.१ राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परिक्षेस (NEET PG) बसण्यास संबंधित उप संचालक, आरोग्य सेवा, परिमंडळ यांची लेखी परवानगी घेणे अनिवार्य आहे. त्यासाठी संबंधित वैद्यकीय अधिकारी यांनी प्रवेश परीक्षेच्या दिनांकाच्या किमान १५ दिवस अगोदर अर्ज विहित मार्गाने उपसंचालक, कार्यालयाकडे सादर करणे आवश्यक राहिल. तसेच राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षेला (NEET PG) बसण्यासाठी उप संचालकांची परवानगी

न घेता थेट अर्ज करणाऱ्या सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी कार्यमुक्त केले जाणार नाही.

४.२ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची नियुक्ती सेवावप्रवेश नियमातील तरतुदीनुसार विहित पद्धतीने झालेली असावी, तसेच सेवा कालावधी बंधपत्रित/ अस्थायी / कंत्राटी सेवेचा कालावधी वगळून प्रतीवर्षीच्या राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षेच्या (NEET PG) दिनांकास नियमित स्वरूपात किमान ३ वर्षे झालेला असावा.

४.३ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचे वय पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या (NEET PG) प्रवेश परीक्षेच्या दिनांकास ४५ वर्षांपेक्षा जास्त नसावे.

४.४ नामनिर्देशनाने नियुक्ती झालेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा परिविक्षाधीन कालावधी प्रवेश परीक्षेच्या (NEET PG) दिनांकास समाधानकारकरीत्या समाप्त करण्यात आलेला असावा. तांत्रिक कारणामुळे ज्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा परिविक्षाधीन कालावधी समाप्त केल्याबाबतचे शासनाचे औपचारिक आदेश निर्गमित करण्यात आले नाहीत, परंतु त्यांची ३ वर्षांची समाधानकारक सेवा झाली आहे, अशा उमेदवारांना ते परिविक्षा कालावधी समाप्त करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या अटीची पूर्तता करित असतील तरच त्यांना (NEET PG) प्रवेश परीक्षेस बसण्यास संबंधित उप संचालक, आरोग्य सेवा परिमंडळ हे परवानगी देतील.

४.५ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांविरुद्ध विभागीय चौकशी अथवा फौजदारी प्रकरण प्रलंबित/ प्रस्तावित किंवा सुरु असल्यास त्यास (NEET PG) प्रवेश परीक्षेस बसण्यास अपात्र समजण्यात येईल. अशा वैद्यकीय अधिकारी यांना उप संचालक स्तरावरून प्रवेश परीक्षेस बसण्यास ना हरकत प्रमाणपत्र देण्यात येऊ नये.

४.६ वाचा क्र.१३ येथील दि.१९.०३.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयातील व त्यामध्ये वेळोवेळी करण्यात आलेल्या सुधारणेसह अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural) भागातील घोषित आरोग्य संस्थांमध्ये किमान ०३ वर्षे सेवा दिलेल्या तसेच उपरोक्त ४.१ ते ४.५ मधील अटी पूर्ण करणाऱ्या सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकारी यांना वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाच्या वाचा क्र.१५ येथील शासन निर्णयान्वये पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरीता राखीव ठेवण्यात आलेल्या राज्य कोट्यातील २० टक्के

जागांवर प्राधान्याने प्रवेश देण्यात येईल. घोषित आरोग्य संस्थांमधील सर्व पात्र सेवांतर्गत उमेदवारांना प्रवेश दिल्यानंतर राखीव २० टक्के कोट्यातील शिल्लक/ रिक्त राहणाऱ्या जागांवर ज्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची अघोषित संस्थांमधील नियमित सेवा ही किमान ०३ वर्षे किंवा त्याहून अधिक असेल अशा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना त्यांच्या NEET PG या पदव्युत्तर प्रवेश परीक्षेतील गुणवत्तेनुसार प्रवेश देण्यात येईल. सदर सर्व वैद्यकीय अधिकारी प्रतिनियुक्तीस पात्र राहतील.

५. अतिदुर्गम, दुर्गम व ग्रामीण भागासाठी गुण देण्याचे निकष खालीलप्रमाणे राहतील.

५.१ वाचा क्र. १३ येथील शासन निर्णयान्वये, सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमास प्रवेश मिळताना गुणाधिक्य देण्यासाठी सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत असलेल्या आरोग्य संस्थेचे वर्गीकरण अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural) आरोग्य संस्था म्हणून घोषित करण्यात आले आहे.

५.२ वाचा क्र. १३ येथील शासन निर्णयान्वये अतिदुर्गम, दुर्गम व ग्रामीण भागातील आरोग्य संस्था घोषित करण्यात आलेल्या संस्थांच्या वर्गीकरणानुसार गुणाधिक्य देण्याची तरतूद दि.१९.०३.२०१९ चा शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून लागू राहिल व त्यातील निकषानुसार सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकारी यांनी या दिनांकापासून दिलेल्या सेवेसाठी गुणाधिक्य देण्यात यावेत. तथापि, दि.१९.०३.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयापूर्वीच्या सेवेसाठी त्यावेळी अस्तित्वात असलेल्या शासन निर्णयातील आरोग्य संस्थांच्या वर्गीकरणानुसार गुणाधिक्य अनुज्ञेय राहिल.

५.३ सदर सेवेची गणना करताना खालील बाबी विचारात घेण्यात याव्यात.

अ. सदर ३ वर्षांचा नियमित सेवा कालावधी हा थेट रुग्णसेवेशी संबंधित असला पाहिजे. म्हणजेच तालुका आरोग्य अधिकारी व अन्य प्रशासकीय पदावरील सेवा उपरोक्त ३ वर्षांच्या कालावधीतून वगळण्यात यावी.

आ. सदर सेवेची गणना करताना अनुज्ञेय असलेली व मंजूर करण्यात आलेली रजा वगळता अनुपस्थितीचा कालावधी ग्राह्य धरण्यात येणार नाही.

इ. सदर आरोग्य संस्थेमध्ये नियमित पदस्थापनेद्वारे नियुक्त वैद्यकीय अधिकारी यांची सेवाच केवळ विचारात घेण्यात यावी. प्रतिनियुक्ती अथवा अतिरिक्त कार्यभाराद्वारे होणारी पदस्थापना विचारात घेऊ नये.

ई. वैद्यकीय अधिकारी वाचा येथील क्र.१३ च्या शासन निर्णयासोबतच्या प्रपत्रात नमूद असलेल्या घोषित संस्थामध्ये नियमित पदस्थापनेद्वारे कार्यरत असणे आवश्यक आहे. प्रतिनियुक्ती अथवा उसनवारी तत्वावर अन्यत्र सेवा बजावल्यास त्याला केवळ मूळ पदस्थापना घोषित क्षेत्रातील आहे या सबबीखाली अतिरिक्त गुणांकनाचा फायदा घेता येणार नाही.

५.४ राष्ट्रीय पात्रता तथा प्रवेश परीक्षा (NEET PG) प्रक्रियेचा निकाल प्राप्त झाल्यानंतर पात्र उमेदवारांना गुणाधिक्य देण्यासाठी संचालनालय स्तरावर संचालक, आरोग्य सेवा १, मुंबई यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने संबंधित वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural) भागातील (यामध्ये आदिवासी, नक्षलग्रस्त भाग समाविष्ट) सेवाकाल योग्यरित्या तपासून शासन निर्णय दि.१९.०३.२०१९ नुसार दुर्गम, अतिदुर्गम, व ग्रामीण भागात (यामध्ये आदिवासी, नक्षलग्रस्त भाग समाविष्ट) केलेल्या सेवेबद्दल वरीलप्रमाणे ०३ वर्षासाठी प्राप्त गुणांच्या ३० टक्के मर्यादेत गुणाधिक्य देऊन अशा सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची अंतिम गुणवत्ता यादी तयार करावी. तसेच अघोषित संस्थांमधील नियमित ३ वर्षे सेवा झालेल्या सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकारी यांची NEET PG च्या गुणांनुसार गुणवत्ता यादी स्वतंत्ररित्या तयार करण्यात यावी. सदर दोन्ही गुणवत्ता याद्या संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई तसेच आयुक्त, State CET Cell, मुंबई यांना कळवावी.

५.५ शासन निर्णय क्र.मवैअ-२०१९/प्र.क्र.१६५/सेवा-३, दि.१९.०३.२०१९ (सांकेतांक क्र.२०१९०३१३१०४७३५१३१७) मध्ये संस्थांचे वर्गीकरण करण्यात आलेले आहे. या संस्थांव्यतिरिक्त नव्याने संस्था निर्माण झाल्यास त्यांचे वर्गीकरण व यापूर्वी घोषित संस्थांच्या तपासणीअंती त्यांच्या वर्गीकरणामध्ये काही सुधारणा आवश्यक असल्यास, नविन संस्थांच्या

वर्गीकरणासाठी / जुन्या संस्थांच्या वर्गीकरणांमध्ये सुधारणा करण्यासाठी आयुक्तालय स्तरावर खालील प्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.

अ. क्र.	पदनाम	
१	आयुक्त, आरोग्य सेवा, मुंबई	अध्यक्ष
२	संचालक, आरोग्य सेवा-१, मुंबई	सदस्य
३	सह संचालक, रुग्णालये (राज्यस्तर)	सदस्य
४	सह संचालक, प्रा.आ. केंद्रे, उपकेंद्रे व दवाखाने (जिल्हास्तर)	सदस्य
५	सह संचालक, अर्थ व प्रशासन	सदस्य सचिव
६	निमंत्रित विशेषज्ञ	सदस्य

या समितीने उपरोक्त नुसार A1/ A2/ A3/ B1/ B2 यातील वर्गीकरण करतांना डॉ. डोके समितीने ठरविलेल्या निकष विचारात घेऊन वर्गीकरण करावे व या वर्गीकरणानुसार गुण अनुज्ञेय राहतील.

६. जे वैद्यकीय अधिकारी सेवांतर्गत २० टक्के कोट्यातून पदव्युत्तर अभ्यासक्रमास प्रवेश मिळण्यास अपात्र ठरतील तथापि त्यांची ५ वर्षांची नियमित सेवा झाली असल्यास व त्यांनी सर्वसाधारण कोट्यात विहित मार्गाने प्रवेश घेतल्यास ते अध्ययन रजेस पात्र असतील.

७. ज्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा घोषित व अघोषित संस्थेमध्ये दिलेल्या नियमित सेवेचा कालावधी ०३ वर्षापेक्षा कमी असेल असे वैद्यकीय अधिकारी सेवांतर्गत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी प्रवेशासाठी अपात्र ठरतील. तसेच ज्या वैद्यकीय अधिकारी यांची नियमित सेवा ३ वर्षापेक्षा जास्त झाली परंतु ते सेवांतर्गत कोट्यात अपात्र ठरले किंवा ५ वर्षापेक्षा कमी सेवा झाली आहे अशा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी परस्पर पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतला तर त्यांना शासनाचे कुठलेही लाभ अनुज्ञेय राहणार नाहीत, तसेच त्यांचा अभ्यासक्रम कालावधी शासकीय सेवेत ग्राह्य न धरता नियमानुसार सदर कालावधी अनधिकृत गैरहजेरी समजून अकार्यदिन म्हणून समजण्यात येईल.

८. खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालयात प्रवेश घेतला असल्यास महाविद्यालयाचे अनुज्ञेय शुल्क हे संबंधित वैद्यकीय अधिकाऱ्यास भरावे लागेल.

९. ज्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी नियमित सेवेत रुजू झाल्यानंतर अथवा तत्पूर्वी एखादया विषयामध्ये पदव्युत्तर पदविका धारण केली असल्यास, अशा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना त्याच विषयाच्या पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमासाठी सर्वसाधारण गुणवत्तेनुसार प्रवेश घेता येईल. तसेच एक पदवी असलेल्या उमेदवारांना दुसऱ्या पदवीसाठी किंवा अन्य कोणत्याही पदविकेसाठी नोंदणी देण्यात येणार नाही.

१०. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी निवड झालेल्या उमेदवारांनी पदव्युत्तर पदविका/ पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यावर, असे वैद्यकीय अधिकारी सार्वजनिक आरोग्य विभागामध्ये (म्हणजेच सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या अखत्यारीतील आरोग्य संस्थांमध्येच) किमान ३ वर्षे सेवा व पदव्युत्तर पदवी पूर्ण झाल्यावर सार्वजनिक आरोग्य विभागाची (म्हणजेच सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या अखत्यारीतील आरोग्य संस्थांमध्येच) किमान ५ वर्षे सेवा करतील असे बंधपत्र (हमीपत्र) अभ्यासक्रमासाठी रुजू होण्यापूर्वी संचालक, आरोग्य सेवा १, मुंबई यांचेकडे भरून देणे आवश्यक राहिल. बंधपत्रातील अटी न पाळल्यास सदर वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना रु.५०,००,०००/- (रु. पन्नास लक्ष) एवढी किंवा शासन वेळोवेळी विहित करेल एवढी बंधपत्राची रक्कम दंड म्हणून संचालक, आरोग्य सेवा-१, मुंबई यांचेकडे जमा करावी लागेल व असा दंड वसूल करायची जबाबदारी संचालक, आरोग्य सेवा-१, मुंबई यांची राहिल.

१०.१ सेवांतर्गत पदव्युत्तर पदवी/ पदविका पूर्ण केल्यानंतर उक्त नमूद बंधपत्र पूर्ण करणे आवश्यक राहिल. संबंधित वैद्यकीय अधिकाऱ्यास पदव्युत्तर पदवी करावयाची असल्यास व त्यापूर्वी सेवांतर्गत पदव्युत्तर पदविकेसाठीचा बंधपत्र कालावधी सुरु असल्यास तो कालावधी पूर्ण करणे बंधनकारक राहिल. तो बंधपत्र कालावधी पूर्ण न केल्यास मुद्दा क्र.१० मध्ये नमूद दंडात्मक रक्कम भरूनच संबंधित वैद्यकीय अधिकाऱ्यास सेवांतर्गत पदव्युत्तर पदवीसाठी पात्र ठरविण्यात येईल.

१०.२ सेवांतर्गत उमेदवारांना पदव्युत्तर अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत द्यावयाच्या बंधपत्रित सेवेव्यतिरिक्त वाचा क्र. १५ येथील शासन निर्णयानुसार

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयात देखील एक वर्षाची सामाजिक दायित्व सेवा देणे बंधनकारक राहिल.

११. परिच्छेद क्र.१० येथे नमूद बंधपत्रानुसार ३ वर्षाची / ५ वर्षाची सेवा देताना त्यापैकी किमान २ वर्षाची सेवा दुर्गम, अतिदुर्गम व ग्रामीण (यामध्ये आदिवासी व नक्षलग्रस्त भागातील आरोग्य संस्था समाविष्ट आहेत) अशा आरोग्य संस्थांमध्ये करणे बंधनकारक राहिल.

१२. पदव्युत्तर अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर पदस्थापनेबाबतची कार्यवाही शासन स्तरावरून करण्यात येईल. संबंधित उमेदवारांना विशिष्ट ठिकाणी नियुक्ती देण्याची मागणी करता येणार नाही. शासन अशा उमेदवाराला ज्या ठिकाणी नियुक्ती देईल, त्या ठिकाणी त्यांना सेवा देणे बंधनकारक राहिल.

१३. पदव्युत्तर पदवी / पदविकेकरीता नोंदणी देऊन प्रतिनियुक्ती दिलेल्या तसेच अध्ययन रजेवर गेलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी अभ्यासक्रमाकरीता रुजू होवून अभ्यासक्रम पूर्ण न केल्यास / अभ्यासक्रम मध्येच सोडून दिल्यास प्रतिनियुक्ती कालावधीत त्यांना देण्यात आलेले वेतन व भत्ते त्यांचे कडून वसूल करण्यात येतील. त्याशिवाय MCI च्या नियम, अटी व शर्तीनुसार दंडाची रक्कमदेखील त्यांना भरावी लागेल. तसेच सदरहू वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या सेवांतर्गत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या नोंदणीसाठी भविष्यात कोणत्याही परिस्थितीचा विचार केला जाणार नाही.

१४. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरीता निवड झालेल्या उमेदवारांची माहिती संबंधित वैद्यकीय महाविद्यालयांना आरोग्य सेवा संचालनालयाकडून दिली जाईल. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरीता प्रतिनियुक्ती आदेश प्राप्त होताच संबंधित उमेदवारांनी त्यांना दिलेल्या वैद्यकीय महाविद्यालयात अर्ज करून प्रवेश घेणे आवश्यक राहिल.

१५. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरीता प्रवेश घेतलेल्या उमेदवारांना अभ्यासक्रम (टर्म) पूर्ण होवून परिक्षेला बसलेल्या उमेदवारांना परीक्षा संपताच संबंधित वैद्यकीय महाविद्यालयांनी तात्काळ कार्यमुक्त करावे. एखादा उमेदवार प्रथम प्रयत्नामध्ये परिक्षेला बसला नाही / उत्तीर्ण झाला नाही अथवा त्या जागेवर दुसऱ्या

वैद्यकीय अधिकाऱ्याची प्रतिनियुक्ती झाली नाही, तरीदेखील वैद्यकीय महाविद्यालयांनी उमेदवारांना परीक्षा संपताच कार्यमुक्त करावे.

१६. अभ्यासक्रम पूर्ण करुन संबंधित महाविद्यालयाने कार्यमुक्त केल्यावर पदव्युत्तर पदविका / पदवी च्या अनुषंगाने शासनाकडून सुधारित पदस्थापना मिळेपर्यंत असे वैद्यकीय अधिकारी पूर्वी ज्या परिमंडळात कार्यरत होते त्याच परिमंडळाच्या उप संचालकांनी परिमंडळात तात्पुरती पदस्थापना द्यावी. त्याकरीता उमेदवारांनी परीक्षा होताच संबंधित परिमंडळात हजर होऊन तसा रुजू अहवाल दयावा व त्याची प्रत संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई यांना द्यावी. अन्यथा, त्यांचे वेतन रोखण्यात येईल.

१७. अभ्यासक्रमाच्या कालावधीत उमेदवारांनी शक्यतोवर रजेवर जावू नये. निकडीच्या प्रसंगी रजा घेतल्यास त्याची माहिती संबंधित वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या अधिष्ठाता मार्फत संचालक, आरोग्य सेवा-१ मुंबई यांना कळवावी. संबंधित विद्यापीठाच्या पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या उपस्थितीच्या नियमानुसार आवश्यक कालावधीच्या अधीन राहून रजा अनुज्ञेय राहिल.

१८. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरीता आलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना उपलब्धतेनुसार निवासाची व्यवस्था संबंधित महाविद्यालयाने करावी.

१९. पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमासाठी निवड झालेल्या सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना प्रतिनियुक्तीपूर्वी ज्या कार्यालयातून वेतन आहरीत केले जात होते, त्या कार्यालयाने संबंधित वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना सर्व आर्थिक लाभ प्रदान करून व सेवापुस्तक परिपूर्ण करून त्यांना संबंधित उप संचालक, आरोग्य सेवा कार्यालयातील अधिसंख्य पदावर रुजू होण्यासाठी तात्काळ कार्यमुक्त करावे.

२०. वरील नियमातील कोणत्याही नियमाच्या तरतूदीबद्दल वाद निर्माण झाल्यास / अर्थाबद्दल शंका उपस्थित करण्यात आल्यास यासंबंधी सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव यांनी दिलेले स्पष्टीकरण अंतिम राहिल आणि सर्व संबंधितांवर बंधनकारक राहिल.

२१. वरील नियमात कोणत्याही वेळेस पूर्वसूचना न देता बदल / सुधारणा करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

२२. आयुर्वेद तसेच दंतशल्यचिकित्सा विद्याशाखेतील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी सुद्धा वरीलप्रमाणे प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यात येईल. तथापि, वाचा क्र. १५ नुसार २० टक्के कोट्यातील जागांचे आरक्षण हे केवळ एम.बी.बी.एस. व तदनंतरची पदविका धारक वैद्यकीय अधिकाऱ्यांकरीताच लागू राहिल, गट-अ व गट ब संवर्गामध्ये कार्यरत असलेले आणि आयुर्वेद पदवी धारण करित असलेले वैद्यकीय अधिकारी तसेच गट ब मधील दंतशल्य चिकित्सक वरील सर्व अटींची पूर्तता करित असल्यास, दंत तसेच आयुर्वेद विद्याशाखेतील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी आयोजित करण्यात येणाऱ्या सामाईक / (NEET PG) प्रवेश परिक्षेसाठी पात्र असतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.mahashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२३०७१७१६१३१८८२१७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

**AVINASH
SARDAR
JADHAV**

Digitally signed by AVINASH SARDAR JADHAV
DN: cn=AVINASH SARDAR JADHAV, o=GOVERNMENT OF
MAHARASHTRA, ou=PUBLIC HEALTH
DEPARTMENT,
2.5.4.20=77e749a5820964403e04305adebdee
20b2c5f02bc51e019e8b40c59175a25c,
postalCode=400032, st=Maharashtra,
serialNumber=A8FDCAA7A61AD4BED501E
190794BD7197674F398989678061607ADCB0
FE844, c=AVINASH SARDAR JADHAV
Date: 2023.07.19 17:31:56 +0530

(अ.स.जाधव)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. मंत्री, सार्वजनिक आरोग्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई

पृष्ठ १३ पैकी १२

- ६) सचिव-२, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) आयुक्त, आरोग्य सेवा, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई.
- ९) आयुक्त, State CET Cell, मुंबई.
- १०) संचालक, आरोग्य सेवा, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई.
- ११) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, मुंबई.
- १२) महालेखापाल, महाराष्ट्र- १/२ (लेखा / लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/ नागपूर.
- १३) उप संचालक, आरोग्य सेवा (सर्व परिमंडळे).
- १४) जिल्हा शल्य चिकित्सक (सर्व).
- १५) जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व).
- १६) जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व)
- १७) वैद्यकीय अधिक्षक (सर्व)
- १८) निवडनस्ती (सेवा-३).

महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा गट-अ
सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांसाठी (In
Service Medical Officers) पदव्युत्तर
पदवी / पदविका अभ्यासक्रम प्रवेश सुधारीत
निवड नियमावली.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: मवैअ-२०१९/प्र.क्र. १६५/सेवा-३

१० वा मजला, संकुल इमारत, गो.ते. रुग्णालय, संकुल इमारत

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ००१

दिनांक: १९ मार्च, २०१९

वाचा:-

- १) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, शासन निर्णय क्र. एकईडी -१००९/प्र.क्र.२१०/०९/
शिक्षण-२, दि.२०/५/२०१०.
- २) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, शासन निर्णय क्र. एकईडी -१०१०/प्र.क्र.१८४/१०/
शिक्षण-२, दि.२८/५/२०१०.
- ३) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. मवैअ-१०१०/३९०/प्र.क्र.३६६/सेवा-३,
दि.१९/६/२०१०.
- ४) शासन निर्णय क्रमांक मवैअ - १९१०/४६६/प्र.क्र. ४११/१०/सेवा-३, दिनांक ३.५.२०११.
- ५) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. मवैअ-२०१५/प्र.क्र.८५/सेवा-३, दि. १७.०७.२०१५
- ६) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. मवैअ-१३१६/प्र.क्र.२५०/सेवा-३, दि.२.०७.२०१६
- ७) शासन परिपत्रक क्रमांक: मवैअ-१३१६/प्र.क्र.२५० (भाग-२)/सेवा-३ दिनांक २८ नोव्हेंबर, २०१६.
- ८) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. मवैअ-२०१७/प्र.क्र.८५/सेवा-३, दि. २४.११.२०१७
- ९) मेडिकल कौन्सिल ऑफ इंडियाची दि. २०.१०.२००८ ची अधिसूचना
- १०) केंद्र शासनाची दिनांक ५ एप्रिल २०१८ ची अधिसूचना.
- ११) डॉ.प्रकाश डोके यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीचा अहवाल.
- १२) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र.मवैअ-२०१९/प्र.क्र.१६५/सेवा-३, दि.१९.०३.२०१९

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा गट-अ या संवर्गात कार्यरत असलेल्या सेवांतर्गत वैद्यकीय
अधिकाऱ्यांसाठी (In Service Medical Officers) पदव्युत्तर पदवी / पदविका अभ्यासक्रमास सन
२०१४ पूर्वी केवळ पदवी परीक्षेच्या अंतिम वर्षाच्या गुणांच्या आधारे प्रवेश देण्याची पद्धत अंमलात

होती. यासंदर्भात मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी याचिका क्र. ९२/२००५ मध्ये दि. २५/०१/२००५ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनासुद्धा पदव्युत्तर पदवी / पदविका अभ्यासक्रमासाठी सामाईक प्रवेश परीक्षा अनिवार्य करण्यात आली. त्यानुसार पदव्युत्तर अभ्यासक्रमास प्रवेश देण्यात येत आहेत. सन २००४ ते सन २००९ या कालावधीतील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठीचे प्रवेश केवळ प्रवेश परीक्षेमध्ये (Common Entrance Test) प्राप्त गुणांवर देण्यात येत होते. सन २०१७ पासून सामाईक प्रवेश परीक्षेऐवजी राष्ट्रीय पात्रता तथा प्रवेश परीक्षा (NEET PG) लागू करण्यात आलेली आहे.

२. सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांसाठी पदव्युत्तर पदवीसाठी आता जागा राखीव नाहीत. तथापि, एकूण पदविकांच्या जागांपैकी ५० टक्के जागा अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural) भागात किमान ३ वर्षे नियमित सेवा दिलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांसाठी राखून ठेवण्यात आलेल्या आहेत. भारतीय वैद्यक परिषदेने दि. १७/११/२००९ च्या अधिसूचनेद्वारे सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा पदव्युत्तर पदवी / पदविका अभ्यासक्रमासाठी गुणानुक्रम ठरवितांना त्यांनी दुर्गम आणि अवघड भागामध्ये केलेल्या सेवेबद्दल प्रोत्साहनपर गुणाधिक्य देण्याची शिफारस केली आहे. त्यानंतर दि. ५ एप्रिल, २०१८ च्या केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेनुसार ग्रामीण क्षेत्रातील तीन वर्षे काम केलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनाही प्रोत्साहनपर गुणाधिक्य देण्याची शिफारस केली आहे. त्याआधारे वाचा क्र. ३ येथील शासन निर्णयान्वये गुणांकन करून तसे गुणाधिक्य देण्यासंदर्भात दुर्गम, अतिदुर्गम, आदिवासी व नक्षलग्रस्त भागातील आरोग्य संस्थांची यादी घोषित करण्यात आली आहे. त्यानुसार वाचा क्र. ४ येथील शासन निर्णयान्वये वैद्यकीय अधिकारी गट-अ या संवर्गात कार्यरत असलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांसाठी (In service Medical Officers) पदव्युत्तर पदवी / पदविका अभ्यासक्रम प्रवेश सुधारित निवड नियमावली प्रसिध्द करण्यात आली आहे. आता वाचा क्र. १२ येथील शासन निर्णयान्वये सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत असलेल्या राज्यातील आरोग्य संस्थांचे अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural) याप्रमाणे सुधारीत वर्गीकरण करण्यात आले आहे. त्यामुळे पदव्युत्तर अभ्यासक्रम प्रवेश प्रक्रियेची नियमावली एकाच आदेशात सुस्पष्ट व सुलभ करण्याच्या अनुषंगाने वाचा क्र.४, ६ व ७ येथील शासन निर्णय अधिक्रमित करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे सदर शासन निर्णय अधिक्रमीत करून पुढीलप्रमाणे शासननिर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय :-

वाचा क्र.४, ६ व ७ येथील शासननिर्णय या शासन निर्णयान्वये अधिक्रमित करण्यात येत आहे.

२. राज्याच्या दुर्गम /अतिदुर्गम, आदिवासी व नक्षलग्रस्त भागामध्ये वैद्यकीय अधिकारी उपलब्ध व्हावेत याकरीता त्या भागात कार्यरत वैद्यकीय अधिकार्यांना प्रोत्साहन देण्याच्या हेतूने भारतीय वैद्यक परिषदेच्या दि. १७/११/२००९ च्या अधिसूचनेच्या अनुषंगाने शासनाच्या वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाने दि. २०/०५/२०१० चा शासन निर्णय निर्गमित केला आहे. या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार तसेच केंद्र शासनाच्या दिनांक ५.४.२०१८ च्या अधिसूचनेनुसार सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकार्यांना त्यांच्या अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural), (यामध्ये आदिवासी, नक्षलग्रस्त भाग समाविष्ट आहे) भागात केलेल्या सेवेबद्दल प्रत्येक पूर्ण वर्षासाठी प्राप्त गुणांच्या १० टक्के परंतु जास्तीत जास्त ३० टक्क्यांच्या मर्यादेत गुणाधिक्य देण्यात येतील. शासनाने नियुक्त केलेल्या डॉ. डोके समितीने शिफारस केल्याप्रमाणे शासन निर्णय दि.१८/०३/२०१९ अन्वये अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural) (यामध्ये आदिवासी व नक्षलग्रस्त समाविष्ट आहे) भागातील आरोग्य संस्थांची यादी घोषित करण्यात आलेली आहे. सदर शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार गुणाधिक्य अनुज्ञेय राहिल.

३. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई हे सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकार्यांसाठी एकत्रितरीत्या प्रवेश प्रक्रिया राबवतील. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासंदर्भात घेण्यात येणाऱ्या प्रवेश परीक्षेसाठी सक्षम प्राधिकारी म्हणून आयुक्त, State CET Cell , मुंबई हे परिक्षा घेणे, परिक्षेचा निकाल जाहीर करणे, सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकार्यांसाठी राखीव पदव्युत्तर पदविका / सर्वसाधारण गुणानुक्रमानुसार पदवी / पदविका अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासाठी उपलब्ध जागांचा महाविद्यालय निहाय तपशिल घोषित करतील.

४. पदव्युत्तर प्रशिक्षणासाठी सेवांतर्गत प्रतिनियुक्ती मिळण्यासाठी खालीप्रमाणे निकष रहातील.

४.१ प्रवेश परिक्षेस (NEET PG) बसण्यास संबंधित उपसंचालक, आरोग्य सेवा, परिमंडळ यांची लेखी परवानगी घेणे अनिवार्य आहे. तसेच प्रवेश परीक्षेला (NEET PG) बसण्यासाठी उपसंचालकांची परवानगी न घेता थेट अर्ज करण्याच्या सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकार्यांना पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी कार्यमुक्त केले जाणार नाही.

- ४.२ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची नियुक्ती विहित पद्धतीने झालेली असावी, तसेच सेवा कालावधी बंधपत्रित / अस्थायी/ कंत्राटी सेवेचा कालावधी वगळून नियमित स्वरूपात किमान ३ वर्षे झालेला असावा.
- ४.३ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचे वय पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या (NEET PG) प्रवेश परिक्षेच्या दिनांकास ४५ वर्षांपेक्षा जास्त नसावे.
- ४.४ नामनिर्देशनाने नियुक्ती झालेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा परिविक्षाधीन कालावधी प्रवेश परिक्षेच्या (NEET PG) दिनांकास समाधानकारकरीत्या समाप्त करण्यात आलेला असावा. तांत्रिक कारणामुळे ज्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा परिविक्षाधीन कालावधी समाप्त केल्याबाबतचे शासनाचे औपचारीक आदेश निर्गमित करण्यात आले नाहीत, परंतु त्यांची ३ वर्षांची समाधानकारक सेवा झाली आहे, अशा उमेदवारांना ते परिविक्षा कालावधी समाप्त करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या अटीची पूर्तता करित असतील तरच त्यांना (NEET PG) प्रवेश परिक्षेस बसण्यास संबंधित उपसंचालक, आरोग्य सेवा, परिमंडळ हे परवानगी देतील.
- ४.५ वैद्यकीय अधिकारी यांनी मुख्यालयी राहून सेवा देणे आवश्यक आहे. वैद्यकीय अधिकारी यांच्या अनुपस्थितीमुळे गंभीर आजारी रुग्णावर उपचार झाले नाहीत, शवविच्छेदन झाले नाही अशी एकही घटना या कालावधीमध्ये झालेली असू नये, अशी घटना घडलेली असल्यास व प्राथमिक चौकशीमध्ये तसे सिध्द झाल्यास, तसेच संबंधित अधिकाऱ्याविरुध्द विभागीय चौकशी आदेशीत झाल्यास, प्रलंबित असल्यास तसेच अन्य कारणाच्या अनुषंगाने वैद्यकीय अधिकाऱ्यांविरुध्द विभागीय चौकशी अथवा फौजदारी प्रकरण प्रलंबित / सुरु असल्यास त्यास (NEET PG) प्रवेश परिक्षेस बसण्यास अपात्र समजण्यास येईल.
- ४.६ राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा (NEET PG) मध्ये पात्र ठरलेल्या तसेच उपरोक्त ४.१ ते ४.५ मधील अटी पूर्ण करणा-या आणि तीन वर्ष नियमित सेवा अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural) भागात (यामध्ये आदिवासी, नक्षलग्रस्त भाग समाविष्ट) झालेली आहे, अशा सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांसाठी (In Service Medical Officers) मेडीकल काउन्सिल ऑफ इंडियाच्या दि.०५.०४.२०१८ च्या अधिसूचनेतील नियम क्रमांक ९ मधील ८ नुसार ५०% राखीव पदव्युत्तर पदवीका (Diploma) अभ्यासक्रमास प्रवेश देण्यात येईल.
५. अतिदुर्गम, दुर्गम व ग्रामीण भागासाठी गुण देण्याचे निकष खालीलप्रमाणे राहतील.

- ५.१ वाचा क्र. १२ येथील शासन निर्णयान्वये, सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकार्यांना पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमास प्रवेश मिळताना गुणाधिक्य देण्यासाठी सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत असलेल्या आरोग्य संस्थेचे वर्गीकरण अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural) आरोग्य संस्था म्हणून घोषित करण्यात आले आहे.
- ५.२ गुणाधिक्य देतांना अतिदुर्गम, दुर्गम व ग्रामीण भागातील (यामध्ये आदिवासी, नक्षलग्रस्त भाग समाविष्ट) प्रत्येकी पूर्ण वर्षा करिता झालेल्या सेवेनुसार गुणाधिक्य देण्यात येईल. एक वर्षाखालील सेवा अतिरिक्त गुणांसाठी विचारात घेतली जाणार नाही. तसेच नियमित नियुक्तीपूर्वी संबंधित वैद्यकीय अधिकार्याने दुर्गम, अतिदुर्गम व ग्रामीण भागात (यामध्ये आदिवासी, नक्षलग्रस्त भाग समाविष्ट) अस्थाई नियुक्तीने सेवा केली असल्यास तो सेवा कालावधी गुणाधिक्य देण्यास पात्र समजण्यात येईल. तथापि, करार अथवा बंधपत्रीत सेवा विचारात घेतली जाणार नाही.
- ५.३ वाचा क्र. १० नुसार वाचा क्र.१२ येथील शासन निर्णयान्वये ग्रामीण भागातील आरोग्य संस्था घोषित करण्यात आलेल्या आहेत. त्या संस्थांचे गुण वाचा क्र.१० येथील अधिसूचना लागू झाल्यापासून लागू राहिल. तथापि, तत्पूर्वी ती संस्था वाचा क्र. ३ येथील शासन निर्णयाच्या यादीत असल्यास त्यातील निकषानुसार, वाचा क्र. १० येथील अधिसूचनेच्या दिनांकापूर्वीच्या सेवेसाठी गुण देण्यात यावे.
- ५.४ सदर सेवेची गणना करताना खालील बाबी विचारात घेण्यात याव्यात.
- अ. सदर ३ वर्षांचा सेवा कालावधी हा थेट रुग्णसेवेशी संबंधित असला पाहिजे. म्हणजेच तालुका आरोग्य अधिकारी व अन्य प्रशासकीय पदावरील सेवा उपरोक्त ३ वर्षांच्या कालावधीतून वगळण्यात यावी.
- आ. सदर सेवेची गणना करताना अनुज्ञेय असलेली व मंजूर करण्यात आलेली रजा वगळता अनुपस्थितीचा कालावधी ग्राह्य धरण्यात येणार नाही.
- इ. सदर आरोग्य संस्थेमध्ये नियमित पदस्थापनेद्वारे नियुक्त वैद्यकीय अधिकारी यांची सेवाच केवळ विचारात घेण्यात यावी. प्रतिनियुक्ती अथवा अतिरिक्त कार्यभाराद्वारे होणारी पदस्थापना विचारात घेऊ नये.

ई. संपूर्ण १२ महिन्यांची सेवाच १ वर्ष म्हणून विचारात घ्यावी. त्यापेक्षा कमी महिन्यांची सेवा असल्यास ती अजिबात विचारात घेऊ नये.

उ. वैद्यकीय अधिकारी सदर शासन निर्णयासोबतच्या प्रपत्रात नमूद असलेल्या घोषित संस्थांमध्ये पदस्थापनेद्वारे कार्यरत असणे आवश्यक आहे. प्रतिनियुक्ती अथवा उसनवारी तत्वावर अन्यत्र सेवा बजावल्यास त्याला केवळ मूळ पदस्थापना घोषित क्षेत्रातील आहे या सबबीखाली अतिरिक्त गुणांकनाचा फायदा घेता येणार नाही.

५.५ राष्ट्रीय पात्रता तथा प्रवेश परीक्षा (NEET PG) प्रक्रियेचा निकाल प्राप्त झाल्यानंतर पात्र उमेदवारांना गुणाधिक्य देण्यासाठी संचालनालय स्तरावर संचालक, आरोग्य सेवा-१, मुंबई यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमण्यात येईल. या समितीने संबंधित वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा अतिदुर्गम (Remote), दुर्गम (Difficult) व ग्रामीण (Rural) भागातील (यामध्ये आदिवासी, नक्षलग्रस्त भाग समाविष्ट) सेवाकाळ योग्यरित्या तपासून शासन निर्णय दि.१९/०३/२०१९ नुसार दुर्गम, अतिदुर्गम, व ग्रामीण भागात (यामध्ये आदिवासी, नक्षलग्रस्त भाग समाविष्ट) केलेल्या सेवेबद्दल वरीलप्रमाणे प्रत्येक पूर्ण वर्षासाठी १० टक्के परंतु जास्तीत जास्त प्राप्त गुणांच्या ३० टक्के मर्यादेत गुणाधिक्य देऊन अंतिम गुणवत्ता यादी व सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचे गुणाधिक्य ठरवावे. गुणाधिक्य देवून तयार करण्यात आलेली गुणवत्ता यादी संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई तसेच आयुक्त, State CET Cell, मुंबई यांना कळवावी.

६. तीन वर्षे अतिदुर्गम, दुर्गम व ग्रामीण सेवा नसणा-या वैद्यकीय अधिका-यांसाठी पदव्युत्तर प्रशिक्षणासाठी पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करावी.

६.१ ज्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची नियमित सेवा घोषित संस्थांमध्ये १ वर्ष पूर्ण परंतु ३ वर्षांपेक्षा कमी झालेली असेल आणि एकूण नियमित सेवा ५ वर्षांपेक्षा कमी असेल अशांना त्यांच्या घोषित क्षेत्रातील सेवेच्या कालावधीच्या अनुषंगाने गुणाधिक्य देण्यात येईल. परंतु अशा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा MCI च्या दि. ०५.०४.२०१८ च्या अधिसूचनेतील नियम क्र. ९ मधील ८ मध्ये नमूद तरतुदीनुसार ५० % राखीव पदविका अभ्यासक्रमासाठी तसेच प्रतिनियुक्तीसाठी विचार करण्यात येणार नाही. असे वैद्यकीय अधिकारी त्यांच्या गुणवत्तेनुसार सर्वसाधारण वर्गात सदर अभ्यासक्रमास प्रवेश मिळण्यास ते पात्र ठरल्यास ते प्रतिनियुक्तीस पात्र नसतील व अशा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा अनुपस्थितीचा कालावधी हा विनावेतन धरण्यात येईल.

६.२ ज्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची नियमित सेवा घोषित संस्थांमध्ये १ वर्ष पूर्ण आणि ३ वर्षांपेक्षा कमी झालेली असेल परंतु एकूण नियमित सेवा ५ वर्ष किंवा त्या पेक्षा जास्त झाली असेल अशांना

पृष्ठ ११ पैकी ६

त्यांच्या घोषित क्षेत्रातील सेवेच्या कालावधीच्या अनुषंगाने गुणाधिक्य देण्यात येईल. परंतु अशा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा MCI च्या दि. ०५.०४.२०१८ च्या अधिसूचनेतील नियम क्र. ९ मधील ८ मध्ये नमूद तरतुदीनुसार ५० % राखीव पदविका अभ्यासक्रमासाठी विचार करण्यात येणार नाही. तथापि अशा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना त्यांच्या गुणवत्तेनुसार सर्वसाधारण वर्गात सदर अभ्यासक्रमास प्रवेश मिळण्यास ते पात्र ठरल्यास त्यांना प्रतिनियुक्ती देण्यात येईल तसेच त्यांना अधिसंख्य पदावर देण्यात येईल.

६.३ ज्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची नियमित सेवा घोषित संस्थांमध्ये एक वर्ष पूर्ण नसेल तथापि, अन्य क्षेत्रात त्यांची झालेली सेवा धरून त्या वैद्यकीय अधिकाऱ्याची एकूण सेवा ही ५ वर्ष किंवा त्या पेक्षा जास्त झाली असेल अशा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना ते त्यांच्या गुणवत्तेनुसार या अभ्यासक्रमास प्रवेश घेण्यासाठी पात्र ठरल्यास त्यांना २ वर्षांच्या अध्ययन रजेवर तसेच त्याला जोडून त्याच्या खाती शिल्लक असेल तर ४ महिन्यांची त्याला देय (अर्जित/अर्धवेतनी/परिवर्तित) रजा व उर्वरित ८ महिन्यांची असाधारण रजा मंजूर करता येईल. असे वैद्यकीय अधिकारी प्रतिनियुक्तीस पात्र नसल्याने अधिसंख्य पदावर येणार नाहीत व त्यांना अनुज्ञेय असणाऱ्या रजेचे वेतन ते ज्या पदावरून पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी गेले आहेत त्याच पदावरून काढण्यात येईल.

६.४ प्रतिनियुक्ती देण्यात न आलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी सदर प्रवेश घेण्यापूर्वी सक्षम प्राधिकाऱ्याची म्हणजे शासनाची पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक राहिल. वेळेअभावी किमान आयुक्त, आरोग्य सेवा, मुंबई किंवा संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई यांना शासनाच्या मान्यतेच्या अधीन राहून अवगत करून परवानगी घेणे आवश्यक राहिल. अन्यथा, अशा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची अनधिकृत गैरहजेरी समजून तो कालावधी त्यांच्या सेवेतील खंड समजण्यात येईल. तसेच, त्यांना असाधारण रजा मंजूर करण्यात येणार नाही.

७. खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालयात प्रवेश घेतला असल्यास महाविद्यालयाचे अनुज्ञेय शुल्क हे संबंधित वैद्यकीय अधिकाऱ्यास भरावे लागेल.

८. ज्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी नियमित सेवेत रुजू झाल्यानंतर अथवा तत्पूर्वी एखादया विषयामध्ये पदव्युत्तर पदविका धारण केली असल्यास, अशा वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना त्याच विषयाच्या पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमासाठी सर्वसाधारण गुणवत्तेनुसार प्रवेश घेता येईल. तसेच एक पदवी असलेल्या उमेदवारांना दुसऱ्या पदवीसाठी किंवा कोणत्याही पदविकेसाठी नोंदणी देण्यात येणार नाही.

९. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी निवड झालेल्या उमेदवारांनी पदव्युत्तर पदविका / पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यावर, असे वैद्यकीय अधिकारी सार्वजनिक आरोग्य विभागामध्ये (म्हणजेच सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या अखत्यारीतील आरोग्य संस्थांमध्येच) किमान ३ वर्षे सेवा व पदव्युत्तर पदवी पूर्ण झाल्यावर सार्वजनिक आरोग्य विभागाची (म्हणजेच सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या अखत्यारीतील आरोग्य संस्थांमध्येच) किमान ५ वर्षे सेवा करतील असे बंधपत्र (हमीपत्र) अभ्यासक्रमासाठी रुजू होण्यापूर्वी संचालक, आरोग्य सेवा-१, मुंबई यांचेकडे भरून देणे आवश्यक राहिल. बंधपत्रातील अटी न पाळल्यास सदर वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना रु.५०,००,०००/- (रु. पन्नास लक्ष) एवढी किंवा शासन वेळोवेळी विहित करेल एवढी बंधपत्राची रक्कम दंड म्हणून संचालक, आरोग्य सेवा-१, मुंबई यांचेकडे जमा करावी लागेल व असा दंड वसूल करायची जबाबदारी संचालक, आरोग्य सेवा-१, मुंबई यांची राहिल.

१०. बंधपत्रानुसार ३ वर्षाची / ५ वर्षाची सेवा देताना त्यापैकी किमान २ वर्षाची सेवा दुर्गम, अतिदुर्गम व ग्रामीण (यामध्ये आदिवासी व नक्षलग्रस्त भागातील आरोग्य संस्था समाविष्ट आहे) अशा आरोग्य संस्थांमध्ये करणे बंधनकारक राहिल.

११. पदव्युत्तर अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर पदस्थापनेबाबतची कार्यवाही शासन स्तरावरून करण्यात येईल. संबंधित उमेदवारांना विशिष्ट ठिकाणी नियुक्ती देण्याची मागणी करता येणार नाही. शासन अशा उमेदवारांला ज्या ठिकाणी नियुक्ती देईल, त्या ठिकाणी त्यांना काम करावे लागेल.

१२. पदव्युत्तर पदवी / पदविकेकरीता नोंदणी देवून प्रतिनियुक्ती दिलेल्या तसेच अध्ययन रजेवर गेलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी अभ्यासक्रमाकरीता रुजू होवून अभ्यासक्रम पूर्ण न केल्यास / अभ्यासक्रम मध्येच सोडून दिल्यास प्रतिनियुक्ती कालावधीत त्यांना देण्यात आलेले वेतन व भत्ते त्यांचे कडून वसूल करण्यात येतील. त्याशिवाय M C I च्या नियम व अटी शर्तीनुसार दंडाची रक्कमदेखील त्यांना भरावी लागेल. तसेच सदरहू वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या सेवांतर्गत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या नोंदणीसाठी भविष्यात कोणत्याही परिस्थितीत विचार केला जाणार नाही.

१३. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरीता निवड झालेल्या उमेदवारांची माहिती संबंधित वैद्यकीय महाविद्यालयांना आरोग्य सेवा संचालनालयाकडून दिली जाईल. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरीता प्रतिनियुक्ती आदेश प्राप्त होताच संबंधित उमेदवारांनी त्यांना दिलेल्या वैद्यकीय महाविद्यालयात अर्ज करून प्रवेश घेणे आवश्यक राहिल.

१४. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरीता प्रवेश घेतलेल्या उमेदवारांना अभ्यासक्रम (टर्म) पूर्ण होवून परिक्षेला बसलेल्या उमेदवारांना परिक्षा संपताच संबंधित वैद्यकीय महाविद्यालयानी तात्काळ

कार्यमुक्त करावे. एखादा उमेदवार प्रथम प्रयत्नामध्ये परिक्षेला बसला नाही / उत्तीर्ण झाला नाही अथवा त्या जागेवर दुसऱ्या वैद्यकीय अधिकाऱ्याची प्रतिनियुक्ती झाली नाही, तरीदेखील वैद्यकीय महाविद्यालयानी उमेदवारांना परिक्षा संपताच कार्यमुक्त करावे.

१५. अभ्यासक्रम पूर्ण करून संबंधित महाविद्यालयाने कार्यमुक्त केल्यावर पदव्युत्तर पदविका / पदवी च्या अनुषंगाने शासनाकडून सुधारित पदस्थापना मिळेपर्यंत पूर्वी असे वैद्यकीय अधिकारी ज्या परिमंडळात कार्यरत होते त्याच परिमंडळाच्या उपसंचालकांनी परिमंडळात तात्पुरती पदस्थापना द्यावी. त्या करीता उमेदवारांनी परिक्षा होताच संबंधित परिमंडळात हजर होऊन तसा रुजू अहवाल दयावा व त्याची प्रत संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई यांस दयावी. अन्यथा, त्यांचे वेतन रोखण्यात येईल.

१६. अभ्यासक्रमाच्या कालावधीत उमेदवारांनी शक्यतोवर रजेवर जावू नये. निकडीच्या प्रसंगी रजा घेतल्यास त्याची माहिती संबंधित वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या अधिष्ठाता मार्फत संचालक, आरोग्य सेवा-१, मुंबई यांना कळवावी. संबंधित विद्यापीठाच्या पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या उपस्थितीच्या नियमानुसार आवश्यक कालावधीच्या अधीन राहून रजा अनुज्ञेय राहिल.

१७. पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरीता आलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना उपलब्धतेनुसार निवासाकरीता एक खोली संबंधित वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या वसतीगृहात उपलब्ध करून दिली जाईल व अभ्यासक्रमाचा अवधी पूर्ण होताच ती खोली त्यांना त्वरीत रिक्त करावी लागेल.

१८. पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रमासाठी निवड झालेल्या सेवांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना प्रतिनियुक्तीपूर्वी ज्या कार्यालयातून वेतन आहरीत केले जात होते, त्या कार्यालयाने संबंधित वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना सर्व आर्थिक लाभ प्रदान करून व सेवापुस्तक परिपूर्ण करून त्यांना संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई कार्यालयातील अधिसंख्य पदावर रुजू होण्यासाठी तात्काळ कार्यमुक्त करावे.

१९. वरील नियमातील कोणत्याही नियमाच्या तरतूदीबद्दल वाद निर्माण झाल्यास / अर्थाबद्दल शंका उपस्थित करण्यात आल्यास यासंबंधी सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे अप्पर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव यांनी दिलेले स्पष्टीकरण अंतिम राहिल आणि सर्व संबंधितांवर बंधनकारक राहिल.

२०. वरील नियमात कोणत्याही वेळेस पूर्वसूचना न देता बदल / सुधारणा करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

२१. आयुर्वेद विद्याशाखेतील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी सुद्धा वरीलप्रमाणे प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यात येईल. गट-अ व गट-ब संवर्गामध्ये कार्यरत असलेले आणि आयुर्वेद पदवी धारण करीत असलेले वैद्यकीय अधिकारी वरील सर्व अटींची पूर्तता करीत असल्यास, आयुर्वेद विद्याशाखेतील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी आयोजित करण्यात येणाऱ्या सामाईक / (NEET PG) प्रवेश परिक्षेसाठी पात्र असतील.

२२. सदर नियमावली सन २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षापासून द्यावयाच्या प्रवेश प्रक्रियेपासून लागू राहिल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०३१३१०४७१२३४१७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

**KIRAN
VASANTRAO
WAHUL**

Digitally signed by KIRAN VASANTRAO WAHUL
DN: c=IN, st=Maharashtra,
2.5.4.20=50e32592d7ee16b3f9ea2e5db304272db056-
899514ee7f7629909b1a0c5049,
postalCode=400001, street=MANTRALAYA,MUMBAI,
serialNumber=2e35734ec976bf5657615fb42c4d25b0-
b3223b4099600638f2deb172ac9e37fa, ou=PHD,
o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, cn=KIRAN
VASANTRAO WAHUL
Date: 2019.03.19 18:07:50 +0530'

(कि. व. वाहुल)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. मंत्री, सार्वजनिक आरोग्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) आयुक्त, आरोग्य सेवा, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
- ६) आयुक्त, State CET Cell, मुंबई.
- ७) संचालक, आरोग्य सेवा-१, आरोग्य सेवा संचालनालय मुंबई.
- ८) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, मुंबई.
- ९) महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२ (लेखा / लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई / नागपूर.
- १०) उप संचालक, आरोग्य सेवा (सर्व परिमंडळे).
- ११) जिल्हा शल्य चिकित्सक (सर्व).

पृष्ठ ११ पैकी १०

- १२) जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व).
- १३) वैद्यकीय अधिक्षक (सर्व).
- १४) सर्व कोषागार अधिकारी.

ANNEXURE -"V"

Government Resolution regarding procedures followed at Postgraduate Admission Process

राज्यातील शासकीय / महापालिका / शासन
अनुदानित महाविद्यालयांमध्ये पदव्युत्तर
वैद्यकीय व दंत अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासाठी
कार्यपध्दती निश्चित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक सीईटी ३५१८/प्र.क्र.३२/१८/शिक्षण-२
नववा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल,
लोकमान्य टिळक मार्ग, नविन मंत्रालय, मुंबई - ४०० ००९.
दिनांक - २९ जानेवारी, २०१८

वाचा -

१. खाजगी विनाअनुदानित व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम, २०१५
२. वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, शासननिर्णय क्रमांक एमईडी १०१५/प्र.क्र. ३९६ / १५/ शिक्षण-२, दिनांक १६.१२.२०१५
३. शासन अधिसूचना, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग क्रमांक सीईटी १२१५/ प्र. क्र. ४१२/१५/ शिक्षण-२, दिनांक १९.०१.२०१७

प्रस्तावना -

राज्यातील खाजगी विनाअनुदानित महाविद्यालयातील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे प्रवेश व शुल्क यांबाबत संदर्भाधीन क्रमांक १ वरील कायद्यामधील तरतुदींच्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्यात येते. तसेच, शासकीय/ महापालिका/ शासन अनुदानित आरोग्य विज्ञानाच्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे प्रवेश एक खिडकी पध्दतीने आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परिक्षा कक्ष यांच्याद्वारा करण्यास संदर्भाधीन क्रमांक २ वरील शासननिर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुषंगाने राज्यातील विविध शासकीय/ महापालिका/ शासन अनुदानित तसेच खाजगी विनाअनुदानित वैद्यकीय/ दंत महाविद्यालयातील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांचे प्रवेश (All India Quota प्रवेश वगळून) हे नीट-पीजी/ नीट-एमडीएस या अखिल भारतीय स्तरावर होणाऱ्या सामाईक प्रवेश परीक्षेच्या गुणवत्तेच्या आधारे आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परिक्षा कक्ष यांच्याद्वारा एकत्रित समुपदेशन प्रक्रियेमार्फत (Common Counselling) करण्यात येतात. खाजगी वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयातील वैद्यकीय व दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या जागांवर प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यासाठी संदर्भाधीन क्रमांक ३ वरील अधिसूचनेन्वये प्रवेश नियम घोषित करण्यात आले आहेत. त्यानुषंगाने, राज्यातील शासकीय/ महानगरपालिका/ शासन अनुदानित वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयातील पदव्युत्तर पदवी/ पदविका

अभ्यासक्रमांच्या State Quota मधील जागांवरील प्रवेशांच्या अनुषंगाने कार्यपध्दती निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

राज्यातील शासकीय/ महानगरपालिका/ शासन अनुदानित वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयांमध्ये पदव्युत्तर पदवी/ पदविका (M.D. / M.S. / MDS / PG Diploma) अभ्यासक्रमांच्या प्रवेश प्रक्रियेच्या अनुषंगाने पुढील कार्यपध्दती निश्चित करण्यात येत आहे.

१. पात्रता निकष-

राज्यातील शासकीय/ महानगरपालिका/ शासन अनुदानित वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयांमधील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या State Quota च्या जागांवर प्रवेशाकरीता पुढील पात्रता निकष पूर्ण करणे आवश्यक राहिल.

- (१) उमेदवार हा भारतीय नागरीक असावा.
- (२) उमेदवार महाराष्ट्र राज्याचा अधिवासी (डोमिसाईल) असणे आवश्यक राहिल.
- (३) उमेदवार हा वैद्यकीय दृष्ट्या/ शारिरीक दृष्ट्या सक्षम असावा.
- (४) एम.बी.बी.एस./ बी.डी.एस. ही पदवी महाराष्ट्र राज्यातील मान्यता प्राप्त वैद्यकीय/ दंत महाविद्यालयातून उत्तीर्ण केलेली असणे आणि राष्ट्रीय पातळीवर घेण्यात येणाऱ्या नीट-पीजी/ नीट-एमडीएस परीक्षेच्या संबंधित वर्षाच्या ३१ मार्च, पूर्वी आंतरवासिता पूर्ण करणे आवश्यक राहिल. सदर उमेदवारांनी MCI/ DCI अथवा संबंधित राज्य परिषदेमार्फत नोंदणी प्राप्त केली असणे आवश्यक राहिल.
- (५) जे उमेदवार महाराष्ट्र राज्याचे अधिवासी असतील मात्र ज्यांना अखिल भारतीय कोटयातून अन्य राज्यातील महाविद्यालयांमध्ये एम.बी.बी.एस./ बी.डी.एस. करीता प्रवेश मिळालेला असेल, तसेच ज्या अधिवासी उमेदवारांना देशातील AIIMS अथवा केंद्रीय वैद्यकीय संस्थांमध्ये एम.बी.बी.एस. करीता प्रवेश प्राप्त झाला असेल, असे उमेदवार अन्यथा पात्र असल्यास महाराष्ट्र राज्यामध्ये पदव्युत्तर वैद्यकीय अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी पात्र राहतील.
- (६) उमेदवार हा राष्ट्रीय पातळीवर घेण्यात येणाऱ्या नीट-पीजी/ नीट-एमडीएस परिक्षेतील गुणवत्तेनुसार पदव्युत्तर वैद्यकीय/ दंत अभ्यासक्रमास प्रवेशासाठी किमान पात्रता प्राप्त केली असणे आवश्यक आहे. या परिक्षेमध्ये प्राप्त केलेली पात्रता/ गुणवत्ता यानुसारच उमेदवारांना प्रवेश देण्यात येतील.
- (७) उमेदवाराने MBBS/ BDS अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर त्यास बंधपत्रित सेवा लागू असल्यास शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या अन्य नियमांनुसार त्याने बंधपत्रित सेवा पूर्ण केली असणे आवश्यक राहिल.

पृष्ठ ८ पैकी २

- (८) उपरोक्त पात्रता निकषांव्यतिरिक्त संबंधित केंद्रीय परिषद (एम.सी.आय./डी.सी.आय.) यांचेद्वारा वैद्यकीय/ दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रम प्रवेशाच्या अनुषंगाने वेळोवेळी विहित करण्यात येणारे पात्रता निकष/ अर्हता उमेदवाराने पूर्ण करणे आवश्यक राहिल.
२. जागा वाटप - शासकीय/ महानगरपालिका व शासन अनुदानित संस्थांमधील वैद्यकीय व दंत पदव्युत्तर पदवी/ पदविका अभ्यासक्रमांचे प्रवेशासाठी जागा वाटप परिशिष्ट (अ) नुसार राहिल. तसेच ऑल इंडिया कोटा वगळून राज्यस्तरीय कोटयातील उपलब्ध जागांचे वाटप (सेवांतर्गत उमेदवारांकरिता राखीव असलेला कोटा धरून) हे परिशिष्ट (ब) नुसार राहिल.
३. संवैधानिक/घटनात्मक आरक्षण - सोबतच्या परिशिष्ट (क) नुसार राहिल.
४. शारिरीक दृष्ट्या दिव्यांग उमेदवारांकरिता आरक्षण (Person with Disability) - शारिरीक दृष्ट्या दिव्यांग उमेदवारांसाठी भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद, भारतीय दंत परिषद आणि केंद्र शासन यांनी विहित केलेल्या निकषानुसार आरक्षण राहिल.
५. कट-ऑफ -डेट नंतर प्रवेश रद्द करणे आणि निवासी कालावधी पूर्ण न करणे याकरीता दंड - शासकीय/ महानगरपालिका वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयातील वैद्यकीय व दंत पदव्युत्तर पदवी/ पदविका अभ्यासक्रमाची जागा विहित कालावधीनंतर रद्द केल्यास व त्यामुळे सदरची जागा रिक्त राहिल्यास, अशा उमेदवारांकडून रुपये १०.०० लाख (रुपये दहा लाख फक्त) इतका दंड वसूल करण्यात येईल. तसेच प्रवेश रद्द केल्यामुळे उमेदवाराने त्याचा निवासी कालावधी पूर्ण न केल्याचे गृहीत धरून अधिक रुपये १०.०० लाख (रुपये दहा लाख फक्त) इतका दंड आकारण्यात येईल.
६. बंधपत्र - शासनाने वेळोवेळी प्रसिध्द केलेल्या शासन निर्णयान्वये शासकीय/ महानगरपालिका वैद्यकीय अथवा दंत महाविद्यालयातून एम.डी., एम.एस., पदव्युत्तर पदविका किंवा एम.डी.एस. अभ्यासक्रम पूर्ण करणा-या विद्यार्थ्यांने भारत सरकार वा भारत सरकारचे उपक्रम (महाराष्ट्र राज्यातील सेवा)/ संरक्षण दलाची सेवा / महाराष्ट्र शासन वा महाराष्ट्र शासनाचे उपक्रम / स्थानिक स्वराज्य संस्था व स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे उपक्रम यांच्या रुग्णालयांमध्ये शासनाने विहित केलेल्या कालावधीची बंधपत्रीत सेवा करणे आवश्यक राहिल. सदर बंधपत्रीत सेवा न केल्यास त्यास रुपये ५०.०० लाख (रुपये पन्नास लाख फक्त) इतका दंड आकारण्यात येईल. तसेच या संदर्भात भविष्यात शासनामार्फत वेळोवेळी घेण्यात येणारे नियम/ निर्णय लागू राहतील.
७. उपरोक्त नमूद बाबींव्यतिरिक्त संबंधित केंद्रीय परिषद (एम.सी.आय./ डी.सी.आय.), केंद्र शासन व राज्यशासन यांचेद्वारा वैद्यकीय/ दंत पदव्युत्तर अभ्यासक्रम प्रवेशाच्या अनुषंगाने वेळोवेळी विहित करण्यात येणारे नियम लागू राहतील.

८. वरीलप्रमाणे शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ पासून प्रवेश प्रक्रिया ही संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई यांच्या सहाय्याने आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, महाराष्ट्र राज्य यांचेमार्फत पार पाडण्यात येईल.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८०१३०१६२९१५२६१३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

**Surendra
Pralhad
Chankar**

Digital signed by Surendra Pralhad Chankar
C=IN, o=Govt. of Maharashtra, ou=Ministry of Health And Child Development Department,
 postalCode=400032, st=Maharashtra,
 serialNumber=D62C3E1A421F0410600A02777F9
 857086794239844, cn=Surendra Pralhad Chankar
 Date: 2018.02.07 15:27:07 +05'30'

(सुरेन्द्र प्र. चानकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राज्यपाल सचिवालय, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.

मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई.

मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई.

मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा.मंत्री, वैद्यकीय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा.विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधान परिषद यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई.

मा.विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई.

मा.राज्यमंत्री, वैद्यकीय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.

मा. सचिव, भारत सरकार, आरोग्य व कुटूंब कल्याण मंत्रालय, निर्माण भवन, नवी दिल्ली.

मा.सचिव, भारतीय दंत परिषद, ऐबान-ए-गालिक मार्ग, कोटला रोड, टॅम्पल लेन, नवी दिल्ली.

मा. सचिव, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद, नवी दिल्ली.

सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

महारासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.

आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

सचिव, प्रवेश नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

पृष्ठ ८ पैकी ४

सचिव, शिक्षण शुल्क नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सर्व सह/ उप सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व प्रमुख रुग्णालये (बृहन्मुंबई महानगरपालिका).
कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.
अधिष्ठाता/ प्राचार्य, सर्व शासकीय व महानगरपालिका वैद्यकीय व दंत महाविद्यालय/ सर्व अनुदानित व विनाअनुदानित वैद्यकीय व दंत महाविद्यालये यांना संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई यांच्यामार्फत निवडनस्ती (शिक्षण-२).

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक सीईटी ३५१८/प्र.क्र.३२/१८/शिक्षण-२, दिनांक २९.०९.२०१८
सोबतचे

परिशिष्ट - अ

शासकीय/ महानगरपालिका आणि शासन अनुदानित वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयातील वैद्यकीय व
दंत पदव्युत्तर पदवी आणि वैद्यकीय पदविका अभ्यासक्रमांचे जागांचे वाटप

एम.डी./ एम.एस./ पदव्युत्तर पदविका आणि एम.डी.एस.

अ.क्र.	संस्थेचा प्रकार	राज्यस्तरीय कोटा (राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षाकक्षामार्फत भरावयाच्या जागांची टक्केवारी)	अखिल भारतीय कोटयाकरिता राखीव जागांची टक्केवारी
१.	शासकीय/ महापालिका आणि शासन अनुदानित वैद्यकीय महाविद्यालये.	५० टक्के	५० टक्के
२.	शासकीय/ महापालिका दंत महाविद्यालये	५० टक्के	५० टक्के

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक सीईटी ३५१८/प्र.क्र.३२/१८/शिक्षण-२, दिनांक २९.०९.२०१८
सोबतचे

परिशिष्ट - ब

शासकीय/ महानगरपालिका वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयातील वैद्यकीय पदवी/ पदविका व दंत
पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमांचे राज्यस्तरीय कोटयातील
(ऑल इंडिया कोटा वगळून) जागांचे वाटप

अ.क्र.	जागांचा प्रकार	अभ्यासक्रम	उपलब्ध जागांची टक्केवारी
१.	नीट-पीजी सर्व पात्र उमेदवारांकरीता	एम.डी/ एम.एस.	१०० टक्के
		पदविका	५० टक्के
२.	वैद्यकीय सेवांतर्गत उमेदवारांकरीता	एम.डी/ एम.एस.	निरंक
		पदविका	५० टक्के
३.	नीट-एमडीएस सर्व पात्र उमेदवारांकरीता	एम.डी.एस.	८५ टक्के
४.	नीट-एमडीएस पात्र दंत सेवांतर्गत उमेदवारांकरीता	एम.डी.एस.	१५ टक्के

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक सीईटी ३५१८/प्र.क्र.३२/१८/शिक्षण-२, दिनांक २९.०९.२०१८
सोबतचे

परिशिष्ट - क

शासकीय/ महानगरपालिका आणि शासन अनुदानित वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयातील वैद्यकीय व दंत पदव्युत्तर पदवी/ पदविका अभ्यासक्रमांचे ५० टक्के राज्यस्तरीय कोटयातील (५० टक्के अखिल भारतीय कोटा) जागांकरिता संवैधानिक आरक्षण

अ.क्र.	जागांचा प्रकार	राखीव कोटयाची टक्केवारी
अ	अनुसूचित जाती (नवबौध्दांसहित)	१३ टक्के
ब	अनुसूचित जमाती	७ टक्के
क	विमुक्त जाती - अ	३ टक्के
ड	भटके जमाती - ब	२.५ टक्के
इ	भटके जमाती - क	३.५ टक्के
फ	भटके जमाती - ड	२ टक्के
ग	इतर मागासवर्गीय/ विशेष मागासवर्गीय	१९ टक्के
	एकूण	५० टक्के

ANNEXURE -"W"

Government Resolution for declaring Commissioner, State CET CELL as a Competent Authority for admission at Government / Corporation and Government Aided institution from State of Maharashtra

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागांतर्गत शासकीय / शासन अनुदानित/ महापालिका महाविद्यालयांतील आरोग्य विज्ञानाचे व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे प्रवेश आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा यांच्यामार्फत करण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
शासन निर्णय क्र. एमईडी-१०१५/ प्र.क्र. ३९६/१५/शि-२,
गो.ते.रुग्णालय आवार इमारत, ९ वा मजला
नवीन मंत्रालय, मुंबई- ४०० ००१.
दिनांक : १६ डिसेंबर, २०१५

- वाचा :-** १. शासन अधिसूचना, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्र. संकीर्ण-२०१५/
प्र.क्र. २५२/ तांशि-४, दिनांक ३/१२/२०१५
२. शासन निर्णय, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, क्र. सीईटी-१२१५/
प्र.क्र. ४११/१५/शि-२, दि. १४ /१२/२०१५.

प्रस्तावना :-

राज्यातील विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शिक्षण संस्थांमधील प्रवेशाचे नियमन करणे व शुल्क निश्चित करण्यासाठी आणि त्याच्याशी संबंधित बाबींसाठी तरतूद करण्याकरिता महाराष्ट्र विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम, २०१५ प्रसिध्द करण्यात आला आहे. तसेच वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाच्या नियंत्रणाखालील आरोग्य विज्ञानाचे व्यावसायिक अभ्यासक्रम शासन अधिसूचना, क्र. संकीर्ण-२०१५/ प्र.क्र.२५२/ तांशि-४, दि. ३/१२/२०१५ अन्वये घोषित करण्यात आले आहेत. ह्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या सामाईक प्रवेश परीक्षा घेण्यासाठी व केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे प्रवेश करण्यासाठी आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा यांची नियुक्ती वरील अधिनियमाच्या कलम १० अन्वये करण्यात आली आहे. तसेच, शासन निर्णय, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, क्र. सीईटी-१२१५/ प्र.क्र. ४११/१५/शि-२, दि. १४/१२/२०१५. अन्वये वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालयाच्या अखत्यारितील आरोग्य

विज्ञानाच्या ज्या पदवी आणि पदव्युत्तर पदवी/ पदविका व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना उक्त अधिनियमाच्या कलम ४(क) च्या परंतुकान्वये राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षेतून वगळण्यात आले आहे, ते अभ्यासक्रम व त्यांच्या प्रवेशार्ची कार्यपध्दती याबाबतचा तपशील देण्यात आला आहे.

२. राज्यस्तरावर घेण्यात येणाऱ्या संबंधित व्यावसायिक अभ्यासक्रमांची प्रवेश प्रक्रिया ही महाराष्ट्र विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम, २०१५ मधील कलम १० अन्वये आयुक्त, राज्य सामायिक प्रवेश परीक्षा कक्ष यांचेमार्फत करणे क्रमप्राप्त आहे. तथापि, सदर अधिनियमात फक्त खाजगी विनाअनुदानित व अल्पसंख्यांक संस्थेतील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशाच्या नियमनाची तरतूद करण्यात आली असल्याने सदर संस्थेव्यतिरिक्त शासकीय/ शासन अनुदानित आणि महापालिकेच्या महाविद्यालयांतील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी एक खिडकी पध्दतीने एकच प्रवेश प्रक्रिया अंमलात आणण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते.

शासन निर्णय :-

वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालयाच्या अखत्यारितील आरोग्य विज्ञानाच्या ज्या पदवी आणि पदव्युत्तर व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना राज्याची सामाईक प्रवेश प्रक्रिया लागू केली आहे व/ किंवा ज्यांचे प्रवेश केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे करण्यात येणार आहेत, अशा सर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे खाजगी विनाअनुदानित/ शासकीय/ शासन अनुदानित/ महापालिका/ अल्पसंख्यांक संस्थांमधील प्रवेश हे महाराष्ट्र विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम, २०१५ मधील कलम १० अनुसार केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे आयुक्त, राज्य सामायिक प्रवेश परीक्षा कक्ष यांच्यामार्फत एकत्रितपणे अभ्यासक्रमनिहाय एक खिडकी पध्दतीनुसार करण्यात येतील.

२. तसेच, ज्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना राज्यस्तरावरील सामाईक प्रवेश परीक्षेतून वगळण्यात आले आहे त्याबाबत प्रवेशाच्या कार्यपध्दतीचा तपशील संदर्भ क्र.२ वरील शासन निर्णयाद्वारे विषद करण्यात आला आहे.

३. उपरोक्तप्रमाणे आयुक्त, राज्य सामायिक प्रवेश परीक्षा कक्ष यांच्याद्वारे एक खिडकी पध्दतीने करण्यात येणा-या सोबतच्या परिशिष्ट-अ मधील, सर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमाची प्रवेश प्रक्रिया ही शासनाने अधिनियमांतर्गत विहित केलेल्या नियमान्वये करण्यात येईल.

४. प्रस्तुत आदेश हे उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(अजित सासुलकर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. मंत्री (वै.शि.) यांचे खासगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

आयुक्त, राज्य सामायिक प्रवेश परीक्षा कक्ष, वांद्रे, मुंबई.

उप सचिव (वैसेवा) वै.शि. व औ. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

संचालक, आयुष संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.

कार्यलयीन सचिव, प्रवेश नियंत्रण समिती व शिक्षण शुल्क समिती, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

अधिष्ठाता, सर्व शासकीय व खासगी वैद्यकीय, आयुर्वेद, होमिओपॅथी, नर्सिंग महाविद्यालये.

कक्ष अधिकारी (शिक्षण-१) वै.शि. व औ. विभाग, मंत्रालय, मुंबई

निवड नस्ती.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई शासन निर्णय, क्र. एमईडी-
१०१५/ प्र.क्र.३९६/१५/ शिक्षण-२, दिनांक १६ डिसेंबर, २०१५. सोबतचे

परिशिष्ट-अ

अ.क्र.	राज्य सामाईक प्रवेश परिक्षेद्वारे प्रवेश घ्यावयाचे व्यावसायिक अभ्यासक्रम.
1	M.B.B.S. (Bachelor of Medicine and Bachelor of Surgery)
2	B.D.S. (Bachelor of Dental Surgery)
3	B.A.M.S.(Bachelor of Ayurved Medicine and Surgery)
4	B.U.M.S.(Bachelor of Unani Medicine and Surgery)
5	B.H.M.S.(Bachelor of Homeopathic Medicine and Surgery)
6	B. P. Th.(Bachelor of Physiotherapy)
7	B. O. Th.(Bachelor of Occupational Therapy)
8	B.Sc. (Nursing) (Bachelor of Science (Nursing))
9	B.A.S.L.P.(Bachelor of Audio and Speech Language Pathology)
10	B.P.O. (Bachelor of Prosthetics and Orthotics)
11	M.D. (Doctor of Medicine)
12	M.S. (Master of Surgery)
13	Post Graduate Diploma
14	M.D.S. (Master of Dental Surgery)
15	D.M. (Doctor of Medicine)
16	M.Ch. (Magister of Chirurgie)
17	M.D. (Ayurved) (Doctor of Medicine) Ayurved Vachaspati
18	M.D. (Unani)(Doctor of Medicine) Mahir-E-Tib
19	M.D. (Homeopathy)(Doctor of Medicine)
20	M. P. Th. (Master of Physiotherapy)
21	M. O. Th.(Master of Occupational Therapy)
22	M.A.S.L.P.(Master of Audio and Speech Language Pathology)
23	M.P.O.(Master of Prosthetics and Orthotics)

ANNEXURE -"X"

Private Unaided Medical Institution shall not demand Bank Guarantee equivalent to fee amounting to next academic year(s) at the time of admission and Bond Service shall not be imposed after completion of Postgraduate course

राज्यातील खाजगी विनाअनुदानित वैद्यकीय महाविद्यालयातील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशाच्यावेळी विद्यार्थ्यांकडून पुढील शैक्षणिक वर्षाच्या शुल्काची बँक गॅरंटीची मागणी आणि अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यानंतर वैद्यकीय सेवा देण्याबाबत बंधपत्राची मागणी न करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,

शासन परिपत्रक क्रमांक सीईटी ३५१८/प्र.क्र.१८२/१८/शिक्षण-२

गो.ते.रुग्णालयाची नवीन इमारत, ९ वा मजला, गो.ते.रुग्णालय संकुल,

लोकमान्य टिळक मार्ग, मुंबई ४०० ००९

दिनांक : १९.०५.२०१८

संदर्भ : महाराष्ट्र विनाअनुदानित खासगी व्यावसायिक शिक्षण संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम, २०१५

परिपत्रक:-

राज्यातील खाजगी विनाअनुदानित महाविद्यालयातील आरोग्य विज्ञानाचे व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे प्रवेश संदर्भाधीन अधिनियमातील तरतुदीनुसार आणि त्या अंतर्गत प्रसिध्द केलेल्या प्रवेश नियमांनुसार करण्यात येतात. त्यानुषंगाने, राज्य सामाईक प्रवेश परिक्षा कक्ष, शुल्क नियामक प्राधिकरण आणि प्रवेश नियामक प्राधिकरण या वैधानिक संस्था कार्यरत आहेत. राज्यातील खाजगी विनाअनुदानित महाविद्यालयातील आरोग्य विज्ञानाचे व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे प्रवेश राज्य सामाईक प्रवेश परिक्षा कक्षामार्फत करण्यात येऊन सदर प्रवेशांना मान्यता देण्याची कार्यवाही प्रवेश नियामक प्राधिकरण यांच्याद्वारा करण्यात येते. तसेच, राज्यातील खाजगी विनाअनुदानित महाविद्यालयातील आरोग्य विज्ञानाच्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे शुल्क निश्चित करण्याची कार्यवाही शुल्क नियामक प्राधिकरणाद्वारे करण्यात येते.

२. राज्यातील खाजगी विनाअनुदानित वैद्यकीय महाविद्यालयातील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशाच्यावेळी विद्यार्थ्यांकडून पुढील शैक्षणिक वर्षाच्या शुल्काची बँक गॅरंटी आणि अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यानंतर संबंधित

महाविद्यालयास एक वर्ष सेवा देण्याप्रित्यर्थची बँक गॅरंटीची/बंधपत्राची मागणी करण्यात येत असल्याच्या तक्रारी शासनास प्राप्त झाल्या आहेत. त्यानुषंगाने खालीप्रमाणे स्पष्टीकरण करण्यात येत आहे.

अ. महाराष्ट्र विनाअनुदानित खासगी व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम, २०१५ च्या कलम १४ (५) मध्ये खाली नमूद केल्याप्रमाणे तरतुद आहे

"No institution shall collect fee amounting to more than one year from a candidate in an academic year and collection of fees for more than one year be construed as collection of capitation fee and such institution shall be liable to be proceeded against"

त्यानुसार, राज्यातील खाजगी विनाअनुदानित वैद्यकीय महाविद्यालयांनी विद्यार्थी ज्या शैक्षणिक वर्षात शिकत आहे त्याच शैक्षणिक वर्षाचे शुल्क विद्यार्थ्यांकडून वसूल करणे आवश्यक आहे. पुढील शैक्षणिक वर्षाचे शुल्क आधीच वसूल करणे अथवा त्याप्रित्यर्थ शुल्काच्या रकमेची बँक गॅरंटीची मागणी विद्यार्थ्यांकडून करणे उपरोक्त तरतुदीचे उल्लंघन करणारी आहे.

ब. राज्यातील शासकीय/ महापालिका वैद्यकीय/ दंत महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना अतिशय माफक शुल्क आकारले जाते. सदर विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणावर होणारा खर्च जनतेच्या पैशातून केला जात असल्याने त्याची काही अंशी परतफेड व्हावी या हेतुने उक्त महाविद्यालयातून पदवी/ पदव्युत्तर पदवी/ पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रम पूर्ण करणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शासनाची विहित कालावधीची सेवा करावी याकरीता त्यांच्याकडून बंधपत्र लिहून घेण्यात येते. तथापि, खाजगी विनाअनुदानित महाविद्यालयातून पदव्युत्तर अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांने संबंधित खाजगी विनाअनुदानित महाविद्यालयास आपली सेवा उपलब्ध करून देण्याबाबत कायद्यात, वैद्यकीय पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशनियमात अथवा प्रवेशप्रक्रीयेच्या माहितीपुस्तिकेत कोणतीही तरतुद नाही. त्यामुळे, राज्यातील खाजगी विनाअनुदानित वैद्यकीय महाविद्यालयातील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या विद्यार्थ्यांकडून अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यानंतर संबंधित महाविद्यालयास एक वर्ष सेवा देण्याप्रित्यर्थची बँक गॅरंटीची मागणी करणे अथवा बंधपत्र लिहून घेणे पूर्णतः बेकायदेशीर आहे.

३. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, मुंबई आणि आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेशपरिक्षा कक्ष, मुंबई यांच्याद्वारा पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशाकरीता शिफारस करण्यात आलेल्या विद्यार्थ्यांकडून पुढील शैक्षणिक

पृष्ठ ४ पैकी २

वर्षाच्या शुल्काची बँक गॅरंटी आणि अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यानंतर संबंधित महाविद्यालयास एक वर्ष सेवा देण्याप्रित्यर्थची बँक गॅरंटी/ बंधपत्र याबाबत राज्यातील खाजगी विनाअनुदानित वैद्यकीय महाविद्यालयांनी मागणी करू नये. तसेच, यानुषंगाने यापूर्वी राज्यातील खाजगी विनाअनुदानित वैद्यकीय महाविद्यालयांनी पदव्युत्तर वैद्यकीय अभ्यासक्रमांच्या विद्यार्थ्यांकडून बँक गॅरंटी आणि बंधपत्र घेतले असल्यास ते देखील बेकायदेशीर आहे.

४. खाजगी विनाअनुदानित महाविद्यालयांनी वर नमूद केल्याप्रमाणे विद्यार्थ्यांकडून बँक गॅरंटी अथवा बंधपत्राची मागणी केल्यास त्याचेविरुद्ध यथोचित कारवाई करण्यात येईल.

५. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आसून त्याचा संकेतांक २०१८०५१९१७०२२३२२१३ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

**Surendra
Pralhad
Chankar**

Digitally signed by Surendra Pralhad Chankar
DN: cn=, o=Government Of Maharashtra, ou=Women And Child Development Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=da74ced4daa59e5121be348655e71412ea68827bae27cd8d480eb3963ff77226, serialNumber=f1abc250c4d9be2b6b786fa7056a78c0298ba36e78a4582723738fdd3d550d44, cn=Surendra Pralhad Chankar
Date: 2018.05.19 17:24:14 +05'30'

(सुरेन्द्र प्र. चानकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राज्यपाल सचिवालय, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.

मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई

मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई

मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा.मंत्री, वैद्यकीय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा.विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानपरिषद, विधान भवन, मुंबई.

मा.विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानसभा, विधान भवन, मुंबई

मा.राज्यमंत्री, वैद्यकीय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

पृष्ठ ४ पैकी ३

सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सचिव, प्रवेश नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सचिव, शुल्क नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सर्व सहउप सचिव/, वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
संचालक, आयुष संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व प्रमुख रुग्णालये (बृहन्मुंबई महानगरपालिका)
अधिष्ठाता/ प्राचार्य, सर्व शासकीय/महानगरपालिका/ अनुदानित/ खाजगी विनाअनुदानित आरोग्य विज्ञान
महाविद्यालये.
निवड नस्ती (कार्यासन शिक्षण-२).

ANNEXURE -"Y"

MEDICAL COUNCIL OF INDIA, NOTIFICATION: Admission schedule from the academic year 2018-19 onwards for Postgraduate courses

रजिस्ट्री सं० डी० एल०-33004/99

REGD. NO. D. L.-33004/99

भारत का राजपत्र The Gazette of India

असाधारण

EXTRAORDINARY

भाग III—खण्ड 4

PART III—Section 4

प्राधिकार से प्रकाशित

PUBLISHED BY AUTHORITY

सं. 144]

नई दिल्ली, बुधस्वतित्वार, अप्रैल 5, 2018/चैत्र 15, 1940

No. 144]

NEW DELHI, THURSDAY, APRIL 5, 2018/CHAITRA 15, 1940

भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद्

अधिसूचना

नई दिल्ली, 5 अप्रैल, 2018

सं. प्रा.जा.प.-18(1)/2018-बैड/100818.— भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् अधिनियम, 1956 (1956 का 102) की धारा 33 द्वारा प्रदत्त शक्तियों का इस्तेमान करते हुए, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" में पुनः संशोधन करने के लिए केंद्र सरकार की पूर्व स्वीकृति से एतद्वारा निम्नलिखित विनियम बनाती है, नामतः:-

- (i) ये विनियम, "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा (संशोधन) विनियमावली, 2018" कहे जाएंगे।
(ii) ये सरकारी राजपत्र में उनके प्रकाशन की तारीख से प्रवृत्त होंगे।
- "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" के "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा पाठ्यक्रम आरंभ करना और उनकी मान्यता" शीर्षक के अंतर्गत खंड 6(1), (2) और (3) को निम्नलिखित रूप में प्रतिस्थापित किया जाएगा:

"(1) कोई स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा पाठ्यक्रम आरंभ करने या पहले से चल रहे पाठ्यक्रम में वार्षिक प्रवेश क्षमता में वृद्धि करने का इच्छुक कोई संस्थान, अधिनियम की धारा 10 क के अंतर्गत केंद्र सरकार की पूर्वानुमति प्राप्त करेगा। स्नातकोत्तर डिग्री/स्नातकोत्तर डिप्लोमा पाठ्यक्रमों के लिए केंद्र सरकार द्वारा प्रदान की गई पूर्वानुमति क्रमशः चार और तीन शैक्षिक वर्षों के लिए होगी। परंतु यह कि मेडिकल कालेजों/संस्थानों के लिए यह आवश्यक होगा कि वे मान्यता प्रदान किए जाने के तीन वर्ष अर्थात् भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् अधिनियम, 1956 की प्रथम अनुसूची में की गई एमबीबीएस शैक्षिक योग्यता के शामिल किए जाने की तारीख से तीन वर्ष के अंदर स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा पाठ्यक्रम आरंभ करने के लिए आवेदन करें। स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम आरंभ करने के लिए अनुबद्ध समय के अंदर आवेदन करने में विफल रहने पर, एम बी बी एस शैक्षिक योग्यता की मान्यता वापस लेनी आवश्यक हो जाएगी।

2046 GI/2018

(1)

परंतु यह भी कि कोई ऐसे मेडिकल कालेज/चिकित्सा संस्थान, जो अननुमोदन की स्थिति में कोई स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम आरंभ करने के लिए आवेदन करने के आगामी वर्षों के लिए दो और अवसर प्रदान किए जाएंगे। इसके पश्चात केंद्र सरकार की अनुमति प्राप्त करने में विफल रहने पर, एमबीबीएस शैक्षिक योग्यता की मान्यता वापस लेनी आवश्यक हो जाएगी।

परंतु यह भी कि मौजूदा कालेजों को आवेदन करने का समय उपलब्ध कराने की दृष्टि से, उपर्युक्त, शैक्षिक वर्ष 2020-21 से प्रस्तुत की गई योजना पर लागू होगा।

- (2) संस्थान, स्नातकोत्तर चिकित्सा शैक्षिक योग्यता की मान्यता के लिए संबद्ध विश्वविद्यालय के जरिए केंद्र सरकार को आवेदन करेगा, जब दाखिल किया गया प्रथम बैच, संबद्ध विश्वविद्यालय द्वारा आयोजित की जाने वाली परीक्षा में बैठने के लिए नियत होगा।

मूल्यांकन में कमियां पाए जाने की स्थिति में संस्थान को, परिषद् द्वारा कमियों के संसूचन की तारीख से 30 दिन के अंदर अनुपालन प्रस्तुत करने का एक अवसर प्रदान किया जाएगा। कमियों का अनुपालन करने के ऐसे अवसर का लाभ संस्थान द्वारा केवल दो बार लिया जाएगा। अनुपालन के संतोषजनक पाए जाने पर स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा समिति, पाठ्यक्रम को मान्यता देने की अनुशंसा संसूचित करेगी। अन्य सभी मामलों में, उप-खंड (1) के अंतर्गत प्रदान की गई केंद्र सरकार की पूर्वानुमति, स्नातकोत्तर डिग्री/स्नातकोत्तर डिप्लोमा पाठ्यक्रम के लिए क्रमशः चार और तीन वर्षों के पश्चात व्ययगत हुई मानी जाएगी। इसके अलावा, ऐसे मामलों में, केंद्र सरकार से, स्नातकोत्तर डिग्री पाठ्यक्रम के केवल प्रथम चार बैचों और स्नातकोत्तर डिप्लोमा पाठ्यक्रमों के तीन बैचों के संबंध में, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् अधिनियम, 1956 की प्रथम अनुसूची में शैक्षिक योग्यताएं शामिल करने की अनुशंसा की जाएगी।

- (3) उप-खंड 2 में यथा अपेक्षित समय से मान्यता प्राप्त करने में विफल रहने की स्थिति में संबंधित स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम में दाखिला बंद कर दिया जाएगा।

मौजूदा पाठ्यक्रमों के लिए मान्यता प्राप्त करने में संस्थान के विफल रहने की स्थिति में, परिषद् केंद्र सरकार से निवारक शास्ति लगाने की अनुशंसा कर सकती है, जो स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम की प्रति सीट दस लाख रुपये और/या संस्थान के अन्य स्नातकोत्तर चिकित्सा पाठ्यक्रमों के बंद किए जाने और/या किसी विनिदितर अवधि के लिए स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम आरंभ करने या सीटों में वृद्धि करने के लिए आवेदन करने से संस्थान को विवर्जित करने और/या एमबीबीएस में प्रवेश क्षमता को कम करने तक हो सकती है।

3. "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" के "सामान्य" शीर्षक के अंतर्गत खंड 8(1) को निम्नलिखित रूप में प्रतिस्थापित किया जाएगा:-

"भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् (संशोधन) अधिनियम, 1993 के प्रारंभण से पहले स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम चलाने के लिए भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् अधिनियम, 1956 के अंतर्गत मान्यताप्राप्त चिकित्सा संस्थान, आयुर्विज्ञान तथा शल्य विज्ञान स्नातक (एम बी बी एस) पाठ्यक्रम चलाने के लिए मान्यताप्राप्त मेडिकल कालेज और स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा प्रदान करने के उद्देश्य के लिए केंद्र सरकार द्वारा स्थापित चिकित्सा संस्थान, स्नातकोत्तर चिकित्सा पाठ्यक्रम आरंभ करने या पहले से चल रहे किसी स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा पाठ्यक्रम में प्रवेश क्षमता में वृद्धि करने के पात्र होंगे।

परंतु यह कि भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् अधिनियम, 1956 के अंतर्गत एमबीबीएस डिग्री प्रदान करने के लिए मान्यता प्रदान न किए गए मेडिकल कालेजों के लिए यह अनुमति होगी कि वे तीसरे नवीनीकरण के समय अर्थात् एमबीबीएस पाठ्यक्रम के चौथे बैच के दाखिले के साथ त्रि-नैदानिक और पारा-नैदानिक विषयों नामतः शरीररचना-विज्ञान; शरीरक्रिया-विज्ञान; जीवरसायन; भेषज-विज्ञान; रोग-विज्ञान; सूक्ष्मजीव-विज्ञान; फार्मसिक मेडिसिन; और कम्यूनिटी मेडिसिन में और चौथे नवीनीकरण के समय अर्थात् एमबीबीएस पाठ्यक्रम के

लिए पांचवे बँच के दाखिले के साथ नैदानिक विषयों नामतः निश्चेतना संचेतनाहर-विज्ञान; त्वचारोग-विज्ञान; रतिजरोग विज्ञान एवं कुष्ठ रोग; जनरल मेडिसिन, बालरोग; मनश्चिकित्सा; विकिरण निदान; रेडिएशन ऑनकोलोजी; श्वसनी मेडिसिन; नाक-कान-गला रोग-विज्ञान; जनरल सर्जरी; नेत्ररोग-विज्ञान; अस्थि रोग; प्रसूति एवं स्त्रीरोग-विज्ञान में किसी स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा पाठ्यक्रम आरंभ करने के लिए आवेदन कर सकें।"

4. "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" में "स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों के लिए अभ्यर्थी के चयन की प्रक्रिया" शीर्षक के अंतर्गत विनियम 9 को निम्नलिखित रूप में प्रतिस्थापित किया जाएगा:-

प्रस्तावना

1. भारत की संसद ने, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् (संशोधन) अधिनियम, 2016 द्वारा भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् अधिनियम, 1956 को संशोधित कर दिया है। राष्ट्रपति की मंजूरी प्राप्त होने के पश्चात यह संशोधन अधिनियम, 5 अगस्त 2016 को भारत के राजपत्र में अधिसूचित कर दिया गया है। भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् (संशोधन) अधिनियम, 2016 ने भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् अधिनियम, 1956 में धारा 10 घ और धारा 33 (ड ख) जोड़ दी है। उक्त उपबंध में, "नामित प्राधिकारी" द्वारा स्नातक-पूर्व स्तर और स्नातकोत्तर स्तर पर सभी चिकित्सा शैक्षिक संस्थानों में एक समान प्रवेश परीक्षा की व्यवस्था दी गई है। इस संशोधन के बल पर संसद ने, दिनांक 27 दिसंबर, 2010, 27 फरवरी, 2012 और 23 अक्तूबर, 2012 को सरकारी राजपत्र में अधिसूचित संशोधनों द्वारा "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 1997" में शामिल की गई राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा (जिसे इसमें आगे "नीट" कहा गया है) की विधायी पुनीतता का उपबंध किया है।
2. पहले, नीट से संबंधित उपबंध, क्रिश्चियन मेडिकल कालेज, बैल्लोर और अन्य [2012 की टीसी (सी) संख्या 98 और 114 अन्य संबंधित याचिकाओं] के मामले में दिनांक 18 जुलाई, 2013 के अपने निर्णय के अंतर्गत माननीय उच्चतम न्यायालय द्वारा रद्द कर दिए गए हैं। तथापि, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् और भारत की संघ सरकार द्वारा दायर की गई एक पुनर्विचार याचिका पर माननीय उच्चतम नयायालय ने, 'भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् बनाम क्रिश्चियन मेडिकल कालेज, बैल्लोर और अन्य' शीर्षक वाली 2013 की पुनर्विचार याचिका (सिविल) संख्या 2059-2268 में दिनांक 11 अप्रैल, 2016 के अपने आदेश के अंतर्गत नीट विनियमावली को पुनरजीवित कर दिया। शैक्षिक वर्ष 2017-18 के लिए स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम में दाखिले, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् (संशोधन) अधिनियम, 2016 के उपबंधों और माननीय उच्चतम न्यायालय द्वारा पुनरजीवित नीट विनियमावली के आधार पर और भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् (संशोधन) अधिनियम, 2016 की शर्तों के अनुसार राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा, स्नातकोत्तर स्तर पर सभी चिकित्सा शैक्षिक संस्थानों के लिए एक समान प्रवेश परीक्षा है और स्नातकोत्तर स्तर पर सभी चिकित्सा शैक्षिक संस्थानों के लिए एक समान प्रवेश परीक्षा बनी रहेगी।

9. स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों के लिए अभ्यर्थियों के चयन की प्रक्रिया निम्नलिखित होगी:-

- (1) प्रत्येक शैक्षिक वर्ष स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में दाखिले के लिए स्नातकोत्तर स्तर पर सभी चिकित्सा शैक्षिक संस्थानों के लिए एक समान प्रवेश परीक्षा नामतः 'राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा' होगी और यह स्वास्थ्य एवं परिवार कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार के समग्र पत्रवेक्षण के अधीन आयोजित की जाएगी।

(2) "राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा" आयोजित करने के लिए 'नामित प्राधिकारी' राष्ट्रीय परीक्षा बोर्ड या स्वास्थ्य एवं परिवार कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार द्वारा नामित कोई अन्य निकाय/संगठन होगा।

(3) किसी शैक्षिक वर्ष के लिए स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम में दाखिले हेतु पात्र बनने की दृष्टि से किसी अभ्यर्थी के लिए यह आवश्यक होगा कि वह उक्त शैक्षिक वर्ष के लिए आयोजित की गई स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों हेतु पात्रता 'राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा' में 50 वें पर्सेंटाइल पर न्यूनतम अंक प्राप्त करे। तथापि, अनुसूचित जातियों, अनुसूचित जनजातियों और अन्य पिछड़ा वर्गों से संबंधित अभ्यर्थियों के संबंध में न्यूनतम अंक 40 वें पर्सेंटाइल पर होंगे। विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 के अंतर्गत विनिर्दिष्ट बैंच मार्क विकलांगताओं वाले अभ्यर्थियों के संबंध में न्यूनतम अंक सामान्य श्रेणी के लिए 45 वें पर्सेंटाइल पर और अ.जा./अ.ज.जा./अ.पि.व.के लिए 40 वें पर्सेंटाइल पर होंगे। पर्सेंटाइल, स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों के लिए 'राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा' में अखिल भारतीय सामूहिक मेरिट सूची में प्राप्त उच्चतम अंकों के आधार पर निर्धारित की जाएगी।

परंतु यह कि जब संबंधित श्रेणियों में पर्याप्त संख्या में अभ्यर्थी स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में दाखिले के लिए किसी शैक्षिक वर्ष हेतु आयोजित राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा में यथा विनिर्धारित न्यूनतम अंक प्राप्त करने में विफल रहते हैं तो भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् के परामर्श से केंद्र सरकार अपने विवेक पर, संबंधित श्रेणियों से संबंधित अभ्यर्थियों के लिए स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम में दाखिले के लिए अपेक्षित न्यूनतम अंक कम कर सकती है और केंद्र सरकार द्वारा इस प्रकार कम किए अंक केवल उसी शैक्षिक वर्ष के लिए लागू होंगे।

(4) संबंधित श्रेणियों के लिए, मेडिकल कॉलेजों/संस्थानों में सीटों का आरक्षण, राज्यों/संघ शासित क्षेत्रों में प्रचलित लागू होने वाले कानूनों के अनुसार होगा। पात्र अभ्यर्थियों की अखिल भारतीय मेरिट सूची और राज्य-वार मेरिट सूची, 'राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा' में प्राप्त अंकों के आधार पर तैयार की जाएगी और अभ्यर्थियों को केवल उक्त मेरिट सूचियों से स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में दाखिल किया जाएगा।

परंतु यह कि ऐसे अभ्यर्थियों, जो सरकार/लोक प्राधिकरण की सेवा में हैं, की मेरिट निर्धारित करने में, 'राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा' में प्राप्त अंकों के अधिकतम 30% तक, दूर-दराज के और/या दुर्गम्य क्षेत्रों या ग्रामीण क्षेत्रों में सेवा के प्रत्येक वर्ष के लिए, प्राप्त अंकों के 10% तक एक प्रोत्साहन के रूप में सरकार/सक्षम प्राधिकारी द्वारा अंकों में भारांश दिया जा सकता है। दूर-दराज के और/या दुर्गम्य क्षेत्र या ग्रामीण क्षेत्र वह होंगे जो समय-समय पर राज्य सरकार/सक्षम प्राधिकारी द्वारा अधिसूचित किए गए हों।

(5) वार्षिक स्वीकृत प्रवेश क्षमता की 5% सीटें, स्नातकोत्तर चिकित्सा पाठ्यक्रमों में दाखिले के लिए 'राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा' की मेरिट सूची के आधार पर, विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 के उपबंधों के अनुसार बैंचमार्क विकलांगताओं वाले व्यक्तियों द्वारा भरी जाएंगी।

किसी शैक्षिक वर्ष के लिए स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम में दाखिले हेतु पात्र बनने की दृष्टि से किसी अभ्यर्थी के लिए यह आवश्यक होगा कि वह उक्त शैक्षिक वर्ष के लिए आयोजित की गई स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों हेतु पात्रता 'राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा' में 50 वें पर्सेंटाइल पर न्यूनतम अंक प्राप्त करे। तथापि, अनुसूचित जातियों, अनुसूचित जनजातियों और अन्य पिछड़ा वर्गों से संबंधित अभ्यर्थियों के संबंध में 40 वें पर्सेंटाइल पर न्यूनतम अंक होंगे। विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 के अंतर्गत विनिर्दिष्ट बैंच मार्क विकलांगताओं वाले अभ्यर्थियों के संबंध में सामान्य श्रेणी के लिए न्यूनतम अंक 45 वें पर्सेंटाइल पर और अ.जा./अ.ज.जा./अ.पि.व.के लिए 40 वें पर्सेंटाइल पर होंगे।

(6) किसी ऐसे अभ्यर्थी, जो ऊपर उप-खंड (3) में यथा विनिर्धारित न्यूनतम पात्रता अंक प्राप्त करने में विफल रहा है, को उक्त शैक्षिक वर्ष में किसी स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम में दाखिल नहीं किया जाएगा।

(7) गैर सरकारी मेडिकल कॉलेजों/संस्थानों में, कुल सीटों में से 50% (पचास प्रतिशत) सीटें राज्य सरकार या उनके द्वारा नियुक्त प्राधिकारी द्वारा भरी जाएंगी और शेष 50% (पचास प्रतिशत) सीटें "राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश-परीक्षा" में प्राप्त अंकों के आधार पर बनाई गई मेरिट सूची के अनुसार संबंधित मेडिकल कॉलेजों/संस्थानों द्वारा भरी जाएंगी।

(8) स्नातकोत्तर डिप्लोमा पाठ्यक्रमों में 50% सीटें, सरकारी सेवा में ऐसे चिकित्सा अधिकारियों के लिए आरक्षित होंगी, जिन्होंने दूर-दराज के और/या दुर्गम्य क्षेत्रों और/या ग्रामीण क्षेत्रों में कम से कम तीन वर्ष तक सेवा की है।

स्नातकोत्तर डिप्लोमा प्राप्त करने के पश्चात ये चिकित्सा अधिकारी, समय-समय पर राज्य सरकार/सक्षम प्राधिकारी द्वारा यथा परिभाषित दूर-दराज के और/या दूर्गम क्षेत्रों में दो और वर्ष तक सेवा करेंगे।

(9) विश्वविद्यालय और अन्य संबंधित प्राधिकारी, दाखिले की प्रक्रिया ऐसे तरीके से आयोजित करेंगे कि सामान्य विशेषज्ञता पाठ्यक्रमों में हर वर्ष 1 मई तक और अति विशेषज्ञता पाठ्यक्रमों में 1 अगस्त तक अध्यापन आरंभ हो जाए। इस उद्देश्य के लिए वे परिशिष्ट III में दर्शायी गई समय अनुसूची का पालन करेंगे।

(10) स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों के लिए 31 मई के पश्चात और अति विशेषज्ञता पाठ्यक्रमों के लिए 31 अगस्त के पश्चात किसी भी परिस्थिति में किसी शैक्षिक सत्र के संबंध में छात्रों का कोई दाखिला नहीं किया जाएगा। विश्वविद्यालय उक्त तारीखों के पश्चात दाखिल किए गए किसी छात्र का पंजीकरण नहीं करेंगे।

(11) कोई भी प्राधिकारी/संस्थान, इन विनियमों द्वारा यथा विनिर्धारित मापदंड/प्रक्रिया का उल्लंघन करके और/या दाखिलों के संबंध में माननीय उच्चतम न्यायालय द्वारा पारित निर्णयों का उल्लंघन करके, किसी स्नातकोत्तर मेडिसिन पाठ्यक्रम में किसी अभ्यर्थी को दाखिल नहीं करेगा। उपर्युक्त का उल्लंघन करके दाखिल किए गए किसी अभ्यर्थी को परिषद् द्वारा तुरंत निकाल दिया जाएगा। ऐसे प्राधिकारी/संस्थान, जो इन विनियमों और/या माननीय उच्चतम न्यायालय द्वारा पारित निर्णयों का उल्लंघन करके किसी छात्र को दाखिला प्रदान करता है, उसके विरुद्ध ऐसी कार्रवाई की जा सकेगी जो परिषद् द्वारा विनिर्धारित की जाए, जिसमें आगामी शैक्षिक वर्ष/वर्षों के लिए उसकी स्वीकृत प्रवेश क्षमता से, किए गए ऐसे दाखिलों की सीमा के समतुल्य सीटों का अभ्यर्षण शामिल है।"

5. स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली में 9 क (3) के पश्चात निम्नलिखित खंड जोड़ा जाएगा:-

9 क (4) स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में दाखिले के लिए सामूहिक परामर्श में सीट ब्लाकिंग और परामर्श के दौरान नया विकल्प चुनने की अनुमयता रोकने की दृष्टि से, शुल्क की जब्ती, परिशिष्ट-III में दिए गए मापदंडों के अनुसार होगी।

6. " स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" में, स्टाफ संकाय शीर्षक के अंतर्गत खंड 11.1 (क) में निम्नलिखित अभिवर्धन किया जाएगा, दूसरे परंतुक के पश्चात निम्नलिखित जोड़ा जाएगा:

"न्यूनतम अपेक्षित स्टाफ (सामान्य विशेषज्ञता):

(प्रथम इकाई)

1-प्रोफेसर

1-एसोसिएट प्रोफेसर

1-सहायक प्रोफेसर

1-वरिष्ठ रेजीडेंट

2-कनिष्ठ रेजीडेंट

विभाग की बाकी इकाइयों (बहु-इकाई विभागों में) का अध्यक्ष प्रोफेसर या एसोसिएट प्रोफेसर हो सकता है और बाकी दो संकाय सदस्य, एक वरिष्ठ रेजीडेंट तथा दो कनिष्ठ रेजीडेंटों के अलावा सहायक प्रोफेसर हो सकते हैं।

उपर्युक्त परिभाषा, श्वसनी मेडिसिन/त्वचारोग-विज्ञान, रतिजरोग-विज्ञान, कुष्ठ रोग/नेत्ररोग-विज्ञान/नाक कान गला रोग-विज्ञान आदि जैसे दिवा देखभाल सेवाओं वाले विभागों/गंभीर देखभाल वाले विभागों पर लागू नहीं होगी। परिषद् ने स्नातकोत्तर में सभी विभागों में रेजीडेंटों की शर्त शामिल करने का भी निर्णय लिया है।

7. "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" में 'स्टाफ संकाय' शीर्षक के अंतर्गत खंड 11.1 (ख) में निम्नलिखित अभिवर्धन किया जाएगा, तीसरे परंतुक के पश्चात निम्नलिखित जोड़ा जाएगा:-

"न्यूनतम अपेक्षित स्टाफ (अति विशेषज्ञता):

(प्रथम इकाई)

1-प्रोफेसर

1-एसोसिएट प्रोफेसर

1-सहायक प्रोफेसर

1-वरिष्ठ रेजीडेंट

2-कनिष्ठ रेजीडेंट

विभाग की बाकी इकाइयों (बहु-इकाई विभागों में) का अध्यक्ष, प्रोफेसर या एसोसिएट प्रोफेसर हो सकता है और बाकी दो संकाय सदस्य, एक वरिष्ठ रेजिडेंट तथा दो कनिष्ठ रेजिडेंटों के अलावा सहायक प्रोफेसर हो सकते हैं।

8. "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" के "दाखिल किए जाने वाले स्नातकोत्तर छात्रों की संख्या" शीर्षक के अंतर्गत खंड 12(1) को निम्नलिखित रूप में प्रतिस्थापित किया जाएगा/उसमें निम्नलिखित जोड़ा जाएगा:-

दूसरे पैराग्राफ में "रेडियोथेरेपी" शब्द "रेडिएशन ऑनकोलॉजी" के रूप में प्रतिस्थापित किया जाएगा।

तीसरे पैराग्राफ के पश्चात निम्नलिखित जोड़ा जाएगा:-

"यह भी कि गैर-सरकारी मेडिकल कॉलेजों/चिकित्सा संस्थानों में उक्त अनुपात के आधार पर सीटों की वृद्धि के लिए किए गए आवेदनपत्र पर केवल तभी विचार किया जाएगा, यदि उस कॉलेज/संस्थान की-

1. 15 वर्ष की स्टैंडिंग है;
2. वह 10 वर्ष से स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम चलाने वाला होना चाहिए;
3. उसे मान्यता के मूल्यांकन की कम से कम एक निरंतरता संतोषजनक ढंग से पूरी कर लेनी चाहिए; और
4. यदि वह सीटों की वृद्धि के लिए भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् अधिनियम, 1956 की धारा 10क के अंतर्गत आवेदन करता है जो केवल संकाय सदस्य, रेजिडेंट, नैदानिक सामग्री और अवसंरचनात्मक सुविधाओं आदि के वास्तविक सत्यापन के पश्चात ही प्रदान की जाएगी।

9. "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" के "प्रशिक्षण कार्यक्रम" शीर्षक के अंतर्गत खंड 13(2) की तीसरी पंक्ति में "प्रत्येक शैक्षिक वर्ष" शब्द निम्नलिखित रूप में प्रतिस्थापित किए जाएंगे:-

"6 महीने की शैक्षिक अवधि"

10. "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" के "परीक्षा" शीर्षक के अंतर्गत खंड 14 को निम्नलिखित रूप में प्रतिस्थापित किया जाएगा:-

"डिग्री की परीक्षाओं के लिए सभी चार प्रश्नपत्रों और डिप्लोमा परीक्षा में तीन प्रश्नपत्रों में सिद्धांत के प्रत्येक प्रश्नपत्र में न्यूनतम 40% और संचयी रूप से कम से कम 50% अंक प्राप्त करना। उक्त डिग्री/डिप्लोमा परीक्षा, जैसा भी मामला हो, में कुल मिलाकर, उत्तीर्ण होने के लिए प्रयोगात्मक परीक्षा में 50% अंक प्राप्त करना अनिवार्य होगा।

11. "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" में परिशिष्ट में, स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों (सामान्य विशेषज्ञता) के लिए शैक्षिक वर्ष 2018-19 में दाखिला अनुसूची के नीचे निम्नलिखित टिप्पणी जोड़ी जाएगी:-

टिप्पणी:-

1. कार्य आरंभ की अंतिम तारीख अर्थात् 10 मई के पश्चात खाली बची अखिल भारतीय कोटा सीटें, राज्य सरकार के कोटे में परिवर्तित मानी जाएगी।
2. 28 फरवरी के पश्चात अनुमत संस्थान/कालेज/पाठ्यक्रमों पर चालू शैक्षिक वर्ष के लिए दाखिले/सीटों के आबंटन हेतु विचार नहीं किया जाएगा।
3. किसी भी परिस्थितियों में, दाखिले/कार्य आरंभ की अंतिम तारीख, 31 मई के बाद नहीं बढ़ाई जाएगी।
4. उपर्युक्त समय-सारणी का निष्ठापूर्वक पालन करने के उद्देश्य के लिए शनिवार, रविवार या अवकाशों (राष्ट्रीय अवकाशों को छोड़कर) को कार्य दिवस के रूप में माना जाएगा।
5. परामर्श के दौरान नया विकल्प चुनने की छात्रों की अनुमेयता के संबंध में निम्नलिखित मापदंड लागू होंगे:

चक्र	निःशुल्क निर्गमन	शुल्क की जव्ती के साथ निर्गमन	आगे परामर्श के लिए अपात्र	पंजीकरण शुल्क की धनराशि
ए.आई.क्यू. I/ मानित	✓			
ए.आई.क्यू. II/मानित		यदि कार्य आरंभ नहीं किया	यदि कार्य आरंभ कर दिया	सरकारी-25,000/- रु. (अ.जा./अ. ज. जा./अ.पि.व. के लिए आधी) मानित 2,00,000/- रुपये
राज्य कोटा I	✓			
राज्य कोटा II		यदि कार्य आरंभ नहीं किया	यदि कार्य आरंभ कर दिया	सरकारी-25,000/- रु. (अ.जा./अ. ज. जा./अ.पि.व. के लिए आधी) प्राइवेट 2,00,000/- रुपये
राज्य कोटा मोप-अप			✓	
मानित मोप-अप			✓	

12. "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" की अनुसूची में, क्रम संख्या 25 पर खंड 'क' के अंतर्गत 'एम डी (रेडियोथेरेपी)' का नाम बदल कर निम्नलिखित किया जाएगा:-

"एम डी (रेडिएशन ऑनकोलोजी)"

डॉ. रीना नय्यर, सचिव (प्रभारी)

[विज्ञापन III/4/असा./18/17]

पाद टिप्पणी: प्रधान विनियमावली नामतः "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" दिनांक 7 अक्टूबर, 2000 को भारत के राजपत्र के भाग III, खंड 4 में प्रकशित की गई थी और इसे भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् की दिनांक 03/03/2001, 06/10/2001, 16/03/2005, 23/03/2006, 20/10/2008, 25/03/2009, 21/07/2009, 17/11/2009, 09/12/2009, 16/04/2010, 08/12/2010, 27/12/2010 09/02/2012, 27/02/2012, 28/03/2012, 17/04/2013, 01/02/2016, 17/06/2016, 08/08/2016, 31/01/2017, 11/03/2017, 06/05/2017, 27/06/2017 और 31/07/2017 की अधिसूचनाओं के अंतर्गत संशोधित किया गया था।

MEDICAL COUNCIL OF INDIA

NOTIFICATION

New Delhi, the 5th April, 2018

No. MCI-18/1/2018-Med/100818.— In exercise of powers conferred by Section 33 of the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956), the Medical Council of India with the previous sanction of the Central Government hereby makes the following regulations to further amend the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000," namely:-

1. (i) These regulations may be called the "Postgraduate Medical Education (Amendment) Regulations, 2018".
- (ii) They shall come into force from the date of their publication in the Official Gazette.
2. Clause 6(1), (2) & (3) under the heading "Starting of postgraduate Medical Courses and their recognition" of the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", shall be substituted as under:-

"(1) An institution intending to start a post-graduate medical education course or to increase the annual intake capacity in an already ongoing course shall obtain the prior permission of the Central Government under section 10A of the Act. The prior permission granted by the Central Government for Postgraduate Degree/Postgraduate Diploma courses shall be for four and three academic years respectively

Provided that it shall be incumbent upon Medical Colleges/Medical Institutions to make an application for starting of Post-graduate medical education courses within three years of grant of recognition, i.e., three years from the date of inclusion of the MBBS qualification awarded by the Medical College in the First Schedule of the Indian Medical Council Act, 1956. Failure to make an application for starting of Postgraduate courses within the stipulated time shall entail the withdrawal of recognition of MBBS qualification.

Provided further that a Medical College/Medical Institution that makes an application for starting of a Postgraduate course in the eventuality of disapproval shall be granted two more opportunities for the succeeding years to make an application. Failure to obtain permission of the Central Government thereafter shall entail the withdrawal of Recognition of MBBS qualification."

Provided further that above shall be applicable to the scheme submitted from the academic year 2020-21 onwards, in order to provide time to the existing colleges to apply.

- (2) The Institution shall apply for recognition of the Post Graduate Medical qualification to the Central Government through the affiliating University, when the first admitted batch shall be due to appear for the examination to be conducted by the affiliating University.

In the event of deficiencies being found in the assessment, the Institution shall be granted an opportunity to submit compliance within 30 days from the date of communication of deficiencies by the Council. Such an opportunity to comply with the deficiencies shall be availed by the Institute only twice. The Postgraduate Medical Education Committee on finding the compliance satisfactory shall convey the recommendation to recognize the course. In all other cases, the prior permission of the Central Government granted under sub-clause (1) shall be deemed to have lapsed after four and three years for Postgraduate Degree/Postgraduate Diploma courses respectively. Further, in such cases; recommendation shall be made to the Central Government to include the qualifications in the First Schedule of the Indian Medical Council Act, 1956 only in respect of first four batches of Postgraduate Degree Courses and three batches of Postgraduate Diploma courses.

- (3) Failure to seek timely recognition as required in sub-clause 2 shall invariably result in stoppage of admission to the concerned Post Graduate course.

In the event of failure of the institute to seek recognition for existing Post Graduate courses, the Council may recommend to the Central Government for imposition of exemplary penalty which may extend to Rupees ten lakhs per seat of the postgraduate course; and/or stoppage of other postgraduate Medical courses of the Institution; and/or debar the Institution from making any application for starting or increase of seats in postgraduate courses for a specified period; and/or reducing the intake capacity in MBBS."

3. Clause 8(1) under the heading "General" of the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", shall be substituted as under:-

"The Medical Institution recognized under the Indian Medical Council Act, 1956 for running post-graduate courses prior to the commencement of the Indian Medical Council (Amendment) Act, 1993; the Medical

Colleges recognised for running Bachelor of Medicine and Bachelor of Surgery (MBBS) course; and the Medical Institutions established by the Central Government for the purpose of imparting postgraduate medical education shall be eligible for starting a post-graduate medical education course or to increase the intake capacity in any already ongoing postgraduate medical education course.

Provided that it shall be permissible for Medical Colleges not yet recognized for the award of MBBS degree under the Indian Medical Council Act, 1956 to apply for starting of a Post-graduate medical education course in pre clinical and para clinical subjects, namely, Anatomy; Physiology; Biochemistry; Pharmacology; Pathology; Microbiology; Forensic Medicine; and Community Medicine at the time of third renewal i.e., alongwith the admission of fourth batch for the MBBS course; and in clinical subjects, namely, Anaesthesiology; Dermatology, Venereology and Leprosy; General Medicine; Paediatrics; Psychiatry; Radio-diagnosis; Radiation Oncology; Respiratory Medicine; Otorhinolaryngology; General Surgery; Ophthalmology; Orthopaedics; Obstetrics & Gynaecology, at the time of fourth renewal, i.e., along with the admission of fifth batch for the MBBS course."

4. In the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", in Regulation 9 under the heading "Procedure for selection of candidate for Postgraduate courses" shall be substituted as under:-

Preamble

1. The Parliament of India has amended the Indian Medical Council Act, 1956 by the Indian Medical Council (Amendment) Act 2016. This Amendment Act after receiving the assent of the President has been notified in the Gazette of India on 5th August 2016. The Indian Medical Council (Amendment) Act 2016 has inserted section 10 D and section 33 (mb) to the Indian Medical Council Act, 1956. The said provision provides for a uniform entrance examination to all medical educational institutions at the under graduate level and post graduate level by the "designated authority". By virtue of this Amendment the Parliament has provided legislative sanctity to the National Eligibility-Cum-Entrance Test [hereinafter "NEET"] included in the Post-Graduate Medical Education Regulations, 1997 by Amendments notified in the Official Gazette on 27th December 2010, 27th February 2012 and 23rd October 2012.
  2. Earlier the provisions relating to NEET were quashed by the Hon'ble Supreme Court vide its judgment dated 18th July 2013 in Christian Medical College Vellore & Ors. (TC (C) No. 98 of 2012 and other 114 connected petitions). However, on a Review Petition preferred by the Medical Council of India and the Union of India, the Hon'ble Supreme Court vide its order dated 11th April 2016 in Review Petition (c) Nos. 2059-2268 of 2013 captioned as Medical Council of India vs. Christian Medical College Vellore & Ors. has revived NEET Regulations. The admission to postgraduate courses for the academic year 2017-18 were conducted on the basis of provisions of the Indian Medical Council (Amendment) Act, 2016 and the NEET Regulations revived by the Hon'ble Supreme Court and in the Terms of the Indian Medical Council (Amendment) Act, 2016 the National Eligibility-cum-Entrance Test is the uniform entrance examination to all medical educational institutions at the post graduate level and shall continue to be the uniform entrance examination to all medical educational institutions at the post graduate level.
9. **Procedure for selection of candidate for Postgraduate courses shall be as follows:-**
- (1) There shall be a uniform entrance examination to all medical educational institutions at the Postgraduate level namely 'National Eligibility-cum-Entrance Test' for admission to postgraduate courses in each academic year and shall be conducted under the overall supervision of the Ministry of Health & Family Welfare, Government of India.
  - (2) The "designated authority" to conduct the 'National Eligibility-cum-Entrance Test' shall be the National Board of Examination or any other body/organization so designated by the Ministry of Health and Family Welfare, Government of India.
  - (3) In order to be eligible for admission to Postgraduate Course for an academic year, it shall be necessary for a candidate to obtain minimum of marks at 50th percentile in the 'National Eligibility-Cum-Entrance Test for Postgraduate courses' held for the said academic year. However, in respect of candidates belonging to Scheduled Castes, Scheduled Tribes, and Other Backward Classes, the minimum marks shall be at 40th percentile. In respect of candidates with benchmark disabilities specified under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016, the minimum marks shall be at 45th percentile for General Category and 40th percentile for SC/ST/OBC. The percentile shall be determined on the basis of highest marks secured in the All India Common merit list in National Eligibility-cum-Entrance Test for Postgraduate courses.

Provided when sufficient number of candidates in the respective categories fail to secure minimum marks as prescribed in National Eligibility-cum-Entrance Test held for any academic year for admission to Postgraduate Courses, the Central Government in consultation with Medical Council of India may at its

discretion lower the minimum marks required for admission to Post Graduate Course for candidates belonging to respective categories and marks so lowered by the Central Government shall be applicable for the academic year only.

- (4) The reservation of seats in Medical Colleges/institutions for respective categories shall be as per applicable laws prevailing in States/Union Territories. An all India merit list as well as State-wise merit list of the eligible candidates shall be prepared on the basis of the marks obtained in National Eligibility-cum-Entrance Test and candidates shall be admitted to Postgraduate Courses from the said merit lists only.

Provided that in determining the merit of candidates who are in service of government/public authority, weightage in the marks may be given by the Government/Competent Authority as an incentive upto 10% of the marks obtained for each year of service in remote and/or difficult areas or Rural areas upto maximum of 30% of the marks obtained in National Eligibility-cum Entrance Test. The remote and/or difficult areas or Rural areas shall be as notified by State Government/Competent authority from time to time.”.

- (5) 5% seats of annual sanctioned intake capacity shall be filled up by persons with benchmark disabilities in accordance with the provisions of the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016, based on the merit list of National Eligibility-Cum-Entrance Test for admission to Postgraduate Medical Courses.

In order to be eligible for admission to Postgraduate Course for an academic year, it shall be necessary for a candidate to obtain minimum of marks at 50th percentile in the ‘National Eligibility-Cum-Entrance Test for Postgraduate courses’ held for the said academic year. However, in respect of candidates belonging to Scheduled Castes, Scheduled Tribes, and Other Backward Classes, the minimum marks shall be at 40th percentile. In respect of candidates with benchmark disabilities specified under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016, the minimum marks shall be at 45th percentile for General Category and 40th percentile for SC/ST/OBC.

- (6) No candidate who has failed to obtain the minimum eligibility marks as prescribed in Sub-Clause (3) above shall be admitted to any Postgraduate courses in the said academic year.
- (7) In non-Governmental medical colleges/institutions, 50% (Fifty Percent) of the total seats shall be filled by State Government or the Authority appointed by them, and the remaining 50% (Fifty Percent) of the seats shall be filled by the concerned medical colleges/institutions on the basis of the merit list prepared as per the marks obtained in National Eligibility-cum-Entrance Test.”
- (8) 50% of the seats in Postgraduate Diploma Courses shall be reserved for Medical Officers in the Government service, who have served for at least three years in remote and /or difficult areas and / or Rural areas. After acquiring the Postgraduate Diploma, the Medical Officers shall serve for two more years in remote and /or difficult areas and / or Rural areas as defined by State Government/Competent authority from time to time.
- (9) The Universities and other authorities concerned shall organize admission process in such a way that teaching in broad speciality postgraduate courses starts by 1st May and for super speciality courses by 1st August each year. For this purpose, they shall follow the time schedule indicated in Appendix-III.
- (10) There shall be no admission of students in respect of any academic session beyond 31st May for postgraduate courses and 31st August for super speciality courses under any circumstances. The Universities shall not register any student admitted beyond the said date.
- (11) No authority / institution shall admit any candidate to any postgraduate medicine course in contravention of the criteria / procedure as laid down by these Regulations and / or in violation of the judgements passed by the Hon’ble Supreme Court in respect of admissions. Any candidate admitted in contravention / violation of aforesaid shall be discharged by the Council forthwith. The authority / institution which grants admission to any student in contravention / violation of the Regulations and / or the judgements passed by the Hon’ble Supreme Court, shall also be liable to face such action as may be prescribed by the Council, including surrender of seats equivalent to the extent of such admission made from its sanctioned intake capacity for the succeeding academic year / years.”.

5. In the Postgraduate Medical Education Regulations following clause shall be added after 9A(3):-

9A(4) In order to prevent seat blocking in common counseling for admission to Postgraduate Courses and permissibility to exercise fresh choice during Counseling, forfeiture of fee shall be in accordance with the matrix contained in appendix-III.

6. In the “Postgraduate Medical Education Regulations, 2000”, the following additions in clause 11.1(a) under the heading Staff – Faculty, the following shall be added after the second proviso:

Minimum staff required (Broad speciality):

(First Unit)

1-Professor

1-Associate Professor

1- Assistant Professor

1-Senior Resident

2-Junior Resident

Remaining units of the department (in multi unit departments) can be headed by Professor or Associate Professor and remaining two faculties can be Assistant Professor in addition to one Senior Resident and two Junior Resident.

The above definition shall not apply to the Departments of Critical Care/Departments with day care services such as Respiratory Medicine/ Dermatology Venereology Leprosy/Ophthalmology/Otorhinolaryngology etc. The Council also decided to include the requirement of Residents in all departments in the Postgraduate..

7. In the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", the following additions in clause 11.1(b) under the heading Staff – Faculty, the following shall be added after the third proviso:

Minimum staff required (Super-speciality):

(First Unit)

1-Professor

1-Associate Professor.

1- Assistant Professor

1-Senior Resident

2-Junior Resident

Remaining units of the department (in multi-unit departments) can be headed by Professor or Associate Professor and remaining two faculties can be Assistant Professor in addition to one Senior Resident and two Junior Resident.

8. Clause 12(1) under the heading "Number of Postgraduate students to be admitted " of the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", following shall be substituted/added:-

The word Radiotherapy shall be substituted as "Radiation Oncology" in 2nd paragraph

After Third paragraph following shall be added:-

Provided further that in non-governmental Medical Colleges/Medical Institution, the application for increase of seats on the basis of said ratio shall be considered only if the College/Institute:-

1. Has a standing of 15 years
2. Should be running the Postgraduate course since 10 years
3. Should have completed atleast 1 continuance of recognition assessment satisfactorily and
4. Applies u/s 10A of the Indian Medical Council Act, 1956 for increase of seats which would be granted only after physical verification of faculty, resident, clinical material and infrastructural facilities etc.

9. Clause 13(2) under the heading "TRAINING PROGRAMME" of the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", in third line "each academic year" shall be substituted as under:-

"Academic Term of 6 months"

10. Clause 14 under the heading "EXAMINATION" of the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", following shall be substituted as under:-

Obtaining a minimum of 40% marks in each theory paper and not less than 50% cumulatively in all the four papers for degree examinations and three papers in diploma examination. Obtaining of 50% marks in Practical examination shall be mandatory for passing the examination as a whole in the said degree/diploma examination as the case may be.

11. In the Postgraduate Medical Education Regulations, 2000, in appendix the following note shall be added below the Admission schedule from the academic year 2018-19 onwards for Postgraduate Courses (broad Speciality):-

Note:

1. All India Quota Seats remaining vacant after last date for joining, i.e. 10th May will be deemed to be converted into State Quota.
2. Institute/College/Courses permitted after 28th February will not be considered for admission/allotment of seats for current academic year.
3. In any circumstances, last date for admission/joining will not be extended after 31st May.
4. For the purpose of ensuring faithful obedience to the above time-schedule, Saturday, Sunday or Holidays (except National Holiday) shall be treated as working day.
5. The following Matrix shall be applicable with regard to permissibility to students to exercise fresh choice during counseling: -

Round	Free Exit	Exit with forfeiture of fees	Ineligible for further counselling	Amount of registration fee
AIQ I/Deemed	✓			
AIQ II / Deemed		If not joined	If joined	Government – Rs. 25,000 (half for SC/ST/OBC) Deemed – Rs. 2,00,000
State Quota I	✓			
State Quota II		If not joined	If joined	Government – Rs. 25,000 (half for SC/ST/OBC) Private – Rs. 2,00,000
State Quota Mop-Up			✓	
Deemed Mop-Up			✓	

12. In Schedule of the Postgraduate Medical Education Regulations, 2000, under Clause "A" at SLNo. 25, the nomenclature of "MD(Radio-Therapy)" is changed to

"MD (Radiation Oncology)".

Dr. REENA NAYYAR, Secy. (Vc)
[ADVT. III/4/Exty./18/17]

Footnote: The Principal Regulations namely, "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000" were published in Part III, Section 4 of the Gazette of India on 7th Oct., 2000 and amended *vide* Medical Council of India Notification dated 03/03/2001; 06/10/2001; 16/03/2005; 23/03/2006; 20/10/2008; 25/03/2009; 21/07/2009; 17/11/2009; 09/12/2009; 16/04/2010; 08/12/2010; 27/12/2010; 09/02/2012; 27/02/2012; 28/03/2012; 17/04/2013; 01/02/2016; 17/06/2016; 08/08/2016; 31/01/2017; 11/03/2017; 06/05/2017; 27/06/2017 and 31/07/2017

RAKESH
SUKUL

Digitally signed by
RAKESH SUKUL
Date: 2016.04.07
14:11:57 +05:30

Uploaded by Dte. of Printing at Government of India Press, Ring Road, Mayapuri, New Delhi-110064
and Published by the Controller of Publications, Delhi-110054.

ANNEXURE -"Z"

Government Resolution No. Orphan-2022/CR 122/KA-03, Dated 06/04/2023 regarding Orphan reservation.

अनाथ आरक्षण घोरणामध्ये बदल करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक- अनाथ-२०२२/प्र.क्र.१२२/का-०३
नविन प्रशासन भवन, तिसरा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक- ६ एप्रिल, २०२३.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्र.संकीर्ण-२०१३/प्र.क्र.१०९/का.०३, दि.०६.०६.२०१६.
- २) शासन शुध्दीपत्रक, महिला व बाल विकास विभाग क्र.संकीर्ण-२०१३/प्र.क्र.१०९/का-३, दिनांक ९.५.२०१८.
- ३) शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्र.अमुजा-२०११/प्र.क्र.२१२/का.०३, दि.०२.०४.२०१८.
- ४) शासन परिपत्रक, महिला व बाल विकास विभाग क्रमांक-अनाथ-२०१८/प्र.क्र.१८२/का.०३, दि.२०.८.२०१९.
- ५) शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्र. अनाथ-२०१८/प्र.क्र.१८२/का-०३, दि.२३.०८.२०२१
- ६) शासन शुध्दीपत्रक महिला व बाल विकास विभाग क्र. अनाथ-२०१८/प्र.क्र.१८२/का-०३, दिनांक २६.११.२०२१.
- ७) दिनांक २३.०३.२०२३ रोजी आयोजित मा. मंत्रीमंडळाच्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना :-

अनाथ मुलांना राज्य शासनाच्या विविध सवलतींचा लाभ घेता यावा, याकरीता दि. १७/०१/२०१८ रोजी झालेल्या मंत्रीमंडळाच्या बैठकीतील निर्णयानुसार शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, दि.२/४/२०१८ अन्वये अनाथ मुलांना सर्वप्रथम खुल्या प्रवर्गातून शिक्षण व नोकरी यामध्ये १ टक्का समांतर आरक्षण लागू करण्यात आले. व अनाथ आरक्षणाच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने मार्गदर्शक सूचना महिला व बाल विकास विभाग, शासन परिपत्रक दि. २०/०८/२०१९ अन्वये निर्गमित करण्यात आल्या.

अनाथ आरक्षणाबाबतच्या दि. २/०४/२०१८ च्या शासन निर्णयात नमूद व्याख्येत बदल करणे तसेच अनाथांची तीन प्रकारांमध्ये वर्गवारी करणे तसेच अनाथांना खुल्या प्रवर्गातून १ टक्का आरक्षण लागू करण्याऐवजी दिव्यांगांच्या धर्तीवर उपलब्ध पद संख्येच्या १ टक्का आरक्षण लागू करणे याबाबतचा प्रस्ताव मा. मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेस्तव सादर करण्यात आला. दि. ११/०८/२०२१ रोजी झालेल्या मंत्रीमंडळाच्या बैठकीतील निर्णयानुसार अनाथांना दिव्यांगांच्या धर्तीवर १ टक्के आरक्षण लागू करणे, अनाथांच्या व्याख्येमध्ये बदल करणे, अनाथांची तीन प्रकारांमध्ये वर्गवारी करणे, अनाथ प्रमाणपत्र नमून्यात बदल करणे यानुषंगाने अनाथ आरक्षणासंदर्भातील सर्व शासन निर्णय अधिकृत करून दिनांक २३ ऑगस्ट, २०२१ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

या शासन निर्णयातील अनाथांच्या कोणत्याही प्रवर्गावर अन्याय होणार नाही तसेच सर्व प्रवर्गांना समान संधी उपलब्ध व्हावी याकरिता सध्या उपलब्ध असलेल्या १ टक्का आरक्षणाच्या मर्यादेतच अनाथांच्या प्रवर्गामध्ये

आरक्षित पदांची विभागणी करण्याबाबत दि. २३.०३.२०२३ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीतील निर्णयानुसार पुढील शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

अनाथ आरक्षण धोरणामध्ये बदल करण्यासाठी वाचा क्र.५ येथील शासन निर्णय तसेच वाचा क्र.६ येथील शासन शुद्धिपत्रक अधिक्रमित करून हा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

अनाथांना दिव्यांगांच्या धर्तीवर शिक्षण व शासकीय (निमशासकीय तसेच शासन अनुदानित संस्थांमधील) पद भरतीमध्ये उपलब्ध पदांच्या १ टक्का इतके आरक्षण लागू करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. या आरक्षणासाठी पात्रतेचे निकष, आरक्षणाचे स्वरूप, अटी व शर्ती, आरक्षणाच्या अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शक सूचना, अनाथांसाठी प्रमाणपत्र निर्गमित करावयाची कार्यपध्दती तसेच अनाथ प्रमाणपत्राचा नमुना पुढीलप्रमाणे विहित करण्यात येत आहेत.

१. अनाथ आरक्षण पात्रता निकष

- १) “संस्थात्मक” या प्रवर्गामध्ये ज्यांच्या वयाची १८ वर्षे पूर्ण होण्यापूर्वी त्यांच्या आई वडीलांचे निधन झाले आहे व ज्यांचे शासन मान्यता प्राप्त संस्थांमध्ये पालन पोषण झाले आहे (त्यांच्या नातेवाईकाची अथवा जातीची माहिती उपलब्ध असो किंवा नसो) अशा बालकांचा समावेश असेल.

(महिला व बाल विकास विभागांतर्गत बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ अन्वये कार्यरत बालकांच्या काळजी व संरक्षणाशी संबंधित संस्थांमध्ये तसेच महिला व बाल विकास विभागाव्यतिरिक्त अन्य विभागांकडून मान्यता प्रदान करण्यात आलेल्या अनाथालये अथवा तत्सदृश संस्थांमध्ये पालन पोषण झालेल्या अनाथांचा यामध्ये समावेश असेल.)

- २) “संस्थाबाह्य” या प्रवर्गामध्ये ज्यांच्या वयाची १८ वर्षे पूर्ण होण्यापूर्वी त्यांच्या आई वडीलांचे निधन झाले आहे आणि ज्यांचे शासन मान्यताप्राप्त संस्थांबाहेर/नातेवाईकाकडे संगोपन झालेले आहे अशा बालकांचा समावेश असेल.

२. आरक्षणाचे स्वरूप

- १) अनाथ आरक्षणाची अंमलबजावणी दिव्यांग आरक्षणाच्या धर्तीवर करण्यात येईल.
- २) सदर आरक्षण तसेच शैक्षणिक संस्था वसतिगृहे व व्यावसायिक शिक्षण प्रवेशासाठी आणि शासकीय पदभरतीसाठी लागू राहिल.
- ३) अनाथांसाठी आरक्षित पदे ही पदभरतीसाठी उपलब्ध एकूण पदसंख्येच्या तसेच शैक्षणिक प्रवेशासाठी उपलब्ध एकूण जागांच्या १% इतकी असतील.
- ४) अनाथांसाठी आरक्षित पदांची विभागणी संस्थात्मक व संस्थाबाह्य या प्रवर्गामध्ये पुढीलप्रमाणे करण्यात येईल:
१. शिक्षण व नोकरीमध्ये अनाथ प्रवर्गासाठी उपलब्ध जागा समसंख्येत असल्यास संस्थात्मक व संस्थाबाह्य प्रवर्गास समप्रमाणात जागा वाटून देण्यात याव्यात.
  २. अनाथ आरक्षण प्रवर्गासाठी उपलब्ध जागा विषम संख्येत असल्यास आधी जागांची समप्रमाणात विभागणी करावी व उरलेले अधिकचे १ पद हे पहिल्या पदभरतीमध्ये संस्थात्मक प्रवर्गासाठी उपलब्ध करून द्यावे. व त्यापुढील पदभरतीमध्येसुद्धा विषम जागा उपलब्ध असतील तर उपरोक्तप्रमाणे जागांची सम-समान विभागणी केल्यावर उरलेले अधिकचे १ पद हे त्या पदभरतीमध्ये संस्थाबाह्य

प्रवर्गासाठी उपलब्ध करून देण्यात यावे. अशा प्रकारे अधिकचे पद आळीपाळीने संस्थात्मक व संस्थाबाह्य प्रवर्गासाठी उपलब्ध करून देण्यात यावे.

- III. तथापि, एका वर्षी विषम संख्येत पदे उपलब्ध झाली व त्यानंतरच्या पुढील पदभरतीमध्ये समप्रमाणात पदे उपलब्ध झाल्यास पुढील प्रमाणे कार्यवाही करावी-
  - पहिल्या भरती प्रक्रियेमध्ये तीन पदे उपलब्ध झाल्यास दोन पदे संस्थात्मक व एक पद संस्थाबाह्य उमेदवारांना उपलब्ध होतील.
  - पुढील भरतीप्रक्रियेमध्ये दोन पदे उपलब्ध झाल्यास दोन्ही प्रवर्गांना एक-एक पद उपलब्ध होईल.
  - त्या पुढील भरतीप्रक्रियेमध्ये पुन्हा तीन पदे उपलब्ध झाल्यास एक पद संस्थात्मक व दोन पदे संस्थाबाह्य उमेदवारांना उपलब्ध होतील.

३. अटी व शर्ती

- १) आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी उमेदवारांकडे महिला व बाल विकास विभागाकडून निर्गमित अनाथ प्रमाणपत्र असणे आवश्यक असेल.
- २) अनाथ आरक्षणासाठी अर्ज करणा-या उमेदवाराने तो महाराष्ट्र राज्याचा अधिवासी (Domicile) असल्याचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक असेल.
- ३) पदभरतीमध्ये अनाथ आरक्षणासाठी अर्ज करणाऱ्या उमेदवाराने संबंधित पदाच्या सेवा प्रवेश नियमातील तरतूदीनुसार पदासाठी आवश्यक असणारी किमान शैक्षणिक व इतर अर्हता प्राप्त केलेली असणे बंधनकारक राहिल.
- ४) अनाथ आरक्षणाचा लाभ घेऊन शासन सेवेत रुजू होणाऱ्या उमेदवाराला अनाथ प्रमाणपत्र पडताळणीच्या अधीन राहून तात्पुरत्या स्वरूपात नियुक्ती देण्यात येईल. नियुक्ती पश्चात ६ महिन्यांच्या कालावधीत आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे यांचेकडून अनाथ प्रमाणपत्राची पडताळणी करून घेण्याची जबाबदारी संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी/ विभाग प्रमुख यांची राहिल.
- ५) अनाथ आरक्षण लागू करताना शासन निर्णयातील तरतूदीचे काटेकोरपणे पालन करण्याची जबाबदारी संबंधित प्राधिकरणाची राहिल.
- ६) अनाथ आरक्षणाच्या अनुषंगाने अभिनिर्णय देण्यास महिला व बाल विकास विभाग सक्षम राहिल.
- ७) अनाथ आरक्षण हे समांतर आरक्षण असल्याने आरक्षणाच्या अनुषंगाने सामान्य प्रशासन विभागाने वेळोवेळी निश्चित केलेले निकष व अटी अनाथ आरक्षणास लागू राहतील.

४. आरक्षणाच्या अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शक सूचना

- १) अनाथांसाठी आरक्षित पदांची गणना करताना १०० पदांमध्ये १ पद असे प्रमाण असले तरी उपलब्ध पदसंख्येच्या १%ची गणना केल्यावर संख्या अपूर्णाकात येत असल्यास ०.५० पेक्षा कमी येणारा अपूर्णाक दुर्लक्षित करावा तर ०.५० किंवा त्यापेक्षा मोठा अपूर्णाक १ समजावा.
- २) पदभरती अथवा शैक्षणिक प्रवेशासाठीची अनाथ आरक्षणाची पदे उपलब्ध पदसंख्येच्या प्रमाणात स्वतंत्रपणे दर्शविण्यात यावीत. ही पदे खुला किंवा सामाजिक आरक्षण प्रवर्गात दर्शविण्यात येऊ नयेत.
- ३) तथापि, अनाथांसाठी आरक्षित पदावर गुणवत्तेनुसार निवड झाल्यावर संबंधित अनाथ उमेदवाराचा समावेश तो ज्या सामाजिक प्रवर्गाचा आहे त्या प्रवर्गात करण्यात येईल. आणि त्याच्या सामाजिक प्रवर्गाच्या बिंदूवर त्याची गणना करण्यात येईल.

- ४) बालगृहात/अनाथालयात दाखल करण्यात येणाऱ्या काही अनाथ बालकांच्या शैक्षणिक प्रवेशावेळी त्यांची जात अंदाजे नमूद करण्यात येते. अशा अनाथांच्या जात प्रमाणपत्राची वैधता होऊ शकत नसल्यास सदर उमेदवाराचा समावेश पदभरतीनंतर खुल्या प्रवर्गात करण्यात यावा.
  - ५) सदर शासन निर्णय अंमलात येण्यापूर्वी ज्या पात्र अनाथांना महिला व बाल विकास विभागामार्फत अनाथ प्रमाणपत्र निर्गमित करण्यात आलेले आहे त्यातील "अ" व "ब" प्रवर्गाचे अनाथ प्रमाणपत्रप्राप्त अनाथांना या शासन निर्णयानुसार "संस्थात्मक" प्रवर्गातील अनाथ समजण्यात येईल. व पूर्वीच्या "क" प्रवर्गाचे प्रमाणपत्र निर्गमित करण्यात आलेल्या अनाथांना या शासन निर्णयानुसार "संस्थाबाह्य" प्रवर्गातील अनाथ समजण्यात येईल. त्यांना सुधारीत प्रमाणपत्रे वेगळ्याने निर्गमित करण्याची आवश्यकता नाही. हा शासन निर्णय लागू झाल्याच्या दिनांकापासून नव्याने विहित नमुन्यानुसार प्रमाणपत्रे वितरीत करण्यात यावीत.
  - ६) अनाथ आरक्षणासाठी अर्ज करणा-या उमेदवारास अनुसूचित जाती या प्रवर्गासाठी निश्चित करण्यात आलेले शैक्षणिक शुल्क, परीक्षा शुल्क, किमान गुणवत्ता पात्रता आणि वयोमर्यादा इत्यादी निकष लागू राहतील.
५. "संस्थात्मक" प्रवर्गातील अनाथांसाठी प्रमाणपत्र निर्गमित करावयाची कार्यपध्दती
- १) महिला व बालविकास विभागाच्या अखत्यारीत येणा-या बालकांशी संबंधित संस्थांमध्ये वास्तव्यास असलेल्या किंवा वयाच्या १८ वर्षांनंतर संस्थेतून बाहेर पडलेल्या व अनाथ प्रमाणपत्रासाठीचे निकष पूर्ण करणा-या अनाथाने संबंधित संस्थेच्या अधीक्षकाकडे अनाथ प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी अर्ज करावा.
  - २) संबंधित संस्थेच्या अधीक्षकांनी त्या अर्जावरून संबंधित अर्जदाराने ज्या-ज्या संस्थेत वास्तव्य केले आहे अशा सर्व संबंधित संस्थेच्या अधीक्षकांकडून आवश्यकतेनुसार त्याची माहिती स्वतः उपलब्ध करून घ्यावी. तसेच अर्जदाराच्या आई-वडीलांचा शोध घेवून, त्यापैकी कोणीही हयात नसल्याबाबतची संबंधित यंत्रणेकडून खात्री करून घ्यावी.
  - ३) संस्थेच्या अधीक्षकांनी अर्जदाराच्या आई-वडीलांचा शोध घेवून, त्यापैकी कोणीही हयात नसल्याबाबतची संबंधित यंत्रणेकडून खात्री केली असल्याचे तसेच संबंधित अर्जदाराची माहिती व उपलब्ध कागदपत्रांच्या आधारे निकषानुसार तो अनाथ असल्याचे नमूद करून जिल्हा महिला बाल विकास अधिकारी यांना प्रस्ताव सादर करावा.
  - ४) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी संस्थेच्या अधीक्षकांकडून प्राप्त प्रस्तावाची छाननी पुढील दस्तावेज/पुरावे विचारात घेऊन करावी - संस्थेचे अधीक्षक यांनी सादर केलेली माहिती, जन्म-मृत्यू नोंद रजिस्टर, ग्रामसेवक/मुख्याधिकारी/वार्ड अधिकारी किंवा इतर सक्षम अधिकारी यांचेकडून निर्गमित मृत्यू दाखला, आवश्यकतेनुसार शासकीय जिल्हा रुग्णालयाकडून प्राप्त वयाचा पुरावा, शाळा सोडल्याचा दाखला, प्रवेश निर्गम रजिस्टरची प्रत, गृह चौकशी अहवाल, बाल कल्याण समिती/बाल न्याय मंडळाचे संबंधिताबाबतचे आधीचे आदेश इत्यादी.
  - ५) या छाननीनंतर जिल्हा महिला बाल विकास अधिकारी यांनी संबंधित अर्जदारास अनाथ घोषित करण्यासाठीचा प्रस्ताव स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह संबंधित जिल्ह्याच्या बाल कल्याण समितीस सादर करावा.

- ६) बाल कल्याण समितीने जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेकडून प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर अर्जाची पुन्हा छाननी करावी. आवश्यकता असेल तर अर्जाच्या छाननीसाठी अर्जदाराची मुलाखत किंवा पोलीस / महसूल विभागाच्या यंत्रणेचे सहाय्य घ्यावे.
  - ७) बालगृहात/अनाथालयात दाखल करण्यात येणाऱ्या काही अनाथ बालकांची जन्म तारीख/वय अंदाजे नमूद करण्यात येते. सक्षम प्राधिका-याच्या प्रमाणपत्राशिवाय अन्य कोणताही दस्तावेज वयाचा पुरावा म्हणून ग्राह्य धरू नये. ज्या बालकांच्या जन्म तारखेचा कोणताही पुरावा उपलब्ध नसेल अशा बालकांच्या वयाची चाचणी शासकीय जिल्हा रुग्णालयातून करून घेवून त्याचे वय निश्चित करून घ्यावे.
  - ८) प्रस्तावाची छाननी पूर्ण झाल्यावर अर्जदारास अनाथ प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याची शिफारस करून किंवा अनाथ प्रमाणपत्रासाठीचा अर्ज नाकारण्यात आल्यास त्याबाबतची कारणे नमूद करून प्रस्ताव जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांच्याकडे परत पाठवावा.
  - ९) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी बाल कल्याण समितीकडून प्राप्त प्रस्ताव शिफारशीसह संबंधित विभागीय उपायुक्त (महिला व बाल विकास) यांच्याकडे कार्यवाहीसाठी पाठवावा.
  - १०) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी सादर केलेला प्रस्ताव /शिफारस विचारात घेऊन विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास यांनी अनाथ प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याची कार्यवाही पूर्ण करावी. अनाथ प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याची शिफारस करण्यात आलेल्या प्रस्तावामध्ये प्रत्यक्षात अर्ज नाकारण्यासाठी पुरेशी कारणे आढळल्यास ती नमूद करून प्रस्ताव जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेमार्फत बाल कल्याण समितीकडे फेरनिर्णयासाठी पाठवावा.
  - ११) तथापि महिला व बाल विकास विभागाव्यतिरिक्त अन्य विभागांकडून मान्यता प्रदान करण्यात आलेल्या अनाथालये अथवा तत्सदृश संस्थांमध्ये वास्तव्यास असलेल्या किंवा अशा संस्थांमधून बाहेर पडलेल्या अनाथांना अनाथ प्रमाणपत्र देण्यासाठीची कार्यवाही ही संस्थाबाह्य प्रवर्गातील अनाथांना अनाथ प्रमाणपत्र देण्यासाठी विहित पद्धतीनुसार करणे आवश्यक राहिल.
६. “संस्थाबाह्य” प्रवर्गातील अनाथांसाठी प्रमाणपत्र निर्गमित करावयाची कार्यपध्दती
- १) नातेवाईकांकडे पालन पोषण होणा-या/झालेल्या किंवा शासनाच्या अन्य विभागांकडून मान्यता मिळालेल्या संस्थेमध्ये वास्तव्यास असलेल्या किंवा संस्थेमधून बाहेर पडलेल्या अनाथांना अनाथ प्रमाणपत्रासाठीचा अर्ज संबंधित संस्थाचालकांच्या किंवा आपल्या नातेवाईकांच्या माध्यमातून किंवा स्वतः जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेकडे करता येईल.
  - २) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी अर्जदारास अनाथ प्रमाणपत्र मिळणेसाठीच्या प्रस्तावाची छाननी पुढील दस्तावेज/पुराव्यांचा विचार करून करावी - संबंधित संस्थेचे संचालक यांनी सादर केलेली कागदपत्रे, जन्म-मृत्यू नोंद रजिस्टर, ग्रामसेवक/मुख्याधिकारी/वार्ड अधिकारी किंवा इतर सक्षम अधिकारी यांचेकडून निर्गमित मृत्यू दाखला, आवश्यकतेनुसार शासकीय जिल्हा रुग्णालयाकडून प्राप्त वयाचा पुरावा, शाळा सोडल्याचा दाखला, गृह चौकशी अहवाल, बाल कल्याण समिती/बाल न्याय मंडळाचे संबंधिताबाबतचे आधीचे आदेश इत्यादी.
  - ३) या छाननीनंतर जिल्हा महिला बाल विकास अधिकारी यांनी संबंधित अर्जदारास अनाथ घोषित करण्यासाठीचा प्रस्ताव स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह संबंधित जिल्हाच्या बाल कल्याण समितीस सादर करावा.

- ४) बाल कल्याण समितीने जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेकडून प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर अर्जाची पुन्हा छाननी करावी. आवश्यकता असेल तर अर्जाच्या छाननीसाठी अर्जदाराची मुलाखत किंवा पोलीस / महसूल विभागाच्या यंत्रणेचे सहाय्य घ्यावे.
- ५) बालगृहात/अनाथालयात दाखल करण्यात येणाऱ्या काही अनाथ बालकांची जन्म तारीख/वय अंदाजे नमूद करण्यात येते. सक्षम प्राधिका-याच्या प्रमाणपत्राशिवाय अन्य कोणताही दस्तावेज वयाचा पुरावा म्हणून ग्राह्य धरू नये. ज्या बालकांच्या जन्म तारखेचा कोणताही पुरावा उपलब्ध नसेल अशा बालकांच्या वयाची चाचणी शासकीय जिल्हा रुग्णालयातून करून घेवून त्याचे वय निश्चित करून घ्यावे.
- ६) प्रस्तावाची छाननी पूर्ण झाल्यावर अर्जदारास अनाथ प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याची शिफारस करून किंवा अनाथ प्रमाणपत्रासाठीचा अर्ज नाकारण्यात आल्यास त्याबाबतची कारणे नमूद करून प्रस्ताव जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांच्याकडे परत पाठवावा.
- ७) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी बाल कल्याण समितीकडून प्राप्त प्रस्ताव शिफारशीसह संबंधित विभागीय उपायुक्त (महिला व बाल विकास) यांच्याकडे कार्यवाहीसाठी पाठवावा.
- ८) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी सादर केलेला प्रस्ताव /शिफारस विचारात घेऊन विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास यांनी अनाथ प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याची कार्यवाही पूर्ण करावी. अनाथ प्रमाणपत्र निर्गमित करण्याची शिफारस करण्यात आलेल्या प्रस्तावामध्ये प्रत्यक्षात अर्ज नाकारण्यासाठी पुरेशी कारणे आढळल्यास ती नमूद करून प्रस्ताव जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेमार्फत बाल कल्याण समितीकडे फेरनिर्णयासाठी पाठवावा.

७. अनाथ प्रमाणपत्राचा नमुना

- १) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी व बाल कल्याण समितीची शिफारस विचारात घेवून विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास यांनी चांगल्या प्रतीच्या कागदावर सोबतच्या प्रपत्रामध्ये विहित करण्यात आलेल्या नमुन्यानुसार छापील लेटर हेडवर अनाथ प्रमाणपत्र स्वाक्षरी करून वितरीत करावे.
- २) अनाथ प्रमाणपत्रासाठी पुढीलप्रमाणे संकेतांक विहित करण्यात येत आहे. यामध्ये पहिली दोन अक्षरे महाराष्ट्र राज्य/पुढील तीन अक्षरे प्रमाणपत्र वितरीत करण्याची कार्यवाही करणा-या जिल्ह्याची आघाक्षरे/ पुढील तीन अक्षरे बालगृहाचा प्रकार [(IWC) हे महिला व बालविकास विभागाच्या अखत्यारीतील संस्थांमधील अनाथांसाठी; (IOG) हे महिला व बालविकास विभागाव्यतिरीक्त शासनाच्या अन्य विभागांकडून मान्यताप्राप्त संस्थांतील अनाथांसाठी आणि (NIN) कोणत्याही संस्थेत दाखल नसलेल्या व नातेवाईकांकडे पालन पोषण झालेल्या अनाथांसाठी] / संकेतामधील शेवटचे चार अंक हे संबंधित विभागीय उपायुक्त, महिला व बालविकास कार्यालयातील अनाथ प्रमाणपत्रांच्या नोंदवही (register) मधील अनाथ प्रमाणपत्राचा अनुक्रमांक दर्शवतील.
उदा. परभणी जिल्ह्यातील महिला व बालविकास अधिकारी कार्यालयाकडून प्रक्रिया झालेल्या बालगृहातील अनाथास द्यावयाच्या प्रमाणपत्राचा संकेतांक हा MH/PRN/IWC/०००१ असा असेल.
- ३) विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास विभाग यांनी त्यांच्या विभागातील अनाथ प्रमाणपत्रांची नोंदवही पुढीलप्रमाणे अद्ययावत करावी - यापूर्वी अनाथ प्रमाणपत्रे निर्गमित केल्याच्या दिनांकानुसार क्रमवारीने सर्व

शासन निर्णय क्रमांक-अनाथ-२०२२/प्र.क्र.१२२/का-०३.

प्रवर्गातील अनाथाची नोंद एकाच नोंदवहीमध्ये करून घ्यावी. व त्यापुढे या शासन निर्णयानुसार अनाथ प्रमाणपत्रे निर्गमित करताना नोंद घेऊन त्यानुसार क्रमांक देण्यात यावेत.

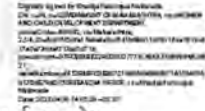
- ४) विभागीय उपायुक्त यांनी वितरीत केलेल्या प्रमाणपत्राची एक प्रत आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे यांना अग्रेपित करावी.
- ५) अनाथ प्रमाणपत्राच्या अनुषंगाने जर काही तक्रार असल्यास यासदर्भात अपिलीय प्राधिकारी हे आयुक्त, महिला व बाल विकास हे राहतील.

या शासन निर्णयातील तरतुदी या दिनांक ३१/१०/२०२२ नंतर होणा-या नवीन परीक्षांना लागू होतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२३०४०६१३४५५५५०३० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Khadija
Farooque
Naikwade

(ख. फा. नाईकवाडे)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय,
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानमंडळ, मुंबई.
- ५) मा.सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई.
- ६) मा.मंत्री, महिला व बाल विकास यांची खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ८) सर्व विधानसभा सदस्य/विधानपरिषद सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई.
- ९) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) सर्व विभागांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानसभा).
- १२) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानपरिषद).
- १३) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १४) आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे.
- १५) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई.
- १६) सर्व सहायक आयुक्त मागास वर्ग कक्ष, कोकण विभाग, पुणे विभाग, नाशिक विभाग, नागपूर विभाग, अमरावती विभाग, औरंगाबाद विभाग,
- १७) सर्व जिल्हाधिकारी,
- १८) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
- १९) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मूळ शाखा, मुंबई.

पृष्ठ १० पैकी ७

शासन निर्णय क्रमांक-अनाथ-२०२२/प्र.क्र.१२२/का-०३.

- २०) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई,
- २१) प्रबंधक, लोकायुक्त आणि उपलोकायुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,
- २२) प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, नागपूर, औरंगाबाद,
- २३) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
- २४) सचिव, राज्य माहिती आयोग, मुंबई,
- २५) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई,
- २६) राज्यातील सर्व महामंडळे आणि उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,
- २७) सर्व महानगर पालिकांचे आयुक्त,
- २८) सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
- २९) महालेखापाल, महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर,
- ३०) महालेखापाल, महाराष्ट्र (लेखा परीक्षा), मुंबई/नागपूर,
- ३१) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- ३२) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- ३३) सर्व मंत्रालयीन विभागांच्या अधिपत्याखालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,
- ३४) ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई,
- ३५) सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य,
- ३६) निवडनस्ती, महिला व बाल विकास विभाग (कार्यासन -०३).

पृष्ठ १० पैकी ८

प्रपत्र

अनाथ प्रमाणपत्र

- संदर्भ-** १.शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्र.....दिनांक.....
२.बाल कल्याण समिती.....यांचे पत्र क्र.....दिनांक .....अन्वये केलेली शिफारस.
३.जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी.....यांचे शिफारस पत्र क्र.....दिनांक.....

संकेतांक क्रमांक .....

नवीन फोटो

विभागीय उपायुक्त कार्यालयाचा
गोल शिक्का

नाव - .....

१) संस्थात्मक प्रवर्गातील अनाथांसाठी "अनाथ" असल्याचे प्रमाणपत्र.

प्रमाणित करण्यात येते की, प्रवेशित नामे ----- हा/ही मुलगा / मुलगी वय वर्षे ----
जन्मदिनांक ----- दिनांक ----- पासून ----- संस्था (नोंदणी क्रमांक), पत्ता-----
----- या ----- विभागाच्या शासकीय / शासनमान्य स्वयंसेवी बालगृहात /अनाथलयात त्या
संस्थेतील प्रवेशित रजिस्टरमधील नोंदणी क्रमांक ----- नुसार दाखल झालेला अनाथ आहे. संस्थेत
दाखल होण्याची पार्श्वभूमी :- (वर्णन द्यावे)

प्रवेशित नामे ..... आई वडील मयत आहेत. / याच्या/हिच्या आई वडिलांचा ठाव ठिकाणा
सर्व मार्गांचा अवलंब करूनही अद्याप लागलेला नाही. किंवा लागण्याची शक्यता नाही. त्यामुळे संबंधित
प्रवेशित हा अनाथ असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे.

२) संस्थाबाह्य प्रवर्गातील मुलांसाठी अनाथ असल्याचे प्रमाणपत्र.

प्रमाणित करण्यात येते की, अर्जदार नामे ----- वय वर्षे ----- जन्म दिनांक
----- हा /ही महिला व बाल विकास विभाग अथवा अन्य विभागांकडून मान्यताप्राप्त संस्थेमध्ये

शासन निर्णय क्रमांक-अनाथ-२०२२/प्र.क्र.१२२/का-०३.

कधीही दाखल नव्हता/नव्हती. .... याचे/हिचे आई वडील मयत असून त्याच्या/तिच्या ----- या नातेवाईकांची माहिती उपलब्ध आहे. संबंधित अर्जदार अनाथ असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे.

त्याचे/ तिचे भविष्य उज्ज्वल व्हावे, ही शुभेच्छा.

(गोल शिक्का)

स्वाक्षरी /-

नाव-

विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास,

.....विभाग.

पृष्ठ १० पैकी १०

ANNEXURE - "AA"

General Administration Department Government Resolutions no.RAD/4019/C.R 31/16-A, dated 31st May,2021 for EWS Category Reservation.

Note :- As per Government letter no. CET-3519/C.R. 199/19/Edu-2, dated 05 August 2019, implementation of reservations and seat distribution for Economically Weaker Section (EWS) will be informed after directions from State Government in due course.

अराखीव उमेदवारांकरीता (खुला प्रवर्ग)
आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी शासकीय सेवा व
शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशाकरिता १० % जागा
आरक्षित करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक - ३१ मे, २०२१

- वाचा:-**
१. शासन निर्णय क्रमांक राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. १२ फेब्रुवारी, २०१९
  २. शासन पत्र क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. २० मार्च, २०१९
  ३. शासन पत्र क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. २६ एप्रिल, २०१९
  ४. शासन पत्र क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. ६ सप्टेंबर, २०१९
  ५. सा.प्र.वि., परिपत्रक क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, द. २८ जुलै, २०२०
  ६. शासन निर्णय क्र. राआधो/४०१९ प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. २३ डिसेंबर, २०२०

प्रस्तावना :-

संसदेने संविधानात १०३ व्या घटनादुरुस्तीनुसार आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी व शासन सेवेतील नियुक्त्यांमध्ये १० टक्के आरक्षण विहित केलेले आहे. त्यानुसार राज्य शासनाने मा.मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेने संदर्भ क्र.१ अन्वये अराखीव उमेदवारांकरीता (खुला प्रवर्ग) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी (ईडब्ल्यूएस) राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी व शासन सेवेतील नियुक्त्यांमध्ये १० टक्के आरक्षण लागू केले आहे. सदर आरक्षणाच्या लाभासाठी ज्या घटकांना राज्यात कोणत्याही मागास प्रवर्गातील आरक्षणाचा लाभ दिला जात नाही, अशा अराखीव उमेदवारांचा (खुला प्रवर्ग) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांचा समावेश करण्यात आला आहे.

राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी व शासन सेवेतील नियुक्त्यांमध्ये राज्यात सामाजिक व शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गास " महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम, २०१८ (सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६२) " मधील तरतूदीन्वये आरक्षण असल्याने राज्यात एसईबीसी प्रवर्गातील उमेदवार ईडब्ल्यूएस आरक्षणाच्या लाभासाठी अनुज्ञेय नाहीत. तथापि, ईडब्ल्यूएस आरक्षणाच्या लाभाबाबतचे केंद्र व राज्य शासनाचे निकष हे वेगवेगळे असल्याने केंद्र शासनाच्या सेवा व प्रवेश यामध्ये एसईबीसी उमेदवार हा केंद्र शासनाच्या निकषाच्या पूर्तता करून ईडब्ल्यूएस

आरक्षणाचा लाभास पात्र असल्याबाबत संदर्भ क्र.२ अन्वये कळविण्यात आले आहे. तसेच राज्य शासनाच्या सेवा व प्रवेशात एसईबीसी उमेदवारास ईडब्ल्यूएस लाभाबाबत संदर्भ क्र. ३ ते ५ अन्वये आवश्यक सूचना देण्यात आल्या होत्या.

दरम्यान मा. सर्वोच्च न्यायालयाने एसएलपी (सी) नं. १५७३७/२०१९ मध्ये दि.०९.०९.२०२० रोजीच्या अंतरीम आदेशान्वये स्थगिती दिलेली असल्याने, सदर प्रकरणी मा.सर्वोच्च न्यायालयाचा अंतिम निर्णय प्रलंबित असल्याची बाब लक्षात घेता, शैक्षणिक प्रवेश व पदभरती प्रक्रिया यामध्ये उद्भवलेल्या अडचणी विचारात घेवून तसेच विविध न्यायालयीन प्रकरणी झालेल्या निर्णयानुसार मा.मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २३.१२.२०२० रोजीच्या बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार, संदर्भ क्र. ६ अन्वये सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास (एसईबीसी) वर्गातील उमेदवारांना सन २०२०-२१ या वर्षातील शैक्षणिक प्रवेश घेण्यासाठी व सरळसेवा भरतीकरीता आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांचे (ईडब्ल्यूएस) प्रमाणपत्र देण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार एस.ई.बी.सी. प्रवर्गातील उमेदवारांना अराखीव पदांचा (खुला प्रवर्ग) अथवा ईडब्ल्यूएस आरक्षण हा लाभ ऐच्छिक ठेवण्यात आला आहे. तसेच ईडब्ल्यूएस आरक्षणाचा लाभ घेतल्यास सदर उमेदवारांस एस.ई.बी.सी. प्रवर्गासाठी असलेल्या आरक्षणाचा लाभ अनुज्ञेय रहाणार नसल्याबाबत नमूद करण्यात आले होते.

आता, मा .सर्वोच्च न्यायालयाने सिव्हिल अपिल नं. ३१२३/२०२० [एसएलपी (सी) नं.१५७३७/२०१९] प्रकरणी दिनांक ०५.०५.२०२१ रोजीच्या अंतिम आदेशान्वये एस.ई.बी.सी . आरक्षण अवैध ठरविले असल्याने ,एस.ई.बी.सी. प्रवर्गातील उमेदवारांना मागासवर्ग आरक्षण लागू नाही .त्यामुळे एस.ई.बी.सी प्रवर्गातील उमेदवार हे अराखीव पदांच्या लाभासाठी अनुज्ञेय आहेत. सबब सदर उमेदवार जर दि.१२.२.२०१९ रोजीचा शासन निर्णयानुसार खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक आरक्षणाच्या लाभासाठीच्या पात्रतेबाबतच्या निकषांची पूर्तता करत असतील तर त्यांना आर्थिक दुर्बल घटक आरक्षणाचा लाभ अनुज्ञेय आहे. सदर बाब विचारात घेता दि. १२.०२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयात सुधारणा करण्याची बाब शासनाचे विचाराधीन होती.त्यानुसार शासन आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांच्या आरक्षणाबाबत खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे -:

शासन निर्णय :

मा.सर्वोच्च न्यायालयाने सिव्हिल अपिल नं. ३१२३/२०२० या प्रकरणी दिनांक ०५.०५.२०२१ रोजी दिलेल्या सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास (एसईबीसी) आरक्षणासंदर्भातील निर्णयास अनुसरून, आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक आरक्षणासंदर्भात खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

१) दि.१२.२.२०१९ रोजीच्या संदर्भ क्र.१ येथील शासन निर्णयातील परिच्छेद क्र. २ (अ) (ब) खालीलप्रमाणे सुधारीत करण्यात येत आहे.

पृष्ठ ८ पैकी २

परिच्छेद २. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठीच्या आरक्षणाचा लाभ खालील अटींच्या अधीन अनुज्ञेय राहिल :-

(अ) राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी ज्या व्यक्तीच्या जातीचा समावेश महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती, (वि.जा.) भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) यामध्ये समावेश नाही त्यांच्यासाठी शासकीय शैक्षणिक संस्था/ अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था, विना अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था, स्वायत्त विद्यापिठे यामध्ये एकूण प्रवेश द्यावयाच्या जागांमध्ये १०% आरक्षण विहित करण्यात येत आहे. सदर आरक्षण राज्य घटनेच्या अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये संदर्भित अल्पसंख्याक संस्थामध्ये लागू होणार नाही.

तसेच शासकीय आस्थापना, निमशासकीय आस्थापना मंडळे/ महामंडळे/ नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था/ग्रामिण स्थानिक स्वराज्य संस्था, प्राधिकरणे यांच्या आस्थापनेवरील सरळसेवेच्या पदांच्या कोणत्याही संवर्गातील नियुक्तीसाठी १०% ही आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी राखीव राहतील.

(ब) हे १०% आरक्षण राज्यात सध्या राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती, (वि.जा.) भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) अन्वये विहित करण्यात आलेल्या मागासवर्गासाठी आरक्षणाव्यतिरिक्त राहिल.

२) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाच्या आरक्षणाच्या लाभासाठी पात्रतेबाबतचे निकष व कार्यपध्दती ही दिनांक १२.२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २(क) व २(ड) प्रमाणे कायम राहतील. परिच्छेद २(क) (३) मध्ये नमूद प्रमाणपत्रासंदर्भातील परिशिष्ट- अ ही सदर शासन निर्णयासोबत जोडल्यानुसार राहतील.

३) दि.१२.२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २(इ) मधील (४) वगळता अन्य तरतूदी या दि.१२.२.२०१९ मधील कायम राहतील. परिच्छेद (इ) (४) मधील तरतूद रद्द करण्यात येत आहे.

४) ईडब्ल्यूएस प्रमाणपत्र हे मागील आर्थिक वर्षाच्या उत्पन्न व मत्ता या आधारे देण्यात यावे. तसेच प्रमाणपत्राच्या ग्राह्यता कालावधी हा त्या आर्थिक वर्षापर्यंत समजण्यात यावा. तसेच दि.१२.२.२०१९ ते ३१.३.२०१९या कालावधीत निर्गमित करण्यात आलेल्या प्रमाणपत्रांचा ग्राह्यता कालावधी मार्च २०२०पर्यंत समजण्यात यावा.

पृष्ठ ८ पैकी ३

तसेच ज्या निवड प्रक्रियांमध्ये एक पेक्षा अधिक टप्पे समाविष्ट असतील अथवा निवड प्रक्रिया या पुढील आर्थिक वर्षामध्ये पूर्ण होणार असतील अशा प्रकरणी प्रमाणपत्राच्या ग्राह्यतेवावतचा दिनांक जाहिरातीमध्ये स्पष्ट नमूद करणे आवश्यक राहिल.

५) संदर्भ क्र.२ अन्वये सूचित केल्यानुसार, केंद्र शासनामधील नागरी सेवा व पदे यामध्ये सरळसेवा प्रवेशासाठी व शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशाकरीता आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी केंद्र शासन वेळोवेळी निश्चित करेल त्या निकषांच्या आधारे केंद्र शासनाने विहित केलेल्या नमुन्यात सक्षम प्राधिकार्यांनी प्रमाणपत्र देणे बंधनकारक आहे.

६) एसईबीसी प्रवर्गासाठी संदर्भ क्र. ३ ते ५ अन्वये देण्यात आलेले आदेश रद्द समजण्यात यावे.

७) एस.ई.बी.सी. उमेदवारांना संदर्भ क्र.६ अन्वये देण्यात आलेले लाभ कायम ठेवण्यात येत असून एस.ई.बी.सी. उमेदवार ईडब्ल्यूएस लाभासाठी पात्र असल्यास त्यांना विहित प्रमाणपत्राच्या आधारे ईडब्ल्यूएस आरक्षणाचा लाभ घेता येईल.

८) संदर्भ क्र.६ अन्वये एसईबीसी उमेदवारांना आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांचा देण्यात आलेला लाभ खालीलप्रमाणे अनुज्ञेय राहिल:-

(i) सदर लाभ एस.ई.बी.सी. आरक्षणाच्या अंतरीम स्थितीपासून म्हणजे दि.९.९.२०२० पासून दि.५.५.२०२१ या कालावधीसाठी लागू राहिल.

(ii) दि.९.९.२०२० पूर्वी ज्या निवड प्रक्रियांचा अंतिम निकाल लागलेला आहे परंतु उमेदवारांच्या नियुक्त्या प्रलंबित आहेत अशा प्रकरणी सदर आदेश पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू राहतील.

(iii) ज्या निवड प्रक्रिया पूर्ण झाल्या आहेत व एस.ई.बी.सी. आरक्षणानुसार नियुक्त्या करण्यात आल्या आहेत अशा प्रकरणांमध्ये सदर आदेश अनुज्ञेय होणार नाहीत.

(iv) ज्या निवड प्रक्रिया या दि.९.९.२०२० पूर्वी पूर्ण होवून नियुक्ती आदेशानुसार उमेदवार हजर झाले होते व एस.ई.बी.सी. उमेदवारांचे ईडब्ल्यूएस प्रमाणपत्र अवैध ठरविले होते, अशा प्रकरणी सदर आदेश लागू नाहीत.

९) सदर आदेश यापुढील सर्व शैक्षणिक प्रवेशांसाठी लागू राहतील.

१०) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक पात्रता प्रमाणपत्राच्या वैधतेबाबत नियुक्ती प्राधिकारी/ शंका उद्भवल्यास सदर प्रमाणपत्राची परिच्छेद २ (ड) मधील २ (i), (ii), (iii) नुसार अपील सादर करून त्यानुसार पडताळणी करण्यात यावी.

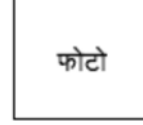
११) संबंधित भरती वर्षात सदर आरक्षणांतर्गत सुयोग्य उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास आरक्षणाचा अनुशेष पुढे न ओढता खुल्या प्रवर्गातून गुणवत्तेनुसार भरण्यात याव्यात.

१८. उप सचिव (आस्थापना शाखा) , सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १९.सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव ,मंत्रालय, मुंबई.
- २०.मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- २१.सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई.
- २२.सचिव, राज्य माहिती आयोग, मुंबई.
- २३.सरकारी वकील, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा व अपील शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर,
- २४.सरकारी वकील, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर,
- २५.सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त,
- २६.सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
- २७.विधिमंडळ ग्रंथालय, महाराष्ट्र विधानभवन, मुंबई
२८. सर्व महामंडळे , मंडळे आणि सार्वजनिक उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,
- २९.सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य,
- ३०.निवड नस्ती/कार्यासन १६-अ.

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. ३१.०५.२०२१ सोबतचे
सहपत्र
परिशिष्ट अ
महाराष्ट्र शासन

प्रमाणपत्र क्र.

वर्ष ----- करीता ग्राहय

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाच्या पात्रतेसाठी प्रमाणपत्र

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो/४०१९ प्र.क्र.३१/१६ अ, दिनांक ३१.०५.२०२१ अन्वये
(आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी विहित केलेल्या १० आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी)

प्रमाणित करण्यात येते की, श्री/श्रीमती/कुमारी ----- श्री/श्रीमती-----
-----यांचा/यांची मुलगा/मुलगी गाव/शहर-----तालुका ----- जिल्हा/विभाग
----- महाराष्ट्र चे रहिवासी आहेत .तो/ती ----- जातीचे असून जात /पोटजात /वर्ग चे
असून सदर जात महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती ,निरधिसुचित जमाती,
(वि.जा.) भटक्या जमाती (भ.ज.) ,विशेष मागास प्रवर्ग (वि.मा.प्र.) आणि इतर मागासवर्ग (इ.मा.व.) यांच्यासाठी
आरक्षण) अधिनियम, २००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) यामध्ये नमूद केलेल्या प्रवर्गातर्गत
होत नाही.

महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभागाचा शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ,
दिनांक १२.०२.२०१९ अन्वये त्याच्या/तिच्या कुटूंबाचे सर्व स्रोतांचे वर्ष ----- मधील एकत्रित वार्षिक
उत्पन्न रु. असून, सदर उत्पन्न रु.८,००,०००/- पेक्षा कमी आहे. त्यामुळे असे प्रमाणित करण्यात
येत आहे की, तो/ ती यांचा आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकामध्ये समावेश होतो.

टिकाण :

दिनांक:

स्वाक्षरी :

नाव :

पदनाम :

हे प्रमाणपत्र अर्जकर्त्याने सादर केलेल्या खालील कागदपत्र/पुरावे यांच्या आधारावर निर्गमित
करण्यात येत आहे.

१
२
३

पृष्ठ ८ पैकी ७

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआघो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. ३१.०५.२०२१
सोबतचे सहपत्र
Annexure-A

Government of Maharashtra

Certificate No :

(valid for Year _____)

Eligibility certificate for Economically Weaker Section

(For the purpose of 10% reservation prescribed for Economically Weaker Section vide Government Resolution सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआघो 4019/प्र.क्र.31/16 अ dated 31.05.2021)

This is to certify that Shri/Smt/Kum ----- is son /daughter/ward of -----He/ She is resident of village / city -- -----Taluka ----- District ----- and he /she belongs to ----- caste/sub caste /class which is not included in the cadres mentioned in the Maharashtra State Public services (Schedule Caste, Schedule Tribes, De-notified Tribes (Vimukta Jati), Nomadic Tribes, Special Backward category and Other Backward Classes) Act, 2001 (Maharashtra Act No 8 of 2004).

As per norms prescribed Vide Government of Maharashtra, General Administration Department, and Government Resolution No. राआघो 4019/प्र.क्र.31/16 अ, dated 12.02.2019. His /Her gross family annual income for Year----- from all source is Rs.-----/- which is less than Rs.8,00,000/-. Therefore it is certified that he/ she is within category of Economically Weaker Sections.

Place : Signature :
Date : Name :
Designation:

(This certificate has been issued on the basis of following proof/evidences/documents)

- 1.
- 2.
- 3.

पृष्ठ ८ पैकी ८

आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमांच्या
प्रवेशाकरीता राज्यातील खुल्या
प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल
घटकांसाठी १० टक्के आरक्षण
लागू करणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: एमईडी-१०१९/प्र.क्र.३७/१९/शिक्षण-२,

नववा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल, लोकमान्य टिळक मार्ग, नवीन मंत्रालय,

मुंबई ४०० ००९,

तारीख: ०७ मार्च, २०१९

वाचा : शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.राआधो-४०१९/प्र.क्र. ३१/१६-अ, दिनांक १२
फेब्रुवारी, २०१९.

प्रस्तावना :

भारतीय संविधानातील अनुच्छेद १५(४) व (५) आणि अनुच्छेद १६ (४) अन्वये आरक्षणाचा लाभ देण्यात आलेल्या प्रवर्गाव्यतिरिक्त (मागासवर्गीय) राज्यातील खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी अल्पसंख्यांक दर्जा प्राप्त झालेल्या शैक्षणिक संस्था वगळून शासकीय शैक्षणिक संस्था / अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, सर्व उच्च शिक्षण देणाऱ्या शैक्षणिक संस्था, विना अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये व शैक्षणिक संस्था यामध्ये एकुण प्रवेश घावयाच्या जागांमध्ये १० टक्के आरक्षण सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक १२.०२.२०१९ रोजीच्या शासननिर्णयान्वये विहित करण्यात आले आहे. तसेच, शासकीय आस्थापना, निमशासकीय आस्थापना, मंडळे/महामंडळे / नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था/ ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्था, प्राधिकरणे यांच्या आस्थापनांवरील नियुक्तीसाठी सरळसेवेच्या पदांमध्ये राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी १० टक्के आरक्षण देखील उक्त शासन निर्णयान्वये विहित करण्यात आले आहे. सदर आरक्षणाचा लाभ घेण्यासंदर्भात अटी/शर्ती उक्त शासननिर्णयात नमूद करण्यात आल्या आहेत. शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशाबाबतचे आवश्यक आदेश संबंधित विभागाने तात्काळ निर्गमित करावेत, असे सामान्य प्रशासन विभागाने निर्गमित केलेल्या उपरोक्त दिनांक १२.०२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयात नमूद करण्यात आले आहे.

त्यानुषंगाने उक्त दिनांक १२.०२.२०१९ रोजीच्या शासननिर्णयास अनुसरून आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशाकरीता खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी आरक्षण लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी राज्यातील आरोग्य विज्ञानाच्या शासकीय / महापालिका / शासनअनुदानित/ खाजगी विना अनुदानित महाविद्यालये (अल्पसंख्यांक शैक्षणिक संस्था वगळून) यांमध्ये एकूण प्रवेश घावयाच्या जागांमध्ये १० टक्के आरक्षण याद्वारे विहित करण्यात येत आहे.

२. सदर आरक्षणाचा लाभ प्राप्त होण्याच्या अनुषंगाने पात्रता प्रमाणपत्रासंबंधातील कार्यपध्दती तथा इतर अटी / शर्ती ह्या सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक १२.०२.२०१९ रोजीच्या शासननिर्णयात नमुद केल्याप्रमाणे राहतील.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०३०७९८३८४४३९९३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Surendra
Pralhad
Chankar

Digitally signed by Surendra
Pralhad Chankar
DN: cn=S, o=Government of
Maharashtra, ou=MOE,
postalCode=400052,
st=Maharashtra,
2.5.4.30cda7ba0bda79e512fb
e548655e71413ea9627ba27b
d83482b6303977726,
c=Surendra Pralhad Chankar
Date: 2019.03.08 13:25:17
+05'30'

(सुरेन्द्र प्र. चानकर)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राज्यपाल सचिवालय, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव, विधानभवन, मुंबई.
- ३) मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, विधानभवन, मुंबई.
- ४) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा. मंत्री (वैद्यकीय शिक्षण) यांचे खासगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव, विधानभवन, मुंबई.

पृष्ठ ३ पैकी २

- ७) मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, विधानभवन, मुंबई.
- ८) मा. राज्यमंत्री (वैद्यकीय शिक्षण) यांचे खासगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) मा. मुख्यसचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) सचिव, आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.
- ११) सचिव, आयुष मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.
- १२) सचिव, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद, नवी दिल्ली.
- १३) सचिव, भारतीय चिकीत्सा केंद्रीय परिषद, नवी दिल्ली.
- १४) सचिव, केंद्रीय होमिओपॅथी परिषद, नवी दिल्ली.
- १५) आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेशपरिक्षा कक्ष, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- १६) सचिव, प्रवेश नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- १७) सचिव, शुल्क नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- १८) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- १९) संचालक, आयुष संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- २०) कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक.
- २१) अधिष्ठाता/प्राचार्य, राज्यातील सर्व शासकीय/शासन अनुदानित/महापालिका/खाजगी विनाअनुदानित आरोग्य विज्ञान महाविद्यालये.
- २२) निवडनस्ती (शिक्षण-२).

ANNEXURE - "BB"

NMC / erstwhile MCI Gazette of India, dated 20/02/2018

रजिस्ट्री सं० डी० एल०-33004/99

REGD. NO. D. L.-33004/99

भारत का राजपत्र The Gazette of India

असद्वारण

EXTRAORDINARY

भाग III—खण्ड 4

PART III—Section 4

प्राधिकार से प्रकाशित

PUBLISHED BY AUTHORITY

सं. 67]

नई दिल्ली, मंगलवार, फरवरी 20, 2018/फाल्गुन 1, 1939

No. 67]

NEW DELHI, TUESDAY, FEBRUARY 20, 2018/PHALGUNA 1, 1939

भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद्

संशोधन अधिसूचना

नई दिल्ली, 20 फरवरी, 2018

सं. भा. आ. प/18(1)/2017-पेडि./174626.—भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् अधिनियम, 1956 (1956 का 102) की धारा 33 द्वारा प्रदत्त शक्तियों का इस्तेमाल करते हुए भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद्, "स्नातकोत्तर शिक्षा विनियमावली, 2000" को पुनः संशोधित करने के लिए केंद्र सरकार की पूर्व स्वीकृति से एतद्वारा निम्नलिखित नियम बनाती है, नामतः—

- (i) इन विनियमों को "स्नातकोत्तर चिकित्सक शिक्षा विनियमावली (संशोधन), 2018" कहा जाएगा।
(ii) ये सरकारी राजपत्र में उनके प्रकाशन की तारीख से प्रवृत्त होंगे।
- "स्नातकोत्तर शिक्षा विनियमावली, 2000" में निम्नलिखित अभिवर्धन/संशोधन/विलोप/प्रतिस्थापन इसमें दर्शाए गए अनुसार किए जाएंगे—
- "स्नातकोत्तर शिक्षा विनियमावली, 2000" में परिशिष्ट स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों (ब्रॉड स्पेशलिटी) में दाखिला की प्रक्रिया की पूर्णता हेतु समय सारणी को निम्नलिखित द्वारा प्रतिस्थापित किया जाएगा—

स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों (ब्रॉड स्पेशलिटी) में शैक्षिक वर्ष 2018-19 और उसके आगे हेतु प्रवेश अनुसूची—

क्रम सं.	दाखिले के लिए कार्यक्रम	केन्द्रीय काउंसिलिंग		राज्य काउंसिलिंग
		अखिल भारतीय कोटा	मानित + केन्द्रीय संस्थान	
1.	नवीका आयोजित करना	10 जनवरी तक		
2.	परिणाम की घोषणा	जनवरी के अंत तक		
3.	काउंसिलिंग का पहला चक्र	12 मार्च—24 मार्च	12 मार्च—24 मार्च	25 मार्च—5 अप्रैल
4.	कार्यारंभ करने की अंतिम तारीख	3 अप्रैल	3 अप्रैल	12 अप्रैल
5.	काउंसिलिंग का दूसरा चक्र	6 अप्रैल—12 अप्रैल	6 अप्रैल—12 अप्रैल	15 अप्रैल—26 अप्रैल
6.	कार्यारंभ करने की अंतिम तारीख	22 अप्रैल	22 अप्रैल	3 मई
7.	गॉप-अपचक्र		12 मई—22 मई	4 मई—6 मई

998 GI/2018

(1)

8.	कार्यारंभ करने की अंतिम तारीख		26 मई	12 मई
9.	कार्डसलिंग प्राधिकरण द्वारा चिकित्सा कॉलेजों में रिक्त सीटों की दस गुना के बराबर मेरिट के अनुसार विद्यार्थियों की सूची भेजना		27 मई	13 मई
10.	कार्यारंभ करने की अंतिम तारीख		31 मई	18 मई

डॉ. रीना नय्यर, सचिव (प्रभारी)

[विज्ञापन—III/4/असा./439/17]

पाद टिप्पणी : प्रधान विनियमावली, नामतः "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" भारत के राजपत्र के भाग—III खंड (4) में 7 अक्टूबर, 2000 को प्रकाशित की गई थी और इसे दिनांक 03/03/2001, 06/10/2001, 16/03/2005, 23/03/2006, 20/10/2008, 25/03/2009, 21/07/2009, 17/11/2009, 09/12/2009, 16/04/2010, 08/12/2010, 27/12/2010, 09/02/2012, 27/02/2012, 28/03/2012, 17/04/2013, 01/02/2016, 17/06/2016, 08/08/2016, 31/01/2017, 11/03/2017, 06/05/2017, 31/05/2017, 27/06/2017 और 31/07/2017 की अभिसूचना के अंतर्गत संशोधित किया गया था।

MEDICAL COUNCIL OF INDIA

NOTIFICATION

New Delhi, the 20th February, 2018

No. MCI-18(1)/2017-Med./174626.—In exercise of powers conferred by Section 33 of the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956), the Medical Council of India with the previous sanction of the Central Government hereby makes the following regulations to further amend the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000" namely:-

1. (i) These regulations may be called the "Postgraduate Medical Education (Amendment) Regulations, 2018".
- (ii) They shall come into force from the date of their publication in the Official Gazette.
2. In the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", the following additions/modifications / deletions / substitutions, shall be as indicated therein:-
3. In the Appendix in "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", the time schedule for completion of admission process for postgraduate courses (Broad Speciality) stands substituted by the following :-

Admission schedule from the academic year 2018-19 onwards for Postgraduate courses (broad speciality) :-

S.No.	Schedule for Admission	Central Counselling			State Counselling
		All India Quota	Deemed + Institute	Central	
1	Conduct of Exam	By 10 th January			
2	Declaration of Result	By end of January			
3	1st Round of Counselling	12 th March- 24 th March,	12 th March – 24 th March		25 th March- 5 th April
4	Last date of Joining	3 rd April,	3 rd April		12 th April
5	2 nd round of Counselling	6 th April – 12 April	6 th April – 12 th April		15 th April- 26 th April

6	Last date of joining	22 nd April	22 nd April	3 rd May
7	Mop up Round		12 th May- 22 nd May	4 th May -8 th May
8	Last date of joining		26 th May	12 th May
9	Forwarding the list of students in order of merit equalling to ten times the number of vacant seats to the Medical Colleges by the Counselling Authority		27 th May	13 th May
10	Last date of joining		31 st May	18 th May

Dr. REENA NAYYAR, Secy. I/c

[ADVT.-III/4/Exty./439/17]

Note : The Principal Regulations namely, "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000" were published in Part III, Section 4 of the Gazette of India on 7th October, 2000 and amended *vide* Medical Council of India Notification dated 03/03/2001, 06/10/2001, 16/03/2005, 23/03/2006, 20/10/2008, 25/03/2009, 21/07/2009, 17/11/2009, 09/12/2009, 16/04/2010, 08/12/2010, 27/12/2010, 09/02/2012, 27/02/2012, 28/03/2012, 17/04/2013, 01/02/2016, 17/06/2016 and 08/08/2016, 31.01.2017, 11.03.2017, 06.05.2017, 31.05.2017, 27.06.2017 & 31.07.2017.

ANNEXURE -"CC"

Hon'ble Supreme Court Order W.P.(C) No. 891 of 2021 regarding eligibility of
OCI Candidates- relevant pages

REPORTABLE

IN THE SUPREME COURT OF INDIA

CIVIL ORIGINAL/APPELLATE JURISDICTION

WRIT PETITION (C) NO.891 OF 2021

Anushka Rengunthwar & Ors. .... Petitioner(s)

Versus

Union of India & Ors. .... Respondent(s)

WITH

Writ Petition (C) No.503/2022,

Writ Petition (C) No.35/2022,

Writ Petition (C) No.246/2022,

Writ Petition (C) No.155/2022,

Writ Petition (C) No.347/2022,

Writ Petition (C) No.380/2022,

Writ Petition (C) No.322/2022,

Writ Petition (C) No.629/2022,

Writ Petition (C) No.740/2022,

Writ Petition (C) No.706/2022,

Writ Petition (C) No.741/2022,

Civil Appeal No. 812/2023

(arising out of SLP(C) No. 16306/2022)

Writ Petition (C) No.22/2022,

Writ Petition (C) No.1070/2022,

---

away the rights which were conferred also as a matter of policy of the Sovereign State.

57. Hence, the notification being sustainable prospectively, we hereby declare that the impugned portion of the notification which provides for supersession of the notifications dated 11.04.2005, 05.01.2007 and 05.01.2009 and the clause 4(ii), its proviso and Explanation (1) thereto shall operate prospectively in respect of OCI cardholders who have secured the same subsequent to 04.03.2021.

58. We further hold that the petitioners in all these cases and all other similarly placed OCI cardholders will be entitled to the rights and privileges which had been conferred on them earlier to the notification dated 04.03.2021 and could be availed by them notwithstanding the exclusion carved out in the notification dated 04.03.2021. The participation of the petitioners and similarly placed OCI cardholders in the selection process and the subsequent action based on

---

---

the interim orders passed herein or elsewhere shall stand regularised.

59. Notwithstanding the fact that we have held the impugned notification dated 04.03.2021 to be valid with specific prospective effect in view of the power available to respondent No.1 under Section 7B(1) of Act, 1955, keeping in perspective the wide ramification it may have in future also on the Indian diaspora and since it is claimed to be based on the policy decision of the Sovereign State, we expect that the same would be examined in the higher echelons of the Executive with reference to the rights already created.

60. In terms of the above, all these petitions/ appeals are allowed in part to the above extent with no order as to costs.

61. Pending application, if any, stands disposed of.

.....**J.**
(A.S. BOPANNA)

.....**J**
(C.T. RAVIKUMAR)

NEW DELHI;
FEBRUARY 03, 2023

ANNEXURE - "EE"

National Medical Commission Circular dated 24/07/2023

दुस्भाष/Phone : 25367033, 25367035, 25367036
फैक्स/Fax : 0091-11-25367024
ई-मेल/E-mail : pgmeb@nmc.org.in

पॉकेट -14, सेक्टर-8, द्वारका, फेस1, नई दिल्ली77-
Pocket- 14, Sector- 8, Dwarka,
Phase - 1, New Delhi-77

राष्ट्रीय आयुर्विज्ञान आयोग
National Medical Commission
स्नातकोत्तर आयुर्विज्ञान शिक्षा बोर्ड
Post Graduate Medical Education Board (PGMEB)

File No. N-P018(20)/5/2023-PGMEB-NMC

1044351

Date:

24-7-23

To,

1. Principal Secretary of Health of all States/UTs
2. The Director, Directorate of Medical Education of all States/UTs/Medical Counselling Authority.

Subject: Online Counselling for NEET PG courses.

Dear Sir/Madam,

As per the Orders of Hon'ble Supreme Court of India in I.A. No. 132614/2022 in WP(C) 267/2017, the Medical Counselling Committee (MCC) of DGHS, Ministry of Health & Family Welfare shall conduct Online Counselling for stray vacancy round for 100% seats in Deemed Universities in UG & PG courses.

2. All the State Counselling Agencies are requested to make necessary arrangement for conducting the counselling in online mode, for all rounds including stray vacancy round in Private Medical Colleges, from the academic year 2023-24. No College/Institute should conduct the counselling, including the stray vacancy round, in physical mode.
3. It will help in tackling the issue of seat blocking & complaints/court cases related to counselling.
4. This issues with the approval of Competent Authority.

Yours faithfully,

(Aujender Singh)
Deputy Secretary, PGMEB

0/0

ANNEXURE "FF"

Government Letter no. MED-1024/C.R. 178/24/Edu-2, dated 06/06/2024 for SEBC Category Reservation.

महाराष्ट्र शासन
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
गो.ते.रुग्णालय आवार, ९ वा मजला,
लोकमान्य टिळक मार्ग, नवीन मंत्रालय,
मुंबई - ४०० ००९.

क्र.एमईडी-१०२४/प्र.क्र.१७८/२४/शि-२

दि.०६/०६/२०२४

प्रति,

आयुक्त,
वैद्यकीय शिक्षण, संशोधन व आयुष,
मुंबई.

विषय:-शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करीताच्या आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाच्या अभ्यासक्रमांच्या प्रवेश प्रक्रियेमध्ये मराठा समाजातील विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या आरक्षणाबाबत.

संदर्भ:-आपले पत्र क्र.संवैशिवस/मराठा आरक्षण/प्रवेश प्रक्रिया/१३७/२०२४,
दि.०७/०५/२०२४

महोदय,

आपल्या विषयांकित संदर्भाधीन पत्राच्या अनुषंगाने कळविण्यात येते की, शासकीय/शासन अनुदानित तसेच खाजगी विनाअनुदानित आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमांच्या शैक्षणिक संस्थांमधील/महाविद्यालयांतील शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करिताच्या "महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गाकरीता आरक्षण अधिनियम, २०२४" मधील तरतुदीनुसार राज्यस्तरीय कोट्याकरीता एकूण उपलब्ध जागांपैकी १० टक्के जागा सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्ग प्रवर्गासाठी आरक्षित ठेवण्यात याव्यात.

२. सदर आरक्षण हे मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल असलेल्या रिट याचिका क्र.३४६८/२०२४ व इतर मधील भविष्यातील निर्णयास अधीन राहिल. प्रवेश प्रक्रियेच्या नियमपुस्तिकेत सदर बाब प्रवेशोच्छुक उमेदवारांच्या माहितीकरिता विवक्षितपणे नमूद करणे आवश्यक राहिल.

आपला,

(नि. व. महाडीक)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत- माहिती व आवश्यक कार्यवाहीसाठी

१. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, मुंबई
२. संचालक, आयुष संचालनालय, मुंबई
३. निवडनस्ती (शिक्षण-२ कार्यासन)

मराठा समाजातील शैक्षणिक प्रवेश घेणाऱ्या
विद्यार्थ्यांना इतर मागास प्रवर्गाप्रमाणे
शैक्षणिक सवलती व इतर सर्व लाभ अनुज्ञेय
करण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : मअसे २०२४/प्र.क्र.१९/१६-क
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक - २५ जानेवारी, २०२४

वाचा:- १) सामान्य प्रशासन विभाग, शा.नि.क्र. बीसीसी २०२०/प्र.क्र.२९५/१६ ब, दि.९.१०.२०२०
२) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शा.नि.क्र.संकीर्ण २०२०/प्र.क्र.१४०/तांशि-४, दि.१६.१२.२०२०

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरीता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाची आणि राज्यातील नियंत्रणाखाली लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम २०१८, मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दि.५.०५.२०२१ रोजी अवैध ठरविला. राज्यात आरक्षण अधिनियम अस्तित्वात नसल्याने, मराठा समाजातील मुलांना शैक्षणिक सुविधांपासून वंचित राहू नये यास्तव, मा.मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेने, संदर्भ क्र. १ येथील दि.९.१०.२०२० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये विविध सवलती देण्यात आल्या. तसेच संदर्भ क्र. २ येथील दि.१६.१२.२०२० अन्वये राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना व डॉ. पंजावराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना खुल्या प्रवर्गातून प्रवेश घेणाऱ्या मराठा समाजातील विद्यार्थ्यांना लागू करण्यात आली. तसेच ईडब्ल्यूएस प्रवर्गातून प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना सुध्दा सदर लाभ अनुज्ञेय करण्यात आला. ईडब्ल्यूएस आरक्षणाचे निकष हे इतर मागास प्रवर्गाच्या निकषापेक्षा भिन्न असल्याने मराठा समाजातील विद्यार्थी काही शैक्षणिक लाभापासून वंचित राहत आहेत.

मराठा आरक्षणासाठी श्री. मनोज जरांगे पाटील व मराठा समाजाचे इतर आंदोलनकर्ते यांचे राज्यात मराठा आरक्षणासाठी विविध स्तरावर आंदोलने सुरु आहेत. त्यानुसार श्री. मनोज जरांगे पाटील यांनी त्यासंदर्भात केलेला सततचा पाठपुरावा व मराठा बांधवांच्या विविध मागण्या लक्षात घेता, राज्य शासन मराठा आरक्षणासाठी सकारात्मक प्रतिसाद देण्याच्या दृष्टीने मराठा समाजासाठी विविध स्तरावर कार्यवाही करण्यात येत आहे. मराठा समाजाचे सामाजिक, शैक्षणिक व आर्थिक मागासलेपण तपासण्यासाठी सर्वेक्षणाचे काम युध्द पातळीवर राज्य मागासवर्ग आयोगामार्फत करण्यात येत आहे. अशा परिस्थिती मराठा समाजातील विद्यार्थी कोणताही शैक्षणिक लाभापासून वंचित राहू नयेत यास्तव, मा.मराठा आरक्षण मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या बैठकीत झालेल्या चर्चेनुसार, मराठा समाजास इतर मागास प्रवर्गाप्रमाणे सर्व शैक्षणिक लाभ अनुज्ञेय करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

पृष्ठ ३ पैकी १

२६. सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
२७. सर्व महामंडळे , मंडळे आणि सार्वजनिक उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,
२८. सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य
२९. निवडनस्ती १६ क.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण भाग आठ

वर्ष १०, अंक ७(४)]

सोमवार, फेब्रुवारी २६, २०२४/फाल्गुन ७, शके १९४५

[पृष्ठे ७, किंमत : रुपये २७.००

असाधारण क्रमांक २३

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधि व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद).

In pursuance of clause (3) of article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Maharashtra State Reservation for Socially and Educationally Backward Classes Act, 2024 (Mah. Act No. XVI of 2024), is hereby published under the authority of the Governor.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

SATISH WAGHOLE,
Secretary (Legislation) to Government,
Law and Judiciary Department.

MAHARASHTRA ACT No. XVI OF 2024

(First published, after having received the assent of the Governor in the "Maharashtra Government Gazette", on the 26th February 2024).

An Act to specify certain communities as the Socially and Educationally Backward Classes in relation to the State of Maharashtra and to provide for reservation of seats for admission in educational institutions in the State and for reservation of posts for appointments in public services and posts under the State to such Socially and Educationally Backward Classes in the State of Maharashtra for their advancement and for matters connected therewith or incidental thereto.

WHEREAS it is expedient to specify certain communities as the Socially and Educationally Backward Classes in relation to the State of Maharashtra and to provide for reservation of seats for admission in educational institutions in the State and for reservation of posts for appointments in public services and posts under the State to such Socially

(१)

भाग आठ-२३-१

and Educationally Backward Classes in the State of Maharashtra for their advancement and for matters connected therewith or incidental thereto; it is hereby enacted in the Seventy-fifth Year of the Republic of India, as follows :—

Short title and commencement. 1. (1) This Act may be called the Maharashtra State Reservation for Socially and Educationally Backward Classes Act, 2024.

(2) It shall come into force on the date of publication of this Act in the *Official Gazette*.

Definitions. 2. (1) In this Act, unless the context otherwise requires,—

(a) “admission authority”, in relation to admissions to educational institutions, means the authority having supervisory and controlling powers over the educational institutions responsible for admissions to particular educational institutions ;

(b) “appointing authority”, in relation to public services and posts, means the authority empowered to make appointments to such services and posts ;

(c) “Competent Authority” means the Competent Authority appointed under section 7 ;

(d) “educational institutions” includes the educational institutions in the State of Maharashtra owned and controlled by the Government, which receives grant-in-aid from the Government, universities established by or under the relevant Maharashtra Acts, private educational institutions, whether aided or un-aided by the State, other than the minority educational institutions referred to in clause (1) of article 30 of the Constitution of India.

Explanation.—For the purposes of this clause, the expression “private educational institutions” means institutions which have been given either prior to coming into force of this Act or thereafter, aid in the form of Government land at concessional rates or any other monetary concessions by the Government, or are recognized, permitted, supervised or controlled by the Government ;

(e) “establishment” means any office of the Government or of a local authority or statutory authority constituted under any Act of the State Legislature for the time being in force, or university or company or corporation or co-operative society in which share capital is held by the Government or any Government aided institutions.

Explanation.—For the purposes of this clause, the expression “Government aided institutions” shall also include institutions or industries which have been given, either prior to coming into force of this Act or thereafter, aid in the form of Government land at concessional rates or any other monetary concessions by the Government or is recognized, licensed, supervised or controlled by the Government ;

(f) “Government” or “State Government” means the Government of Maharashtra ;

(g) “prescribed” means prescribed by rules made under this Act ;

(h) "public services and posts" means the services and posts in connection with the affairs of the State and includes services and posts in,—

(i) a local authority ;

Mah.
XXIV of
1961.

(ii) a co-operative society registered under the Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960, in which the Government is a share holder ;

18 of 2013.

(iii) a board or a corporation or a statutory body established by or under a Central Act or a State Act which is owned and controlled by the Government, or a Government company as defined in the Companies Act, 2013 ;

(iv) an educational institution owned and controlled by the Government, which receives grant-in-aid from the Government including a university established by or under a Maharashtra Act; and

(v) any other establishment in respect of which reservation was applicable by Government orders on the date of commencement of this Act and which are not covered under sub-clauses (i) to (iv) ;

(i) "reservation" means the reservation of seats, for admission in educational institutions and reservation of posts for appointments in the public services and posts to the persons belonging to Socially and Educationally Backward Classes in the State ;

(j) "Socially and Educationally Backward Classes" means the Socially and Educationally Backward Classes as specified under this Act for the purposes of the State of Maharashtra in accordance with article 342A of the Constitution of India ;

(k) "State" means the State of Maharashtra.

Mah.
VIII of
2004.

(2) The words and expressions used in this Act, but not defined, shall have the same meanings respectively assigned to them in the Maharashtra State Public Services (Reservation for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes) Act, 2001.

3. The Maratha Community is hereby specified as the Socially and Educationally Backward Class for the purposes of the State.

Socially and
Educationally
Backward
Class in
State.

4. (1) This Act shall apply to all the direct recruitments and appointments made in the public services and posts in the State except,-

Applicability.

(a) the super specialized posts in medical, technical and educational field ;

(b) the posts to be filled by transfer or deputation ;

(c) the temporary appointments of less than forty-five days duration ; and

(d) the post which is single (isolated) in any cadre or grade.

(2) This Act shall also apply, for admissions in educational institutions including private educational institutions, whether aided or un-aided by the State, other than the minority educational institutions referred to in clause (1) of article 30 of the Constitution of India.

भाग आठ-२३-१अ

(3) The State Government shall, while entering into or renewing an agreement with any educational institution or any establishment for the grant of any aid as provided in the explanation to clauses (d) and (e) of section 2, respectively, incorporate a condition for compliance of the provisions of this Act, by such educational institution or establishment.

(4) For the removal of doubts, it is hereby declared that nothing in this Act shall affect the reservation provided to the Other Backward Classes under the Maharashtra State Public Services (Reservation for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes) Act, 2001 and the Maharashtra Private Professional Educational Institutions (Reservation of seats for admission for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes and Other Backward Classes) Act, 2006.

Mah.
VIII
of 2004.

Mah.
XXX of
2006.

Reservation
of seats for
admission in
educational
institutions,
appointments
in public
services and
posts under
State for
Socially and
Educationally
Backward
Classes.

5. (1) Notwithstanding anything contained in any judgment, decree or order of any court or other authority, and subject to the other provisions of this Act,—

(a) ten per cent. of the total seats in educational institutions including private educational institutions, whether aided or un-aided by the State, other than minority educational institutions referred to in clause (1) of article 30 of the Constitution of India ; and

(b) ten per cent. of the total appointments in direct recruitment in public services and posts under the State,

shall be separately reserved for the Socially and Educationally Backward Classes :

Provided that, the above reservation shall not be applicable to the posts reserved in favour of the Scheduled Tribes candidates in the Scheduled Areas of the State under the Fifth Schedule to the Constitution of India as per the notification issued, from time to time, by the Governor, in this behalf.

(2) The principle of Creamy Layer shall be applicable for the purposes of reservation to the Socially and Educationally Backward Classes under this Act and reservation under this Act shall be available only to the persons belonging to the Socially and Educationally Backward Classes who are not falling in Creamy Layer.

Explanation.—For the purposes of this sub-section, the expression “Creamy Layer” means the person falling in the category of Creamy Layer as declared by the Government by general or special orders issued in this behalf, from time to time.

Reservation
not to be
affected.

6. Notwithstanding anything contained in section 5, the claims of students or persons belonging to Socially and Educationally Backward Classes shall also be considered for the allotment on unreserved seats and appointments on public services and posts which shall be filled on the basis of merit, and where students or persons belonging to such classes is selected on the basis of merit, the number of seats and appointments reserved for the Socially and Educationally Backward Classes, shall not in any way be affected.

Competent
Authority.

7. (1) The Government may, by notification in the *Official Gazette*, appoint any officer not below the rank of the District Social Welfare Officer to be the Competent Authority for such area as may be specified in such

notification for the purposes of carrying out the provisions of this Act and the rules made thereunder.

(2) The Competent Authority shall exercise such powers and perform such functions, as may be prescribed.

8. (1) If in respect of any recruitment year, any vacancy reserved for Socially and Educationally Backward Classes of persons remains unfilled, such vacancy shall be carried forward upto five years in case of direct recruitment :

Carrying forward of reserved vacancies.

Provided that, on the date of commencement of this Act, if any Government Order, Resolution, Circular and Office Memorandum regarding filling of posts is in force then, the same shall continue to be in force unless modified or revoked by the Government :

Provided further that, if the sanctioned posts are not adequate to allocate atleast one post for each reserved category, then the reserved post shall be filled in by applying the principle of rotation in accordance with the Government roster orders or rules as may be prescribed or modified in this behalf.

(2) When a vacancy is carried forward as provided in sub-section (1), it shall not be counted against the quota of the vacancies reserved for the concerned classes of persons for the recruitment year to which it is carried forward :

Provided that, the appointing authority may, at any time, undertake a special recruitment drive to fill up such unfilled vacancies and if such vacancies remain unfilled even after such special recruitment drive then, it shall be filled up in the manner prescribed by the Government.

9. (1) The Government may, by order in writing, entrust upon every admission authority or appointing authority or any officer under such authority, with the responsibility of ensuring the compliance with the provisions of this Act.

Responsibility and powers for compliance of Act.

(2) The Government may, in the like manner, invest the admission authority or appointing authority or officer with such powers or authority as may be necessary for such authority or officer, to effectively discharge such duty assigned to such authority or officer.

10. (1) Any admission authority or appointing authority or officer or employee entrusted with the duty or responsibility who willfully acts in a manner intended to contravene or defeat the purposes of this Act shall, on conviction, be punished with imprisonment for a term which may extend to ninety days or fine, which may extend to twenty-five thousand rupees, or with both.

Penalty.

(2) No court shall take cognizance of an offence punishable under this section except with the previous sanction of the Government or officer authorized in this behalf by the Government.

11. When it comes to the notice of the Government or is brought to its notice that any person belonging to Socially and Educationally Backward Classes is adversely affected, on account of non-compliance with the provisions of this Act or the rules made thereunder or the Government orders

Power to call for records.

issued in this behalf, by any admission authority or appointing authority, it may call for such records and pass such appropriate orders as it deems fit.

- Procedure of issuance of Caste Certificate and Validity Certificate. **12.** The provisions of the Maharashtra Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Other Backward Classes and Special Backward Category (Regulation of Issuance and Verification of Caste Certificate Act, 2000 and the Maharashtra Scheduled Castes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Other Backward Classes and Special Backward Category (Regulation of Issuance and Verification of) Caste Certificate Rules, 2012, shall *mutatis mutandis* apply for issuance of Caste Certificate and Validity Certificate for Maratha Community as Socially and Educationally Backward Class, for the purposes of this Act. Mah. XXIII of 2001.
- Representation in selection committee. **13.** The Government may, by an order, provide for nomination of officers belonging to Socially and Educationally Backward Classes in selections, screening and departmental committee for the purpose of selecting persons for appointment to public services and posts.
- Irregular admissions and appointments void. **14.** Any admissions or appointments made in contravention of the provisions of this Act shall be void.
- Competent Authority to be public servant. **15.** The Competent Authority appointed under section 7 shall be deemed to be a public servant within the meaning of section 21 of the Indian Penal Code. 45 of 1860.
- Protection of action taken in good faith. **16.** No suit, prosecution or other legal proceeding shall lie against the Competent Authority or its officers, for anything which is in good faith done or intended to be done under this Act or the rules or orders made thereunder.
- Power to make rules. **17.** (1) The State Government may, by notification in the *Official Gazette*, make rules to carry out the purposes of this Act.
(2) Every rule made under this Act shall be laid, as soon as may be, after it is made, before each House of the State Legislature, while it is in session for a total period of thirty days, which may be comprised in one session or in two or more successive sessions, and if, before the expiry of the session in which it is so laid or the session immediately following, both Houses agree in making any modification in any rule or both Houses agree that the rule should not be made, and notify their decision to that effect in the *Official Gazette*, the rule shall, from the date of publication of notification of such decision have effect only in such modified form or be of no effect, as the case may be; so, however, that any such modification or annulment shall be without prejudice to the validity of anything previously done or omitted to be done under that rule.
- Savings. **18.** (1) The provisions of this Act shall not apply to the cases in which selection process has already been initiated before the commencement of this Act, and such cases shall be dealt with in accordance with the provisions of law and the Government orders as they stood before such commencement.
Explanation.—For the purposes of this section, the selection process shall be deemed to have been initiated where, under the relevant service rules,—
(i) recruitment is to be made on the basis of written test or interview only, and such written test or the interview, as the case may be, has started; or

(ii) recruitment is to be made on the basis of both, written test and interview and such written test has started.

(2) The provisions of this Act shall not apply to admissions in educational institutions and the cases in which the admission process has already been initiated before the commencement of this Act and such cases shall be dealt with in accordance with the provisions of law and the Government orders, as they stood before such commencement.

Explanation.- For the purposes of this section, the admission process shall be deemed to have initiated where,—

(i) admission is to be made on the basis of any entrance test, and procedure for such entrance test has started; or

(ii) in case of admission to be made other than on the basis of entrance test, the last date for filling the form is lapsed.

19. (1) If any difficulty arises in giving effect to the provisions of this Act, the Government may, as occasion arises, by an order published in the *Official Gazette*, do anything not inconsistent with the provisions of this Act, which appears to it to be necessary or expedient for the purpose of removing the difficulty :

Power to remove difficulty.

Provided that, no such order shall be made after expiry of the period of two years from the date of commencement of this Act.

(2) Every order made under sub-section (1) shall be laid, as soon as may be, after it is made, before each House of the State Legislature.

20. (1) The Maharashtra State Reservation (of seats for admission in educational institutions in the State and for appointments in the public services and posts under the State) for Socially and Educationally Backward Classes (SEBC) Act, 2018 is hereby repealed.

Repeal and saving.

(2) The provisions of section 7 of the Maharashtra General Clauses Act with regard to effect of repeal shall apply.

NEET-MDS 2024

COMMISSIONERATE, COMMON ENTRANCE TEST CELL, MUMBAI

8th Floor, New Excelsior Building,
A. K. Nayak Marg, Fort, Mumbai - 400 001 (M.S.)
Tel No.: +91-22-22016157/59

Email ID: maharashtra.cetcell@gmail.com WEBSITE: <http://www.mahacet.org>